

Republic of the Philippines
Department of Education
REGION IV-A CALABARZON
GATE 2, KARANGALAN VILLAGE
1900 CAINTA, RIZAL

12 May 2020

Regional Order

**GUIDELINES ON THE IMPLEMENTATION OF MELC PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW)
IN ALL LEARNING AREAS FOR KEY STAGES 1-3**

To : **SCHOOLS DIVISION SUPERINTENDENTS**

1. The Department of Education (DepEd) Region IV-A CALABARZON, through the Curriculum and Learning Management Division (CLMD), issues the enclosed **Guidelines on the Implementation of MELC PIVOT 4A Budget of Work (BOW) in All Learning Areas for Key Stages 1-3** effective School Year 2020-2021.
2. This policy, with reference to DepEd Order No. 21, s. 2019 on *Policy Guidelines on the K to 12 Basic Education Program* and all other existing DepEd issuances on curriculum management, provides explanation and details on how these most essential learning competencies (MELC) and enabling competencies are budgeted and distributed in each quarter.
3. All public school teachers in the region are enjoined to follow the designed MELC PIVOT4A BOW in teaching all the target MELCs and enabling LCs as prescribed by the K to 12 Basic Education Curriculum.
4. All curriculum managers such as Curriculum and Instruction Chiefs (CID Chiefs), Education Program Supervisors (EPSs), Public Schools District Supervisors (PSDs), School Heads and teachers are expected to peruse the attached guidelines for proper monitoring and evaluation in the implementation of this curricular project under the Region IV-A CALABARZON PIVOT to Quality Basic Education (R4AQUE or PIVOT 4A) Program.
5. For more information or queries, contact **JOB S. ZAPE JR.**, Chief, Curriculum and Learning Management Division at (02) 8647-4914 / 8682-5773 local 110.
6. Widest dissemination of and strict adherence to this Order is directed.

WILFREDO E. CABRAL
Regional Director

clmd/jsc

"EXCELLENCE is a CULTURE and QUALITY is a COMMITMENT"

Trunkline: 02-8682-5773 / 8684-4914 / 8647-7487 local 420

Website: depedcalabarzon.ph

Document Inquiry : <https://r4a-teadoc.com/inquire>

Facebook: DepEd R-4A Calabarzon

Republic of the Philippines
Department of Education
REGION IV-A CALABARZON
GATE 2, KARANGALAN VILLAGE
1900 CAINTA, RIZAL

12 May 2020

Regional Order

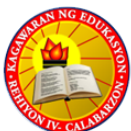
**GUIDELINES ON THE IMPLEMENTATION OF MELC PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW)
IN ALL LEARNING AREAS FOR KEY STAGES 1-3**

To : **SCHOOLS DIVISION SUPERINTENDENTS**

1. The Department of Education (DepEd) Region IV-A CALABARZON, through the Curriculum and Learning Management Division (CLMD), issues the enclosed **Guidelines on the Implementation of MELC PIVOT 4A Budget of Work (BOW) in All Learning Areas for Key Stages 1-3** effective School Year 2020-2021.
2. This policy, with reference to DepEd Order No. 21, s. 2019 on *Policy Guidelines on the K to 12 Basic Education Program* and all other existing DepEd issuances on curriculum management, provides explanation and details on how these most essential learning competencies (MELC) and enabling competencies are budgeted and distributed in each quarter.
3. All public school teachers in the region are enjoined to follow the designed MELC PIVOT4A BOW in teaching all the target MELCs and LCs as prescribed by the K to 12 Basic Education Curriculum.
4. All curriculum managers such as Education Program Supervisors (EPSs), Public Schools District Supervisors (PSDs) and School Heads are expected to peruse the attached guidelines for proper monitoring and evaluation in the implementation of this curricular project under the Region IV-A CALABARZON PIVOT to Quality Basic Education (R4AQUBE or PIVOT 4A) Program.
5. For more information or queries, contact **JOB S. ZAPE JR.**, Chief, Curriculum and Learning Management Division at (02) 8647-4914 / 8682-5773 local 110.
6. Widest dissemination of and strict adherence to this Order is directed.

WILFREDO E. CABRAL
Regional Director

clmd/jsc

"EXCELLENCE is a CULTURE and QUALITY is a COMMITMENT"
Trunkline: 02-8682-5773 / 8684-4914 / 8647-7487 local 420
Website: depedcalabarzon.ph
Document Inquiry : <https://r4a-teadoc.com/inquire>
Facebook: DepEd R-4A Calabarzon

Enclosure 1

IMPLEMENTING GUIDELINES ON THE USE OF MELC PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW) IN ALL LEARNING AREAS IN KEY STAGES 1-3

I. Rationale

1. The PIVOT 4A Budget of Work (BOW) is one of the prime projects under the flagship program of the region, the **Region IV-A CALABARZON PIVOT to Quality Basic Education (R4AQUE or PIVOT 4A)**. The R4AQUE or PIVOT 4A is a regional initiative anchored to DepEd's **Sulong Edukalidad**, a national program that shifts to and focuses on quality basic education. This program is a manifestation of significant shift of focus to improving quality of basic education in the region with enhanced teacher performance and improved mastery of learning competencies on the part of the learners.
2. Anchored to its three (3) goals also known as the power of E---**Excellence, Empowerment and Excellence**, the R4AQUE or PIVOT 4A circulates in its four (4) strategic thrusts such as follows: (a) **aligning** focus and intervention, (b) **advancing** handholding initiatives, (c) **amplifying** defined technical assistance to target delivery units, and (d) **appraising** stakeholders on progress of intervention. The first strategic thrust---**aligning focus and intervention**---focuses on curricular innovation and redirection which involves careful analysis, review and mapping of the curriculum leading to quality teaching-learning process and outcomes.
3. In response to the first key reform area (KRA) of Sulong Edukalidad known as **K to 12 curriculum review and update**, DepEd CALABARZON develops the MELC PIVOT 4A BOW which aims to redirect the teaching of the target learning competencies (LCs) into more precise and quality-driven direction by placing emphasis on the most essential learning competencies (MELCs) involving more relevant knowledge, skills, and attitudes/values (KSAVs) significant to the ever-changing 21st century society. Also, this project directs the adaptation and reformation of the curriculum to the current demands of the society while the country is adjusting to the emerging needs of the new normal.
4. Guided by the provisions of Republic Act 10533, Section 5, Paragraphs B and H and Rule II Section 10.2 Paragraphs B and H of DepEd Order No. 43 s. 2013, DepEd CALABARZON, through the CLMD, takes an initiative in developing the PIVOT 4A BOW in making the curriculum **relevant, responsive** and **flexible** by localizing, indigenizing, contextualizing and enhancing it to ensure mastery of the target LCs and MELCs and promoting holistic development of learners' knowledge, skills and attitude/values (KSAVs) from Kindergarten to Grade 10.
5. With the ever-changing demands of the 4th Industrial Revolution classrooms and the differences in educational structures from one region to another, the development of the PIVOT 4A BOW takes the lead in making the K to 12 Basic Education Curriculum suitable to the needs of teachers and learners in CALABARZON as this would guide them in re-structuring their lessons, delivery and assessment.
6. The MELC PIVOT 4A BOW is a teaching resource material and reference that contains LCs, MELCs and time allotment arranged into columns for easy reference and notation. This would guide teachers in designing and planning

their lessons. The design of the MELC PIVOT 4A BOW is influenced by various teaching-learning principles focusing on the following:

- a. the nature of learners;
 - b. KSAVs learners should learn; and
 - c. brevity of KSAVs.
7. The PIVOT 4A BOW focuses on recalling, remediating, reflecting and relearning principles attuned to diverse learners (Zape, 2020). The context of this PIVOT4A BOW is not only to decongest the curriculum but to refocus the curricular direction in the region towards quality teaching-learning processes and desired learning outcomes. This also embodies the complete cycle of learning from acquisition to reflection which is important in developing holistic learners in the 21st century learning environment.
 8. In understanding the contexts of the PIVOT 4A BOW, identifying the enabling and enrichment competencies is necessary (Pawilen, 2020). Enabling competencies are important to bridge and guide teachers and learners in the process of understanding complex learning competencies while enrichment learning competencies are necessary to further enhance the KSAVs acquired/learned in the classroom.
 9. The development of the PIVOT 4A BOW in each learning area for Key Stages 1-3 ensure the achievement of the grade level and key stage standards in response to the Department's call to produce proficient and lifelong learners who can apply their KSAVs in solving real-world problems.

II. Policy Objectives

10. This policy aims to:
 - a. Guide public elementary and secondary school teachers in designing and preparing their lessons using the MELC PIVOT 4A BOW grounded on the most essential learning competencies (MELCs) and enabling competencies; and
 - b. Redirect instruction in the classroom as to understanding the MELCs by bridging them through the identified enabling competencies as mapped in the MELC PIVOT 4A BOW.

III. Scope of the Regional Policy

11. This policy is intended to guide public elementary and secondary school teachers and curriculum managers in the region in effectively organizing, managing and teaching the LCs and MELCs under the K to 12 Basic Education Program.

IV. Definition of Terms

12. For the purposes of this policy, the following terms are defined:
 - a. **Budget of Work (BOW).** This refers to a set of guide providing the specific MELCs, LCs and their number of days to be taught in reference to the targets of each learning area and grade level. This provides greater

attention to more relevant learning competencies as to their enabling and enrichment competencies.

- b. **Curriculum Managers.** These refer to instructional leaders who supervise and ensure that the targets of the curriculum are well-managed and implemented. These include school heads (principals, officers-in-charge (OICs) and/or teachers-in-charge (TICs), Public Schools District Supervisors (PSDSs) and Education Program Supervisors (EPSs).
- c. **Enabling Competencies.** These are pre-requisite skills, knowledge and values needed by learners in learning/understanding the target competencies.
- d. **Enrichment Competencies.** These are additional skills, knowledge and values that could enrich learner understanding/learning.
- e. **Key Stage.** This refers to stages of basic education in the Philippines. These are Key Stage 1 - Kindergarten to Grade 3, Key Stage 2 - Grades 4 to 6, Key Stage 3 - Grades 7 to 10 and Key Stage 4 - Grades 11 to 12.
- f. **Kindergarten.** This is the first stage of compulsory and mandatory formal education which consists of one (1) year of preparatory education for children at least five (5) years old as prerequisite for Grade One (DepEd Order No. 47, s. 2016).
- g. **Learner.** It refers to a pupil or student enrolled in basic education of the Department of Education (DepEd).
- h. **Learning Areas.** These refer to the subjects in the basic education curriculum like Mother Tongue-Based Multilingual Education (MTB-MLE), English, Filipino, Mathematics, Science, Araling Panlipunan (AP), Music, Arts, Physical Education and Health (MAPEH), Edukasyon sa Pagpapakatao (EsP) and Technology and Livelihood Education (TLE).
- i. **Learning Competency.** This refers to a specific skill performed with varying degrees of independence. It has different degrees of difficulty and performance levels. It also refers to the ability to perform activities according to the standards expected by drawing one's knowledge, skills and attitude (DepEd Order No. 21, s. 2019).
- j. **Learning Resources.** These refer to any print, non-print, offline and/or online materials aligned to the contexts of the K to 12 Basic Education Curriculum. They are used by learners as materials in meeting curriculum expectations.
- k. **Most Essential Learning Competencies (MELCs).** These are the most important LCs in each learning area and grade level needed by each learner to learn, understand, use and apply in an environment/situation of varying contexts.
- l. **PIVOT 4A.** This refers to the flagship program of the region known as the *Region IV-A CALABARZON PIVOT to Quality Basic Education*. Oftentimes, this is also called the *R4AQUEB*.

V. Policy Statement

13. This policy is issued to ensure effective use and implementation of the MELC PIVOT 4A Budget of Work (BOW) in all learning areas in Key Stages 1-3 in all public elementary and secondary schools in the region. Schools Division Offices (SDOs), through their respective Curriculum Implementation Divisions (CIDs), shall oversee the implementation of these guidelines in all public schools under their jurisdiction.

VI. Parts, Features and Use

14. Each MELC PIVOT 4A BOW has different parts and/or features considering the nature and uniqueness of each learning area. Basically, designs of the PIVOT 4A BOW are grouped into three (3)---(a) Kindergarten, (b) languages (English, Filipino and MTB-MLE), and (c) other non-language learning areas.
15. The MELC PIVOT 4A BOW for Kindergarten consists of quarter, MELCs, domains of child development, learning competencies and assignment which may either be first to appear or a follow-up competency. The domains of child development are considered as the basic features and framework of early childhood education.
16. The MELC PIVOT 4A BOWs in Mother Tongue-Based Multilingual Education (MTB-MLE), English and Filipino contain the following parts: quarter, MELCs, domains, learning competencies and number of days taught. The unique features of these BOWs as compared to the other learning are the language domains which reflect the different learning targets and/or macro skills. Domains vary from one grade level to another.
17. The MELC PIVOT 4A BOWs in non-Kindergarten and non-language learning areas contain the following parts: quarter, MELCs, learning competencies and number of days taught. Meanwhile, PIVOT 4A BOW in MAPEH is also divided into its four components: Music, Arts, Physical Education and Health. Also, PIVOT BOW in EPP/TLE is also presented and categorized as to components and/or specializations.
18. Number of days taught refer to the target number of sessions learning competency/ies have to be taught (see each MELC PIVOT 4A BOW). Considering the differences in teachers' timeframe and learners' abilities, the MELC PIVOT 4A BOWs provide directions on how teachers would plan their lessons in terms of curriculum implementation in their classrooms. In most cases, one (1) learning competency or MELC shall be taught for one meeting-session. For learning areas with a bunch of learning competencies or MELCs, they have been clustered/grouped and number of days/meeting-sessions are assigned based on their relationship and relevance.
19. In the K to 12 Curriculum Guide, each learning competency code contains the number of days and/or weeks as to the length an LC should be taught. These MELC PIVOT 4A BOWs redesigned the number of days indicated in the code without jeopardizing the actual K to 12 BEC LCs. As such, in writing their PIVOT 4A Detailed Lesson Plans (DLPs) or Daily Learning Logs (DLLs), teachers shall not be asked to write the code of the LCs or MELCs as the number of days for each lesson has been redesigned to suit the needs of schools.

20. In each quarter, all target LCs and/or MELCs have to be taught in **specific mandatory/non-negotiable contact days/weeks as reflected in the BOW**. Public elementary and secondary school teachers and curriculum managers shall strictly observe this mandatory contact period in a quarter. The excess number of days, with reference to the total number of days in a year as declared by the Department for SY 2020- 2021 shall then be used/designed by the school head on the conduct of quarterly exams, co-curricular or culminating activities subject to the existing guidelines or protocols of the Central Office and other prevailing rules that may be released under the new normal.
21. Considering the unique features of each learning area, MELC PIVOT 4A BOW per learning area is presented with preliminaries which explain and guide teachers on how a specific BOW shall be used. Specific guidelines would help teachers teaching specific learning areas on how they would prepare and design their lessons.

VII. Most Essential Learning Competencies (MELCs)

22. The Central Office, through the Bureau of Curriculum Development (BCD), due to prevailing situation in the country on the Corona Virus Disease 2019 or COVID-19, has identified the most essential learning competencies (MELCs) in each learning area. MELCs are the most important LCs in each learning area and grade level needed by each learner to learn, understand, use and apply in an environment/situation of varying contexts. These are also the standard LCs that teachers must focus on in terms of delivery and assessment.
23. MELCs are knowledge, skills and attitudes/values that shall be mastered by each learner to achieve the set content and performance standards in each quarter, grade level or key stage.
24. The MELC PIVOT 4A BOWs used the MELCs as the key focus in each quarter in each learning area and grade level. The number of MELCs varies from one quarter to another and one grade level to another. In planning lessons for each quarter, teachers shall look into the MELC PIVOT 4A BOW and locate the indicated MELCs. All LCs in the MELC PIVOT 4A BOW shall still be taught with great emphasis on the MELCs. As such, more activities and assessment procedures shall be given in dealing with MELCs. Lists of MELCs can also be accessed via <https://tinyurl.com/PIVOT4ACLMD>.

VIII. Enabling and Enrichment Competencies

25. Some MELCs and LCs in the MELC PIVOT 4A BOW are written as terminal competencies. As such, these MELCs and LCs have to be introduced and/or taught using enabling competencies. Meanwhile, some MELCs and LCs have to be further enhanced with the help of enrichment competencies.
26. Enabling competencies are pre-requisite skills, knowledge and attitude/values needed by learners in learning/understanding the target learning competencies, while enrichment competencies are additional skills, knowledge and values that could enrich learner understanding/learning.

27. The MELC PIVOT 4A BOW employs review and mapping principles to arrive at the specific learning competencies for delivery with respect to the time allotment per learning area and modality appropriate at this time. These MELCs and LCs were identified using the SMART test. Enabling and enrichment competencies are written in objective form under knowledge, skills and/or attitude/value targets. In the MELC PIVOT 4A BOW, some LCs already function as enabling competencies in achieving the MELCs or other LCs. Other MELCs and LCs in need of enabling and enrichment competencies are also identified in the process.
28. Enabling and enrichment competencies shall be used by teachers as their guide in writing their detailed lesson plans (DLP) or daily lesson logs (DLLs). Enabling competencies shall be used as a springboard to meet the expectation of the MELC. Meanwhile, enrichment competencies shall be used in classes in need of remediation and enrichment activities.
29. The list of MELCs and LCs with corresponding enabling and enrichment competencies for each learning area per grade level can be accessed via <https://tinyurl.com/PIVOT4ACLMD> at the beginning of the school year.

IX. MELC PIVOT 4A BOW (DLL/DLP) Lesson Preparation, Curriculum Design and Framework

30. The MELC PIVOT 4A BOW uses the PIVOT 4A Curriculum Design anchored to the **Intent-Content-Learning Experiences-Desired Learning Outcomes (Assessment)** or **ICLeA Framework**.

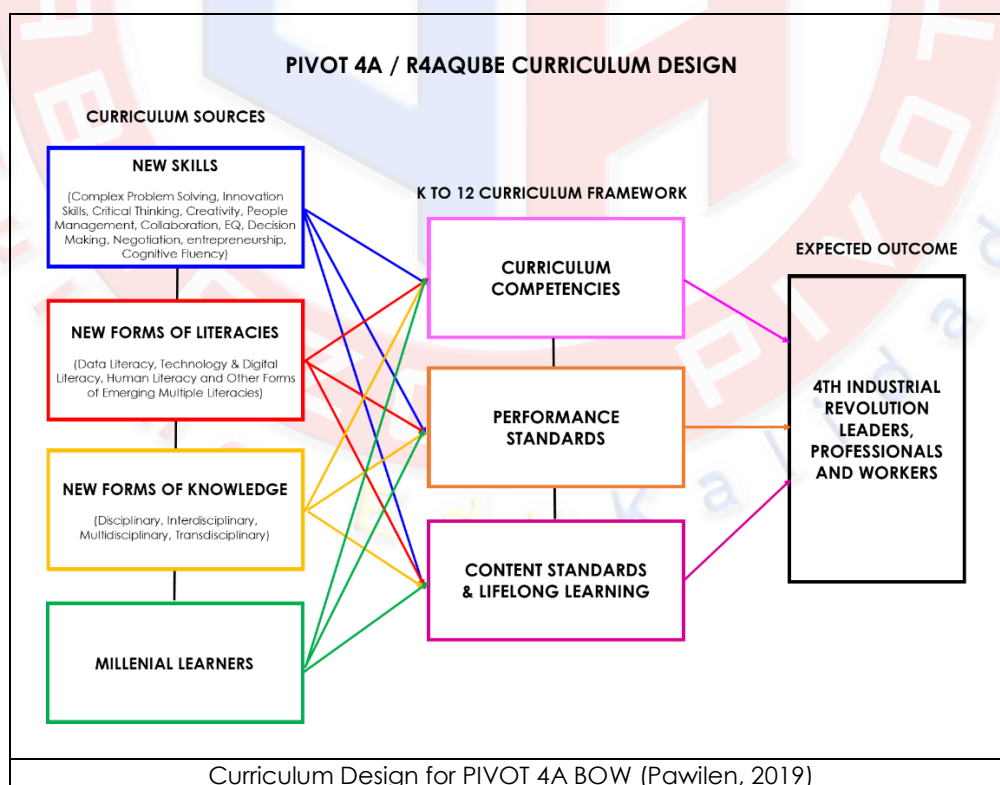

Figure 1. The PIVOT 4A BOW Curriculum Design

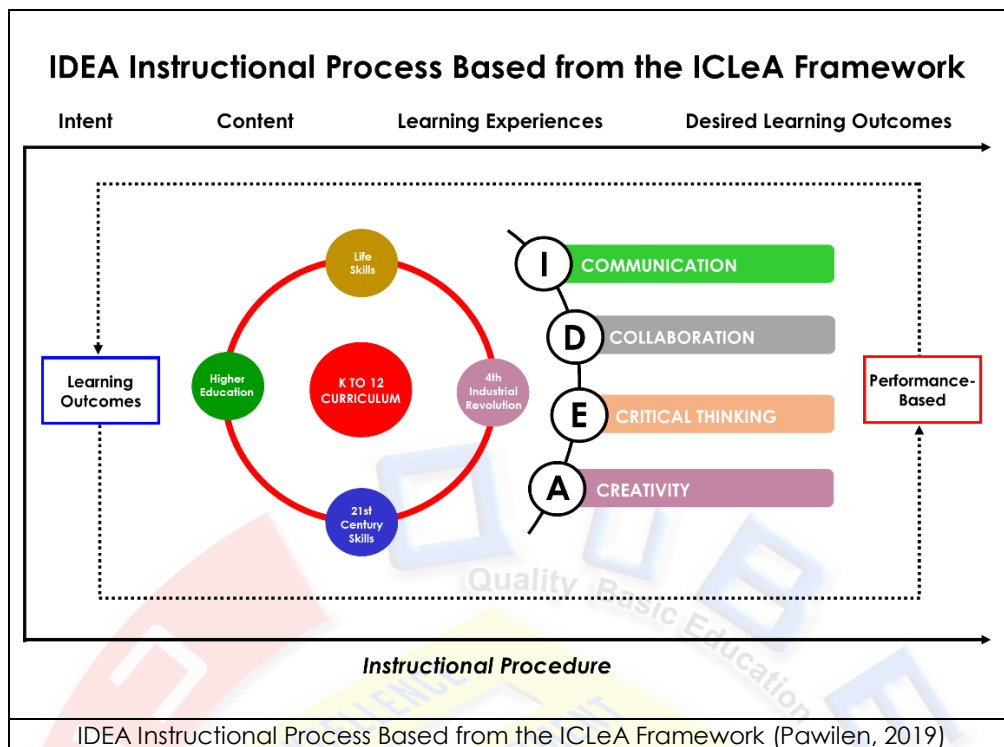

Figure 2. The IDEA Instructional Process Based from the ICLeA Framework

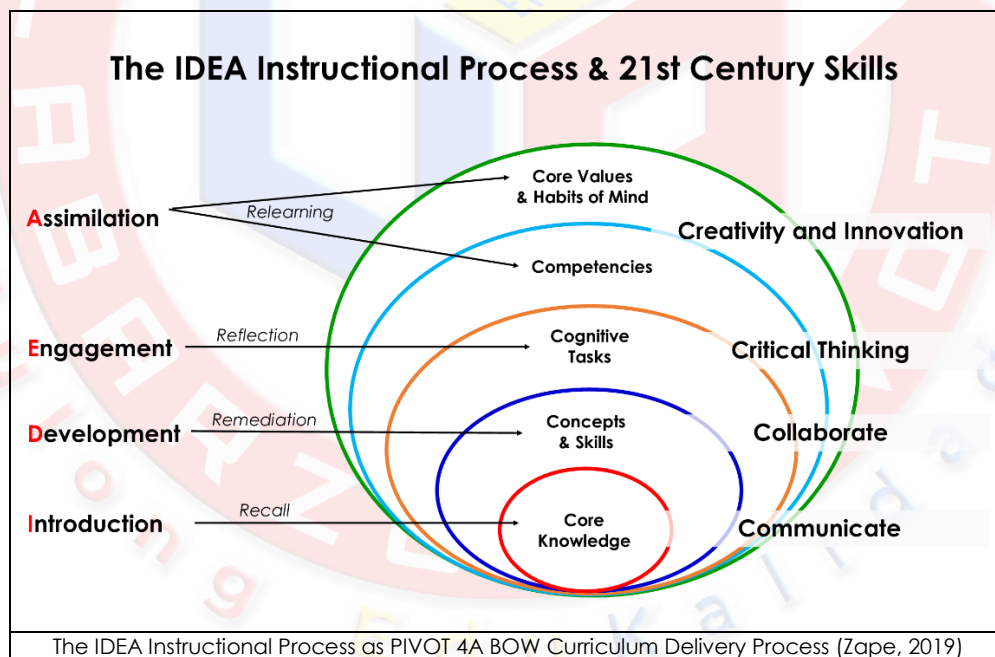

Figure 3. The IDEA Instructional Process as PIVOT 4A BOW Curriculum Delivery Process with the Embedded 21st Century Skills

31. The PIVOT 4A BOW lesson preparation and curriculum delivery process follow four (4) main teaching-learning phases with the teacher as a facilitator of learning using **the I-D-E-A** Structure for a 30-minute to one-hour lesson depending on the nature or set-up of each learning area. These phases include the following: **Introduction** - the **I** Phase, **Development** - the **D** Phase, **Engagement** - the **E** Phase and **Assimilation** - the **A** Phase.

- a. In the **I Phase**, the teacher utilizes appropriate strategies in presenting the learning competency and the desired learning outcomes of the day, expound on previous experiences and core knowledge of the learners, purpose of the lesson, core content and relevant samples. This allows teachers to maximize learners' awareness of their own knowledge as regards to the content and skills required for the session.
- b. In the **D Phase**, the teacher presents activities, tasks and contents of value and interest to the learners. Most of these activities and tasks must simply and directly revolved around the concepts to develop and master the skills or the competency.
- c. In the **E Phase**, the teacher allows the learners to be engaged in various tasks and opportunities in building their KSAVs to meaningfully connect their learnings. This further requires teachers to engage and expose all learners to real life situations that will ignite their interests to meet the expectations, make their performance satisfactory or produce a product or performance.
- d. In the **A Phase**, the teacher brings the learners to a process where they demonstrate ideas, interpretations, mindset or values and create pieces of information that will form part of their knowledge in reflecting, relating or using it effectively in any situation or context. This also requires teachers to encourage learners in creating conceptual structures giving them the avenue to integrate new and old learnings.

Table 2
The PIVOT 4A BOW Teaching & Learning Adjustments to Accommodate Diverse Learners (Zape, 2019)

PIVOT 4A BOW Teaching-Learning Process	Focus	R4AQUBE/PIVOT 4A Adjustments (4Rs)
Introduction <i>Panimula</i>	• Learning Competency • MELCs • Desired Learning Outcomes • Content and Values	Recall
Development <i>Pagpapaulad</i>	• Concepts and Basic Skills • Developmental Activities	Remediation
Engagement <i>Pakikipagpalihan</i>	• Learning Opportunities • Hands-on Engaging Activities • Learning Points • Performance or Output	Reflection
Assimilation <i>Paglalapad</i>	• Learning Delivery Outcomes • New Skills/New Knowledge/Idea • Habits of Mind • Life Skills	Relearning

32. Starting June 1, all public elementary and secondary school teachers in the region shall prepare their Detailed Lesson Plan (DLPs) and/or Daily Learning Logs (DLL) for MELCs and/or enabling competencies using the IDEA Instructional Process based from the ICLeA Framework format (see Templates for Lesson Preparation). This instructional process design is an abridged and

refined format based from the provisions of DepEd Order No. 42, s. 2016 (Policy Guidelines on Daily Lesson Preparation for the K to 12 Curriculum).

Table 1
DLL/DLP Format Using the IDEA Instructional Process Based from the ICLeA Framework

DO 42, s. 2016	RO 1, s. 2020
I. Objectives a. Content Standard b. Performance Standards c. Learning Competencies or Objectives	I. Objectives a. Most Essential Learning Competencies (MELC) b. Enabling Competencies
II. Content	II. Content
III. Learning Resources A. References a. Teacher's Guide Pages b. Learner's Material Pages c. Textbook Pages d. Additional Materials from Learning Resource B. Other Learning Resources	III. Learning Resources A. References a. Teacher's Guide Pages b. Learner's Material Pages c. Textbook Pages d. Additional Materials from Learning Resource B. List of Learning Resources for Development and Engagement Activities
IV. Procedures a. Lesson Review b. Purpose of the Lesson c. Presentation of Samples d. Discussion e. Mastery Development f. Application g. Generalization and Abstraction h. Evaluation i. Additional Activities or Remediation	IV. Procedures a. Introduction How will you present the lesson to all types of learners? b. Development How will you develop the content as part of the enabling and foundation skills? How will you develop learners' mastery of the given competency? c. Engagement What appropriate pedagogical or real-world tasks and learning opportunities will be presented and implemented for all learners to learn? d. Assimilation What are the ideas or contexts that will be assessed and processed so that learners can assimilate and refine their knowledge, skills and attitude/ values?
V. Remarks	V. Reflection on the Type of Formative Assessment Used for This Particular Lesson
VI. Reflection	

***The ones in bold letters reflect the refinement of the DLL/DLP format.

33. In designing their PIVOT 4A DLLs/DLPs, all public elementary and secondary school teachers in the region may opt to prepare a lesson in: (a) a daily basis or (b) a period when an LC or MELC has to be taught, i.e. if an LC and/or MELC has to be taught for five (5) days based from the PIVOT 4A BOW, the teacher may prepare a PIVOT 4A DLL/DLP good for five (5) days.
34. An exemplar for each learning area will be released by CLMD-4A by the end of May as a guide for all teachers in preparing their DLPs/DLLs. A separate memo indicating the assigned MELCs and/or LCs for each SDO shall also be issued.

X. Learning Delivery (LD)

35. Regional Memorandum Nos. 11, s. 2015 and 233, s. 2016 enjoin that teachers should be constructivist, inquiry-based, reflective, collaborative and integrative in dealing with the teaching-learning process as mandated by Republic Act 10533. Teachers as guided by the IDEA instructional process are also encouraged to be creative in delivering their lessons and make their approaches flexible, responsive and relevant to the needs of the learners using any applicable modalities at this time of pandemic.
36. Varying strategies must be applied in dealing with enabling and enrichment competencies as careful assessment on the needs of learners is necessary to properly address their concerns towards quality. The following learning delivery options shall be applied in teaching these MELCs and LCs:
- a. Face-to-Face (F2F)
 - b. Distance Learning
 - Online Distance Learning (ODL)
 - Modular Distance Learning (MDL)
 - Television/Radio-Based Instruction (TV-RBI)
 - c. Blended Learning
 - F2F and ODL
 - F2F and MDL
 - F2F and TV/RBI
 - F2F and Combination of ODL, MDL and TV/RBI

XI. Learning Resources (LRs)

37. Learning resources (LRs) are important in instructional delivery. They are mainly used to support teaching and learning. Resources vary from print, non-print and online features. In the contexts of the PIVOT 4A BOWs, LR for each learning competency have been mapped.
38. The lists of LR designed for each LC in each learning area per grade level can be accessed via <https://tinyurl.com/PIVOT4ACLMD> at the beginning of the school year. In this link, LR are categorized as Learners and Teachers' Materials. Under these categories, LR are further grouped as materials for the learning delivery options stated in Item 36 of Part X – Learning Delivery.

XII. Assessment (Multimodal Assessment Strategies)

39. The basic assessment procedures in dealing with the K to 12 LCs, MELCs and enabling and enrichment competencies should comply with the provisions of DepEd Order No. 8, s. 2015 (Policy Guidelines on Classroom Assessment for the K to 12 Basic Education Program). Teachers are encouraged to use a wide range of formative, summative, authentic and performance assessment tools and approaches involving the use of **multimodal assessment** strategies to ensure that all learning competencies are well-assessed.
40. In using multimodal assessment, teachers should help learners in understanding the contexts of good performance by providing them clear desired learning outcomes, criteria, expected outputs and engaging learners as active participants in the feedback process where teachers act as responsible academic partners.
41. Weeks (2018) mentioned that the use of multimodal assessment is important to: (a) keep up with a society that is increasingly digital and ensure that assessment mirrors current and future employment needs; (b) be in tune with learners' expectations and literacy practices; and (c) offer choice and flexibility in assessment.
42. As an approach, multimodal assessment offers significant amount of assessment strategies and techniques to teachers to carefully assess learners' performance in various manners relative to the context of the K to 12 LCs and MELCs. This involves the promotion of reflective learning as one of the key agents of multimodal assessment. Thus, all teachers are encouraged to facilitate the development of **learners' portfolio** per week on any modality chosen by the learners and/or parents.
43. The use of **reflective learning** embedded in multimodal assessment should not only direct feedback process but also promote personal reflection processes where learners reflect more on their knowledge, skills, attitude/values, aspirations and actions as contribution in making the society a better place for all. This allows learners to think about what they have thought, read, seen, done and learned by relating these concrete concepts to their own lives. Through this, learners can make meaning on the significance and relevance of what they are doing and learning in the classroom to their everyday lives.
44. As reflective learning emphasizes the importance of the role of the 'self' in personal experiences and social contexts, teachers should engage learners into various reflective learning activities such as, but not limited to, Schon's (1983) *reflection-in-action* (reflecting on personal or social actions as they happen) and *reflection-on-action* (reflecting on personal or social action after their occurrence to review, assess or evaluate the situation). From the long-list of reflective learning practices, teachers may choose any appropriate reflective learning strategies relevant to the contexts and level of the learners.

XIII. Teaching Observation Process

45. Curriculum managers shall strictly adhere to the guidelines specified in each PIVOT 4A BOW. Considering the COVID situation in the country, all learning

leaders shall create a mechanism on how teaching observations be made in various modalities employed or used by each school. They shall also check if the LCs and/or MELCs to be taught in a lesson during teaching observation have enabling and/or enrichment competencies which teachers should use during lesson planning and delivery.

46. Other teaching observation provisions shall follow the mandates of the Philippine Professional Standards for Teachers – Results-Based Performance Management System (PPST-RPMS) and other RPMS-related issuances including the directive indicated in DepEd Memorandum No. 45, s. 2020 (Results-Based Performance Management System Guidelines for School Year 2019-2020 Yearend Activities in Light of COVID-19 Measures).

XIV. Monitoring and Evaluation

47. To monitor and evaluate the delivery and effective implementation of the MELC PIVOT 4A BOW in all public elementary and secondary schools, curriculum managers shall peruse the PIVOT 4A BOW per learning area per grade level in monitoring classroom activities.
48. The CLMD and the CID shall monitor the full compliance of all public elementary and secondary schools on the provisions of these guidelines. Monitoring and Evaluation Form shall be issued by CLMD before the beginning of the school year. The M&E Form shall be accomplished by school heads which shall be then evaluated by the CID Education Program Supervisors. A quarterly consolidated Division M&E Report shall be submitted to the CLMD at clmd.calabarzon@deped.gov.ph during the quarterly examination week of each quarter as determined by the DepEd Calendar.

XV. Effectivity

49. This Order provides direction and guidance to all public elementary and secondary school teachers and curriculum managers in the region relative to its use and implementation. This shall immediately take effect to prepare the schools and all stakeholders for the opening of classes come August 24, 2020.

XVI. Enclosures

- a. PIVOT 4A BOW for Kindergarten
- b. PIVOT 4A BOW in MTB-MLE
- c. PIVOT 4A BOW in Filipino
- d. PIVOT 4A BOW in English
- e. PIVOT 4A BOW in Science
- f. PIVOT 4A BOW in Mathematics
- g. PIVOT 4A BOW in Araling Panlipunan (AP)
- h. PIVOT 4A BOW in Edukasyon sa Pagpapakatao (EsP)
- i. PIVOT 4A BOW in Music, Arts, Physical Education and Health (MAPEH)
- j. PIVOT 4A BOW in Edukasyong Pantahanan at Pangkabuhayan (EPP) and Technology and Livelihood Education (TLE)
- k. Teacher's Guide in Using the I-D-E-A Structure
- l. PIVOT 4A Daily Lesson Templates
- m. Copyright Page

XVII. References

a. DepEd Issuances and Other Government Policies

DepEd Order No. 8, s. 2015: Policy Guidelines on Classroom Assessment for the K to 12 Basic Education Program

DepEd Order No. 21, s. 2019: Policy Guidelines on the K to 12 Basic Education Program

DepEd Order No. 43, s. 2014: Implementing Rules and Regulations (IRR) of Republic Act No. 10533 Otherwise Known as the Enhanced Basic Education Act of 2013

DepEd Memorandum No. 45, s. 2020: Results-Based Performance Management System Guidelines for School Year 2019-2020 Yearend Activities in Light of COVID-19 Measures

DepEd Order No. 47, s. 2016: Omnibus Policy on Kindergarten Education

Regional Memorandum No. 11, s. 2015: The 2C-2I-1R Pedagogical Approaches

Regional Memorandum No. 233, s. 2016: Implementation of the Pedagogical Approaches Mandated by R.A. 10533

Regional Memorandum No. 305, s. 2019: Guidelines on the Implementation of Regional Curriculum Matrix (RCM) for CALABARZON – SY 2019-2020

Republic Act 10533: Enhanced Basic Education Act of 2013

b. Other Resources and Readings

Pawilen, G. T. (2020, March 4). *Identifying prerequisite skills, knowledge & values to enhance curriculum competencies* [Workshop presentation] Workshop on the Development of R4AQUE Budget of Work (BOW) in All Learning Areas in Key Stages 1-3, Bagumbayan, Quezon City, Philippines.

Schon, D. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. London: Temple Smith.

Weeks, R. (2018). *Multimodal assessment – what, why and how?* Retrieved from <https://www.sydney.edu.au/education-portfolio/ei/teaching@sydney/multimodal-assessment-what-why-and-how/>

Zape Jr., J. S. (2020, February 6). *PIVOT 4A BOW: Prerequisite skills* [Meeting presentation] First Regional Management Committee Meeting, Imus City, Philippines. <https://www.depedimuscity.com/RD%20Cabral%20bats%20for%20more%20responsive%20PPAs.php>

• KINDERGARTEN •

PIVOT^{4A}

BUDGET OF WORK

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW) FOR KINDERGARTEN

Katangian ng Kindergarten (Tampok sa Kindergarten)

Ang mga mahahalaga at makabuluhang bagay na dapat matutunan sa buhay ay nagsisimula sa mga musmos na mag-aaral o yung nasa antas ng Kindergarten kung saan ito ang pundasyon ng pagkatuto. Ayon sa pananaliksik, ang kritikal na yugto sa pag-unlad at paglagong pangkaisipan ay nagsisimula sa mga batang mula sa 0-8 taon ang edad. Ito rin ang panahon kung saan ang mga bata ay higit na maliwanag ang kaisipan at handa sa pagkatuto. Ayon sa pag-aaral, napatunayan na ang maagap at maagang pagtugon sa edukasyon ng mga mag-aaral habang nasa murang edad pa lamang ay mas malaki ang posibilidad ng pag-unlad sa pagkatuto na madadala nila hangang sa kanilang paglaki. Kung kaya't ang pangunahing yugto (Key Stage 1) sa pagkatuto na kinabibilangan ng mga mag-aaral sa Kindergarten ang pinakamahalagang bahagi ng pag-unlad ng pagkatuto ng isang mag-aaral.

Sinusugan ito ng nakasaad sa Seksiyon 2 ng RA 10157 na ang Edukasyon sa Kindergarten ay mahalaga sa pag-unlad ng bahaging akademiko at teknikal ng isang batang Filipino. Ito ang panahon kung saan sa murang gulang ng mga mag-aaral ay naroon ang sukdulang pang-unawa at mabilis na pagkatuto.

Ang mga pambansang batas ay isinakatuparan para bigyang patunay ang ganitong ideya katulad ng RA 10157 or Kindergarten Education Act (2011) at RA 10533 or Enhanced Basic Education Act (2012) na tahasang nagpapahayag ng pagkakaroon ng Kindergarten bilang unang hakbang sa edukasyon, kalakip ang mga layunin at mga istratihiya sa pagpapatupad nito.

Makalipas ang ilang taon ay inilabas ang DO 47 s. 2016 o ang tinatawag na Omnibus Policy Kindergarten on Education kung saan maliwanag na nasasaad dito ang pagpapatupad ng edukasyon sa Kindergarten kalakip ang pangkalahatang paglalarawan sa itinakdang kurikulum na dapat sundin ng pribado at pampublikong paaralan.

Ang paaralan sa tulong ng bawat pamilya at komunidad ay inaasahan na magtutulong-tulong at magkaisa upang matugunan ang pangangailangan ng mga mag-aaral at upang higit na mapaunlad ang programa sa edukasyon ng Kindergarten. Ang pangunahing layunin ng programang ito ay ang lahat ng limang taong gulang na mga mag-aaral ay makamit ang mga nararapat na pamantayan at kakayahan na inaasahan sa kanilang edad sa kabila ng pagkakaiba-iba ng kanilang pinagmulan, kultura, mga nakagishang kaalaman at karanasan, kakayahan, ugali, katangian at interes o kinagigiliwan (Sec. IV, DO 47, s. 2016).

Ang programa para sa edukasyon ng Kindergarten ay pinagtibay din ng konsepto/prinsipyo na nasasaad sa National Early Learning Framework (NELF) na tumutugon sa pilosopiya at teoretikal na pundasyon sa pagtuturo at pagkatuto sa murang gulang pa lamang na tumutukoy sa paglago at pag-unlad ng musmos na mag-aaral ng naayon sa itinakdang programa sa pag-unlad at pagtatasa ng pagkatuto.

Ang PIVOT 4A ay isang natatanging programa ng rehiyon bilang pagtugon at pagsuporta sa Sulong Edukalidad na programa ng Kagawaran ng Edukasyon na naglalayon na mapaunlad ang kalidad ng edukasyon sa mababang antas. Layunin nito na maihanay ang pokus at interbensiyon na tutugon sa programa ng wastong

pagmamapa ng kurikulum at pag-aanalisa ng mga nararapat na kakayahan para sa mga mag-aaral. Ang pangunahing layunin ng programang ito ay ang pagbuo ng Budget of Work (BOW) para sa iba't ibang asignatura mula sa Kindergarten hanggang sa Baitang 12. Ang Kindergarten, bilang unang hakbang sa pormal na edukasyon sa mababang antas ay inaasahang ipatutupad sa lahat. Nagkaroon ng gabay na kurikulum upang mabigyan ng pagkakataon ang mga guro na maunawaan kung ano ang mga kasanayan na dapat maituro sa bawat linggo at bawat kwarter. Ang National Kindergarten Curriculum Guide (NKCG) ang nagsisilbing basehan upang mabuo ang PIVOT 4A Budget of Work (BOW) para sa Kindergarten.

Nakasaad dito ang pitong saklaw ng paglago o pag-unlad (developmental domains) at ang mga ito ay ang mga sumusunod: Pagpapaunlad ng Sosyo-Emosyunal at Kakayahang Makipamuhay (Socio-Emotional Development), Kagandahang Asal (Values Development), Kalusugang Pisikal at Pagpapaunlad sa Kakayahang Motor (Physical Health & Motor Development), Sining, (Aesthetic/Creative Development) Matematika (Mathematics), Pag-unawa sa Pisikal at Likas na Kapaligiran (Understanding of the Physical and Natural Environment) at Wika, Literasi at Komunikasyon (Language, Literacy, and Communication).

Ang mga bata ay patuloy na umuunlad sa bawat saklaw sa panlahatang paraan. Ang paglago sa bawat isang saklaw ay nasasalamín sa iba pang mga kaugnay na saklaw na nagdudulot ng magandang epekto. Ang bawat saklaw sa pag-unlad ay naglalaman ng mga inaasahang pagkatututo. (DO 47 s, 2016). Ang bawat saklaw ng pag-unlad ay inaasahan na matututuhan, maipakikita, mailalarawan at mapapalago ng isang limang taong gulang na bata.

Layunin ng PIVOT 4A Budget of Work (BOW)

Ang pangunahing layunin ng programang ito para sa mga mag-aaral sa Kindergarten ay magkaroon ng opisyal na dokumento na makikita ang iba't ibang kasanayang pagkatuto kasama ang mga kaalaman na dapat munang matutunan gayundin ang pagpapayaman nito na magsisilbing gabay ng mga guro sa pagtuturo. Ang mga sumusunod ang maaaring magkaroon ng kapakinabangan sa nasabing programa:

- a. Mga Punong-guro at mga guro na siyang magiging gabay at patnubay sa bawat yugto ng pagtuturo at kabanata ng pagkatuto.
- b. Pansangay na Tagamasid- ang dokumentong ito ay magagamit ng tagamasid sa pagsubaybay at pagtataya na siyang magiging batayan sa pagbibigay ng tulong na teknikal para sa matagumpay na pagsasakatuparan ng Kurikulum sa Kindergarten.
- c. Mga magulang at iba pang kasapi ng komunidad - makakatulong sa kanila na maunawaan ang mga inaasahang bunga ng pagkatuto sa loob ng isang yugot (quarter). Sila rin bilang magulang ay may mahalagang gampanin upang makatulong at matugunan ang resulta ng pagtataya na ginawa ng mga guro sa mga una at huling buwan ng pagtuturo sa loob ng taong panuruan, ito ay sa pamamagitan ng ECD Checklist Assessment.

Paggamit ng PIVOT 4A Budget of Work (BOW) para sa Kindergarten

Ang mga guro sa Kindergarten ay maaring gawing batayan ito sa paggawa ng kanilang Daily Lesson Plan (DLP) or Daily Lesson Log (DLL).

- Sa unang kolumn ay makikita ang kwarter (quarter) na kung saan ang mga saklaw o *domains* na nasa ikalawang kolumn at kasanayan sa pagkatuto o *learning competencies* na nasa ikatlong kolumn ay napapaloob.
- Sa ikaapat na kolumn naman ay makikita ang linggo na kung saan ang isang kasanayan sa pagkatuto ay unang itinuro at ito ang pokus ng guro na kailangang matamo sa linggong nakasaad. Ngunit ang panghuling kolumn naman ay tumutukoy sa mga linggong ang partikular or spesipikong kasanayan sa pagkatuto ay maaring ilagay muli sa listahan ng mga layunin na gagamitin sa linggong nasabi sa kadahilanan na ang karamihan sa mga mag-aaral ay hindi pa ganap na natutunan ang spesipikong kasanayan. At maaring sa mga linggo na kung saan nakasaad sa kolumn ng *follow-up*, ang mga kasanayan ay muling matatalakay at magagamit ng mga guro na makakatulong sa pagpapaunlad ng iba pang kaugnay na kasanayan.
- May mga pagkakataon na walang nakasaad na linggo sa kolumn na "Follow-up", ito ay hindi na ngangahulugan na ang mga kasanayang pagkatuto na ito ay hindi na maaring ituro sa mga mag-aaral bagkus ito ay inaasahang maituro muli sa mga pagkakataon na hinihingi ng sitwasyon o pagkakataon. Lalo na ang mga kasanyang pagkatuto na tumutugon sa Kagandahang Asal, Kakayahang Sosyo-emosyunal at ang Kalusugang Pisikal at Pagpapaunlad sa Kakayahang Motor.

Mga Bahagi ng PIVOT 4A BOW sa Kindergarten

Ang PIVOT 4A BOW sa Kindergarten ay binubuo ng anim (6) na kolum. Ang unang kolum ay para sa **Quarter**; ang ikalawa ay para sa **Domain**; pangatlo ay ang **Most Essential Learning Competencies (MELC)**; pang-apat ang **Kasanayang Pagkatuto**; at panglima at pang-anim ay ang **Weekly Assignment** na nahahati sa **Assigned Week** at **Follow-Up Week/s**.

Quarter (A)	Domain (B)	Most Essential Learning Competencies (MELC) (C)	Learning Competencies (D)	Weekly Assignment	
				Assigned Week (E)	Follow-Up Week/s (F)
(G)					
(G)					
(H)		1			

Sa paggamit ng PIVOT 4A BOW sa Kindergarten, mahalagang tingnan at pag-aralan ang mga sumusunod:

- Quarter**
- Domain**
- Most Essential Learning Competencies (MELC)**

- D. **Learning Competencies**
- E. **Weekly Assignment (Assigned Week)**
- F. **Weekly Assignment (Follow-up Week/s)**
- G. **Enabling Competencies.** Ito ang mga kasanayang nagmula sa K to 12 Curriculum Guide na gagamitin ng guro upang bigyang-linaw o magsilbing tulay upang makamit ang mga **Most Essential Learning Competencies (MELC)**.
- G. **Most Essential Learning Competencies (MELC).** Sa bawat PIVOT 4A BOW, ito ay sinisimbolo ng mga numero o bilang. Ang mga bilang na ito ay tumutukoy kung ilang **MELC** mayroon sa Kindergarten. Ang mga napiling **MELC** ay maaaring katumbas ng isang **Learning Competency (Enabling Competency)** na makikita sa ikaapat na kolum o kumbinasyon ng mga ito.

Mga Dapat Tandaan ng Guro sa Kindergarten sa Paggamit ng BOW

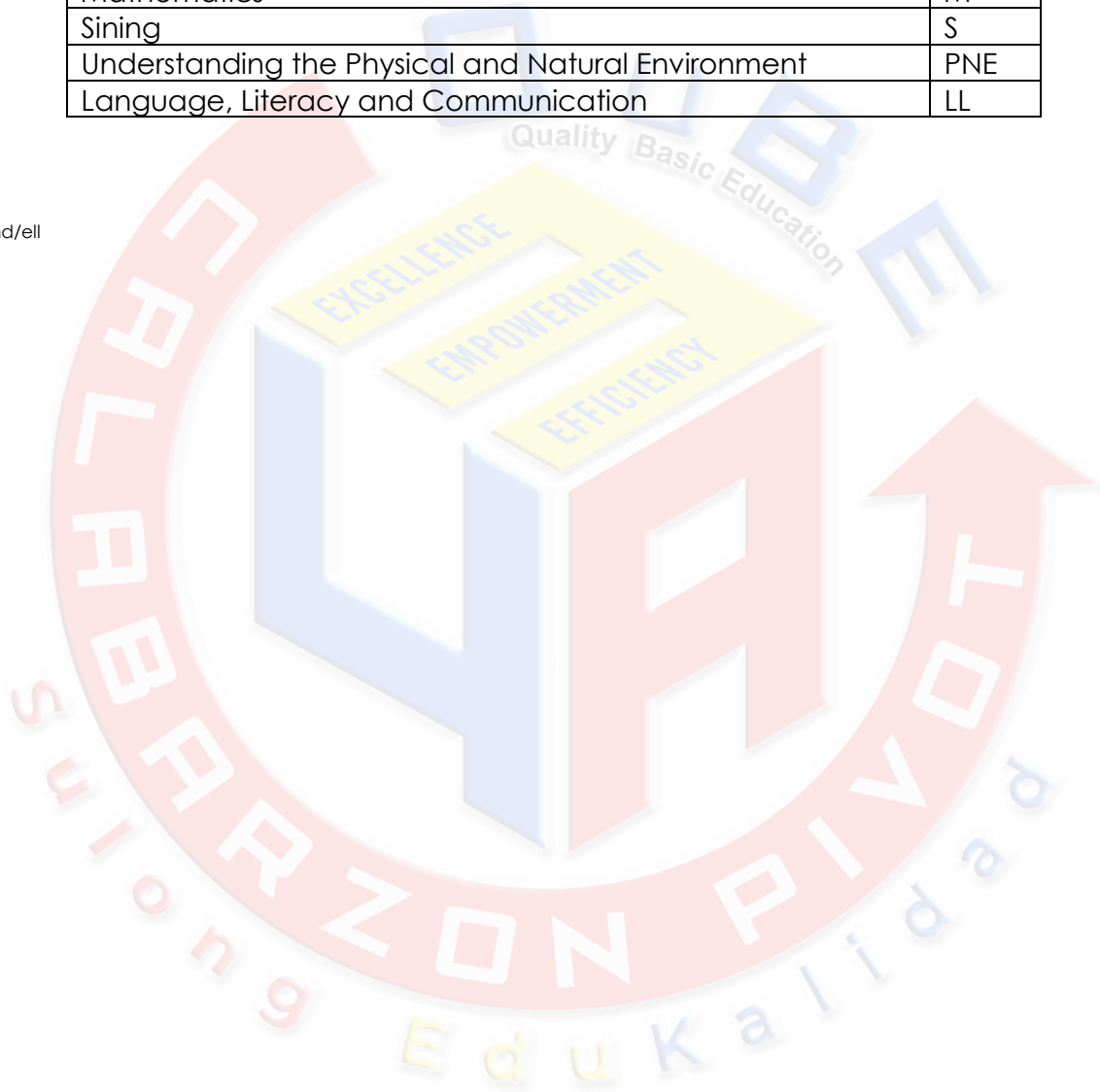
- a. Ang mga kasanayan sa pagkatuto ay nakalatag ayun sa mga saklaw na nakasaad sa Kindergarten Curriculum Guide (KCG) at Teacher's Guide (TG). At ang mga ito ay masusing hinimay at inisa-isa upang matukoy ang bawat kasanayan sa pagkatuto sa kada linggo at kwarter o yugto.
- b. Ang mga guro ay inaasahang matamo o maisakatuparan ang mga layunin sa kada linggo ayon sa isinasaad ng Budget of Work (BOW) subalit ito ay base pa rin sa kakayahan ng mga mag-aaral. Ang mga guro ay pinapaalalahanan na ang mga batang nasa Kindergarten ay may kaniya-kaniyang kakayahan at panahon ng pagkakatuto. Ang mga kasanayan sa pagkatuto ay gabay lamang sa mga guro kung ano-anong mga target at Gawain ang maaring ibigay sa buong isang taon para sa mga mag-aaral at hindi kailanman kailangang pilitin o puwersahin ang mga mag-aaral sa Kindergarten.
- c. Kung sakaling may mga mag-aaral na nahihirapan na matamo ang mga layuning itinakda ng BOW sa kada linggo ang mga guro ay inaasahang gumawa ng mga interbinsyon o mga gawaing makakatulong sa mga mag-aaral na makamit ang mga layuning ito, maaring pangkatan o indibidwal.
- d. Sa kabilang banda, may mga mag-aaral na mahusay at mabilis na naisakatuparan ang mga gawain base sa mga kasanayang pagkatuto na nakasaad sa kada kwarter. Ang mga guro ay inaasahang mag bigay ng mga gawain na maaring tumugon sa kanilang kahusayan o pagiging *advanced* sa kanilang edad.
- e. Ang mga titik o letra sa alpabeto ay maayos na inilatag sa BOW na ito upang mabigyan ng pansin ng mga guro. Ang pagkakasunod-sunod ng pagtuturo sa mga letra ay naayon sa ayos nito sa Teacher's Guide (TG). Naglaan ng kada linggo para sa isang letra upang matutukan ng guro ang pagtuturo ng tunog ng kada titik na isang panimulang kasanayan sa pagbasa. Sa nalalabing mga linggo ng taon ang mga guro ay inaasahang na magbalik-aral at maglaan ng oras upang ang mga tunog ng letra ay mabatid at mabigkas ng mga mag-aaral bago magtungo sa susunod na baitang.
- f. Ang mga guro ay inaasahang maging malikhain at may kakayahang gumamit ng mga bagay na nasa paligid upang maging mas makabuluhan ang mga araw ng bawat mag-aaral sa Kindergarten.

- g. Ang mga guro ay inaasahan din na makipag-ugnayan sa mga magulang o *guardian* sa mga pagkakataong kailangan ng bata ng gabay sa bahay upang maisagawa ang mga interbisyon o gawain para sa mag-aaral.

Code Book Legend

Domain/s	Code
Pagpapaunlad sa Kakayahang Sosyo-Emosyunal	SE
Kagandahang Asal	KA
Kalusugang Pisikal at Pagpapaunlad gg Kakayahang Motor	KP
Mathematics	M
Sining	S
Understanding the Physical and Natural Environment	PNE
Language, Literacy and Communication	LL

clmd/ell

KINDERGARTEN

Quarter	Domains	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	Weekly Assignment	
				Assigned Week	Follow-Up Week/s
Quarter 1					
	SE	1	Nakikilala ang sarili: pangalan at apelyido, kasarian, gulang/kapanganakan, gusto/di-gusto	1	3,4,10
			Talk about one's personal experiences/narrates events of the day	1	
			Express thoughts, feelings, fears, ideas, wishes, and dreams	1	
	LL	2	Use the proper expression in introducing oneself e.g., I am/My name is _____	1	4
	SE	3	Nasasabi ang mga sariling pangangailangan nang walang pag-aalinlangan	2	3
	KA	4	Nakasusunod sa mga itinakdang tuntunin at gawain (routines) sa paaralan at silid-aralan	2	10
			Identify different: - shapes - colors - sizes	3	2,3,4,7
	M	5	Sort and classify objects according to one attribute/property (shape, color, size, function/use)	3	4,7,8
			Pagbakat, pagkopya ng larawan, hugis, at titik	3	4,5,6,9
	KP	6	Trace, copy, and write different strokes: scribbling (free hand), straight lines, slanting lines, combination of straight and slanting lines, curves, combination of straight and curved and zigzag	3	5,6,9
			Nakagagalaw (martsa, palakpak, tapik, padyak, lakad, lundag at iba pa) nang angkop sa ritmo at indayog bilang tugon sa himig napapakinggan/awit na kinakanta	4	10
	KP	7	Naisakikilos ang sariling kakayahan sa iba't ibang paraan, hal. pag-awit, pagsayaw, at iba pa	4	5, 10
	LL	8	Identify the letter, number, or word that is different in a group	4	10
			Nagkakaroon ng kamalayan sa damdamin ng iba	5	6
	SE	9	Nakikilala ang mga pangunahing emosyon (tuwa, takot, galit, at lungkot)	5	6
	LL	10	Tell which two letters, numbers, or words in a group are the same	5	7,10
			Recognize simple shapes in the environment	6	7
	M	11	Recognize symmetry (own body, basic shapes)	6	10,14
	PNE	12	Identify one's basic body parts	6	7,8
	PNE	13	Tell the function of each basic body part	7	8
			Naipakikita ang panimbang sa pagsasagawa ng iba't ibang kilos ng katawan, gaya ng paglukso-luksong pahalinhinan ang mga paa (skipping), pagtulay nang di natutumba sa tuwid na guhit, pagakyat at pagbaba sa hagdanan	7	8,9,10

Quarter	Domains	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	Weekly Assignment	
				Assigned Week	Follow-Up Week/s
	PNE	14	Demonstrate movements using different body parts	7	8,9,10
	PNE	15	Name the five senses and their corresponding body parts	8	9
			Use the senses to observe and perform simple experiments in classifying objects (e.g., texture – soft/hard, smooth/rough; taste – salty, sweet, sour)	8	9
	PNE	16	Identify one's basic needs and ways to care for one's body	9	10
			Recognize the importance of caring one's body	10	
	PNE	17	Practice ways to care for one's body	10	
Quarter 2					
	SE	18	Natutukoy na may pamilya ang bawat isa	11	20
	SE	19	Natutukoy kung sino-sino ang bumubuo ng pamilya	12	13, 20
	SE	20	Nailalarawan kung paano nagkakaiba at nagkakatulad ang bawat pamilya	13	14, 20
			Nailalarawan ang mga karanasan na may kinalaman sa pagtutulongan ng pamilya	13	14
	SE	21	Naipakikita ang pagmamahal sa mga kasapi ng pamilya at sa nakatatanda sa pamamagitan ng: - pagsunod nang maayos sa mga utos/kahilingan - pagmamano/ paghalik - paggamit ng magagalang na pagbati/pananalita - pagsasabi ng mga salitang may pagmamahal (I love you Papa/Mama) - pagsasabi ng "Hindi ko po sinasadya", "Salamat po", "Walang anumang", kung kinakailangan - pakikinig sa mungkahi ng mga magulang at iba pang kaanak - pagpapakita ang interes sa iniisip at ginagawa ng mga nakatatanda at iba pang miyembro ng pamilya	14	15-20
			Give the sound of each letter (mother tongue, orthography)	14	15-34
			Match an upper- to its lower-case letter	14	15-34
	LL	22	Identify the letters of the alphabet (mother tongue, orthography)	14	15-34
	LL	23	Name the places and the things found in the classroom, school and community	15	16
			Distinguish differences in objects in terms of quantity	15	
	M	24	Tell that the quantity of a set of objects does not change even though the arrangement has changed (i.e., the child should be able to tell that one set of counters placed in one-to-one correspondence and then rearranged still has the same quantity)	15	18,19
	LL	25	Give the names of family members, school personnel, and community helpers, and the roles they play/ jobs they do/things they use	16	17

Quarter	Domains	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	Weekly Assignment	
				Assigned Week	Follow-Up Week/s
	LL	26	Talk about family members, pets, toys, foods, or members of the community using various appropriate descriptive words	16	19,20
			Identify different polite greetings and courteous expressions	17	
			Recognize the importance of polite greetings and courteous expressions	17	
	LL	27	Use polite greetings and courteous expressions in appropriate situations a. Good Morning/Afternoon b. Thank You/You're Welcome	17	18
	LL	28	c. Excuse Me/I'm Sorry d. Please..../May I.....	17	18
	LL	29	Talk about likes/dislikes (foods, pets, toys, games, friends, places)	18	19,20
			Talk about the details of an object/picture like toys, pets, foods, places	18	19,20
			Naikukuwento ang mga ginagawa ng pamilya nang sama-sama - Nailalarawan ang nagagawa ng mga tagapag-alaga/Nanay/Tatay/ Lolo/Lola, atbp.	18	19
	LL	30	Talk about family members, pets, toys, foods, or members of the community using various appropriate descriptive words	18	19,20
	PNE	31	Tell and describe the different kinds of weather (sunny, rainy, cloudy, stormy, windy)	19	20
	PNE	32	Observe and record the weather daily (as part of the opening routine)	19	20
	PNE	33	Identify what we wear and use for each kind of weather	20	21
			Identify possible things or occurrences that may happen based from the different kinds of weather	20	21
	PNE	34	Observe safety practices in different kinds of weather	20	21
			Recognize the different letters of the alphabet	20	
	LL	35	Trace, copy, and write the letters of the alphabet: straight lines (A,E,F,H,I L,T), combination of straight and slanting lines (K, M,N, V, W, X, Y, Z), combination of straight and curved lines (B, C, D, G, J, O, P, Q, R, S, U), rounded strokes with loops	20	21-30
	LL	36	Write one's given name	20	21-30
Quarter 3					
			Determine the number of days in a week	21	
	M	37	Tell the names of the days in a week, months in a year	21	22, 33
	SE	38	Nakikilala ang mga taong nakatutulong sa komunidad hal. guro, bombero, pulis, at iba pa	21	24-27
	SE	39	Natutukoy ang iba't ibang lugar sa komunidad	22	23-26
			Natututulong and tungkulin ng bawat miyembro ng komunidad	23	
	SE	40	Naikukuwento ang mga naging karanasan bilang kasapi ng komunidad	23	24, 38

Quarter	Domains	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	Weekly Assignment	
				Assigned Week	Follow-Up Week/s
	S	41	Nabibigyang-pansin ang linya, kulay, hugis at tekstura ng magagandang bagay na: a. makikita sa kapaligiran tulad ng sanga ng puno, dibuho sa ugat, dahon, kahoy; bulaklak, halaman, bundok, ulap, bato, kabibe, at iba pa b. gawa ng tao tulad ng mga sariling gamit, laruan, bote, sasakyan, gusali	24	25
	M	42	Identify sequence of events (before, after, first, next, last)	25	29
			Complete patterns	25	26
	M	43	Arrange objects one after another in a series/sequence according to a given attribute (size, length) and describe their relationship (big/bigger/biggest or long/longer/longest)	25	26
			Recognize numbers 1 to 10	26	
	M	44	Rote count up to 20	26	27-30
	M	45	Count objects with one-to-one correspondence up to quantities of 10	27	28, 31
	M	46	Tell that the quantity of a set of objects does not change even though the arrangement has changed (i.e., the child should be able to tell that one set of counters placed in one-to-one correspondence and then rearranged still has the same quantity)	28	29
			Nakikilala ang pagkakaiba ng mga bagay na ligtas at mapanganib	29	
	SE	47	Nakikilala ang kahalagahan ng mga tuntunin: pag-iwas sa paglalagay ng maliit na bagay sa bibig, ilong, at tainga, hindi paglalaro ng posporo, maingat na paggamit ng matutulis/matatalim na bagay tulad ng kutsilyo, tinidor, gunting, maingat na pag-akyat at pagbaba sa hagdanan, pagtingin sa kaliwa't kanan bago tumawid sa daan, pananatiling kasama ng nakatatanda kung nasa sa matataong lugar	29	30
	KA	48	Nakikilala ang kahalagahan ng pansariling kaligtasan: nagpapaalam kung lalabas, sumasama lamang sa mga kilalang tao/kalaro, nagsasabi ng "HUWAG" o "HINDI" kung hinipo ang maselang bahagi ng katawan	30	37
Quarter 4					
	PNE	49	Name common animals	31	35,36
			Distinguish animals from other living things	31	
	PNE	50	Observe, describe, and examine common animals using their senses	31	35,36
	PNE	51	Identify the needs of animals	31	35,36
	PNE	52	Identify ways to care for animals	31	36,37
	PNE	53	Identify and describe how animals can be useful	31	35
	PNE	54	Name common plants	32	33
			Distinguish plants from other living things	32	
	PNE	55	Observe, describe, and examine common plants using their senses	32	33

Quarter	Domains	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	Weekly Assignment	
				Assigned Week	Follow-Up Week/s
	PNE	56	Group plants according to certain characteristics, e.g., parts, kind, habitat	32	33
	PNE	57	Identify needs of plants and ways to care for plants	32	33
	PNE	58	Identify and describe how plants can be useful	32	33
	PNE	59	Classify objects according to observable properties like size, color, shape, texture, and weight)	33	34
			Identify the different ways of harming the environment	34	
	PNE	60	Identify simple ways of taking care of the environment	34	37
	LL	61	Explore simple cause-and-effect relationships in familiar events and situations	35	36
			Identify the different parts of a clock	36	
	M	62	Recognize and name the hour and minute hands in a clock	36	37
			Tell the time of day when activities are being done, e.g., morning, afternoon, night	36	37
	M	63	Tell time by the hour	36	37
			Recognize the basic counting numbers	37	
	M	64	Identify the number that comes before, after, or in between	37	38
	M	65	Arrange three numbers from least to greatest/ greatest to least	37	38
			Combine elements of two sets using concrete objects to represent the concept of addition	38	39
	M	66	Recognize the words "put together," "add to," and "in all" that indicate the act of adding whole numbers	38	39
	M	67	Recognize the words "take away," "less," and "are left" that indicate the act of subtracting whole numbers	38	39
	M	68	Add quantities up to 10 using concrete objects	39	40
	M	69	Subtract quantities up to 10 using concrete objects	39	40
			Solve simple addition and subtraction number stories (up to quantities of 10) read by the teacher using a variety of ways (e.g., concrete materials, drawings) and describe and explain the strategies used	40	
	M	70	Write addition and subtraction number sentences using concrete representations	40	

• MOTHER TONGUE-BASED -
MULTILINGUAL EDUCATION
(MTB - MLE)

PIVOT 4A

BUDGET OF WORK

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW) IN MOTHER TONGUE-BASED MULTILINGUAL EDUCATION (MTB-MLE)

A. Tampok sa MTB-MLE

Ang PIVOT 4A Budget of Work (BOW) sa MTB-MLE ay isang *resource material* para sa pagtuturo ng naturang asignatura na naglalaman ng mga kompetensi o kasanayan sa pagkatuto ng K to 12 Curriculum. Nakasaad din ang mga domains at mga bilang ng araw na nakalaan sa bawat pangkat ng kompetensi na pinagsama-sama. Ang bawat kwarter ay mayroong apatnapung (40) araw na may kabuoang dalawang daan (200) araw sa buong taong aralan.

Nilalayon nito na matulungan ang mga guro na magkaroon ng malinaw na paglalaan ng mga gawain sa bawat araw upang maiwasan ang pagkalito. Sa pamamagitan ng BOW, matitiyak na ang lahat ng kompetensi ay maituturo ng guro sa kanilang mga mag-aaral batay sa nakatakdang panahon. Magagabayan din nito ang mga guro sa pagpapalano ng mga angkop na estratehiya sa pagtuturo at paghahanda ng mga gawain para sa mga mag-aaral.

Ang MTB-MLE ay may labindawlawang (12) domains, ito ay ang mga sumusunod: Oral Language (OL), Phonological Skills (PA), Book and Print Knowledge (BPK), Phonics and Word Recognition (PWR), Fluency (F), Composing (C), Grammar Awareness (GA), Vocabulary and Concept Development (VCD), Listening Comprehension (LC), Reading Comprehension (RC), Attitude Towards Reading (ATR) at ang Study Skills (SS). Ang mga domain at ang mga kompetensi o kasanayan sa pagkatuto ay nakalimbag sa English na naging basehan ng Budget at Work (BOW) at dahil tayo nasa Rehiyon IVA-CALABARZON ang ating Medium of Teaching and Learning (MOTL) o Medium of Instruction (MOI) ay Tagalog at iyon ang inaasahang gamitin ng mga guro sa pagtuturo.

B. Paano Gamitin ang MTB-MLE Budget of Work (BOW)

1. Nakapaloob sa Budget of Work ang mga kompetensi o kasanayan sa pagkatuto at bilang ng araw ng pagtuturo para sa partikular na linggo kung kaya't ito ang magiging gabay ng guro sa pagbuo ng DLP na ibinatay sa K to 12 Curriculum Guide. Inihanay na ang mga kompetensi sa bawat araw sa buong linggo na inaasahang malinang sa mga mag-aaral.
2. Ang mga nakasaad na bilang ng araw sa bawat kasanayan ng pagkatuto o sa bawat linggo ay maaring magbago ayon sa kakayahan ng mga mag-aaral sa isang klase. Kaya naman ang mga guro ay inaasahang maging mahusay sa pagtukoy ng mga kakayahan at kahinaan ng mag-aaral na makatutulong upang makapagplano ng mga gawain para sa indibidwal na pangangailangan ng mga mag-aaral.
3. Ang mga dapat tandaan ng guro sa paggamit ng MTB-MLE Budget of Work (BOW):
 - a. Maaring ituro ng guro ang mga kompetensi na napapaloob sa isang partikular na domain sa nakasaad na bilang ng araw gamit ang Two-Track Method, ang Primer Track at ang Story Track. Tingnan ang pagkakaiba ng dalawang track at ang mga diin ng bawat isa.

STORY TRACK		PRIMER TRACK
<u>Diin:</u> Kahulugan at Talastasan/Komunikasyon (Meaning and Communication)		<u>Diin:</u> Katumpakan/Kawastuan (Accuracy/Correctness)
<u>Pokus:</u> Buong Teksto		<u>Pokus:</u> Wika at Gramatika
Pakikinig	Nakikinig nang may pag-unawa at mapanuring pag-iisip.	Nakikilala at natutukoy ang tunog at bahagi ng mga salita

Ang pinaka-epektibong paraan sa paglinang ng kasanayan sa panimulang pagbasa ay ang pagsasanib ng marubdob at iba't-ibang paglalantad sa makabuluhang limbag (story track) na may tahasan at sistematikong pagtuturo sa kamalayang ponemiko at ang ugnayan ng tunog at ang simbolong katumbas nito (primer track) (Jimms Cummins).

Isa lamang ang Two-Track Method sa mga epektibong paraan, ang mga guro ay hinihikayat na gumamit at tumuklas ng iba pang paraan sa pagtuturo na maaring makatulong sa mga mag-aaral.

- b. May mga linggo na kung saan marami ang mga kompetensi na maaring ituro sa mga mag-aaral, ang mga ito maaaring pangkatin at ituro sa loob ng isang aralin upang magkaroon ng masteri ang mga mag-aaral.

Nagkakaroon ng pagtutuhog ng mga kompetensi sa kada linggo upang mas maging komprehensibo ang paraan ng paglalahad ng aralin sa mga mag-aaral. May mga kompetensi na hindi maaaring ituro ng nag-iisa lamang sapagkat sila ay magkakaugnay at sumusuporta sa paglinang ng iba't-ibang kasanayan ayon sa mga domain.

- c. Ang mga guro ay hinihikayat na gumamit ng mga *localized teaching/learning materials* upang mas maging makabuluhan ang pagtalakay sa mga aralin. Sa ganitong paraan din ay mahikayat ang mga mag-aaral na lumahok sa mga gawain at magasalita o sumagot ng may kumpiyansa sa sarili, gamit ang Mother Tongue.

C. Gabay sa Pagbasa PIVOT 4A BOW sa MTB-MLE

Ang PIVOT 4A BOW sa MTB-MLE ay binubuo ng limang (5) kolum. Ang unang kolum ay para sa **Quarter**; ang ikalawa ay para sa **Domain**; pangatlo ay ang **Most Essential Learning Competencies (MELC)**; pang-apat ang **Learning Competencies**; at panghuli ang **No. of Days Taught**.

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
(A)	(B)	(C)	(D)	(E)
(F)			→	
(F)			→	
(G)		→ 1		

Sa paggamit ng PIVOT 4A BOW sa MTB-MLE, mahalagang tingnan at pag-aralan ang mga sumusunod:

- A. **Quarter**
- B. **Domain**
- C. **Most Essential Learning Competencies (MELC)**
- D. **Learning Competencies**
- E. **Bilang ng Araw ng Pagtuturo**
- F. **Enabling Competencies.** Ito ang mga kasanayang nagmula sa K to 12 Curriculum Guide na gagamitin ng guro upang bigyang-linaw o magsilbing tulay upang makamit ang mga **Most Essential Learning Competencies (MELC)**.
- G. **Most Essential Learning Competencies (MELC).** Sa bawat PIVOT 4A BOW, ito ay sinisimbolo ng mga numero o bilang. Ang mga bilang na ito ay tumutukoy kung ilang **MELC** mayroon sa bawat baitang. Ang mga napiling **MELC** ay maaaring katumbas ng isang **Enabling Competency** na makikita sa ikaapat na kolum o kumbinasyon ng ilang piling **Enabling Competency**.

Code Book Legend

Domain/s	Code
Oral Language	OL
Phonological Skills	PA
Book and Print Knowledge	BPK
Phonics and Word Recognition	PWR
Fluency	F
Composing	C
Grammar Awareness	GA
Vocabulary and Concept Development	VCD
Listening Comprehension	LC
Reading Comprehension	RC
Attitude Towards Reading	ATR
Study Skills	SS

GRADE 1 – MOTHER TONGUE-BASED – MULTILINGUAL EDUCATION (MTB-MLE)

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	OL	1	Talk about oneself and one's personal experiences (family, pet, favorite food)	1
	BPK	2	Use the terms referring to conventions of print: - front and back cover - beginning, ending, title page - author and illustrator	1
	F	3	Read Grade 1 level words, phrases and sentences with appropriate speed and accuracy	2
	PA	4	Identify rhyming words in nursery rhymes, songs, jingles, poems, and chants	1
	PWR	5	Give the name and sound of each letter	5
	C	6	Express ideas through a variety of symbols (e.g. drawings and invented spelling)	1
	LC	7	Note important details in grade level narrative texts listened to: - character and - setting events	1
	OL	8	Use common expressions and polite greetings.	1
	PA	9	Tell whether a given pair of word rhyme	1
	PWR	10	Identify upper and lower case letters	3
	VCD	11	Give meanings of words through: realia	1
	OL	12	Recite and sing in groups familiar rhymes and songs.	1
	PWR	13	Write the upper and lower case letters legibly, observing proper sequence of strokes	3
	PWR	14	Give the beginning letter/sound of the name of each picture.	1
	PWR	15	Match words with pictures and objects.	1
	LC	16	Give the correct sequence of three events in a story listened to.	1
	SS	17	Follow simple one to three-step oral directions	1
	OL	18	Talk about pictures presented using appropriate local terminologies with ease and confidence. - Animals - Common objects - Musical instruments - Family/People	1
	PA	19	Say the new spoken word when two or more sounds are put together.	1
	OL	20	Recite and sing individually, with ease and confidence, songs, poems, chants, and	1
	PWR	21	Blend specific letters to form syllables and words	1
	BPK	22	Follow words from left to right, top to bottom and page by page.	1
	OL	23	Orally communicate basic needs	1
	PA	24	Orally segment a two-three syllable word into its syllabic parts.	1
	LC	25	Infer the character feelings and traits in a story listened to	1
	GA	26	Identify naming words (persons, places, things, animals) a. common and proper b. noun markers	1
	OL	27	Listen and respond to others in oral conversation	1
	OL	28	Participate actively during story reading by making comments and asking questions.	1
	PA	29	Isolate and pronounce the beginning and ending sounds of given words.	
	PWR	30	Spell and write correctly grade one level words consisting of letters already learned.	1
	BPK	31	Recognize that spoken words are represented in written language by specific sequences of letters.	1

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	GA	33	Use naming words in sentences a. common and proper b. noun markers	1
	LC	34	Identify the speaker in the story or poem listened to	1
	SS	35	Write basic information about self (name grade level, section)	1
Quarter 2				
	PWR	5	Give the name and sound of each letter	10
	PWR	13	Write the upper and lower case letters legibly, observing proper sequence of strokes	5
	PWR	21	Blend specific letters to form syllables and words	10
	GA	36	Identify pronouns: a. personal b. possessive	2
	SS	37	Interpret a map of the classroom/school.	2
	OL	38	Supply rhyming words to complete a rhyme, poem, and song.	2
	LC	39	Identify cause and/or effect of events in a story listened to.	2
	LC	40	Identify the problem and solution in the story read.	2
	SS	41	Get information from simple environmental prints.	1
	LC	42	Discuss, illustrate, dramatize specific events in a story read.	1
	LC	43	Retell a story read	1
	GA	44	Identify pronouns with contractions* (Siya'y, Tayo'y . . .)	1
	OL	45	Respond to text (legends, fables, poems.) through dramatization.	1
Quarter 3				
	OL	46	Participate actively in class discussions on familiar topics	3
	PWR	47	Read sight words	3
	F	48	Read grade 1 level words, phrases, sentences, and short paragraph/s tory with proper expression.	2
	F		Read grade 1 level texts with an accuracy rate of 95 – 100%	1
	LC	49	Note important details in grade level literary and informational texts listened to.	2
	SS	50	Interpret a pictograph	2
	OL	51	Talk about family, friends, and school using descriptive words	2
	OL	52	Tell/retell legends, fables, and jokes.	3
	PWR	53	Write words, phrases, and simple sentences with proper spacing, punctuation and capitalization when applicable	2
	VCD	54	Identify and use synonyms, antonyms, homonyms (when applicable) and words with multiple meanings correctly	3
	VCD		Give meanings of words through: a. picture clues b. context clues	1
	GA	55	Identify the tense of the action word in the sentence	2
	VCD		Use words to describe concrete experiences	1
	RC	56	Infer the character feelings and traits in a story read.	2
	LC		Infer important details from an informational text.	1
	GA	57	Use the correct tense and time signal of an action word in a sentence.	2
	SS	58	Follow 2 – 3 step written directions	1
	PWR	59	Observe proper mechanics (punctuation marks, capitalization, proper spacing between words, indentions, and format) when copying/writing words, phrases, sentences, and short paragraphs	2
	SS	60	Read labels in an illustration	1

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	LC	61	Retell literary and information texts appropriate to the grade level listened to	2
	GA	62	Identify action words in oral and written exercises	1
	GA	63	Use action words to give simple two to three-step directions.	1
Quarter 4				
	GA	64	Identify describing words that refer to color, size, shape, texture, temperature and feelings in sentences	3
	OL		Talk about family, friends, and school using descriptive words.	3
	VCD	65	Identify, give the meaning of, and use compound words in sentences	3
	PWR		Write phrases, and simple sentences correctly.	2
	GA	66	Use describing words in sentences.	3
	GA	67	Give the synonyms and antonyms of describing words.	3

GRADE 2 – MOTHER TONGUE-BASED – MULTILINGUAL EDUCATION (MTB-MLE)

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	OL	1	Participate actively during story reading by making comments and asking questions using complete sentences.	3
	LC		Note important details in grade level narrative texts: a. character b. setting c. plot (problem and resolution)	1
	PWR	2	Read a large number of regularly spelled multi-syllabic words.	2
	GA	3	Identify and use naming words in sentences.	1
	C	4	Express ideas through poster making (e.g. ads, character profiles, news report, lost and found) using stories as springboard. (These writing activities are scaffold by the teacher).	2
	GA	5	Classify naming words into different categories	1
	VCD	6	Use words unlocked during story reading in meaningful contexts.	1
	F		Read grade level texts with appropriate speed. (Note: should include benchmarks on number of words per minute once research and data have been gathered)	3
	PWR	7	Read with understanding words with consonant blends, clusters and digraphs when applicable	3
	GA	8	Identify the gender of naming words, when applicable.	1
	VCD	9	Use the combination of affixes and root words as clues to get the meaning of words.	1
	GA	10	Identify and use collective nouns, when applicable.	1
	PWR	11	Write upper and lower case letters using cursive strokes.	1
	PWR	12	Read content area-related words. (Math and Science terms)	3
	GA	13	Identify the parts of a sentence (subject and predicate).	2
	GA		Identify and use a variety of sentences: a. declarative b. interrogative c. exclamatory d. imperative	2
	SS	14	Follow instructions in a test carefully.	1
	RC	15	Identify the difference between a story and a poem.	1
	VCD	16	Identify and use compound words appropriate to the grade level in sentences.	1
	OL	17	Talk about famous people, places, events, etc. using descriptive and action words in complete sentences.	2
	GA	18	Differentiate sentences from non - sentences.	1
	LC	19	Give the main idea of a story/poem.	1
	GA	20	Construct sentences observing appropriate punctuation marks.	2
	VCD	21	Recognize common abbreviations (e.g. Jan., Sun., St., Mr., Mrs.).	1
	LC	22	Give the summary of a story	2
Quarter 2				
	C	23	Write paragraphs using subject, object and possessive pronouns, observing the conventions of writing.	5
	GA	24	Identify and use the following pronouns when applicable a. demonstrative pronouns (e.g. ito, iyan, yan, dito, diyan, doon) b. subject and object pronouns c. possessive	5
	VCD	25	Identify and use simile and metaphor in sentences.	5

	OL	26	Participate in and initiate more extended social conversation or dialogue with peers, adults on unfamiliar topics by asking and answering questions, restating and soliciting information	5
	ATR	27	Get information from various sources: - published announcements; and - map of the community	5
	PWR	28	Write/copy words, phrases, and sentences with proper strokes, spacing, punctuation and capitalization using cursive writing.	5
	PWR	29	Employ proper mechanics and format when writing for different purposes (i.e. paragraph writing, letter writing)	5
Quarter 3				
	C	30	Write short narrative paragraphs that include elements of setting, characters, and plot (problem and resolution), observing the conventions of writing.	7
	GA	31	Identify and use action words in simple tenses (present, past, future) with the help of time signals.	7
	GA	32	Use action words when narrating simple experiences and when giving simple 3-5 steps directions using signal words (e.g. first, second, next, etc.).	7
	OL	33	Use expressions appropriate to the grade level to relate/show one's obligation, hope, and wish	7
	OL	34	Recognize appropriate ways of speaking that vary according to purposes, audience, and subject matter	7
Quarter 4				
	C	35	Use the conventions of writing in composing journal entries and letters (friendly letter, thank you letter, letter of invitation, birthday greetings)	7
	GA	36	Identify and use adjectives in sentences	5
	GA	37	Identify synonyms and antonyms of adjectives	5
	GA	38	Use correctly adverbs of: a. time b. place c. manner d. frequency	5

GRADE 3 – MOTHER TONGUE-BASED – MULTILINGUAL EDUCATION (MTB-MLE)

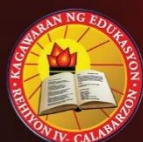
Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	F	1	Correctly spells the words in the list of vocabulary words and the words in the selections read.	4
	C	2	Writes poems, riddles, chants, and raps.	3
	GA	3	Differentiates count from mass nouns.	3
	VCD		Uses words unlocked during story reading in meaningful texts.	3
	RC	4	Notes important details in grade level narrative texts: a. Character, b. Setting, c. Plot (problem & solution)	3
	GA	5	Uses the correct counters for mass nouns (ex: a kilo of meat).	3
	VCD	6	Uses the combination of affixes and root words as clues to get meaning of words. (Note: Align with specific competencies in GA).	3
	OL	7	Uses expressions appropriate to the grade level to relate/show one's obligation, hope, and wish.	3
	GA	8	Identifies and uses abstract nouns.	3
	VCD	9	Identifies and uses personification, hyperbole, and idiomatic expressions in sentences	4
	LC	10	Gives the meaning of a poem.	3
	GA	11	Writes correctly different types of sentences (simple, compound, complex).	4
	VCD	12	Identifies and uses personification, hyperbole, and idiomatic expressions in sentences.	4
Quarter 2				
	GA	13	Identifies interrogative pronouns	5
	OL	14	Use expressions appropriate to the grade level to react to local news, information, and propaganda about school, community and other local activities.	5
	VCD	15	Identifies metaphor, personification, hyperbole	5
Quarter 3				
	C	16	Writes reactions and personal opinions to news reports and issues	5
	SS	17	Identifies the parts of a newspaper	5
	SS	18	Interprets a pictograph based on a given legend	5
	SS	19	Interprets the labels in an illustration	5
	GA	20	Uses the correct form of the verb when writing about an event, an interesting experience, a diary.	5
	RC	21	Gives another title for literary or informational text	5
	LC		Notes important details in grade level informational texts	2
	LC	22	Identifies the author's purpose for writing a selection	3
Quarter 4				
	SS	23	Makes a two level outline for a report	5
	C	24	Writes a 3 -5 step procedural paragraph using signal words such as first, last, then, and next	5
	GA	25	Identifies and uses adverbs of manner in different degrees of comparison	5
	GA		Identifies and uses adverbs of time, place and manner correctly	2
	GA	26	Identifies and uses correctly prepositions and prepositional phrases.	5

• FILIPINO •

PIVOT_{4A}

BUDGET OF WORK

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW) IN FILIPINO

K to 12 Curriculum: Tunguhin, Inaasahang Bunga/Resulta, Pamantayang Pangnilalaman, Pamantayan sa Pagganap

Pangkalahatang layunin ng Kurikulum ng K to 12 ang makalinang ng isang buo at ganap na Filipino ng may kapaki - pakinabang na literasi.

Kaugnay nito, layunin ng pagtuturo ng Filipino na malinang ang (1) kakayahang komunikatibo, (2) replektibo/mapanuring pag-iisip at, (3) pagpapahalagang pampanitikan ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng mga babasahin at teknolohiya tungo sa pagkakaroon ng pambansang pagkakakilanlan, kultural na literasi, at patuloy na pagkatuto upang makaagapay sa mabilis na pagbabagong nagaganap sa daigdig.

Sa ikatatamo ng mithiing ito, kailangan ng mga kagamitang panturo ng mga guro bilang suporta sa kurikulum na magmumula sa administrasyon, ahensiyang panlipunan, pribado at publiko, pamahalaang lokal, midya, tahanan at iba pang sektor ng lipunan.

Isinaalang-alang sa pagbuo ng kurikulum ang pangangailangang panlipunan, lokal at global na pamayanan, maging ang kalikasan at pangangailangan ng mga mag-aaral. Pinagbatayan din ang mga legal na batas pang-edukasyon, at mga teoryang pilosopikal ng edukasyon at wika nina Jean Piaget (Developmental Stages of Learning), Lev Vygotsky (Cooperative Learning), Jerome Bruner (Discovery Learning), Robert Gagne (Heirarchical Learning), David Ausubel (Interactive/Integrated Learning), Cummins (Basic Interpersonal Communication Skills-BICS at Cognitive Academic Language Proficiency Skills-CALPS) at ng ating pambansang bayaning si Dr. Jose P. Rizal na nagsabing “nasa kabataan ang pag-asa ng bayan”. Dahil ang Filipino ay nasa disiplina ng wika, pinagbatayan ang mga teorya sa kalikasan at pagkatuto ng wika, mga teorya / simulain sa pagsusuring panliterasi at mga pagdulog sa pagtuturo ng wika (W1, W2, W3) at pagtuturo ng mga akdang pampanitikan at tekstong palahad.

Mga Pamantayan sa Filipino K to 12

A. Pamantayan sa Programa (Core Learning Area Standard):

Pamantayan ng Programa ng Baitang 1-6	Nagagamit ang wikang Filipino upang madaling maunawaan at maipaliwanag ang mga kaalaman sa araling pangnilalaman, magamit ang angkop at wastong salita sa pagpapahayag ng sariling kaisipan, damdamin o karanasan nang may lubos na paggalang sa kultura ng nagbibigay at tumatanggap ng mensahe.
Pamantayan ng Programa ng Baitang 7-10	Naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahang komunikatibo, mapanuring pag-iisip, at pag-unawa at pagpapahalagang pampanitikan gamit ang teknolohiya at iba't ibang uri ng teksto at mga akdang pampanitikang rehiyonal, pambansa, saling-akdang Asyano at pandaigdig tungo sa pagtatamo ng kultural na literasi.

B. Pangunahing Pamantayan ng Bawat Yugto (Key Stage Standards):

K-3	4-6	7-10	11-12
Sa dulo ng Baitang 3, nakakaya ng mga mag-aaral na ipakita ang kasanayan sa pag-unawa at pag-iisip sa mga narinig at nabasang teksto at ipahayag nang mabisa ang mga ibig sabihin at nadarama.	Sa dulo ng Baitang 6, naipapakita ng mga mag-aaral ang sigla sa pagtuklas at pagdama sa pabigkas at pasulat na mga teksto at ipahayag nang mabisa ang mga ibig sabihin at nadarama	Sa dulo ng Baitang 10, naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahang komunikatibo, replektibo/ mapanuring pag-iisip at pagpapahalagang pampanitikan sa tulong ng mga akdang rehiyonal, pambansa at salintekstong Asyano at pandaigdig upang matamo ang kultural na literasi.	Sa dulo ng Baitang 12 naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahang komunikatibo, replektibo/ mapanuring pag-iisip at pagpapahalagang pampanitikan sa tulong ng iba't ibang disiplina at teknolohiya upang magkaroon ng akademikong pag-unawa

C. Pamantayan sa Bawat Baitang (Grade Level Standards):

K	Naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahan sa pagpapahayag ng iniisip at damdamin sa wikang katutubo at ang kahandaan sa pagbasa at pagsulat upang makilala ang sarili at matutong makisalamuha sa kapwa.
1	Pagkatapos ng Unang Baitang , inaasahang nauunawaan ng mga mag-aaral ang mga pasalita at di-pasalitang paraan ng pagpapahayag at nakatutugon nang naayon. Nakakamit ang mga kasanayan sa mabuting pagbasa at pagsulat upang maipahayag at maiugnay ang sariling ideya, damdamin at karanasan sa mga narinig at nabasang mga teksto ayon sa kanilang antas o nibel at kaugnay ng kanilang kultura.
2	Pagkatapos ng Ikalawang Baitang , inaasahang nasasabi ng mga mag-aaral ang pangunahing diwa ng tekstong binasa o napakinggan, nagagamit ang mga kaalaman sa wika, nakababasa nang may wastong paglilipon ng mga salita at maayos na nakasusulat upang maipahayag at maiugnay ang sariling ideya, damdamin at karanasan sa mga narinig at nabasang mga teksto ayon sa kanilang antas o nibel at kaugnay ng kanilang kultura.
3	Pagkatapos ng Ikatlong Baitang , inaasahang nasasabi na ng mga mag-aaral ang pangunahing diwa ng tekstong binasa o napakinggan at nakapagbibigay ng kaugnay o katumbas na teksto, nagagamit ang mga kaalaman sa wika, nakababasa nang may wastong palipon ng mga salita at maayos na nakasulat gamit ang iba't ibang bahagi ng pananalita upang maipahayag at maiugnay ang sariling ideya, damdamin at karanasan sa mga narinig at nabasang mga teksto ayon sa kanilang antas o lebel at kaugnay ng kanilang kultura.
4	Pagkatapos ng Ikaapat na Baitang , naipamamalas na ng mga mag-aaral ang kakayahan sa pagbasa, pagsulat at pakikipagtalastasan nang wasto upang maipahayag ang kaalaman, ideya at damdaming angkop sa kaniyang edad at sa kulturang kinabibilangan at nakikilahok sa pagpapaunlad ng pamayanan.

5	Pagkatapos ng Ikalimang Baitang , naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahan sa pakikipagtalastasan, mapanuring pag-iisip at, pagpapahalaga sa panitikan at kultura sa pamamagitan ng iba't ibang teksto/ babasahing lokal at pambansa.
6	Pagkatapos ng Ikaanim na Baitang , naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahan sa pakikipagtalastasan, mapanuring pag-iisip at pagpapahalaga sa wika, panitikan at kultura upang makaambag sa pag-unlad ng bansa.
7	Pagkatapos ng Ikapitong Baitang , naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahang komunikatibo, mapanuring pag-iisip, at pag-unawa at pagpapahalagang pampanitikan gamit ang teknolohiya at iba't ibang uri ng teksto at akdang pampanitikang rehiyunal upang maipagmalaki ang sariling kultura, gayundin ang iba't ibang kulturang panrehiyon
8	Pagkatapos ng Ikawalong Baitang , naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahang komunikatibo, mapanuring pag-iisip, at pag-unawa at pagpapahalagang pampanitikan gamit ang teknolohiya at iba't ibang uri ng teksto at akdang pampanitikang pambansa upang maipagmalaki ang kulturang Pilipino.
9	Pagkatapos ng Ikasiyam na Baitang , Naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahang komunikatibo, mapanuring pag-iisip, at pag-unawa at pagpapahalagang pampanitikan gamit ang teknolohiya at iba't ibang uri ng teksto at saling-akdang Asyano upang mapatibay ang pagkakakilanlang Asyano.
10	Pagkatapos ng Ikasampung Baitang , naipamamalas ng mag-aaral ang kakayahang komunikatibo, mapanuring pag-iisip, at pag-unawa at pagpapahalagang pampanitikan gamit ang teknolohiya at iba't ibang uri ng teksto at saling-akdang pandaigdig tungo sa pagkakaroon ng kamalayang global.

Paggamit ng PIVOT 4A Budget of Work (BOW) para sa Filipino

Bago pa man maging bihasa sa ibang wika dapat maging mahusay muna sa sarili at kinagisnang wika. Minarapat ng Kagawaran na mapadali ang pagtuturo sa Elementarya at Sekundarya kaya nga nagkaroon ng palihan sa Budget of Work (BOW) ng mga kompetensi na sasapat sa apatnapung (40) araw sa bawat kwarter. Magiging mainam na sandata ng mga guro ang talino, kasanayan at pagpapahalaga upang marating ang layuning edukasyon para sa lahat. Binuo ang programa ng rehiyon sa pagsasama-sama ng mga kompetensing magkakaugnay at maaaring pagsamahin. sang-ayon sa pamamaraang madali patungo sa komplikadong istruktura ng aralin mula sa Unang Antas hanggang Ikasampung Antas, pinag-isipang mabuti ang mga araling sapat at nararapat sa mga batang mag-aaral. Ang mga guro sa Filipino ay maaaring gawing batayan ito sa paggawa ng kanilang Daily Lesson Plan (DLP) or Daily Lesson Log (DLL).

Ang PIVOT 4A BOW sa Filipino ay binubuo ng limang (5) kolum. Ang unang kolum ay para sa **Markahan**; ang ikalawa ay para sa **Domain**; pangatlo ay ang **Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto** o **MELC**; pang-apat ang **Kasanayang Pagkatuto**; at panghuli ang **Bilang ng Araw ng Pagtuturo**.

Markahan (A)	Domain (B)	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (C)	Kasanayang Pampagkatuto (D)	Bilang ng Araw ng Pagtuturo (E)
(F)				
(F)				
(G)		1		

Sa paggamit ng PIVOT 4A BOW sa Filipino, mahalagang tingnan at pag-aralan ang mga sumusunod:

- A. **Markahan**
- B. **Domain**
- C. **Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)**
- D. **Kasanayang Pampagkatuto**
- E. **Bilang ng Araw ng Pagtuturo**
- F. **Pagpapaganang Kasanayan o Enabling Competencies.** Ito ang mga kasanayang nagmula sa K to 12 Curriculum Guide na gagamitin ng guro upang bigyang-linaw o magsilbing tulay upang makamit ang mga **Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto**.
- G. **Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto o MELC.** Sa bawat PIVOT 4A BOW, ito ay sinisimbolo ng mga numero o bilang. Ang mga bilang na ito ay tumutukoy kung ilang **MELC** mayroon sa bawat baitang. Ang mga napiling **MELC** ay maaaring katumbas ng isang **Kasanayang Pampagkatuto** na makikita sa ikaapat na kolum o kumbinasyon ng piling **Kasanayang Pampagkatuto**.

Mga Dapat Tandaan ng Guro sa Filipino sa Paggamit ng PIVOT 4A BOW

- a. Ang mga kasanayan sa pagkatuto ay nakalatag ayon sa mga saklaw na nakasaad sa Filipino Curriculum Guide (FCG) at Teacher's Guide (TG) at ang mga ito ay masusing hinimay at inisa-isa upang matukoy ang bawat kasanayan sa pagkatuto sa kada lingo at kwarter o yugto.
- b. Lilinangin ang mga kompetensi ng bawat kwarter sa loob ng apatnapung (40) araw na pagtuturo.
- c. Pinagsama ang mga enabling at enrichment na kompetensi na magiging madali na sa mga gurong makapagturo sang-ayon sa hinihingi ng panahon.
- d. Magiging madali para sa mga guro ang pagtuturo dahil sa pagtatalaytay ng mga higit ng kailangang kasanayan na dapat maituro at matutuhan ng mga mag-aaral.
- e. Mabibigyang pokus ng guro ang higit na mga mahahalagang kompetensi (most essential) sa pamamagitan ng masusi at masining na paghahanda ng mga kagamitang panturo at sa paggamit ng makabagong pamamaraan ng pagtuturo na aakma upang magkaroon ng mabilis na pagkatuto at pag-unawa ang mga mag-aaral na nasa makabagong panahon ng teknolohiya.
- f. Batay sa MELC, may mga LCs na wala sa markahang kinabibilangan nito. Ang mga ito ay matatagpuan sa ibang markahan at mayroon namang tugma sa nasabing markahan.
- g. Mapapansin na nawala ang ibang kasanayan sa domains para sa Ikaapat na Markahan na mas malalim na dapat sana ay makuha ng mga bata sa Ikalimang baitang ito ay napag-sama-sama ang magkakaugnay na layunin sa PIVOT 4A BOW.

- h. Mapupuna rin na hindi pare-pareho o pantay- pantay ang bilang ng araw sa kada markahan sa MELC samantalang sa PIVOT 4A BOW ay sukat lahat ng domains at ito ay nagawang matalakay sa PIVOT 4A BOW.
- i. Sapat na oras at panahon ay mailalaan sa pagganap ng mga natutunang kompetensi ng mga mag-aaral bukod pa sa kaalamang kanilang natutunan na may pagpapahalaga sa sarili, pamayanan at sa Diyos.

Code Book Legend

Domain/Component	Code
Estratehiya sa Pag-aaral	EP
Kaalaman sa Aklat at Limbag	AL
Kamalayang Ponolohiya	KP
Komposisyon	KM
Pagpapahalaga sa Wika at Panitikan	PL
Pagsasalita/ Wikang Binibigkas	PS
Pagsulat at Pagbaybay	PU
Pagunawa sa Binasa	PB
Pag-unlad/ Paglinang ng Talasalitaan	PT
Pakikinig/ Pag-unawa sa Napakinggan	PN
Palabigkasan at Pagkilala sa Salita	PP
Panonood	PD
Wika at Gramatika/ Kayarian ng Wika	WG

clmd/etb

BAITAING 1 - FILIPINO

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Ikalawang Markahan				
	PN	1	Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang pabula	1
	PS	2	Nakapagtatanong tungkol sa isang larawan	1
	WG	3	Nagagamit ang magalang na pananalita sa angkop na sitwasyon pagpapakilala ng sarili	1
	PP	4	Nasasabi ang mensaheng nais ipabatid ng nabasang pananda patalastas babala o paalala	1
	PU	5	Nakasusulat nang may tamang laki at layo sa isa't isa ang mga letra Nakasusulat ng malalaki at maliliit na letra	1
	KP	6	Nabibigkas nang wasto ang tunog ng bawat letra ng alpabetong Filipino	1
	PT	7	Natutukoy ang kahulugan ng salita batay sa kumpas, galaw, ekspresyon ng mukha; ugnayang salita-larawan	1
	PS	8	Naiiulat nang pasalita ang mga naobserbahang pangyayari sa paaralan	3
	PN		Naipamamalas ang paggalang sa ideya, damdamin at kultura ng may akda ng tekstong napakinggan o nabasa	
	PN		Naiguguhit ang naibigang bahagi ng napakinggang kuwento (batay sa tunay na buhay	
	WG	9	Nagagamit nang wasto ang pangngalan sa pagbibigay ng pangalan ng tao, lugar, hayop, bagay at pangyayari	1
	KP	10	Nabibilang ang salita sa isang pangungusap	3
	PU		Nakasusulat nang may tamang laki at layo sa isa't isa ang mga letra Nakasusulat ng malalaki at maliliit na letra	
	PN	11	Nakasusunod sa napakinggang panuto na may 1 hakbang	1
	PP	12	Napagyayaman ang talasalitaan sa pamamagitan ng pagbubuo ng mga salita gamit ang mga pantig	2
	KP		Napapantig ang mga salita	
	PN	13	Nagagamit ang naunang kaalaman o karanasan sa pag-unawa ng napakinggang alamat	2
	PL		Nauunawaan ang kahalagahan ng nilalaman ng napakinggang teksto	
	KP	14	Nabibilang ang pantig sa isang salita	3
	PY		Nababaybay nang wasto ang mga salitang may tatlo o apat na pantig natutuhan sa aralin	
	PN	15	Napagsusunod-sunod ang mga pangyayari sa napakinggang kuwento sa tulong ng mga larawan	1
	WG	16	Natutukoy ang kailanan ng pangngalan	1
	KP	17	Nakikilala ang mga tunog na bumubuo sa pantig ng mga salita	1
	PY	18	Nababaybay nang wasto ang mga salitang may tatlo o apat na pantig natutuhan sa aralin	1
	PN	19	Nahuhulaan ang susunod na mangyayari sa napakinggang kuwento	1
	PN	20	Nakapagsasalaysay ng orihinal na kuwento na kaugnay ng napakinggang kuwento	1
	WG	21	Nagagamit ang mga salitang pamalit sa ngalan ng tao (ako, ikaw, siya)	1
	KM	22	Naisusulat nang may wastong baybay at bantas ang mga salitang ididikta ng guro	1
	PN	23	Naibibigay ang paksa ng talatang napakinggan	1

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	AL	24	Natutukoy ang salita/pangungusap sa isang talata	1
	KM		Nasisipi ang mga salita mula sa huwaran	1
	PN	25	Nailalarawan ang damdamin ng isang tauhan sa kuwentong napakinggan	1
	PS	26	Naipapahayag ang sariling ideya/damdamin o reaksiyon tungkol sa napakinggang sa kuwento	1
	WG	27	Natutukoy ang kasarian ng pangngalan	1
	PN	28	Naiuugnay ang sariling karanasan sa napakinggang kuwento	1
	WG	29	Nagagamit ang mga salitang pamalit sa ngalan ng tao (tayo, kayo, sila)	1
	KP	30	Napapalitan at nadadagdagan ang mga tunog upang makabuo ng bagong salita	1
	AL	31	Natutukoy ang ugnayan ng teksto at larawan	1
Ikatlong Markahan				
	PN	32	Nasasabi ang sariling ideya tungkol sa tekstong napakinggan	4
	WG		Nagagamit ang magalang na pananalita sa angkop na sitwasyon pagbati	
	WG	33	Nakapaglalarawan ng mga bagay, tao, hayop, pangyayari, at lugar	4
	PT		Nababasa ang mga salita at babala na madalas makita sa paligid	
	KP	34	Natutukoy ang mga salitang magkakatugma	2
	AL	35	Natutukoy ang simula ng pangungusap /talata/kuwento	2
	KM	36	Naisusulat nang may wastong baybay at bantas ang salita	3
	WG	37	Nagagamit ang mga salitang kilos sa paguusap tungkol sa iba't ibang gawain sa tahanan, paaralan, at pamayanan	4
	WG		Nasasabi ang paraan, panahon at lugar ng pagsasagawa ng kilos o gawain sa tahanan, paaralan at pamayanan	
	PP	38	Natutukoy ang kahulugan ng salita batay sa kasingkahulugan	4
	KP		Napapalitan at nadadagdagan ang mga tunog upang makabuo ng bagong salita	
	AL	39	Nakapagbibigay ng sariling hinuha sa napakinggang kuwento	8
	PN		Nahuhulaan ang susunod na mangyayari sa napakinggang kuwento	
	PS		Nakasasali sa isang usapan tungkol sa isang napakinggang kuwento	
	PN		Naisasakilos ang napakinggang tula o awit	
	WG	40	Nasasabi ang paraan, panahon at lugar ng pagsasagawa ng kilos o gawain sa tahanan, paaralan at pamayanan	2
	KP	41	Nagagamit ang mga natutuhang salita sa pagbuo ng mga simpleng pangungusap	2
	PP	42	Natutukoy ang kahulugan ng salita batay sa kasingkahulugan	5
	PU		Nababaybay nang wasto ang mga salitang may tatlo o apat na pantig batayang talasalitaan	
	KP		Napapalitan at nadadagdagan ang mga tunog upang makabuo ng bagong salita	
Ikaapat na Markahan				
	PN	43	Natutukoy ang mahalagang detalye kaugnay ng paksang napakinggan	8

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PS		Naiuulat nang pasalita ang mga napanood na palabas sa telebisyon	
	AL	44	Natutukoy ang gamit ng maliit at malaking letra	10
	EP		Napag susunod-sunod ang mga salita batay sa alpabeto unang dalawang letra ng salita	
	WG	45	Nagagamit nang wasto ang mga pang-ukol	4
	AL	46	Natutukoy ang gamit ng iba't ibang bantas	4
			Nakasusunod sa napakinggang panuto (1- 2 hakbang)	10
	PS	47	Nakapagbibigay ng maikling panuto gamit ang simpleng mapa	
	PN		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang tekstong pang impormasyon	
	WG	48	Nakabubuo nang wasto at payak na pangungusap na may tamang ugnayan ng simuno at panag-uri sa pakikipag-usap	3
	PN	49	Naibibigay ang paksa ng napakinggang tekstong pang impormasyon paliwanag	1

BAITANG 2 – FILIPINO

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan				
	PN	1	Nagagamit ang naunang kaalaman o karanasan sa pag-unawa ng napakinggang teksto	5
	EP		Napagsusunod-sunod ang mga salita batay sa alpabeto (unang dalawang letra)	
	WG	2	Nagagamit ang magalang na pananalita sa angkop na sitwasyon (pagbati)	
	PP	3	Nasasabi ang mensaheng nais ipabatid	
	PU	4	Nakagagawa ng pataas pababang guhit	
	TA		Nakasusulat nang may wastong baybay, bantas at mekaniks ng pagsulat	5
	PN	5	Nakasasagot sa mga tanong tungkol sa napakinggang kuwento batay sa tunay na pangyayari /pabula	
	KP	6	Nakapagpapalit at nakapagdaragdag ng mga tunog upang makabuo ng bagong salita	
	PB	7	Nakasusunod sa nakasulat na panutong may 1- 2 hakbang	
	PS		Nakapag bibigay ng simpleng panuto na may 2-3 hakbang	
	WG		Nagagamit nang wasto ang pangngalan sa pagbibigay ng pangalan ng tao, lugar at mga bagay pambalana	5
	PT	8	Napagyayaman ang talasalitaan sa pamamagitan ng paghanap ng maikling salitang matatagpuan sa loob ng isang mahabang salita	
	PB	9	Nagagamit ang personal na karanasan sa paghinuha ng mangyayari sa nabasang teksto	
	PU		Nakagagawa ng paikot pababang ikot	
	PN		Nasasagot ang mga tanong na sino , ano, saan at bakit	
	PB	10	Nabibigkas nang wasto ang tunog na kambal katinig (kl, ts, gl, pr, pl, gr)	
	KP		Nakikilala ang mga tunog na bumubuo sa pantig ng mga salita	
	PE		Napagsusunod-sunod ang mga salita batay sa alpabeto (unang dalawang letra)	
	PU	11	Nakasusulat sa kabit-kabit na paraan na may tamang laki at layo sa isa't isa ang mga salita	
	PN	12	Nahuhulaan ang susunod na mangyayari sa kuwento batay sa tunay na pangyayari/pabula	
	PB	13	Nailalarawan ang mga bahagi ng kuwento panimula kasukdulan katapusan/kalakasan	
	PS	14	Naipapahayag ang sariling ideya/damdamin o reaksiyon tungkol sa napakinggang kuwento batay sa tunay na pangyayari	5
	PP	15	Nababasa ang mga salita sa unang kita	
	PB	16	Naisasalaysay muli ang binasang teksto nang may tamang pagkakasunod-sunod sa tulong ng mga larawan	
	PU	17	Nakasusulat ng parirala, pangungusap, talata, liham nang may wastong baybay, bantas at gamit ng malaki at maliit na letra	5
	KP		Nakapagpapalit at nakapagdaragdag ng mga tunog upang makabuo ng bagong salita	
	WG	18	Nagagamit ang mga salitang pamalit sa ngalan ng tao (ako, ikaw, siya)	
	PB		Nakapagbibigay ng angkop na pamagat sa binasang teksto	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PN		Naibibigay ang paksa o nilalaman ng pabulang napakinggan	
	PT		Nakakagamit ng mga pahiwatig upang malaman ang kahulugan ng mga salita paggamit ng mga palatandaang nagbibigay ng kahulugahan (context clues) kasalungat	
	PB	19	Napag-uugnay ang sanhi at bunga ng mga pangyayari sa binasang talata	
	KM		Naisusulat nang may wastong baybay at bantas ang mga salitang ididikta ng guro	5
	PN	20	Nailalarawan ang mga tauhan sa napakinggang testo batay sa kilos	
	PS	21	Naipahahayag ang sariling ideya/damdami n o reaksiyon tungkol sa napakinggang kuwento batay sa tunay na pangyayari/pabula	
	WG		Nagagamit ang mga salitang pamalit sa ngalan ng tao tayo, kayo, sila	
	PB	22	Naiuugnay sa sariling Karanasan ang nabasang teksto	5
	PN		Nailalarawan ang mga tauhan sa napakinggang testo batay sa damdamin	
	PS	23	Naiiulat nang pasalita ang mga nasaksihang pangyayari sa paaralan	
	KP		Napapalitan at nadadagdagan ang mga tunog upang makabuo ng bagong salita	
	PY	24	Nababaybay nang wasto ang mga salita tatlo o apat na apat na pantig batayang talasalitaang pampaningin natutunang salita mula sa mga aralin	
Ikalawang Markahan				
	PP		Nasasabi ang pagkakatulad at pagkakaiba ng mga pantig/salita	5
	PU	25	Nakasusulat sa kabit-kabit na paraan na may tamang laki at layo sa isa't isa ang mga salita	
	PU		Naisusulat nang may wastong baybay at bantas ang mga pangungusap na ididikta ng guro	
	PS	26	Naipapahayag ang sariling ideya/damdamin o reaksiyon tungkol sa napakinggang sa kuwento/alamat	2
	KP	27	Napapantig ang mga mas mahahabang salita	5
	PB		Nakasusunod sa nakasulat na panutong may 2- 3 hakbang	
	PU		Nakasusulat sa kabit-kabit na paraan na may tamang laki at layo sa isa't isa malaki at maliit na letra ; mga salita	
	PB	28	Nailalarawan ang mga elemento ng kuwento tauhan tagpuan banghay	8
	PN		Nailalarawan ang mga tauhan sa napakinggang kuwento batay sa sinabi o pahayag	
	WG		Nakapaglalarawan ng mga bagay, tao, pangyayari, at lugar	
	PN		Naibibigay ang paksa o kaisipan ng kuwentong kathang – isip napakinggan	
	PS		Nakasasali sa isang usapan tungkol sa napakinggang kathang-isip na kuwento	5
	WG	29	Nakapaglalarawan ng mga bagay, tao, pangyayari, at lugar	
	PS		Naiiulat nang pasalita ang mga naobserbahang pangyayari sa pamayanan	
	PB		Nasasabi ang paksa o tema ng binasang teksto	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PB	30	Naillalarawan ang mga elemento ng kuwento tauhan tagpuan banghay	5
	AL		Naisasalaysay muli ang binasang teksto nang may tamang pagkakasunodsunod	
	PS		Nakasasali sa isang usapan tungkol sa isang sariling karanasan	
	WG	31	Nagagamit ang mga salitang kilos sa pag-uusap tungkol sa iba't ibang gawain sa tahanan, paaralan, at pamayanan	5
	PB		Napag-uugnay ang sanhi at bunga ng mga pangyayari sa binasang teksto	
	PN		Nahuhulaan ang susunod na mangyayari sa kuwento	
	PT	32	Nabibigyang kahulugan ang mga salita sa pamamagitan ng pagbibigay ng kasingkahulugan at kasalungat	5
	PY		Nababaybay nang wasto ang mga salitang may tatlo o apat na pantig batayang talasalitaang pampaningin natutunang salita mula sa mga aralin	
	KP		Nakapagpapalit at nakapagdaragdag ng mga tunog upang makabuo ng bagong salita	
Ikatlong Markahan				
	WG	33	Nagagamit ang mga salitang pamalit sa ngalan ng tao (ako, ikaw, siya, tayo, kayo, sila)	3
	PB	34	Napag-uugnay ang sanhi at bunga ng mga pangyayari sa binasang talata; teksto	2
	PB	35	Naiuugnay ang binasa sa sariling karanasan	5
	KM		Nasisipi nang wasto at malinaw ang isang talata	
	PS	36	Naipahahayag ang sariling ideya/damdami n o reaksyon tungkol sa sa napakinggang tugma/tula	5
	PN		Nakasasagot sa mga tanong tungkol sa napakinggang tula	
	PN	37	Naillalarawan ang mga tauhan sa napakinggang testo batay sa kilos, sinabi o pahayag	5
	KM		Nakasusulat ng sariling talatang may wastong baybay, bantas at gamit ng maliit at malaking letra	
	KP	38	Nakapagbibigay ng mga salitang magkakatugma	5
	PP		Nababasa ang batayang talasalitaan	
	PN	39	Naipahahayag ang sariling ideya/damdamin o reaksyon tungkol sa napakinggang kuwento batay sa tunay na pangyayari/pabula	5
	PT		Nakakagami t ng mga pahiwatig upang malaman ang kahulugan ng mga salita tulad ng paggamit ng mga palatandaa ng nagbibigay ng kahulugan (sitwasyong pinaggamitan ng salita)	
	PU	40	Nakasusulat sa kabit-kabit na paraan na may tamang laki at layo sa isa't isa ang mga salita	3
	PS	41	Naisasalaysay muli ang napakinggang teksto ayon sa pananaw ng isa sa mga tauhan	7
	PB		Naibibigay ang mga sumusuporta ng kaisipan sa pangunahing kaisipan ng tekstong binasa	
	PN		Nakapagbibigay ng sariling hinuha sa napakinggang teksto	
Ikaapat na Markahan				
	PP	42	Napapantig ang mga mas mahahabang salita	3
	KP		Nabibigkas nang wasto ang tunog na kambal katinig (kl, ts, gl, pr, pl, gr)	

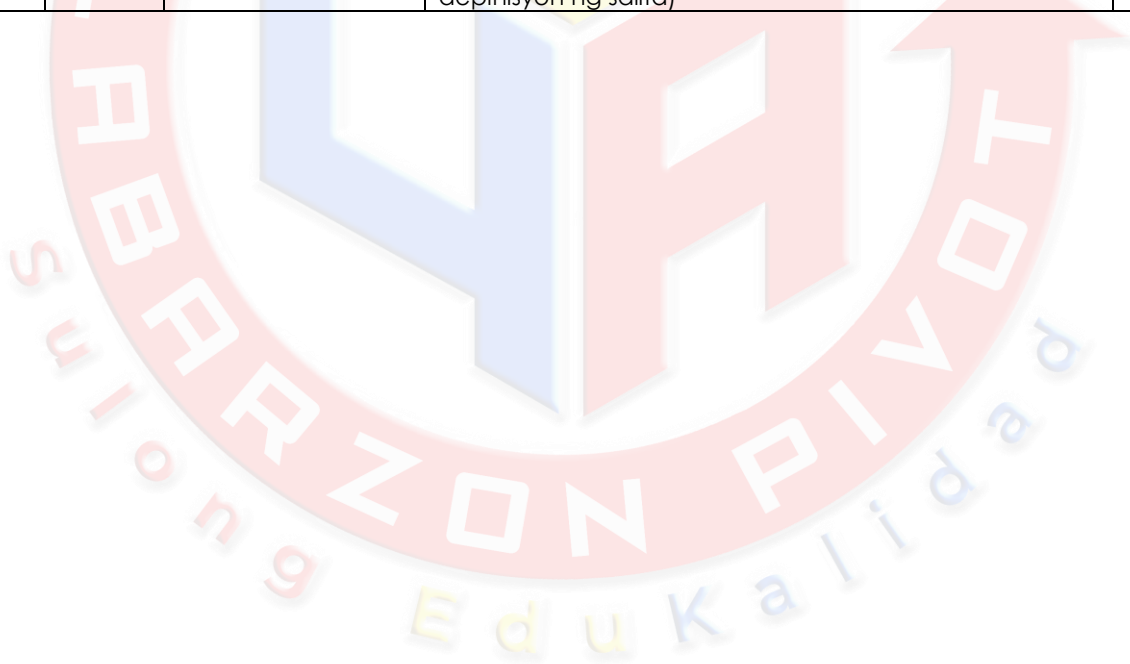
Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PP	43	Nababasa ang mga salitang madalas na makita sa paligid	2
	PB		Naiuugnay ang binasa sa sariling karanasan	
	WG	44	Nagagamit ang mga salitang kilos sa pag-uusap tungkol sa iba't ibang gawain sa tahanan, paaralan, at pamayanan	2
	WG	45	Nabibigyang kahulugan ang mga salita sa pamamagitan ng pagbibigay ng kasingkahulugan at kasalungat; sitwasyong pinaggamitan ng salita (context clues); pagbibigay ng halimbawa; paggamit ng pormal na depinisyon ng salita	5
	PT		Nakakagamit ng mga pahiwatig upang malaman ang kahulugan ng mga salita tulad ng paggamit ng mga palatandaang nagbibigay ng kahulugan (pagbibigay ng halimbawa)	
	PU	46	Nasasabi ang paraan, panahon at lugar ng pagsasagawa ng kilos o gawain sa tahanan, paaralan at pamayanan	5
	PB		Natutukoy ang suliranin sa nabasang teksto o napanood	
	PU	47	Nakapagbibigay ng angkop na pamagat sa binasang teksto, talata, kuwento	5
	PN		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang tekstong pangimpormasyon	
	PS		Nakasasali sa isang usapan tungkol sa isang napanood na patalastas o palabas	
	WG	48	Nagagamit nang wasto ang mga pang-ukol ni/nina kay/kina ayon sa para sa ukol sa	5
	PT		Nakakagamit ng mga pahiwatig upang malaman ang kahulugan ng mga salita (paggamit ng pormal na depinisyon ng salita)	
	PU	49	Naisusulat nang wasto ang mga idiniktang mga salita	3
	KM		Nakasusulat ng liham sa tulong ng padron mula sa guro	
	WG	50	Nakabubuo nang wasto at payak na pangungusap na may tamang ugnayan ng simuno at panag-uri	3
	KP		Nakapagbibigay ng mga salitang magkaka tugma	
	PB	51	Naibibigay ang mga sumusuport ang kaisipan sa pangunahin g kaisipan ng tekstong binasa	7
	PN		Nakapagbibigay ng sariling hinuha sa napakinggang kuwento	
	KM		Naibibigay ang angkop na salita /parirala upang makabuo ng isang talata	

BAITANG 3 – FILIPINO

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan				
	PS	1	Nagagamit ang pangngalan sa pagsasalaysay tungkol sa mga tao, lugar at bagay sa paligid	3
	PB	2	Naiuugnay ang binasa sa sariling karanasan	2
	PN	3	Nagagamit ang naunang kaalaman o karanasan sa pag-unawa ng napakinggang teksto	3
	PB	4	Nasasagot ang mga tanong tungkol sa tekstong binasa tugma	3
	PN		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang kuwento	
	KP	5	Nababasa ang mga salitang may tatlong pantig pataas	3
	PT	6	Nakakagamit ng mga pahiwatig upang malaman ang kahulugan ng mga salita paggamit ng mga palatandaang nagbibigay ng kahulugan (kasing kahulugan)	2
	PB	7	Nakasusunod sa nakasulat na panuto	2
	PN	8	Napagsusunodsunod ang mga pangyayari ng kuwentong napakinggan sa pamamagitan ng larawan	2
	PU	9	Nababaybay nang wasto ang mga salitang natutunan sa aralin	2
	PL	10	Nagagamit sa usapan ang mga salitang pamalit sa ngalan ng tao (ako, ikaw, siya)	3
	PB	11	Nailalarawan ang mga elemento ng kuwento (tauhan, tagpuan, banghay)	3
	WG		Nagagamit sa usapan ang mga salitang pamalit sa ngalan ng tao kami, tayo, kayo at sila	3
	PB	12	Naisasalaysay muli ang napakinggang teksto sa tulong ng larawan	3
	EP		Naisasalaysay muli ang binasang teksto nang may tamang pagkaka sunod-sunod ng mga pangyayari	
	PU	13	Nagagamit ang malaki at maliit na letra at mga bantas sa pagsulat ng mga salitang natutunan sa aralin parirala pangungusap	3
	PL	14	Nagagamit ang panghalip bilang pamalit sa pangngalan may panandang ang (ito/iyan/iyon)	3
Ikalawang Markahan				
	PS	15	Nagagamit ang magalang na pananalita sa angkop na sitwasyon	5
	PN		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang tula	
	PT	16	Nakakagamit ng pahiwatig upang malaman ang kahulugan ng mga salita tulad ng paggamit ng mga pala tandaang nagbibigay ng kahulugan (katuturan o kahulugan ng salita)	3
	KP	17	Natutukoy ang mga salitang magkakatatugma	5
	PP		Nababasa ang mga salitang iisa ang baybay ngunit magkaiba ang bigkas	
	AL	18	Naikokompara ang mga kuwento sa pamamagitan ng pagtatala ng pagkakatulad at pagkakaiba	7
	PB		Nailalarawan ang mga elemento ng kuwento (tauhan, tagpuan, banghay)	
	KM	19	Nakasusulat ng talata nang may wastong baybay, bantas at gamit ng malaki at maliit na letra upang maipahayag ang ideya, damdamin o reaksiyon sa isang paksa o isyu	5
	PY	20	Nabaybay nang wasto ang mga salitang natutuhan sa aralin	3

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PP		Nababasa ang mga salitang iisa ang baybay ngunit magkaiba ang bigkas	
	PT	21	Napagyayaman ang talasalitaan sa pamamagitan ng paggamit ng magkasingkahulugan at magkasalungat ng mga salita	3
	PY		Nababaybay nang wasto ang mga salitang hiram	
	PB	22	Nakapagbibigay ng wakas ng binasang kuwento	1
	PN	23	Nakabubuo ng mga tanong matapos mapakinggan ang isang teksto	2
	PS	24	Naiulat nang pasalita ang mga nasaksihang pangyayari sa pamayanan	2
	PN	25	Nakabubuo ng isang kuwentong katumbas ng napakinggang kuwento	2
	PB	26	Nagbabago ang dating kaalaman base sa mga natuklasang kaalaman sa binasang teksto	2
Ikatlong Markahan				
	PU	27	Nasisipi nang wasto at maayos ang mga talata	
	PN		Nakasusunod sa panutong may 3 – 4 hakbang	5
	PT	28	Natutukoy ang kahulugan ng mga tambalang salita na nananatili ang kahulugan	3
	PS	29	Nasasabi ang sariling ideya tungkol sa tekstong napakinggan	2
	PB	30	Nasasabi ang paksa o tema ng binasang teksto	
	PT		Napagyayaman ang talasalitaan sa pamamagitan ng paghanap ng maikling salitang matatagpuan sa loob ng isang mahabang salita	5
	PS	31	Naipahahayag ang sariling opinyon o reaskyon sa isang napakinggang isyu	2
	WG	32	Nagagamit ang tamang salitang kilos / pandiwa sa pagsasalaysay ng mga personal na karanasan	2
	PB	33	Naibibigay ang mga sumusuportang kaisipan sa pangunahing kaisipan ng tekstong binasa	2
	KP	34	Napapalitan at nadadagdagan ang mga tunog upang makabuo ng bagong salita	2
	PN	35	Naibibigay ang sariling hinuha bago, habang at pagkatapos mapakinggang teksto	2
	PB	36	Nakapagbibigay ng angkop na pamagat sa binasang teksto	2
	WG	37	Nagagamit ang tamang salitang kilos / pandiwa sa pagsasalaysay ng mga personal na karanasan	3
	WG	38	Nagagamit nang wasto ang mga pang-abay na naglalarawan ng isang kilos o gawi	3
	PB	39	Napaguugnay ang sanhi at bunga ng mga pangyayari sa binasang teksto	5
	WG	40	Nagagamit nang wasto ang pang-ukol (laban sa, ayon sa, para sa, ukol sa)	
	PT		Natutukoy ang kahulugan ng mga tambalang salita na nananatili ang kahulugan	2
Ikaapat na Markahan				
	PU	41	Nasisipi nang wasto at maayos ang mga talata	
	PY		Nababaybay nang wasto ang mga salita natutuhan sa aralin	3
	PN	42	Naiuugnay ang binasa sa sariling karanasan	
	WG		Nakapagla larawan ng mga bagay, hayop, tao, at lugar sa pamayanan	5
	KM	43	Nakasusulat ng isang talata	
	EP		Nagagamit ang mga nakalarawang balangkas sa pagtatala ng impormasyon o datos na kailangan	5

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	WG	44	Nagagamit ang mga salitang kilos sa pag-uusap tungkol sa iba't ibang gawain sa tahanan, paaralan, at pamayanan	5
	WG		Nagagamit nang wasto ang mga pang-abay na naglalarawan ng isang kilos o gawi	
	PP	45	Nababasa ang mga salitang hiram / natutuhan sa aralin	1
	PB	46	Nakapagbibigay ng mungkahing solusyon sa suliraning nabasa sa isang teskto o napanood	1
	PT	47	Natutukoy ang kahulugan ng mga tambalang salita na nananatili ang kahulugan	5
	PY		Nababaybay nang wasto ang mga salitang natutunan sa aralin / batayang talasalitaan / salitang dinaglat / salitang hiram	
	PN	48	Natutukoy ang mahahalagang detalye kaugnay ng paksang narinig	2
	PB	49	Naibibigay ang buod o lagom ng tesktong binasa	5
	PS		Naiulat nang pasalita ang naobser bahang pangyayari	
	KP	50	Napagsasama ang mga katinig at patinig upang makabuo ng salitang may diptonggo	3
	PN	51	Naibibigay ang paksa ng kuwento o sanaysay na napakinggan	5
	PT		Nakagamit ng mga pahiwatig upang malaman ang kahulugan ng mga salita tulad ng paggamit ng mga palatandaang nagbibigay ng kahulugan (na depinisyon ng salita)	

BAITANG 4 – FILIPINO

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan				
	WG	1	Nagagamit nang wasto ang mga pangngalan sa pagsasalita tungkol sa - sarili - ibang tao sa Paligid	4
	PT	2	Nabibigyang kahulugan ang salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon	
	PB	3	Natutukoy ang mga elemento ng kuwento - tagpuan - tauhan – banghay	
	PU	4	Nakasusulat ng talata tungkol sa sarili	
	PS	5	Naisasalaysay muli ang napakinggang teksto gamit ang mga larawan	4
	PS	6	Naikukuwentong muli ang napakinggang kuwento na wasto ang pagkakasunodsunod at gumagamit ng signal words: una, pangalawa	
	WG	7	Nagagamit nang wasto ang mga (ibat ibang kayarian) pangngalan sa pagsasalita tungkol sa - hayop - lugar sa paligid	
	PB	8	Nasasagot ang mga tanong sa binasang tekstong pamapanitikan – kuwento	
	PU	9	Nakasusulat ng natatanging kuwento tungkol sa natatanging tao sa pamayanan	4
	WG	10	Nagagamit nang wasto ang mga pangngalan (Pantangi at Pambalana) sa pagsasalita tungkol sa mga - bagay - pangyayari sa paligid	
	PB	11	Nababasa ang maikling tula nang may tamang bilis, diin, ekspresyon at intonasyon	
	PD	12	Naipahahayag ang sariling opinyon o reaskyon sa isang napakinggang isyu o usapan; napanood	
	PU	13	Nakasusulat ng tugma o maikling tula	4
	PN	14	Nasasagot ang mga tanong tungkol sa mga mahahalagang detalye ng napakinggang balita	
	- PS		Naipahahayag ang sariling opinyon o reaskyon sa isang napakinggang isyu o usapan	
	WG	15	Nagagamit nang wasto ang mga pangngalan (kasarian) sa pagsasalita tungkol - sa sarili sa mga tao, sa mga hayop sa paligid - sa lugar, bagay at pangyayari sa paligid	
	PD	16	Naibibigay ang kahalagahan ng media (hal. pangimpormasyon, pang-aliw, panghikayat	4
	WG	17	Nagagamit ang iba't ibang uri ng panghalip (panao) sa usapan at pagsasabi tungkol sa sariling karanasan	
	PB		Napagsusunod-sunod ang mga pangyayari sa kuwento - mga larawan	4
	PN		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa mahahalagang detalye ng napakinggang teksto o SMS (Short Messaging Text	
	PU	18	Nakasusulat nang wastong text (SMS	4
	WG	19	Nagagamit ang iba't ibang uri ng panghalip (pananong) - isahan - maramihan sa usapan at pagsasabi tungkol sa sariling karanasan	
	PN		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa mahahalagang detalye ng napakinggang balita	4
	WG	20	Nagagamit ang iba't ibang uri ng panghalip (panaklaw) - tiyakan Isahan/Kalahatan - di-tiyakan sa usapan at pagsasabi tungkol sa sariling karanasan	
	PB		Naisasalaysay muli ang binasang teksto nang may tamang pagkasunod-sunod ng mga pangyayari	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	EP		Nakasusulat ng balangkas ng binasang teskto sa anyong pangungusap o paksa	
	PT	21	Nakagagamit ng pahiwatig upang malaman ang kahulugan ng mga salita tulad ng paggamit ng palatandaang nagbibigay ng kahulugan - kasingkahulugan (1.4) - kasalungat (1.5)	4
	WG	22	Nagagamit ang iba't ibang uri ng panghalip (pamatlig) - Patulad pahimaton paukol - Paari panlunan paturol sa usapan at pagsasabi tungkol sa sariling karanasan	
	PB	23	Natutukoy ang bahagi ng binasang kuwento - simula kasukdulan katapusan	
	PU	24	Nakasusulat ng liham pangkaibigan bilang tugon sa imga nakalap sa kuwentong binasa	
	WG		Nagagamit ang iba't ibang uri ng panghalip sa usapan at pagsasabi tungkol sa sariling karanasan	4
	PB	25	Naisasalaysay muli ang nabasang teksto gamit ang mga pangungusap	
	PU	26	Nakasusulat ng talaan ng mga salitang katutubo at ang mga kahulugan nito Halimbawa ibon – langgam	
Ikalawang Markahan				
	WG	27	Nagagamit nang wasto ang pang-uri (lantay) sa paglalarawan ng tao, lugar, bagay at pangyayari sa sarili ibang tao katulong sa pamayanan	4
	PU	28	Naisusulat nang wasto ang baybay ng salitang natutuhan sa aralin at salitang hiram kaugnay ng ibang asignatura	
	PN	29	Nakapagbibigay ng hinuha sa kalalabasan ng mga pangyayari sa napakinggang teskto	4
	WG	30	Nagagamit nang wasto ang pang-uri - paghahambing - pasukdol sa paglalarawan ng tao, lugar, bagay at pangyayari, sa sarili, ibang tao katulong sa pamayanan	
	PT	31	Naibibigay ang kahulugan ng mga salitang pamilyar at di-pamilyar pamamagitan ng pag-uugnay sa sariling karanasan	
	PB	32	Nahuhulaan ang maaaring mangyari sa teksto gamit ang dating karanasan/ kaalaman	
	PD		Naisasadula ang nagustuhang bahagi ng napanood	
	PN	33	Naibibigay ang paksa ng napakinggang teksto	4
	PS		Naipahahayag ang sariling opinyon o reasyon sa isang napakinggang isyu o usapan	
	WG	34	Nagagamit nang wasto ang pang-uri (lantay, paghahambing, pasukdol) sa paglalarawan ng tao, lugar, bagay at pangyayari sa sarili ibang tao katulong sa pamayanan	
	PB		Nasasagot ang mga tanong sa binasang tekstong pang-impormasyon recount	
	WG	35	Nagagamit ang uri ng pandiwa ayon sa panahunan sa pagsasalaysay ng nasaksihang pangyayari	4
	PB	36	Nasasabi ang sanhi at bunga ayon sa nabasang pahayag	
	PU	37	Nakasusulat ng timeline tungkol sa mga pangyayari sa binasang teksto	
	PD	38	Naisasalaysay nang may tamang pagkakasunodsunod ang nakalap na impormasyon mula sa napanood	
	PN	39	Nailalarawan ang elemento ng kuwento - tagpuan - tauhan - banghay – pangyayari	4
	PS	40	Nailalarawan ang tauhan batay sa ikinilos, ginawi, sinabi at naging damdamin	
	WG	41	Nagagamit ang aspekto (panahunan) ng pandiwa n sa pagsasalaysay ng nasaksihang pangyayari	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PT	42	Natutukoy ang kahulugan ng salita batay sa ugnayang salita-larawan	
	PU	43	Nakasusulat ng talatang naglalarawan	
	PS	44	Nailalarawan ang tauhan batay sa ikinilos o ginawi o sinabi at damdamin	4
	WG	45	Nagagamit ang panagano ng pandiwa - pawatas - pautos sa pagsasalaysay ng napakinggang usapan	
	PB	46	Nakasusunod sa nakasulat na panuto	
	PU	47	Nakasusulat ng panuto gamit ang dayagram	
	P	48	Nasasabi ang paksa ng napanood na maikling pelikula	4
	PD	49	Naibibigay ang sariling wakas ng napakinggang tekstong pangimpormasyon – talambuhay	
	WG	50	Nagagamit ang panagano - paturol - pasakali ng pandiwa sa pagsasalaysay ng sariling karanasan	
	PU	61	Nakasusulat ng sariling talambuhay	
	PD	62	Nasusuri ang damdamin ng mga tauhan sa napanood	4
	PN	63	Napagsusunod-sunod ang mga pangyayari sa tekstong napakinggan sa pamamagitan ng tanong (pangungusap)	
	WG	64	Nagagamit nang wasto ang pang-abay sa paglalarawan ng kilos	
	PB	65	Natutukoy ang mga sumusuportang detalye sa mahalagang kaisipan sa nabasang teksto	
	EP		Nagagamit nang wasto ang -card catalog -OPAC (Online Public Access Catalog)	
	WG	66	Nagagamit nang wasto ang pang-abay at pandiwa sa pangungusap	
	PB		Nasasagot ang mga tanong sa binasang teksto	
	PD		Nakapagbibigay ng reaksiyon sa napanood	
Ikatlong Markahan				
	PN		Nakasusunod sa napakinggang hakbang ng isang gawain	4
	PS	67	Nakapagbibigay ng hakbang ng isang gawain	
	WG	68	Nagagamit ang pang-abay sa paglalarawan ng kilos	
	PB		Nasasagot ang mga tanong na bakit at paano batay sa tekstong pang-impormasyon (procedure)	
	PS	69	Nailalarawan ang tauhan batay sa ikinilos, ginawi, sinabi at naging damdamin	
	WG		Nagagamit ang pariralang pang-abay sa paglalarawan ng kilos	4
	PB		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa binasang teksto	
	PN		Nasasagot ang mga tanong na bakit at paano batay sa tekstong napakinggan	
	PU		Nakasusulat ng buod/lagom ng binasang teksto	4
	PN	69	Naisasalaysay ang mahalagang detalye sa napakinggang editorial	
	PS	70	Nagagamit sa pagpapahayag ng hindi pagsang-ayon ang magagalang na pananalita	
	WG	71	Nagagamit ang pariralang pang-abay at pandiwa, pariralang pang-abay at pang-uri sa paglalarawan	
	WG	72	Natutukoy ang kaibahan ng pang-abay at pang-uri	4
	PN		Natutukoy ang damdaming ipinahihiwatig ng napakinggang paliwanag	
	PS	73	Nakapagbibigay ng reaksiyon sa napakinggang paliwanag	
	EP		Nakakukuha ng impormasyon sa pamamagitan ng pahapyaw na pagbasa sa paliwanag	
	PU	74	Nakasusulat ng paliwanag	4
	PN		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang argumento	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	WG	75	Nagagamit nang wasto ang pang-angkop na - ng - g - na sa pangungusap	
	PB	76	Nasusuri kung opinyon o katotohanan ang isang pahayag	
	PB	77	Nakasusulat ng argumento	
	PN	78	Nakapagbibigay ng angkop na pamagat sa napakinggangteksto	4
	PS	79	Naiuugnay ang sariling karanasan sa napakinggang teksto	
	WG	80	Nagagamit nang wasto ang pang-angkop (ng, g, na) sa pakikipagtalastasan	
	PB	81	Nabibigyan ng angkop na pamagat ang talatang binasa	
	PN		Nasasagot ang mga tanong batay sa tekstong napakinggan	
	PS	82	Naisasalaysay muli ang napakinggang teksto gamit ang sariling salita	
	WG	83	Nagagamit nang wasto at angkop ang pangatnig - o, ni, maging, man - kung, kapag, pag, atbp. - ngunit, subalit atbp. - dahil sa, sapagkat, atbp. - sa wakas atbp. - kung gayon atbp. - daw, raw atbp. - kung sino, kung ano, siya rin atbp.	4
	PD	84	Naipakikita ang pag-unawa sa pinanood sa pamamagitan ng pagbibigay ng ibang pagwawakas ayon sa sariling saloobin o paniniwala	4
	PN		Naibibigay ang sanhi at bunga ng mga pangyayari sa napakinggang ulat	
	WG	85	Nagagamit nang wasto at angkop ang simuno at panaguri sa pangungusap	
	PB		Natutukoy ang sanhi at bunga ng mga pangyayari sa binasang teksto	4
	PU	86	Nakasusulat ng talata na may sanhi at bunga	
	PN	87	Napagsusunod-sunod ang mga pangyayari sa tekstong napakinggan sa pamamagitan ng paggamit ng una, pangalawa, sumunod at panghuli	4
	PB		Nakapagbibigay ng wakas sa binasang teksto	
	PU		Nakasusulat ng kuwento na may angkop na wakas	
Ikaapat na Markahan				
	PU	88	Nakapagbibigay ng panuto na may tatlo hanggang apat na hakbang gamit ang pangunahin at pangalawang direksyon	4
	WG	89	Nagagamit ang iba't ibang mga uri ng pangungusap sa pagsasalaysay ng sariling karanasan	
	EP		Naipakikita ang nakalap na impormasyon sa pamamagitan ng nakalarawang balangkas o dayagram	
	PU	90	Nakasusulat ng isang balangkas mula sa mga nakalap na impormasyon mula sa binasa	4
	PN	91	Naibibigay ang paksa ng napakinggang teksto	
	PB		Napagsusunod-sunod ang mga pangyayari sa binasang teksto	
	PD		Naiuugnay sa pinanood ang sariling karanasan	
	WG	92	Nagagamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pakikipagdebate tungkol sa isang isyu	
	PT	93	Naibibigay ang kahulugan ng salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon ng salita	4
	PU		Nakasusulat ng mga puna tungkol sa isang isyu	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PN		Nasasagot ang mga literal na tanong tungkol sa napakinggang opinyon mula sa binasang pahayagan	4
	WG	94	Nagagamit sa panayam ang iba't ibang uri ng pangungusap	
	PB	95	Nasusuri kung opinyon o katotohanan ang pahayag	
	PU		Nakasusulat ng opinyon tungkol sa isang isyu	
	PS	96	Nagagamit ang magagalang na pananalita sa iba't ibang sitwasyon - Pagbibigay ng puna sa editorial cartoon	4
	WG	97	Nagagamit sa pakikipag talastasan ang mga uri ng pangungusap	
	PB		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa editorial cartoon - Kapaligiran – pangarap	
	PB	98	Naibibigay ang bagong natuklasang kaalaman mula sa binasang teksto	
	PU	99	Nakaguguhit ng sariling editorial cartoon	
	PS		Naipapahayag ang sariling opinyon o reaksiyon sa isang napakinggang isyu	4
	WG	100	Nagagamit sa pagpapakilala ng produkto ang uri ng pangungusap	
	PN		Nasasagot ang mga tanong na bakit at paano	
	PS	101	Naipahahayag ang sariling opinyon o reaksiyon batay sa napakinggang pagpupulong (pormal at dipormal)	4
	WG	102	Nagagamit ang mga uri ng pangungusap sa pormal na pagpupulong	
	PB		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa minutes ng pagpupulong (pormal at di pormal)	
	PU	103	Nakasusulat ng minutes ng pagpupulong	
	PU		Nakasusulat ng script para sa radio broadcasting	
	PD		Nakapaghahambing ng iba't ibang patalastas na napanood	
	PU		Nakasusulat ng mga isyu/argumento para sa isang debate	
	PN		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang script ng teleradyo	4
	PS	104	Naibabahagi ang obserbasyon sa napakinggang script ng teleradyo	
	WG	105	Nagagamit ang mga uri ng pangungusap sa pagsasabi ng pananaw	
	PB	106	Naibibigay ang buod o lagom ng tekstong script ng teleradyo	
	PU		Nakasusulat ng script para sa teleradyo	

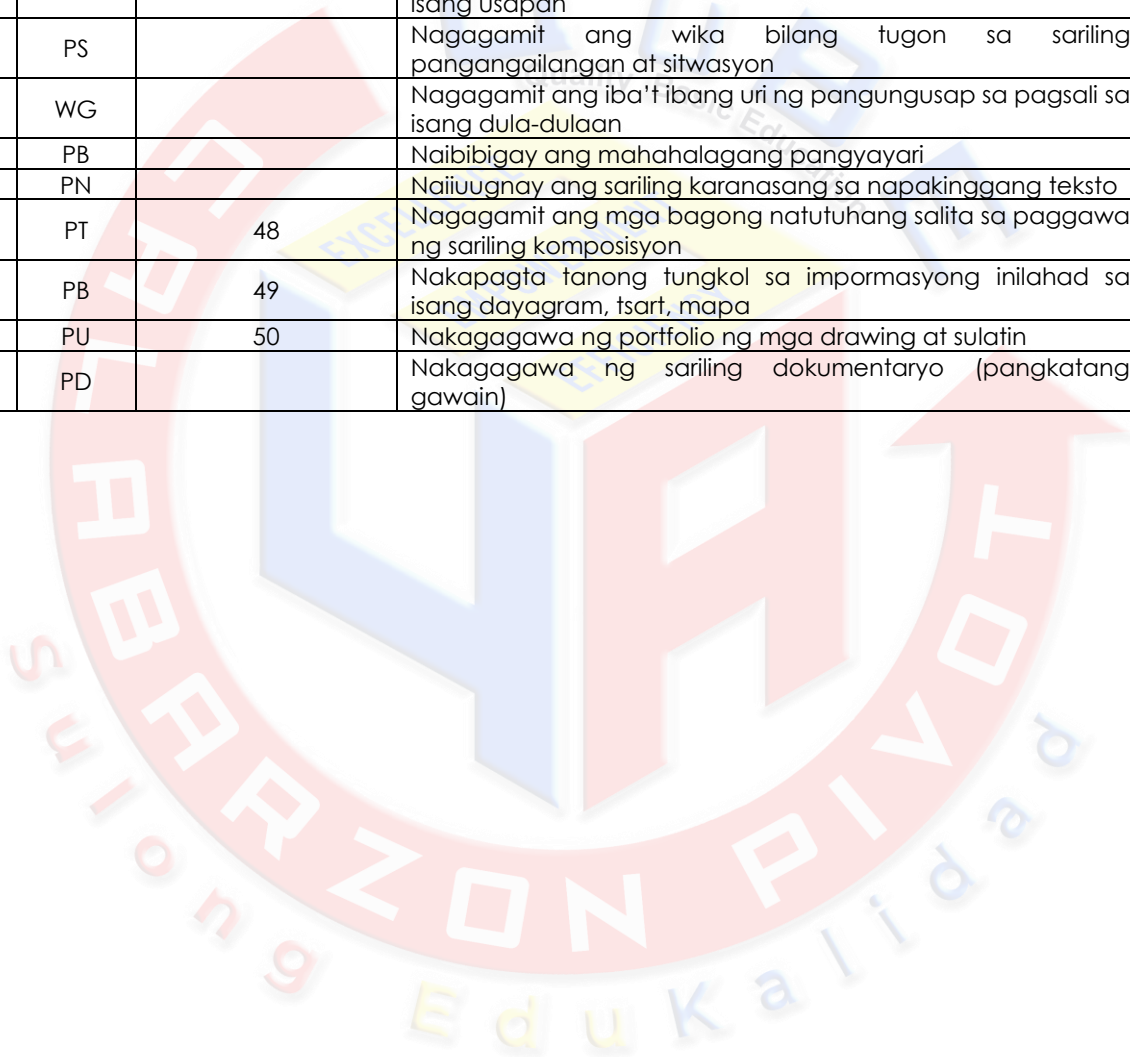
BAITANG 5 – FILIPINO

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan				
	PN	1	Naiuugnay ang sariling karanasang sa napakinggang teksto	10
	PS		Naipapahayag ang sariling opinyon o reaskyon sa isang napakinggang balita isyu o usapan	
	WG	2	Nagagamit nang wasto ang mga pangngalan at panghalip sa pagtalakay tungkol sa sarili, sa mga tao, hayop, lugar, bagay at pangyayari sa paligid	
	PT		Naibibigay ang kahulugan ng salitang pamilyar at di-pamilyar pamamagitan ng gamit sa pangungusap	
	PB	3	Nasasagot ang mga tanong sa binasang kuwento	
	PU	4	Nakasusulat ng isang maikling balita	
	PT	5	Naibibigay ang kahulugan ng salitang pamilyar at di-pamilyar sa pamamagitan ng gamit sa pangungusap	
	PB	6	Napagsunod-sunod ang mga pangyayari sa kuwento sa tulong ng nakalarawang balangkas	10
	EP		Naitatala ang mga mahahalagang impormasyon mula sa binasang teksto	
	PN	7	Naibibigay ang paksa ng napakinggang kuwento/usapan	
	EP		Nasasagot ang mga tanong sa binasang tekstong pang-impormasyon	
	PU	8	Nababaybay nang wasto ang salitang natutuhan sa aralin/hiram	
	PS	9	Naibabahagi ang isang pangyayaring nasaksihan o naobserbahan	10
	PD		Nailalarawan ang tagpuan at tauhan ng napanood na pelikula	
	PS	10	Nabibigkas nang may wastong tono, diin, antala at damdamin ang napakinggang tula	
	PN		Naibibigay ang paksa ng napakinggang kuwento/usapan	
	WG		Nagagamit ang iba't ibang uri ng panghalip sa usapan at paglalahad ng sariling karanasan	10
	PS	11	Naipapahayag ang sariling opinyon o reaskyon sa isang napakinggang balita isyu o usapan	
	WG		Nagagamit ang iba't ibang uri ng panghalip sa usapan at pagsasabi tungkol sa sariling karanasan	
	PL		Nagagamit ang wika bilang tugon sa sariling pangangailangan at sitwasyon	
Ikalawang Markahan				
	WG		Nagagamit nang wasto ang pandiwa ayon sa panahunan sa pagsasalaysay tungkol sa mahahalagang pangyayari	10
	PB	12	Nailalarawan ang mga tauhan at tagpuan ng teskto	
	PD		Naipapakita ang pag-unawa sa pinanood sa pamamagitan ng pagguhit	
	PS		Naisasalaysay muli ang napakinggang teksto sa tulong ng mga pangungusap	
	PB		Nasasabi ang sanhi at bunga ng mga pangyayari	
	PN		Nasasagot ang mga literal na tanong sa napakinggang teksto	10
	WG		Nagagamit nang wasto ang pandiwa ayon sa panahunan sa pagsasalaysay tungkol sa kasaysayan	
			Nagagamit ang pang-uri sa paglalarawan ng pamayanang kinabibilangan	
	EP		Naitatala ang mga impormasyon mula sa binasang teksto	
	PD	13	Naibibigay ang paksa/ /layunin ng pinanood na dokumentaryo	10
	PN	14	Naibibigay ang paksa ng napakinggang kuwento/usapan/talata	
	PS		Naibabahagi ang isang pangyayaring nasaksihan	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PB	15	Naibibigay ang mahahalagang pangyayari sa nabasang talaarawan/ talambuhay	
	PU		Nakasusulat nang may wastong baybay, bantas ang ng idiniktang talata	
	PD		Naipapakita ang pag-unawa sa napanood sa pamamagitan ng pagsulat sa buod nito	
	PS		Naisasalaysay muli ang napakinggang teksto sa tulong ng mga pangungusap	
	PN		Naiuugnay ang sariling karanasang sa napakinggang teksto	
	PS		Nagagamit ang wika bilang tugon sa sariling pangangailangan at sitwasyon	10
	PS		Naisasalaysay ang mga pangyayaring naobserbahan sa paligid	
	PB		Nasasagot ang mga tanong sa binasang tekstong pang-impormasyon	
	PN		Nakapagbibigay ng hinuha sa kalalabasan ng mga pangyayari sa napakinggang teskto	
Ikatlong Markahan				
	PS		Nailalarawan ang tauhan batay sa ikinilos o ginawi nito	10
	PS	16	Nagagamit ang pang-abay sa paglalarawan ng kilos	
	PU	17	Nakasusulat ng simpleng patalastas	
	PN	18	Napagsusunod-sunod ang mga pangyayari sa tekstong napakinggan (kronolohikal na pagsusunod-sunod)	
	PS	19	Nakabubuo ng mga tanong matapos mapakinggan ang isang salaysay	
	EP		Nagagamit ang pangkalahatang sanggunian sa pagsasaliksik tungkol sa isang isyu	
	PD	20	Nakapag-uulat tungkol sa napanood	
	PU		Nakasusulat ng simpleng islogan	
	PB		Nasasagot ang mga literal na tanong tungkol sa napakinggang alamat	
	PS		Nailalarawan ang tauhan batay sa ikinilos o ginawi	
	PU	21	Nababaybay nang wasto ang salitang hiram / natutuhan sa aralin	10
	PN		Nasusunod ang napakinggang panuto o hakbang ng isang gawain	
	PB		Nahuhulaan ang maaaring mangyari sa teksto gamit ang dating karanasan/kaalaman	
	PS	22	Nagagamit ang magagalang na pananalita sa pagpapahayag ng panghinanayang	
	PS	23	Nagagamit ang pang-abay at pang-uri sa paglalarawan	
	PD	24	Nasusuri ang mga tauhan/tagpuan sa napanood na maikling pelikula	
	PB		Natutukoy ang magagandang mensahe ng binasang akda	
	EP		Nagagamit ang nakalarawang balangkas upang maipakita ang nakalap na impormasyon	10
	PS	25	Naibabahagi ang isang pangyayaring nasaksihan	
	WG		Nagagamit ang pang-abay at pang-uri sa paglalarawan	
	PB	26	Nakagagawa ng isang timeline batay sa nabasang kasaysayan	
	PN		Naibibigay ang paksa ng napakinggang kuwento/usapan	
	PS	27	Naisasalaysay muli ang napakinggang teksto	
	PU		Naiguguhit ang paksa ng binasang teksto/tula	
	PS	28	Nagagamit nang wasto ang pang-angkop sa pakikipag talastasan	
	PB	29	Nasusuri kung ang pahayag ay opinyon o katotohanan	
	PB		Nasasagot ang mga tanong na bakit at paano	
	PD		Nakapagbibigay ng ibang wakas para sa pelikulang napanood at naibabahagi ito sa klase sa isang kakaibang paraan	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PU	30	Nababaybay nang wasto ang salitang hiram/ natutuhan sa aralin	
	PN		Naiuugnay ang sariling karanasang sa napakinggang teksto	
	PS		Naisasalaysay muli ang napakinggang teksto gamit ang sariling salita	
	WG		Nagagamit nang wasto at angkop ang pangatnig	
	PT	31	Nagbibigay ng mga salitang magkakasalungat/ magkakasingkahulugan	
	PD		Nasusuri ang mga tauhan/tagpuan sa napanood na maikling pelikula	
	EP		Nakakuha ng impormasyon sa pamamagitan ng pahapyaw na pagbasa	
	PN	32	Nakapagbibigay ng angkop na pamagat sa tekstong napakinggan	10
	PS	33	Nasasabi kung ano ang simuno at panguri sa pangungusap	
	PB		Napagsunod-sunod ang mga pangyayari sa kuwento sa pamamagitan ng dugtungan	
	PD		Nasusuri ang mga tauhan/ tagpuan at mga pangyayari sa napanood na maikling pelikula	
	PT		Naibibigay ang kahulugan ng salitang pamilyar at di-pamilyar sa pamamagitan ng pag-uugnay sa ibang asignatura	
	PB		Nasasabi ang sanhi at bunga ng mga pangyayari	
	EP	34	Naibibigay ang datos na hinihingi ng isang forms	
	PU		Nakasusulat ng editoryal	
Ikaapat na Markahan				
	PS		Nagagamit ang magagalang na pananalita sa pag-uulat ng nasaksihang pangyayari	
	PN	35	Nagagamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagsasalaysay ng napakinggang balita	
	WG		Naibibigay ang kahulugan ng salitang pamilyar at di-pamilyar sa pamamagitan ng pag-uugnay sa sariling karanasan	
	PN	36	Naipapahayag ang sariling opinyon o reaskyon o ideya sa isang napakinggang isyu	10
	WG	37	Nagagamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pakikipag-debate tungkol sa isang isyu	
	PT		Naibibigay ang kahulugan ng salita pamilyar at di-pamilyar na mga salita sa pamamagitan ng pag-uugnay sa sariling karanasan	
	PB	38	Natutukoy ang paniniwala ng may-akda ng teksto sa isang isyu	
	PD		Naiuugnay ang sariling karanasan sa napanood	
	PN		Naisasakilos ang napakinggang awit	
	PB		Nasasagot ang mga tanong sa binasang tekstong pang-impormasyon	10
	WG	39	Nagagamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pakikipanayam/ pag-i-interview	
	PU		Nakasusulat ng iskrip para sa radio broadcasting at teleradyo	
	PN	40	Nakagagawa ng dayagram ng ugnayang sanhi at bunga mula sa tekstong napakinggan	
	WG	41	Nagagamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagkilatis ng isang produkto	
	PT		Naibibigay ang kahulugan ng salitang pamilyar at di-pamilyar sa pamamagitan ng paglalarawan	10
	PB		Nasasagot ang mga tanong sa binasang paliwanag	
	PN		Naibibigay ang paksa ng napakinggang kuwento/usapan	
	PS	42	Nakapagbibigay ng maaaring solusyon sa isang naobserbahang suliranin	
	PB		Nakasusunod sa nakasulat na panuto	
	PD	43	Napaghahambing ang iba't ibang dokumentaryo	
	EP		Naibabahagi ang obserbasyon sa kapaligiran	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	WG	44	Nagagamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagsali sa isang usapan (chat) patalastas	
	PU		Nakasisipi ng talata mula sa huwaran	
	PD	45	Nasusuri ang estilong ginamit ng gumawa ng maikling pelikula	
	PN	46	Nakapagbibigay ng lagom o buod ng tekstong napakinggan ideya sa isang napakinggang isyu	
	PN		Naipapahayag ang sariling opinyon o reaskyon o ideya sa isang pakinggang isyu	
	WG	47	Nagagamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa paggawa ng patalastas	
	PB		Nakapagbibigay ng sariling kuwento na may ilang bahagi na naiiba sa kuwento	
	WG		Nagagamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagsali sa isang usapan	10
	PS		Nagagamit ang wika bilang tugon sa sariling pangangailangan at sitwasyon	
	WG		Nagagamit ang iba't ibang uri ng pangungusap sa pagsali sa isang dula-dulaan	
	PB		Naibibigay ang mahahalagang pangyayari	
	PN		Naiiuugnay ang sariling karanasang sa napakinggang teksto	
	PT	48	Nagagamit ang mga bagong natutuhang salita sa paggawa ng sariling komposisyon	
	PB	49	Nakapagta tanong tungkol sa impormasyong inilahad sa isang dayagram, tsart, mapa	
	PU	50	Nakagagawa ng portfolio ng mga drawing at sulatin	
	PD		Nakagagawa ng sariling dokumentaryo (pangkatang gawain)	

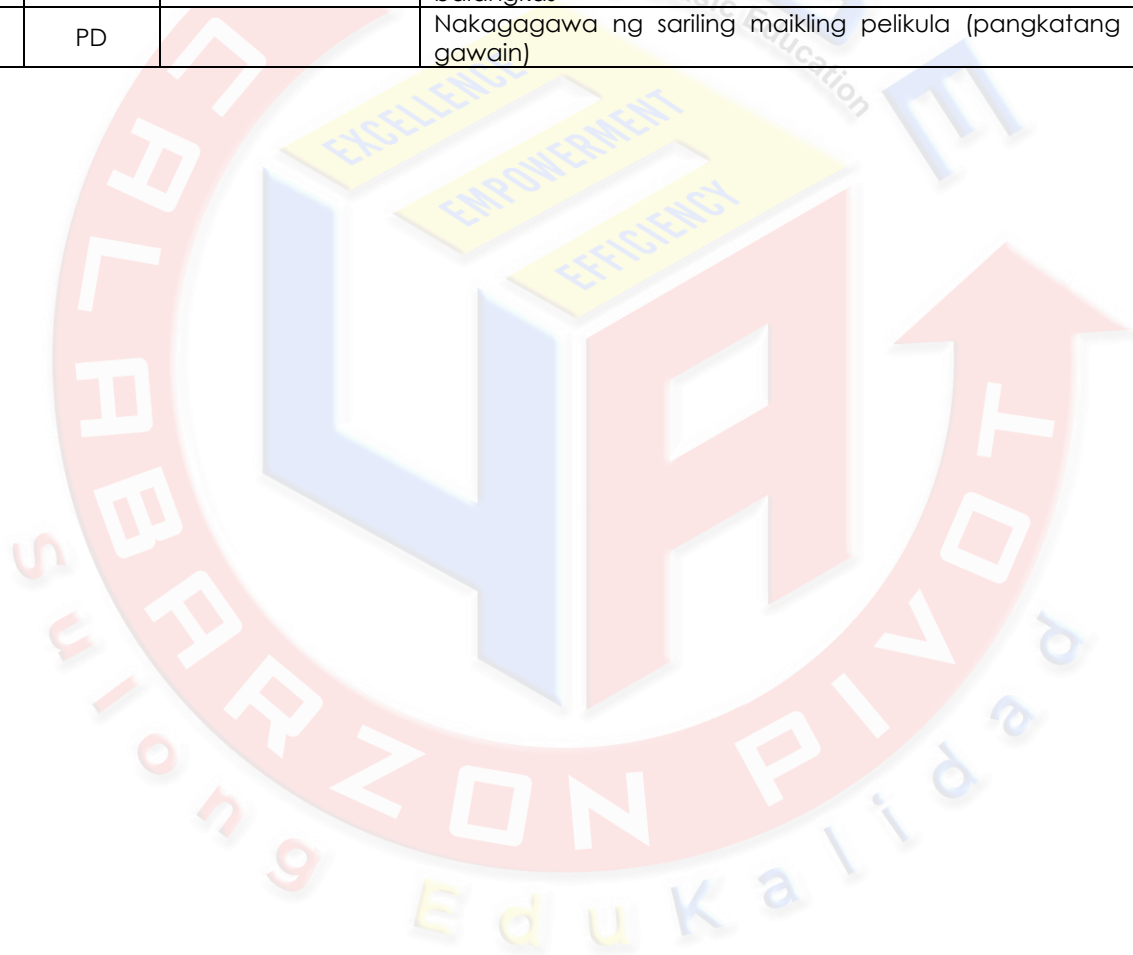
BAITANG 6 – FILIPINO

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan				
	PN	1	Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang pabula	10
	WG	2	Nagagamit nang wasto ang mga pangngalan at panghalip sa pakikipag-usap sa iba't ibang sitwasyon	
	PB		Naiuugnay ang binasa sa sariling karanasan	
	PN	3	Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang kuwento	
	PT	4	Nabibigyang kahulugan ang salitang hiram	
	PB	5	Napagsunod-sunod ang mga pangyayari sa kuwento sa tulong ng nakalarawang balangkas	
	PL	6	Naipamamalas ang paggalang sa ideya, damdamin at kultura ng may akda ng tekstong napakinggan o nabasa	
	PU	7	Nakasusulat ng idiniktang talata	
	PN	8	Nabibigyang kahulugan ang kilos ng mga tauhan sa napakinggang pabula	
	PT	9	Nagagamit ang mga bagong salitang natutuhan sa pagsulat ng sariling komposisyon	
	PB	10	Nasasagot ang mga tanong tungkol sa tekstong pang-impormasyon	10
	EP		Nagagamit ang Dewey Classification System	
	PN	11	Nakapagbibigay ng hinuha sa kalalabasan ng mga pangyayari sa kuwentong napakinggan	
	PS	12	Nagagamit ang magagalang na pananalita sa pagpapahayag ng saloobin	
	PT	13	Naibibigay ang kahulugan ng pamilyar at di kilalang salita sa pamamagitan ng gamit sa pangungusap	
	PB		Nagmumungkahi ng iba pang pangyayari na maaaring maganap sa binasang teksto	
	PU	14	Nakasusulat ng kuwento	
	WG		Nagagamit nang wasto ang mga pangngalan at panghalip sa pakikipag-usap sa iba't ibang sitwasyon	
	PN	15	Nakapagbibigay ng hinuha sa kalalabasan ng mga pangyayari sa alamat na napakinggan	
	WG	16	Nagagamit ang iba't ibang uri ng panghalip sa iba't ibang sitwasyon	10
	PT		Naibibigay ang kahulugan ng pamilyar at di kilalang salita sa pamamagitan ng sitwasyong pinaggamitan	
	PB	17	Nasasagot ang mga tanong tungkol sa tekstong pang-impormasyon	
			Nakasusunod sa panuto	
	PS	18	Naisasalaysay muli ang napakinggang teksto	
	PB	19	Nasasagot ang mga tanong na bakit at paano sa kuwento	
	PU		Nakasusulat ng talatang nagpapaliwanag	
	PD	20	Nasusuri ang mga kaisipan at pagpapahalagang nakapaloob sa napanood na maikling pelikula	
	PN	21	Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang usapan	
	PS	22	Nakapagbibigay ng sariling solusyon sa isang suliraning naobserbahan	10
	PB	23	Nakapagbibigay ng angkop na pamagat sa binasang talata	
	PL		Nababago ang dating kaalaman base sa bagong ideyang nakapaloob sa teksto	
	PS	24	Naibabahagi ang isang pangyayaring nasaksihan	
	WG	25	Nagagamit ang pangngalan at panghalip sa pakikipag-usap sa iba't ibang sitwasyon	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PB	26	Naisasalaysay nang may wastong pagkakasunod-sunod ang mga pangyayari sa nabasang tekstong pang-impormasyon	
	PU		Nakasusulat ng talatang nagsasalaysay	
	PN	27	Nabibigyang kahulugan ang pahayag ng tauhan sa napakinggang usapan	10
	PB	28	Nagagamit ang dating kaalaman sa pagbibigay ng wakas ng napakinggang teksto	
	PT	29	Naibibigay ang kahulugan ng pamilyar at di kilalang salita sa pamamagitan ng gamit sa pangungusap	
	PL	30	Nagagamit ang wika bilang tugon sa sariling pangangailangan at sitwasyon	
	EP		Nagagamit ang OPAC sa pagtukoy ng aklat o babasahin na gagamitin sa pagsasaliksik tungkol sa isang paksa	
	PN	31	Nabibigyang kahulugan ang sawikain na napakinggan	
	PS	32	Naipapahayag ang sariling opinyon o reaskyon sa isang napakinggang balita isyu o usapan	
	PB	33	Nagbabago ang dating kaalaman batay sa natuklasan sa teksto	
	PU	34	Nakasusulat ng liham pangkaibigan	
Ikalawang Markahan				
	PN		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang kuwento	10
	WG	35	Nagagamit nang wasto ang pang-uri sa paglalarawan sa iba't ibang sitwasyon	
	PB	36	Nailalarawan ang tauhan at tagpuan sa binasang kuwento	
	PN		Naiuugnay ang sariling karanasan sa napakinggang teksto	
	PB	37	Nasasabi ang paksa sa binasang sanaysay	
	EP		Nakapagtatala ng datos mula sa binasang teksto	
	PN		Nabibigyang kahulugan ang kilos ng mga tauhan sa napakinggang pabula	
	PS	38	Nagagamit ang magagalang na pananalita sa iba't ibang sitwayson (pagbabahagi ng obserbasyon sa paligid)	10
	PS		Nakapagbibigay ng sariling solusyon sa isang suliraning naobserbahan	
	PB		Napagsunod-sunod ang mga pangyayari sa kuwento sa pamamagitan ng pamatnubay na tanong	
	PS		Naipahahayag ang sariling opinyon o reaskyon sa isang napakinggang balita isyu o usapan	
	WG	39	Nagagamit nang wasto ang pandiwa sa pakikipag-usap sa iba't ibang sitwayson	
	PB	40	Nasasagot ang mga tanong tungkol sa binasang anekdota	
	PN		Nasasagot ang mga tanong tungkol sa napakinggang usapan	
	PL	41	Nababago ang dating kaalaman base sa bagong ideyang nakapaloob sa teksto	10
	PU	42	Nakasusulat ng sulating pormal	
	PS		Naibabahagi ang isang pangyayaring nasaksihan	
	PU	43	Nakasusulat ng liham pangangalakal	
	PL		Naipamamalas ang paggalang sa ideya, damdamin at kultura ng may akda ng tekstong napakinggan o nabasa	10
	PN	44	Nabibigyang kahulugan ang pananalita ng tauhan sa napakinggang usapan	
	PS		Naipapahayag ang sariling opinyon o reaskyon sa isang napakinggang balita isyu o usapan	
	PS		Nailalarawan ang tauhan batay sa damdamin nito	
	PD		Naipakikita ang pang-unawa sa pinanood sa pamamagitan ng pagsasadula ng naibigang bahagi	
Ikatlong Markahan				

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	WG	45	Nagagamit ang pariralang pang-abay sa paglalarawan ng paraan, panahon, lugar ng kilos at damdamin	10
	PB		Nagmumungkahi ng iba pang pangyayari na maaaring maganap sa binasang teksto	
	PB	46	Napag-uugnay ang sanhi at bunga ng mga pangyayari	
	PB		Nasasagot ang mga tanong na bakit at paano sa tekstong pang-impormasyon	
	PD		Nakapag-uulat tungkol sa pinanood	
	WG	47	Nagagamit ang iba't ibang salita bilang pang-uri at pang-abay sa pagpapahayag ng sariling ideya	
	PN	48	Nakapagbibigay ng lagom o buod ng tekstong napakinggan	
	PB	49	Naiisa-isa ang mga argumento sa binasang teksto	
	EP		Nagagamit ang iba't ibang bahagi ng pahayagan ayon sa pangangailangan	
	PU	50	Nakasusulat ng tula	
	PS		Nagagamit ang magagalang na pananalita sa iba't ibang sitwayson -pagpapahayag ng ideya	10
	PB	51	Nakapagbibigay ng sariling hinuha bago, habang at matapos ang pagbasa	
	PD		Nasusuri ang tauhan at tagpuan sa napanood na maikling pelikula	
	WG		Nagagamit nang wasto ang mga pangatnig	
	PB	52	Nahuhulaan ang maaaring mangyari sa teksto gamit ang dating karanasan/kaalaman	
	PS	53	Naisasalaysay muli ang napakinggang teksto gamit ang sariling salita	
	WG		Nagagamit nang wasto ang pangatnig sa pakikipag talastasan	
	PB		Napagsunod-sunod ang mga pangyayari sa kuwento sa pamamagitan ng dugtungan	
	WG		Nagagamit nang wasto ang pang-angkop	
	EP		Nagagamit ang nakalarawang balangkas upang maipakita ang nakalap na impormasyon o datos	10
	PS		Naibabahagi ang isang pangyayaring nasaksihan	
	WG	54	Nagagamit nang wasto ang pang-angkop at pangatnig	
	PT	55	Nakabubuo ng mga bagong salita gamit ang panlapi at salitang-ugat	
	PB	56	Nasusuri kung ang pahayag ay opinyon o katotohanan	
	PD	57	Nakapag-uulat tungkol sa pinanood	
Ikaapat na Markahan				
	PS		Naibabahagi ang isang pangyayaring nasaksihan	10
	WG	58	Nagagamit sa usapan at iba't ibang sitwasyon ang mga uri ng pangungusap	
	PB	59	Naiuugnay ang binasa sa sariling karanasan	
	PU	60	Nakasusulat ng sanaysay na naglalarawan	
	PD		Naiuugnay ang sariling karanasan sa napanood	
	PU	61	Nakasusulat ng ulat	
	PS	62	Naipahahayag ang sariling opinyon o reaskyon sa isang napakinggang balita isyu o usapan	
	WG		Nagagamit sa usapan at iba't ibang sitwasyon ang mga uri ng pangungusap	
	PB	63	Nasusuri ang pagkakaiba ng kathang isip at di kathang isip teksto (fiction at non-fiction)	
	EP		Nagagamit ang iba't ibang bahagi ng pahayagan ayon sa pangangailangan	
	PU	64	Nakasusulat ng bahagi ng balitang pang-isport	10
	PD	65	Napaghahambing-hambing ang iba't ibang uri ng pelikula	
	PN	66	Nakagagawa ng dayagram ng ugnayang sanhi at bunga ng mga pangyayari / problema solusyon	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	EP		Nagagamit ang nakalarawang balangkas upang maipakita ang nakalap na impormasyon o datos	
	PU	67	Nakasusulat ng liham sa editor	
	PL		Nagagamit ang wika bilang tugon sa sariling pangangailangan at sitwasyon	
	PB	68	Nakapagtatanong tungkol sa impormasyong inilahad sa dayagram, tsart, mapa at graph	
	EP		Nagagamit ang pangkalahatang sanggunian sa pagtitipon ng mga datos na kailangan	
	PS	69	Nagagamit ang magagalang na pananalita sa pagbibigay ng reaksyon	10
	WG	70	Nakagagawa ng patalastas at usapan gamit ang iba't ibang bahagi ng pananalita	
	PU	71	Nakasusulat ng iskrip para sa teleradyo	
	PT	72	Napapangkat ang mga salitang magkakaugnay	
	PB	73	Naibibigay ang impormasyong hinihingi ng nakalarawang balangkas	
	PD		Nakagagawa ng sariling maikling pelikula (pangkatang gawain)	

BAITANG 7 – FILIPINO

Markahan	Domain	Pinakamahalaga ng Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan				
	PN	1	Nahihinuha ang kaugalian at kalagayang panlipunan ng lugar na pinagmulan ng kuwentong bayan batay sa mga pangyayari at usapan ng mga tauhan	2
	PD		Nasusuri ang gamit ng graphic organizer ang ugnayan ng tradisyon at akdang pampanitikan batay sa napanood na kuwentong-bayan	2
	PU		Naisusulat ang mga patunay na ang kuwentong-bayan ay salamin ng tradisyon o kaugalian ng lugar na pinagmulan nito	1
	EP	2	Nailalahad ang mga hakbang na ginawa sa pagkuha ng datos kaugnay ng isang proyektong panturismo	1
	WG	3	Nagagamit nang wasto ang mga pahayag sa pagbibigay ng mga patunay	1
	PN	4	Nahihinuha ang kalalabasan ng mga pangyayari batay sa akdang napakinggan.	2
	PS		Naibabahagi ang sariling pananaw at saloobin sa nagiging karapat- dapat / di karapat-dapat nang paggamit ng mga hayop bilang tauhan sa pabula.	1
	PU		Naipapahayag nang pasulat ang damdamin at saloobin tungkol sa pagagamit ng mga hayop bilang mga tauhan ng nagsasalita at kumikilos na parang tao o vise versa.	2
	PN		Nakikilala ang katangian ng mga tauhan batay sa tono at paraan ng kanilang pananalita	1
	PU	5	Naipaliliwanag ang sanhi at bunga ng mga pangyayari	2
	PS		Naitatanghal ang nabuong iskrip ng informance o mga kauri nito	2
	PU		Naisusulat ang iskrip ng informance na nagpapakita ng kakaibang katangian ng pangunahing tauhan sa epiko	1
	WG	6	Nagagamit nang wasto ang mga pang-ugnay na ginagamit sa pagbibigay ng sanhi at bunga ng mga pangyayari (sapagkat, dahil, kasi, at iba pa)	1
	PN	7	Naisasalaysay ang buod ng mga pangyayari sa kuwentong napakinggan	1
	PB		Naisa-isa ang mga elemento ng maikling kuwento mula sa Mindanao.	2
	PU		Naisusulat ang buod ng binasang kuwento nang maayos at may kaisahan ang mga pangungusap	2
	WG		Nagagamit nang wasto ang mga retorikal na pang-ugnay na ginamit sa akda (kung, kapag, sakali, at iba pa)	1
	PB	8	Nasusuri ang pagkamakatotohanan ng mga pangyayari batay sa sariling karanasan	2
	PS		Naipaliliwanag ang nabuong patalastas tungkol sa napanood na dulang panlansangan	1
	PU		Nabubuo ang patalastas tungkol sa napanood na dulang panlansangan	2
	WG	9	Nagagamit ang mga pangungusap na walang tiyak na paksa sa pagbuo ng patalastas	1
	PN	10	Naiisa-isa ang mga hakbang na ginawa sa pananaliksik mula sa napakinggang mga pahayag	1
	PB	11	Nasusuri ang ginamit na datos sa pananaliksik sa isang proyektong panturismo (halimbawa: pagsusuri sa isang promo coupon o brochure)	2
	PT		Naipaliliwanag ang mga salitang ginamit sa paggawa ng proyektong panturismo (halimbawa ang paggamit ng acronym sa promosyon)	1
	PD	12	Naibabahagi ang isang halimbawa ng napanood na video clip mula sa youtube o ibang website na maaaring magamit	1

Markahan	Domain	Pinakamahalaga ng Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PS		Naiisa-isa ang mga hakbang at panuntunan na dapat gawin upang maisakatuparan ang proyekto	1
	PU	13	Nabubuo ang isang makatotohanang proyektong panturismo	1
	WG	14	Nagagamit nang wasto at angkop ang wikang Filipino sa pagsasagawa ng isang makatotohanan at mapanghikayat na proyektong panturismo	1
	EP		Nailalahad ang mga hakbang na ginawa sa pagkuha ng datos kaugnay ng binuong proyektong panturismo	1
Ikalawang Markahan				
	PN	15	Naipaliliwanag ang kaisipang nais iparating ng napakinggang bulong at awiting bayan.	1
	PB	16	Nabubuo ang sariling paghatol o pagmamatuwid sa ideyang nakapaloob sa akda na sumasalamin sa tradisyon ng mga Bisaya.	1
	PT	17	Naiuugnay ang mga konotatibong kahulugan ng salita sa mga pangyayaring nakaugalian sa isang lugar.	1
	PS		Naisasagawa ang dugtungang pagbuo ng bulong at/o awiting bayan	1
	PU		Naisusulat ang sariling bersiyon ng isang awiting- bayan sa sariling lugar gamit ang wika ng kabataan	1
	WG	18	Nasusuri ang antas ng wika batay sa pormalidad na ginagamit sa pagsulat ng awiting-bayan (balbal, kolokyal, lalawiganin, pormal)	1
	EP		Nalilikom ang angkop na pagkukunan ng mga impormasyon upang mapagtibay ang mga paninidigan, mabigyang-bisa ang mga pinaniniwalaan, at makabuo ng sariling kongklusyon	1
	PB	19	Nahihinuha ang kaligirang pangkasaysayan ng binasang alamat ng Kabisayaan	2
	PT	20	Naibibigay ang sariling interpretasyon sa mga salitang paulit-ulit na ginamit sa akda	2
	PD		Naihahambing ang binasang alamat sa napanood na alamat ayon sa mga elemento nito.	1
	PU		Naisusulat ang isang alamat sa anyong komiks	1
	WG	21	Nagagamit nang maayos ang mga pahayag sa paghahambing (higit/mas, di-gaano, digasino, at iba pa)	2
	PB		Naibibigay ang sariling interpretasyon sa mga tradisyunal na pagdiriwang ng Kabisayaan.	2
	PD		Napanood sa youtube at natatalakay ang isang halimbawang pestibal ng Kabisayaan	1
	WG	22	Nailalarawan ang mga natatanging aspetong pangkultura na nagbibigay-hugis sa panitikan ng Kabisayaan (halimbawa: heograpiya, uri ng pamumuhay, at iba pa)	2
	PN		Natutukoy ang mahahalagang detalye sa napakinggang teksto tungkol sa epiko sa Kabisayaan	1
	PB	23	Nailalarawan ang mga natatanging aspetong pangkultura na nagbibigay-hugis sa panitikan ng Kabisayaan (halimbawa: heograpiya, uri ng pamumuhay, at iba pa)	1
	PD		Nasusuri ang isang indie film ng Kabisayaan batay sa mga elemento nito	1
	PS		Naisasagawa ang isahan/ pangkatang pagsasalaysay ng isang pangyayari sa kasalukuyan na may pagkakatulad sa mga pangyayari sa epiko	1
	PU	24	Naisusulat ang isang tekstong naglalahad tungkol sa pagpapahalaga ng mga taga-Bisaya sa kinagisnang kultura	2
	WG		Nagagamit nang maayos ang mga pang-ugnay sa paglalahad (una, ikalawa, halimbawa, at iba pa)	1

Markahan	Domain	Pinakamahalaga ng Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PT		Nabibigyang -kahulugan ang mga salitang ginamit sa kuwento batay sa a) kontekstual na pahiwatig, at b) denotasyon at konotasyon	1
	PD	25	Nasusuri ang isang dokyu- film o freeze story batay sa ibinigay na pamantayan	2
	PS	26	Naisasalaysay nang maayos ang pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari	1
	PU		Naisusulat ang isang orihinal na akdang nagsasalaysay gamit ang mga elemento ng isang maikling kuwento	2
	WG	27	Nagagamit nang wasto ang mga pang-ugnay sa pagsasalaysay at pagsusunod-sunod ng mga pangyayari (isang araw, samantala, at iba pa)	1
	PN		Naibibigay ang mga mungkahi sa napakinggang awiting-bayang isinulat ng kapwa mag-aaral (peer evaluation)	1
	PB	28	Nasusuri ang kulturang nakapaloob sa awiting-bayan	2
	PD		Nasusuri ang kasiningan ng napanood na awiting-bayan gamit ang wika ng kabataan	1
	WG		Nagagamit ang mga kumbensyon sa pagsulat ng awitin (sukat, tugma, tayutay, talinghaga, at iba pa)	2
Ikatlong Markahan				
	PN	29	Naipaliliwanag ang kahalagahan ng paggamit ng suprasegmental (tono, diin, antala), at mga diberbal na palatandaan (kumpas, galaw ng mata/ katawan, at iba pa) sa tekstong napakinggan	1
	PB		Nailalahad ang pangunahing ideya ng tekstong nagbabahagi ng bisang pandamdamin ng akda	1
	PB	30	Naihahambing ang mga katangian ng tula/awiting panudyo, tugmang de gulong at palaisipan	1
	PT	31	Naipaliliwanag ang kahulugan ng salita sa pamamagitan ng pagpapangkat	2
	PD	32	Nasusuri ang nilalaman ng napanood na dokumentaryo kaugnay ng finalakay na mga tula/awiting panudyo, tugmang de gulong at palaisipan	2
	PS		Nabibigkas nang may wastong ritmo ang ilang halimbawa ng tula/awiting panudyo, tugmang de gulong at palaisipan	1
	PU	33	Naisusulat ang sariling tula/awiting panudyo, tugmang de gulong at palaisipan batay sa itinakdang mga pamantayan	2
	WG		Naiaangkop ang wastong tono o intonasyon sa pagbigkas ng mga tula/awiting panudyo, tulang de gulong at palaisipan	1
	PN	34	Natutukoy ang magkakasunod at magkakaugnay na mga pangyayari sa tekstong napakinggan	2
	PB	35	Napaghahambing ang mga katangian ng mito/alamat/kuwentong-bayan batay sa paksa, mga tauhan, tagpuan, kaisipan at mga aspetong pangkultura (halimbawa: heograpiya, uri ng pamumuhay, at iba pa) na nagbibigay-hugis sa panitikan ng Luzon	2
	PB	36	Nasusuri ang mga katangian at elemento ng mito, alamat at kuwentong-bayan	2
	PD		Naipaliliwanag ang tema at iba pang elemento ng mito/alamat/ kuwentong-bayan batay sa napanood na mga halimbawa nito	1
	PS		Naisasalaysay nang maayos at magkakaugnay ang mga pangyayari sa nabasa o napanood na mito/alamat/ kuwentong-bayan	1
	PU	37	Naisusulat ang buod ng isang mito/alamat/ kuwentong-bayan nang may maayos na pagkakaugnay ng mga pangyayari	2
	WG	38	Nagagamit nang wasto ang angkop na mga pahayag sa panimula, gitna at wakas ng isang akda	2

Markahan	Domain	Pinakamahalaga ng Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PN		Nahihinuha ang kaalaman at motibo/pakay ng nagsasalita batay sa napakinggan	1
	PB	39	Naibubuod ang tekstong binasa sa tulong ng pangunahin at mga pantulong na kaisipan	2
	PT		Naipaliliwanag ang kahulugan ng salitang nagbibigay ng hinuha	2
	PD	40	Nasusuri ang mga elemento at sosyohistorkal na konteksto ng napanood na dulang pantelebisyon	2
	PT		Nabibigyang- kahulugan ang mga salita batay sa konteksto ng pangungusap	1
	PS		Naisasagawa ang mimicry ng tauhang pinili sa nabasa o napanood na dula	1
	WG	41	Nagagamit ang wastong mga panandang anaporik at kataporik ng pangngalan	2
	EP		Nagagamit sa pananaliksik ang kasanayan sa paggamit ng bagong teknolohiya tulad ng kompyuter	1
	PN	42	Nasusuri ang mga salitang ginamit sa pagsulat ng balita ayon sa napakinggang halimbawa	2
	PS		Naisasagawa ang komprehensibong pagbabalita (newscasting) tungkol sa sariling lugar/ bayan	2
	PU		Nagagamit ang angkop na mga salita sa paguulat tungkol sa sariling lugar/ bayan	1
Ikaapat na Markahan				
	PN		Natutukoy ang mahahalagang detalye at mensahe ng napakinggang bahagi ng akda	1
	PB	43	Nailalahad ang sariling pananaw tungkol sa mga motibo ng may-akda sa bisa ng binasang bahagi ng akda	2
	PT		Naibibigay ang kahulugan at mga katangian ng "korido	1
	PD		Nagagamit ang mga larawan sa pagpapaliwanag ng pag-unawa sa mahahalagang kaisipang nasasalamina sa napanood na bahagi ng akda	2
	PS	44	Naibabahagi ang sariling ideya tungkol sa kahalagahan ng pag-aaral ng Ibong Adarna	2
	PU	45	Naisusulat nang sistematiko ang mga nasaliksik na impormasyon kaugnay ng kaligirang pangkasaysayan ng Ibong Adarna	2
	PN	46	Nagmumungkahi ng mga angkop na solusyon sa mgasuliraning narinig mula sa akda	2
	PB	47	Nasusuri ang mga pangyayari sa akda na nagpapakita ng mga suliraning panlipunan na dapat mabigyang solusyon	2
	PT		Nabibigyang -linaw at kahulugan ang mga di-pamilyar na salita mula sa akda.	1
	PD	48	Nailalahad ang sariling saloobin at damdamin sa napanood na bahagi ng telenobela o serye na may pagkakatatulad sa akdang tinalakay	2
	PN		Naibabahagi ang sariling damdamin at saloobin sa damdamin ng tauhan sa napakinggang bahagi ng akda	2
	PB	49	Naiuugnay sa sariling karanasan ang mga karanasang nabanggit sa binasa	2
	PT		Nabibigyang-kahulugan ang mga salitang nagpapahayag ng damdamin	1
	PD	50	Nasusuri ang damdaming namamayani sa mga tauhan sa pinanood na dulang pantelebisyon/ pampelikula	2
	PU		Naisusulat ang sariling damdamin na may pagkakatatulad sa naging damdamin ng isang tauhan sa akda	2
	PN		Nabibigyang-kahulugan ang napakinggang mga pahayag ng isang tauhan na nagpapakilala ng karakter na ginampanan nila	2
	PB	51	Nasusuri ang mga katangian at papel na ginampanan ng pangunahing tauhan at mga pantulong na tauhan	2

Markahan	Domain	Pinakamahalaga ng Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PD		Nagagamit ang karikatur ng tauhan sa paglalarawan ng kanilang mga katangian batay sa napanood na bahagi ng akda	2
	PU		Naisusulat ang orihinal na iskrip na gagamitin sa pangkatang pagtatanghal	2
	WG	52	Nagagamit ang mga salita at pangungusap nang may kaisahan at pagkakaugnay-ugnay sa mabubuong iskrip	2
	EP		Nananaliksik sa silidaklatan/ internet tungkol sa kaligirang pangkasaysayan ng Ibong Adarna	2
	EP		Naisasagawa ang sistematikong pananaliksik tungkol sa mga impormasyong kailangan sa pagsasagawa ng iskrip ng pangkatang pagtatanghal	2

BAITANG 8 – FILIPINO

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan				
	PN		Nahuhulaan ang mahahalagang kaisipan at sagot sa mga karunungan-bayang napakinggan	12
	PN	1	Naipaliliwanag ang mahahalagang kaisipan at sagot sa mga karunungan-bayang napakinggan	
	PB	2	Naiiugnay ang mahahalagang kaisipang nakapaloob sa mga karunungan-bayan sa mga pangyayari sa tunay na buhay sa kasalukuyan	
	PB		Naiisa-isa ang mga halimbawa ng karunungan-bayan at naibibigay ang kahalagahan ng bawat isa.	
	PB		Naibibigay ang katangian ng mga karunungan-bayan at napaghahambing ang pagkakatulad o pagkakaiba ng mga katangiang ito.	
	PT	3	Natatamo ang pag-unawa sa kahulugan ng mga talinghaga	
	PD		Naiihahambing ang pagkakatulad o pagkakaiba ng bugtong, salawikain, sawikain o kasabihan.	
	PD		Nakapagbibigay ng mga halimbawa ng bugtong, salawikain, sawikain o kasabihan.	
	PU	4	Naisusulat ang sariling bugtong, salawikain, sawikain o kasabihan na angkop sa kasalukuyang kalagayan	
	WG	5	Nagagamit ang paghahambing sa pagbuo ng alinman sa bugtong, salawikain, sawikain o kasabihan (eupemistikong pahayag)	
	PN		Nailalahad ang sariling pananaw sa pagiging makatotohanan/ di-makatotohanan ng mga puntong binibigyang-diin sa napakinggan	11
	PB	6	Nasusuri ang pagkakabuo ng alamat batay sa mga elemento nito	
	PB		Naibibigay ang katangian ng alamat at mga elemento nito	
	PB		Naiihahambing ang pagkakabuo ng alamat at ang pagkakabuo ng maikling kuwento.	
	PS		Nabubuo ang angkop na pagpapasiya sa isang sitwasyon gamit ang: -pamantayang pansarili pamantayang itinakda	
	WG		Nagagamit nang wasto ang mga kaalaman sa pang-abay na pamanahon at panlunan sa pagsulat ng sariling alamat	
	PN	7	Nakikinig nang may pag-unawa upang - mailahad ang layunin ng napakinggan - maipaliwanag ang pagkakaugnay- ugnay ng mga pangyayari	8
	PB	8	Napaunlad ang kakayahang umunawa sa binasa sa pamamagitan ng: - paghihinuha batay sa mga ideya o pangyayari sa akda -dating kaalaman kaugnay sa binasa	
	PT		Nagagamit ang kahulugan ng mga piling salita/ pariralang ginamit sa akdang epiko ayon sa talinghaga	
	PD	9	Nauuri ang mga pangyayaring may sanhi at bunga mula sa napanood na videoclip ng isang balita.	
	PS	10	Nagagamit ang iba't ibang teknik sa pagpapalawak ng paksa: -paghahawig o pagtutulad pagbibigay depinisyon -pagsusuri	
	PU	11	Naisusulat ang talatang: -binubuo ng magkakaugnay at maayos na mga pangungusap	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
			-nagpapakita ng simula, gitna, wakas -nagpapahayag ng sariling palagay o kaisipan -nagpapakita ng simula, gitna at wakas	9
	WG	12	Nagagamit ang mga hudyat ng sanhi at bunga ng mga pangyayari (dahil, sapagkat, kaya, bunga nito, iba pa)	
	PN	13	Naibabahagi ang sariling opinyon o pananaw batay sa napakinggang pag-uulat	
	PB	14	Naipaliliwanag ang mga hakbang sa paggawa ng pananaliksik ayon sa binasang dato	
	PB		Nakapagbibigay ng mga hakbang sa paggawa ng pananaliksik ayon sa binasang datos	
	PT	15	Nabibigyang- kahulugan ang mga salitang di maunawaan kaugnay ng mga hakbang sa pananaliksik	
	PD		Naiisa-isa ang mga hakbang ng pananaliksik mula sa video clip na napanood sa youtube o iba pang pahatid pangmadla	
	PS		Nakagagawa ng sariling hakbang ng pananaliksik nang naayon sa lugar at panahon ng pananaliksik	
	PU	16	Nagagamit sa pagsulat ng resulta ng pananaliksik ang awtentikong datos na nagpapakita ng pagpapahalaga sa katutubong kulturang Pilipino	
	WG	17	Nagagamit nang maayos ang mga pahayag sa pag-aayos ng datos (una, isa pa, iba pa)	
	EP		Nailalathala ang resulta ng isang sistematikong pananaliksik na nagpapakita ng pagpapahalaga sa katutubong kulturang Pilipino	
Ikalawang Markahan				
	PN	15	Naiihahambing ang sariling saloobin at damdamin sa saloobin at damdamin ng nagsasalita	7
	PB	16	Napipili ang mga pangunahin at pantulong na kaisipang nakasaad sa binasa	
	PD		Nasusuri ang paraan ng pagbigkas ng tula ng mga kabataan sa kasalukuyan batay sa napanood (maaaring sa youtube o sa klase)	
	PU		Naisusulat ang dalawa o higit pang saknong ng tulang may paksang katulad sa paksang finalakay	
	EP		Nagagamit ang kaalaman at kasanayan sa paggamit ng internet sa pananaliksik tungkol sa mga anyo ng tula	
	PN	17	Nabubuo ang mga makabuluhang tanong batay sa napakinggang palitan ng katwiran	7
	PB	18	Naibibigay ang opinyon at katuwiran tungkol sa paksa ng balagtas	
	PT		Naipaliliwanag ang mga eupimistiko o masining na pahayag na ginamit sa balagtas	
	PD		Naipaliliwanag ang papel na ginagampanan ng bawat kalahok sa napanood na balagtas	
	PU	19	Nakapaglalahad sa paraang pasulat ng pagsang-ayon at pagsalungat sa isang argumento	
	WG	20	Nagagamit ang mga hudyat ng pagsang-ayon at pagsalungat sa paghahayag ng opinyon	8
	PN		Naisasalaysay ang magkakaugnay na pangyayari sa napakinggan	
	PB	21	Naipahahayag ang pangangatwiran sa napiling alternatibong solusyon o proposisyon sa suliraning inilahad sa tekstong binasa	
	PT	22	Naibibigay ang (denotatibo at konotatibo) kasingkahulugan at kasalungat na kahulugan ng mahihirap na salitang ginamit sa akda	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PS		Naitatanghal ang ilang bahagi ng alinmang sarsuwelang nabasa, napanood o napakinggan	
	PU	23	Nasusuri nang pasulat ang papel na ginagampanan ng sarsuwela sa pagpapataas ng kamalayan ng mga Pilipino sa kultura ng iba't ibang rehiyon sa bansa	
	WG		Nagagamit ang iba't ibang aspekto ng pandiwa sa isasagawang pagsusuri ng sarsuwela	
	WG		Nasusuri nang pasulat ang papel na ginagampanan ng sarsuwela sa pagpapataas ng kamalayan ng mga Pilipino sa kultura ng iba't ibang rehiyon sa bansa gamit ang iba't ibang aspekto ng pandiwa	
	PN		Nahihinuha ang nais ipahiwatig ng sanaysay na napakinggan	6
	PT		Naikikilino (clining) ang mga piling salitang ginamit sa akda	
	PD	24	Naiiugnay ang tema ng napanood na programang pantelebisyong sa akdang tinalakay	
	PS	25	Nailalahad nang maayos ang pansariling pananaw, opinyon at saloobin kaugnay ng akdang tinalakay	
	WG	26	Nagagamit ang iba't ibang paraan ng pagpapahayag (pag-iisa-isa, paghahambing, at iba pa) sa pagsulat ng sanaysay	
	PN		Nabibigyang-katangian ang mga tauhan batay sa napakinggang paraan ng kanilang pananalita	
	PB	27	Naiiugnay ang mga kaisipan sa akda sa mga kaganapan sa sarili, lipunan, at daigdig	6
	PT	28	Nabibigyang kahulugan ang mga simbolo at pahiwatig na ginamit sa akda	
	PD		Nasusuri ang katangian ng tauhan batay sa itinanghal na monologo na nakabatay sa ilang bahagi ng maikling kuwento	
	PU	29	Nakasusulat ng wakas ng maikling kuwento.	
	PN	30	Nabibigyang interpretasyon ang tulang napakinggan	
	WG		Naiiisa-isa ang katangian ng piling tauhan sa maikling kuwento gamit ang mga kaantasan ng pang-uri sa pamamagitan ng pakikipanayam sa mga taong may malawak na kaalaman sa paksa	
	PN	31	Naiihahambing ang anyo at mga elemento ng tulang binasa sa iba pang anyo ng tula	6
	PD		Nasusuri ang tono at damdamin ng tula batay sa napanood at narinig na paraan ng pagbigkas	
	PS		Nabibigkas nang madamdamin ang tulang isinulat	
	PU	32	Naisusulat ang isang orihinal na tulang may apat o higit pang saknong sa alinmang anyong tinalakay, gamit ang paksang pag-ibig sa kapwa, bayan o kalikasan	
	WG		Nagagamit nang wasto ang masining na antas ng wika sa pagsulat ng tula	
Ikatlong Markahan				
	PN		Nabibigyang-reaksiyon ang narinig na opinyon ng kausap tungkol sa isang isyu	8
	PB	33	Naiihahambing ang tekstong binasa sa iba pang teksto batay sa: paksa, layon, tono, pananaw, paraan ng pagkakasulat, pagbuo ng salita, pagbuo ng talata, pagbuo ng pangungusap	
	PT	34	Nabibigyang-kahulugan ang mga lingo na ginagamit sa mundo ng multimedia	
	PD		Naiiugnay ang tema ng tinalakay na panitikang popular sa temang tinatalakay sa napanood na programang pantelebisyong o video clip	
	PS	35	Naiiulat nang maayos at mabisa ang nalikom na datos sa pananaliksik	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PU	36	Nagagamit ang iba't ibang estratehiya sa pangangalap ng mga ideya sa pagsulat ng balita, komentaryo, at iba pa	
	PU	37	Naisa-isa ang iba't ibang estratehiya sa pangangalap ng ideya	
	WG	38	Nagagamit sa iba't ibang sitwasyon ang mga salitang ginagamit sa impormal na komunikasyon (balbal, kolokyal, banyaga)	
	PN	39	Napag-iiba ang katotohanan (facts) sa hinuha (inferences), opinyon at personal na interpretasyon ng kausap	
	PB	40	Naiisa-isa ang mga positibo at negatibong pahayag	8
	PT	41	Nabibigyang kahulugan ang mga salitang ginagamit sa radio broadcasting	
	PT		Nakapagbibigay ng halimbawa ng mga salitang ginagamit sa radio broadcasting	
	PD	42	Naiuugnay ang balitang napanood sa balitang napakinggan at naibibigay ang sariling opinyon tungkol sa mga ito	
	PS		Nailalahad nang maayos at wasto ang pansariling papanaw, opinyon at saloobin	
	PU	43	Naisusulat nang wasto ang isang dokumentaryong panradyo	
	WG	44	Nagagamit ang mga angkop na ekspresyon sa paghahayag ng konsepto ng pananaw (ayon, batay, sang-ayon sa, sa akala, iba pa)	
	PN		Nailalahad sa sariling pamamaraan ang mga napakinggang pahayag o mensahe	
	PB	45	Nahihinuha ang paksa, layon at tono ng akdang nabasa	8
	PT	46	Natutukoy ang mga tamang salita sa pagbuo ng isang puzzle na may kaugnayan sa paksa	
	PD	47	Nasusuri ang isang programang napanood sa telebisyon ayon sa itinakdang mga pamantayan	
	PS	48	Naipapahayag sa lohikal na paraan ang mga pananaw at katuwiran	
	PS		Natutukoy ang pagkakaiba o pagkakatulad ng pahayag na pananaw at katuwiran	
	PU		Nagagamit sa pagsulat ng isang dokumentaryong pantelebisyon ang mga ekspresyong nagpapakita ng kaugnayang lohikal	
	WG	49	Nagagamit nang wasto ang mga ekspresyong hudyat ng kaugnayang lohikal (dahilan-bunga, paraan- resulta)	
	PN	50	Nailalahad ang sariling bayas o pagkiling tungkol sa interes at pananaw ng nagsasalita	8
	PB	51	Nasusuri ang napanood na pelikula batay sa: paksa/tema, layon, gamit ng mga salita, mga tauhan	
	PT	52	Nabibigyang kahulugan ang mga salitang ginagamit sa mundo ng Pelikula	
	PT		Nakapagbibigay ng halimbawa batay sa mga salitang ginagamit sa mundo ng pelikula	
	PD	53	Naiihahayag ang sariling pananaw tungkol sa mahalagang isyung mahihinuha sa napanood na pelikula	
	PS		Naipaliliwanag nang pasulat ang mga kontradiksyon sa napanood na pelikula sa pamamagitan ng mga komunikati-bong pahayag	
	PU		Naisusulat ang isang suring-pelikula batay sa mga itinakdang pamantayan	
	WG	54	Nagagamit ang kahusayang gramatikal (may tamang bantas, baybay, magkakaugnay na pangungusap/ talata sa pagsulat ng isang suring- pelikula	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PN		Naisa-isa ang mga hakbang sa pagbuo ng isang social awareness campaign tungkol sa isang paksa batay sa napakinggang paliwanag	8
	PB	55	Nasusuri ang mga hakbang sa pagbuo ng isang kampanyang panlipunan ayon sa binasang mga impormasyon	
	PT	56	Naipaliliwanag ang mga salitang angkop na gamitin sa pagbuo ng isang kampanyang panlipunan	
	PD		Naipakikita sa isang powerpoint presentation ang mga angkop na hakbang sa pagbuo ng isang kampanyang panlipunan batay sa tema, panahon at tiyak na direksyon ng kampanya	
	PU		Nabubuo ang isang malinaw na social awareness campaign tungkol sa isang paksa na maisasagawa sa tulong ng multimedia	
		57	Nakasusulat ng isang malinaw na social awareness campaign tungkol sa isang paksa na maisasagawa sa tulong ng multimedia	
	WG	58	Nagagamit ang angkop na mga komunikatibong pahayag sa pagbuo ng isang social awareness campaign	
Ikaapat na Markahan				
	PN	59	Nahihinuha ang kahalagahan ng pag-aaral ng Florante at Laura batay sa napakinggang mga pahiwatig sa akda	6
	PN		Napahalalagahan ang pag-aaral ng Florante at Laura sa pamamagitan ng pag-iisa - isa ng mga mahalagang datalyeng napakinggan	
	PB	60	Natitiyak ang kaligirang pangkasaysayan ng akda sa pamamagitan ng: - pagtukoy sa kalagayan ng lipunan sa panahong nasulat ito - pagtukoy sa layunin ng pagsulat ng akda - pagsusuri sa epekto ng akda pagkatapos itong isulat	
	PB		Naiihahambing ang kalagayan ng lipunan sa panahong nasulat ang Florante at Laura sa kasalukuyang panahon.	
	PD		Napaghahambing ang mga pangyayari sa napanood na teleserye at ang kaugnay na mga pangyayari sa binasang bahagi ng akda	
	WG	61	Nailalahad ang damdamin o saloobin ng may- akda, gamit ang wika ng kabataan	
	PN	62	Nailalahad ang mahalagang pangyayari sa napakinggang aralin	
	PB	63	Nasusuri ang mga pangunahing kaisipan ng bawat kabanatang binasa	11
	PT	64	Nabibigyang-kahulugan ang: -matatalinghagang ekspresyon -tayutay at -simbolo	
	PD		Nailalahad ang sariling karanasan o karanasan ng iba na maitutulad sa napanood na palabas sa telebisyon o pelikula na may temang pag-ibig, gaya ng sa akda	
	PU	65	Naisusulat sa isang monologo ang mga pansariling damdamin tungkol sa: pagkapoot, pagkatakot at iba pa	
	WG		Nagagamit ang ilang tayutay at talinghaga sa isang simpleng tulang tradisyunal na may temang pag-ibig	
	PU		Naisusulat ang ilang saknong tungkol sa pag-ibig sa anyo ng isang makabuluhang tula	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	WG		Nalalapatan ng himig ang isinulat na orihinal na tula na may tamang anyo at kaisahan	
	PN	66	Nailalarawan ang tagpuan ng akda batay sa napakinggan	8
	PB	67	Nailalahad ang mahahalagang pangyayari sa aralin	
	PD		Nagbibigay reaksyon sa isang programang pantelebisyon na may paksang katulad ng araling binasa	
	PS		Natatalakay ang aralin gamit ang estratehiya ng : Simula, Pataas na aksyon, Kasukdulan, Kakalasan, Wakas	
	PU	68	Nakasusulat ng sariling talumpating nanghihiikayat tungkol sa isyung pinapaksa sa binasa	
	WG	69	Nagagamit nang wasto ang mga salitang nanghihiikayat	
	PU		Naisusulat ang sariling talumpati gamit ang mga salitang nanghihiikayat tungkol sa isyung pinapaksa sa binasa	
	PN	70	Nailalahad ang damdaming namamayani sa mga tauhan batay sa napakinggan	7
	PB	71	Nasusuri ang mga sitwasyong nagpapakita ng Iba't ibang damdamin at motibo ng mga tauhan	
	PT		Naibibigay ang kahulugan ng salitang di pamilyar gamit ang kontekswal na pahiwatig	
	PD		Naibabahagi ang isang senaryo mula sa napanood na teleserye, pelikula o balita na tumatalakay sa kasalukuyang kalagayan ng bayan	
	PS		Pasalitang naihahambing ang mga pangyayari sa lipunang Pilipino sa kasalukuyang panahon	
	PU	72	Nasusulat ang isang islogan na tumatalakay sa paksa ng aralin	
	WG		Nagagamit ang mga hudyat ng pagsusunodsunod ng mga hakbang na maisasagawa upang magbago ang isang bayan	
	PN		Nabibigyang-reaksyon ang damdaming namamayani sa mga tauhan batay sa napakinggan	8
	PB	73	Natutukoy ang mga hakbang sa pagsasagawa ng isang kawili-wiling radio broadcast batay sa nasaliksik na impormasyon tungkol dito	
	PB		Naiisa-isa ang mga sitwasyong nagpapakita ng Iba't ibang damdamin at motibo ng mga tauhan	
	PT	74	Nabibigyang pansin ang mga angkop na salitang dapat gamitin sa isang radio broadcast	
	PD	75	Nailalapat sa isang radio broadcast ang mga kaalamang natutuhan sa napanood sa telebisyon na programang nagbabalita	
	PU	76	Naipahahayag ang pansariling paniniwala at pagpapahalaga gamit ang mga salitang naghahayag ng pagsang-ayon at pagsalungat (Hal.: totoo-ngunit)	
	WG		Naisusulat at naisasagawa ang isang makatotohanang radio broadcast na naghahambing sa lipunang Pilipino sa panahong naisulat ang Florante at Laura at sa kasalukuyan	
	EP		Nasasaliksik ang mga hakbang sa pagsasagawa ng isang radio broadcast	

BAITANG 9 – FILIPINO

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan				
	PN	1	Nasusuri ang mga pangyayari, at ang kaugnayan nito sa kasalukuyan sa lipunang Asyano batay sa napakinggang akda	1
	PB	2	Nabubuo ang sariling paghatol o pagmamatuwid sa mga ideyang nakapaloob sa akda	1
	PT	3	Nabibigyang- kahulugan ang mahirap na salitang ginamit sa akda batay sa denotatibo o konotatibong kahulugan	1
	PD	4	Naihamang ang ilang piling pangyayari sa napanood na telenobela sa ilang piling kaganapan sa lipunang Asyano sa kasalukuyan	1
	PS	5	Nasusuri ang maikling kuwento batay sa: - Paksa - Mga tauhan - Pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari - Estilo sa pagsulat ng awtor, iba pa	2
	PU	6	Napagsusunod-sunod ang mga pangyayari	1
	WG	7	Nagagamit ang mga pang-ugnay na hudyat ng pagsusunod-sunod ng mga pangyayari	1
	PN	8	Nauuri ang mga tiyak na bahagi sa akda na nagpapakita ng pinakamataas na katotohanan, kabutihan at kagandahan batay sa napakinggang bahagi ng nobela	2
	PB	9	Nasusuri ang tunggaliang tao vs. sarili sa binasang nobela	1
	PT	10	Nabibigyan ng sariling interpretasyon ang mga pahiwatig na ginamit sa akda	1
	PD	11	Nasusuri ang pinanood na teleseryeng Asyano batay sa itinakdang pamantayan	1
	PU	12	Naisusulat ang isang pangyayari na nagpapakita ng tunggaliang tao vs. sarili	1
	WG	13	Nagagamit ang mga pahayag na ginagamit sa pagbibigay-opinyon (sa tingin / akala / pahayag / ko, iba pa)	1
	EP		Nakasasaliksik tungkol sa iba pang nobela ng Timog-Silangang Asya	2
	PN	14	Naiiugnay ang sariling damdamin sa damdaming inihayag sa napakinggang tula	1
	PB	15	Nailalahad ang sariling pananaw at naihamang ito sa pananaw ng iba tungkol sa pagkakaiba-iba o pagkakatulad ng paksa sa mga tulang Asyano	1
	WG		Naipapahayag ang sariling emosyon/damdamin sa iba't ibang paraan at pahayag	1
	PT	16	Natutukoy at naipaliliwanag ang magkakasingkahulugang pahayag sa ilang taludturan	1
	EP		Nasasaliksik sa internet ang ilang halimbawang tula sa Timog-Silangang Asya	1
	PS		Nabibigkas nang maayos at may damdamin ang isinulat na sariling taludturan	1
	PU	17	Naisusulat ang ilang taludtod tungkol sa pagpapahalaga sa pagiging mamamayan ng bansang Asya	1
	PN		Nasusuri ang sariling ideya at ideya ng iba kapag nakikita ang sarili sa katauhan ng nagsasalita	1
	PB		Nasusuri ang padron ng pag-iisip (thinking pattern) sa mga ideya at opinyong inilalahad sa binasang sanaysay	1
	PT	18	Naipaliliwanag ang salitang may higit sa isang kahulugan	1

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PD	19	Nasusuri ang paraan ng pagpapahayag ng mga ideya at opinyon sa napanood na debate o kauri nito	1
	PU	20	Naisusulat ang sariling opinyon tungkol sa mga dapat o hindi dapat taglayin ng kabataang Asyano	1
	PN	21	Nabubuo ang kritikal na paghusga sa karakterisasyon ng mga tauhan at sa epekto nito sa pagiging masining ng akda batay sa napakinggang mga pahayag	1
	WG	22	Nagagamit ang mga pang-ugnay sa pagpapahayag ng sariling pananaw	1
	PB		Nailalapat sa sarili, bilang isang Asyano, ang pangunahing kaisipan ng dulang binasa	1
	PT	23	Naipaliliwanag ang kahulugan ng salita habang nababago ang estruktura nito	1
	PD		Napahalalagahan ang napanood na dula sa pamamagitan ng pagpili at pagpapaliwanag ng bahaging naibigan	1
	PS		Nabibigkas nang may paglalapat sa sariling katauhan ang ilang diyologo ng napiling tauhan sa binasang dula	1
	PU	24	Nasusuri ang pagiging makatotohanan ng ilang pangyayari sa isang dula	1
	WG	25	Nagagamit ang mga ekspresyong nagpapahayag ng katotohanan (sa totoo, talaga, tunay, iba pa)	1
	PB	26	Naibabahagi ang sariling pananaw sa resulta ng isinagawang sarbey tungkol sa tanong na: "Alin sa mga babasahin ng Timog-Silangang Asya ang iyong nagustuhan?"	1
	PT		Naililista at nabibigyang-kahulugan ang mahihirap na salitang nakita sa alinmang akda ng Timog-Silangang Asya na napiling basahin sa isinagawang book fair	1
	WG		Nagagamit ang mga ekspresyong nanghihiikayat sa malikhaing pagtatanghal ng book fair	1
Ikalawang Markahan				
	PN	27	Nasusuri ang tono ng pagbigkas ng napakinggang tanka at haiku	1
	WG	28	Nagagamit ang suprasegmental na antala/hinto, diin at tono sa pagbigkas ng tanka at haiku	1
	PB	29	Nasusuri ang pagkakaiba at pagkakatulad ng estilo ng pagbuo ng tanka at haiku	1
	PT	30	Nabibigyang- kahulugan ang matatalinghagang salitang ginamit sa tanka at haiku	1
	PS		Nabibigkas ang isinulat na tanka at haiku nang may wastong antala/hinto, at damdamin	1
	PU	31	Naisusulat ang payak na tanka at haiku sa tamang anyo at sukat	1
	PN	32	Nahihinuha ang damdamin ng mga tauhan batay sa diyalogong napakinggan	1
	WG	33	Nagagamit ang iba't ibang ekspresyon sa pagpapahayag ng damdamin	1
	PB	34	Nabibigyang-puna ang kabisaan ng paggamit ng hayop bilang mga tauhan na parang taong nagsasalita at kumikilos	1
	PT	35	Naiaantas ang mga salita (clining) batay sa tindi ng emosyon o damdamin	1
	PS		Naipakikita ang kakaibang katangian ng pabula sa pamamagitan ng isahang pasalitang pagtatanghal	1
	PU	36	Muling naisusulat ang isang pabula sa paraang babaguhin ang karakter ng isa sa mga tauhan nito	1
	EP	37	Nasasaliksik ang pagkakatulad at pagkakaiba ng mga pabula sa alinmang bansa sa Asya	1
	PN	38	Naipaliliwanag ang pananaw ng may-akda tungkol sa paksa batay sa napakinggan	1

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PD	39	Nabibigyang-puna ang paraan ng pagsasalita ng taong naninindigan sa kanyang mga saloobin o opinyon sa isang talumpati	1
	PT	40	Naipaliliwanag ang mga: - kaisipan - layunin - paksa; at - paraan ng pagkakabuo ng sanaysay	1
	PT	41	Naipaliliwanag ang mga salitang di lantad ang kahulugan batay sa konteksto ng pangungusap	1
	PS	42	Naipahahayag ang sariling pananaw tungkol sa isang napapanahong isyu sa talumpating nagpapahayag ng matibay na paninindigan	1
	WG	43	Nagagamit ang angkop na mga pahayag sa pagbibigay ng ordinaryong opinyon, matibay na paninindigan at mungkahi	1
	PU	44	Naisusulat ang isang talumpating naglalalahad ng sariling pananaw tungkol sa napapanahong isyu o paksa	1
	PN	45	Nasusuri ang maikling kuwento batay sa estilo ng pagsisimula, pagpapadaloy at pagwawakas ng napakinggang salaysay	1
	PB	46	Nahihinuha ang kulturang nakapaloob sa binasang kuwento na may katutubong kulay	1
	PT		Nabibigyang-kahulugan ang mga imahe at simbolo sa binasang kuwento	1
	PD	47	Napaghahambing ang kultura ng ilang bansa sa Silangang Asya batay sa napanood na bahagi ng teleserye o pelikula	1
	EP		Nasasaliksik ang tradisyon, paniniwala at kaugalian ng mga Asyano batay sa maikling kuwento ng bawat isa	1
	PS	48	Naisasalaysay ang sariling karanasan na may kaugnayan sa kulturang nabanggit sa nabasang kuwento	1
	WG	49	Nagagamit ang mga pahayag sa pagsisimula, pagpapadaloy at pagtatapos ng isang kuwento	1
	PN	50	Nauuri ang mga tiyak na bahagi at katangian ng isang dula batay sa napakinggang diyalogo o pag-uusap	1
	PB	51	Nasusuri ang binasang dula batay sa pagkakabuo at mga elemento nito	1
	PD	52	Napaghahambing ang mga napanood na dula batay sa mga katangian at elemento ng bawat isa	1
	PS		Naisasadula nang madamdamin sa harap ng klase ang nabuong maikling dula	1
	PU	53	Naisusulat ang isang maikling dula tungkol sa karaniwang buhay ng isang grupo ng Asyano	1
	WG	54	Nagagamit ang mga angkop na pang-ugnay sa pagsulat ng maikling dula	1
	EP		Nasasaliksik ang kulturang nakapaloob sa alinmang dula sa sa Silangang Asya	1
	PN	55	Naipahahayag ang damdamin at pang-unawa sa napakinggang akdang orihinal	1
	PT	56	Nabibigyang-kahulugan ang mahihirap na salita batay sa konteksto ng pangungusap	1
	PB	57	Naipaliliwanag ang naging bisa ng nabasang akda sa sariling kaisipan at damdamin	1
	PS	58	Naisasalaysay sa isang kumperensiya ang naisulat na sariling akda	1
	PU	59	Naisusulat ang sariling akda na nagpapakita ng pagpapahalaga sa pagiging Asyano	1

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	WG	60	Nagagamit ang linggwistikong kahusayan sa pagsulat ng sariling akda na nagpapakita ng pagpapahalaga sa pagiging isang Asyano	1
Ikatlong Markahan				
	PN		Nahihinuha ang mga katangian ng parabula batay sa napakinggang diskusyon sa klase	1
	PB	61	Napatutunayang ang mga pangyayari sa binasang parabula ay maaaring maganap sa tunay na buhay sa kasalukuyan	1
	PT		Nagagamit nang wasto sa pangungusap ang matatalinghangang pahayag	1
	PT	62	Nabibigyang-kahulugan ang matatalinghangang pahayag sa parabula	1
	PD		Natutukoy at naipaliliwanag ang mensahe ng napanood na parabulang isinadula	1
	WG	64	Nagagamit ang mga angkop na pang-uri na nagpapasidhi ng damdamin	1
	PU		Naisusulat ang isang anekdota o liham na nangangaral; isang halimbawang elehiya;	1
	PN	65	Nasusuri ang mga tunggalian (tao vs. tao, at tao vs. sarili) sa kuwento batay sa napakinggang pag-uusap ng mga tauhan	2
	PB	66	Napatutunayang ang mga pangyayari at/o transpormasyong nagaganap sa tauhan ay maaaring mangyari sa tunay na buhay	1
	PN		Naipahahayag ang sariling damdamin kapag ang sarili ay nakita sa katauhan o katayuan ng may- akda o persona sa narinig na elehiya at awit	1
	PB	67	Nasusuri ang mga elemento ng elehiya batay sa: -Tema - Mga tauhan - Tagpuan - Mga mahihiwa-tigang kaugalian o tradisyon - Wikang ginamit - Pahiwatig o simbolo - Damdamin	2
	PD		Nabibigyang-puna ang nakitang paraan ng pagbigkas ng elehiya o awit	1
	PS		Nalalapatan ng himig sa isinulat na elehiyang orihinal	1
	PT	68	Natutukoy ang pinagmulan ng salita (etimolohiya)	1
	PD	69	Naiiugnay sa kasalukuyan ang mga tunggaliang (tao vs. tao at tao vs. sarili) napanood na programang pantelebisyon	1
	PS	70	Nasusuri at naipaliliwanag ang mga katangian ng binasang kuwento na may uring pangkatauhan batay sa pagkakabuo nito	1
	PU		Naisusulat muli ang maikling kuwento nang may pagbabago sa ilang pangyayari at mga katangian ng sinuman sa mga tauhan; ang sariling wakas sa naunang alamat na binasa	1
	WG	71	Nagagamit ang angkop na pang-ugnay na hudyat ng pagsusunod-sunod ng mga pangyayari sa lilikhaing kuwento	1
	PN	72	Nabibigyang-kahulugan ang kilos, gawi at karakter ng mga tauhan batay sa usapang napakinggan	2
	PD		Nabubuo ang balangkas ng pinanood na alamat	1
	PS		Naitatanghal sa isang pagbabalita ang nabuong sariling wakas	1
	PB	73	Napatutunayan ang pagiging makatotohanan/ di-makatotohanan ng akda	1
	PU		Naisusulat ang sariling wakas sa naunang alamat na binasa	1

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	WG	74	Nagagamit ang mga pang-abay na pamanahon, panlunan at pamaraan sa pagbuo ng alamat	1
	PN	75	Nahuhulaan ang maaaring mangyari sa akda batay sa ilang pangyayaring napakinggan	1
	PB	76	Nailalarawan ang natatanging kulturang Asyano na masasalamain sa epiko	2
	PT		Nabibigyang-kahulugan ang mga salita batay sa kontekstong pinaggamitan	1
	PD		Naipakikita sa iba't ibang larawang-guhit ang kakaibang katangian ng epiko batay sa mga pangyayari at tunggaliang naganap dito	1
	PS	77	Nabibigyang-katangian ang isa sa mga itinuturing na bayani ng alinmang bansa sa Kanlurang Asya	1
	PS		Naitatanghal sa anyo ng informance ang isang itinuturing na bayani ng alinmang bansa sa Kanlurang Asya sa kasalukuyan	1
	EP		Nasaliksik sa iba't ibang reperensiya ang kinakailangang mga impormasyon/datos	1
	PS	78	Nagagamit ang mga angkop na salita sa paglalarawan ng kulturang Asyano at bayani ng Kanlurang Asya	1
	PB	79	Naiisa-isa ang kultura ng Kanluraning Asyano mula sa mga akdang pampanitikan nito	2
	PS		Naipakikita sa isang masining na pagtatanghal ang kulturang Asyano na masasalamain sa binasang mga akdang pampanitikan ng Kanlurang Asyano	1
	PU		Nabubuo ang plano at kaukulang iskrip tungkol sa isasagawang pagtatanghal ng kulturang Asyano	1
Ikaapat na Markahan				
	PN	80	Natitiyak ang kaligirang pangkasaysayan ng akda sa pamamagitan ng: -pagtukoy sa layunin ng may- akda sa pagsulat nito -pag-isa-isa sa mga kondisyon ng lipunan sa panahong isinulat ito -pagpapatunay sa pag-iral pa ng mga kondisyong ito sa kasalukuyang panahon sa lipunang Pilipino	1
	PB	81	Nailalarawan ang mga kondisyong panlipunan bago at matapos isinulat ang akda	1
	PT	82	Natutukoy ang mga kontekstuwal na pahiwatig sa pagbibigay-kahulugan	1
	PD	83	Nabibigyang-patunay na may pagkakatatulad / pagkakaiba ang binasang akda sa ilang napanood na telenobela	1
	PS	84	Nailalahad ang sariling pananaw, kongklusyon, at bisa ng akda sa sarili at sa nakararami	1
	PU	85	Naitatala ang nalikom na datos sa pananaliksik	1
	EP		Nalalagom ang mahahalagang impormasyong nasaliksik para sa sariling pagpapakahulugan at gamit	1
	WG	86	Nagagamit ang mga angkop na salita / ekspresyon sa: - paglalarawan - paglalahad ng sariling pananaw - pag-iisa-isa - pagpapatunay	1
	PB	87	Natutukoy ang kahalagahan ng bawat tauhan sa nobela	1
	PD		Nahuhulaan ang maaaring maging wakas ng buhay ng bawat tauhan batay sa napanood na parade of characters	1
	PU	88	Naisusulat ang isang makahulugan at masining na monologo tungkol sa isang piling tauhan	1

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	WG	89	Nagagamit ang tamang pang-uri sa pagbibigay-katangian	1
	PN	90	Naibabahagi ang sariling damdamin sa tinalakay ng mga pangyayaring naganap sa buhay ng tauhan	1
	PB	91	Nailalahad ang sariling pananaw sa kapangyarihan ng pag-ibig sa magulang, sa kasintahan, sa kapwa at sa bayan	1
	PT	92	Napangkat ang mga salita ayon sa antas ng pormalidad ng gamit nito (level of formality)	1
	PD		Napaghahambing ang kalagayan ng lipunan noon at ngayon batay sa sariling karanasan at sa napapanood sa telebisyon at /o pelikula	1
	PS		Nailalarawan ang mga pagbabagong naganap sa sarili matapos mabasa ang akda	1
	PU	93	Nakasusulat ng iskrip ng Mock Trial tungkol sa tunggalian ng mga tauhan sa akda*	1
	PU	94	Naitatanghal ang mga tunggaliang naganap sa mga tauhan sa tulong ng isinulat na iskrip ng Mock Trial	1
	WG	95	Nagagamit ang mga angkop na ekspresyon sa pagpapahayag ng: - damdamin - matibay na paninindigan - ordinaryong pangyayari	1
	EP	96	Naitatala ang mga impormasyong nakuha sa isinagawang panayam sa mga taong may lubos na kaalaman tungkol sa aralin	1
	PN	97	Natitiyak ang pagkamakatotohanan ng akdang napakinggan sa pamamagitan ng pag-uugnay sa ilang pangyayari sa kasalukuyan	1
	PB	98	Naipaliliwanag ang mga kaugaliang binanggit sa kabanata na nakatutulong sa pagpapayaman ng kulturang Asyano	1
	PT	99	Naipaliliwanag ang iba't ibang paraan ng pagbibigay-pahiwatig sa kahulugan	2
	PU		Nakikibahagi sa pagsulat at pagtatanghal ng pagsasadula ng ilang isyung binanggit sa akda na makatotohanan pa rin sa kasalukuyan	1
	PN		Naibabahagi ang sariling damdamin tungkol sa narinig na naging kapalaran ng tauhan sa nobela at ng isang kakilalang may karanasang katulad ng nangyari sa tauhan	1
	PB	100	Naipaliliwanag ang mga kaisipang nakapaloob sa aralin gaya ng: • pamamalakad ng pamahalaan • paniniwala sa Diyos • kalupitan sa kapuwa • kayamanan • kahirapan at iba pa	2
	PT		Nabibigyang- kahulugan ang mahihirap na salita batay sa kasingkahulugan at kasalungat na kahulugan	1
	PD	101	Naihahambing ang mga katangian ng isang ina noon at sa kasalukuyan batay sa napanood na dulang pantelebisyon o pampelikula	1
	PS	102	Naipaliliwanag ang kahalagahan ng pagtupad sa tungkulin ng ina at ng anak	1
	WG	103	Nagagamit ang mga angkop na ekspresyon sa: • pagpapaliwanag • paghahambing • pagbibigay ng opinyon	2
	EP		Nasasaliksik ang mga pagkukunan ng impormasyon upang mapagtibay ang paninindigan at makabuo ng matibay na kongklusyon at rekomendasyon	1
	PT		Naipaliliwanag ang kahulugan ng salita sa pamamagitan ng pagbibigay ng halimbawa	1

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PD	105	Nasusuri ang pinanood na dulang panteatro na naka-video clip batay sa pamantayan	2
	PU		Naitatanghal ang dulang panteatro na pumapaksa sa ilang napapanahong isyung panlipunan sa kasalukuyan	1
	WG		Nagagamit ang mga kasanayang komunikatibo (linggwistik, sosyolinggwistik, diskorsal at istratedyik) sa lahat ng mga gawain sa klase	1

BAITANG 10 – FILIPINO

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan				
	PN	1	Naipahahayag mahalagang kaisipan sa napakinggan	6
	PB	2	Naiuugnay ang mga kaisipang nakapaloob sa akda sa nangyayari sa: Sarili, pamilya Pamayanan, lipunan, daigdig	
	PT	3	Naiuugnay ang kahulugan ng salita batay sa kayarian nito	
	PD	4	Natutukoy ang mensahe at layunin ng napanood na cartoon ng isang mitolohiya	
	PS	5	Naipahahayag nang malinaw ang sariling opinyon sa paksang tinalakay	
	PU		Naisusulat ang sariling mitolohiya batay sa paksa ng akdang binasa	
	WG		Nagagamit ang angkop na pandiwa bilang aksyon, pangyayari at karanasan	6
	WG	6	Nagagamit ng wasto ang pandiwa sa pagsasaad ng aksyon, pangyayari at karanasan; pokus ng pandiwa: tagaganap at layon sa pagsulat ng paghahambing, pinaglalaanan at kagamitan, sa pagsulat ng saloobin sa paghahambing sa sariling kultura at ng ibang bansa; tagaganap at layon sa isinulat na sariling kuwento	
	EP		Naisasagawa ang sistematikong pananaliksik sa iba't ibang pagkukunan ng impormasyon (internet, silid-aklatan, at iba pa)	
	PN	7	Nasusuri ang tiyak na bahagi ng napakinggang parabula na naglalahad ng katotohanan, kabutihan at kagandahang-	
	PB	8	Nasusuri ang nilalaman, elemento at kakanyahan ng binasang akda gamit ang mga ibinigay na tanong; binasang mitolohiya	
	PT	9	Nabibigyang- puna ang estilo ng may-akda batay sa mga salita at ekspresyong ginamit sa akda; ang bisa ng paggamit ng mga salitang nagpapahayag ng matinding damdamin	5
	PU		Naisusulat nang may maayos na paliwanag ang kaugnay na collage na may kaugnayan sa paksa	
	WG	10	Nagagamit ang angkop na mga piling pang-ugnay sa pagsasalaysay (pagsisimula, pagpapadaloy ng mga pangyayari, pagwawakas)	
	PB	11	Naipaliwanag ang pangunahing paksa at pantulong na mga ideya sa napakinggang impormasyon sa radyo o iba pang anyo ng media	
	PB	12	Nabibigyang-reaksiyon ang mga kaisipan o ideya sa tinalakay na akda, ang pagiging makatotohanan/di-makatotohanan ng mga pangyayari sa maikling kuwento	6
	PT	13	Natutukoy ang mga salitang magkakapareho o magkakaugnay ang kahulugan	
	PD	14	Natatalakay ang mga bahagi ng pinanood na nagpapakita ng mga isyung pandaigdig	
	PS		Naibabahagi ang sariling reaksiyon sa ilang mahalagang ideyang nakapaloob sa binasang akda sa pamamagitan ng brain storming	
	PU	15	Naitatala ang mga impormasyon tungkol sa isa sa napapanahong isyung pandaigdig	
	WG	16	Nagagamit ang angkop na mga pahayag sa pagbibigay ng sariling pananaw	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	EP		Nasasaliksik ang mahahalagang impormasyon gamit ang silid-aklatan, internet, at iba pang batis ng mga impormasyon	
	PN	17	Nahihinuha ang katangian ng tauhan sa napakinggang epiko	6
	PB	18	Naibibigay ang sariling interpretasyon sa mga kinakaharap ng suliranin ng tauhan	
	PB	19	Napapangatuwiranang ang kahalagahan ng epiko bilang akdang pandaigdig na sumasalamin ng isang bansa	
	PT		Nabibigyang-puna ang bisa ng paggamit ng mga salitang nagpapahayag ng matinding damdamin	
	PT	20	Naipaliliwanag ang mga alegoryang ginamit sa binasang akda	
	PD	21	Natutukoy ang mga bahaging napanood na tiyakang nagpapakita ng ugnayan ng mga tauhan sa puwersa ng kalikasan	
	PU	22	Naisusulat nang wasto ang pananaw tungkol sa pagkakaiba-iba at pagkakatulad ng mga epikong pandaigdig; ang paliwanag tungkol sa isyung pandaigdig na iniuugnay sa buhay ng mga Pilipino; sariling damdamin at saloobin tungkol sa sariling kultura kung ihahahambing sa kultura ng ibang bansa; suring-basa ng nobelang nabasa o napanood	6
	WG	23	Nagagamit ang angkop na mga hudyat sa pagsusunod-sunod ng mga pangyayari	
	PN	24	Naipaliliwanag ng ilang pangyayaring napakinggan na may kaugnayan sa kasalukuyang mga pangyayari sa daigdig	
	PB	25	Nakapagbibigay ng mga halimbawang pangyayari sa tunay na buhay kaugnay ng binasa	
	PT	26	Nabibigyang-kahulugan ang mahihirap na salita o ekspresyong ginamit sa akda batay sa konteksto ng pangungusap	
	PD		Nakikibahagi sa round table discussion kaugnay ng mga isyung pandaigdig	
	pu		Naisusulat ang paliwanag tungkol sa isyung pandaigdig na iniuugnay sa buhay ng mga Pilipino	6
	WG	27	Nagagamit ang angkop na mga panghalip bilang panuring sa mga tauhan	
	EP		Nakagagamit ng internet para sa pananaliksik	
	PN	28	Naibibigay ang katangian ng isang tauhan batay sa napakinggang diyologo	
	PB	29	Nasusuri ang binasang kabanata ng nobela bilang isang akdang pampanitikan sa pananaw humanismo o alinmang angkop na pananaw	
	PT	30	Nakikilala ang pagkakaugnay-ugnay ng mga salita ayon sa antas o tindi ng kahulugang ipinahahayag nito (clining)	
	PD	31	Naiihahambing ang ilang pangyayari sa napanood na dula sa mga pangyayari sa binasang kabanata ng nobela	6
	PS	32	Nailalarawan ang kultura ng mga tauhan na masasalamin sa kabanata	
	PU		Naisasadula ang isang pangyayari sa tunay na buhay na may pagkakatulad sa mga piling pangyayari sa kabanata ng nobela	
	WG		Nagagamit ang angkop na mga hudyat sa pagsusunod-sunod ng mga pangyayari	
	PN	33	Naibabahagi ang sariling opinyon o pananaw batay sa napakinggan	5
	PB	34	Nakabubuo ng isang suring-basa sa alinmang akdang pampanitikan ng Mediterranean	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PT	35	Naibibigay ang kaugnay na mga konsepto ng piling salitang critique at simposium	
	PS		Nailalahad nang malinaw sa isang simposium ang nabuong critique ng alinmang akdang pampanitikan ng Mediterranean	
	PU		Naisusulat ang isang critique ng alinmang akdang pampanitikan ng Mediterranean	
Ikalawang Markahan				
	PN	36	Nailalahad ng mga pangunahing paksa at ideya batay sa napakikinggang usapan ng mga tauhan	6
	PT	37	Naisasama ang salita sa iba pang salita upang makabuo ng ibang kahulugan (collocation)	
	PD	38	Nabubuo ang sistematikong panunuri sa mitolohiyang napanood	
	PS		Naipapahayag ang mahahalagang kaisipan at pananaw tungkol sa mitolohiya	
	PU	39	Naihahambing ang mitolohiya mula sa bansang kanluranin sa mitolohiyang Pilipino	
	WG		Nagagamit nang wasto ang pokus ng pandiwa: tagaganap at layon sa pagsulat ng paghahambing	
	PN	40	Nailalahad ang kultura ng lugar na pinagmulan ng kuwentong-bayan sa napakikinggang usapan ng mga tauhan	6
	PB	41	Naihahambing ang kultura ng bansang pinagmulan ng akda sa alinmang bansa sa daigdig F10PB-IIa-b-75	
	PT	42	Naipaliliwanag ang kahulugan ng salita batay sa pinagmulan nito (etimolohiya)	
	PT	43	Naibibigay ang pinagmulan ng salita (etimolohiya)	
	PD	44	Naipaliliwanag ang katangian ng mga tao sa bansang pinagmulan ng kuwentong-bayan batay sa napanood na bahagi nito	
	PU	45	Naisusulat nang wasto ang ang sariling damdamin at saloobin tungkol sa sariling kultura kung ihahahambing sa kultura ng ibang bansa	
	PN	46	Naibibigay ang puna sa estilo ng napakikinggang tula	5
	PB	47	Nasusuri ang mga elemento ng tula	
	PT	48	Naibibigay ang kahulugan ng matatalinghagang pananalita na ginamit sa tula	
	PU	49	Naisusulat ang sariling tula na may hawig sa paksa ng tulang tinalakay	
	WG	50	Nagagamit ang matatalinghagang pananalita sa pagsulat ng tula	
	PN	51	Nasusuri sa diyalogo ng mga tauhan ang kasiningan ng akda	6
	PT	52	Naitatala ang mga salitang magkakatulad at magkakaugnay sa kahulugan	
	PD	53	Naihinuha sa mga bahaging pinanood ang pakikipag-ugnayang pandaigdig	
	PS	54	Naisasalaysay nang masining at may damdamin ang isinulat na maikling kuwento	
	PU		Naisusulat ang sariling maikling kuwento tungkol sa nangyayari sa kasalukuyang may kaugnayan sa mga kaganapan sa binasang kuwento	
	WG		Nagagamit ang pokus ng pandiwa: tagaganap at layon sa isinulat na sariling kuwento	
	PB	55	Nasusuri ang nobela bilang akdang pampanitikan sa pananaw ng realismo o alinmang angkop na pananaw/teoryang pampanitikan	6
	PB	56	Naihahambing ang akda sa iba pang katulad na genre batay sa tiyak na mga elemento nito	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PT	57	Nabibigyang- kahulugan ang mahihirap na salita, kabilang ang mga terminong ginagamit sa panunuring pampanitikan	
	PD	58	Nabubuo ang sariling wakas ng napanood na bahagi ng teleserye na may paksang kaugnay ng binasa	
	WG	59	Nagagamit ang angkop at mabisang mga pahayag sa pagsasagawa ng suring –basa o panunuring pampanitikan	
	EP	60	Nagagamit ang iba't ibang batis ng impormasyon sa pananaliksik tungkol sa mga teoryang pampanitikan	
	PN	61	Naiiugnay nang may panunuri sa sariling saloobin at damdamin ang naririnig na balita, komentaryo, talumpati, at iba pa	6
	PB	62	Naiiugnay ang mga argumentong nakuha sa mga artikulo sa pahayagan, magasin, at iba pa sa nakasulat na akda	
	PB	63	Naibibigay ang sariling pananaw o opinyon batay sa binasang anyo ng sanaysay (talumpati o editorial)	
	PT	64	Nabibigyang-kahulugan ang mga salitang di lantad ang kahulugan sa tulong ng word association	
	PD	65	Nasusuri ang napanood na pagbabalita batay sa: - paksa - paraan ng pagbabalita - at iba pa	
	PS	66	Naipahahayag nang may katalinuhan ang sariling kaalaman at opinyon tungkol sa isang paksa sa isang talumpat	
	PU	67	Naisusulat ang isang talumpati tungkol sa isang kontrobersyal na isyu	
	WG	68	Nasusuri ang kasanayan at kaisahan sa pagpapalawak ng pangungusap	
	PB	69	Nabibigyang-puna ang mga nababasa sa mga social media (pahayagan, TV, internet tulad ng fb, email, at iba pa)	5
	PT	70	Natutukoy at nabibigyang-kahulugan ang mga salitang karaniwang nakikita sa social media	
	PD	71	Natutukoy ang mga popular na anyo ng panitikan na karaniwang nakikita sa mga social media	
	PU	72	Naisusulat ang sariling akda at nailalathala ito sa alinmang social media)	
	WG	73	Nagagamit ang kahusayan san gramatikal at diskorsal na pagsulat ng isang organisado at makahulugang akda	
Ikatlong Markahan				
	PN	74	Naipaliliwanag ang pagkakaiba at pagkakatulad ng mitolohiya ng Africa at Persia	5
	PB	75	Nasusuri ang mga kaisipang nakapaloob sa mitolohiya batay sa: - suliranin ng akda - kilos at gawi ng tauhan - desisyon ng tauhan	
	PD	76	Nabibigyang-puna ang napanood na video clip	
	PS	77	Napangangatuwiran ang sariling reaksiyon tungkol sa akdang binasa sa pamamagitan ng debate/ pagtatalo)	
	WG	78	Nagagamit nang angkop ang mga pamantayan sa pagsasaling-wika	
	PN	79	Nahihinuha ang damdamin ng sumulat ng napakinggang anekdota	6
	PB	80	Nasusuri ang binasang anekdota batay sa: paksa tauhan tagpuan motibo ng awtor paraan ng pagsulat at iba pa	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PT	81	Nabibigyang -kahulugan ang salita batay sa ginamit na panlapi	
	PD	82	Naibibigay ang sariling opinyon tungkol sa anekdotang napanood sa you tube	
	PU	83	Naisusulat ang isang orihinal na komik strip ng anekdota	
	WG	84	Nagagamit ang kahusayang gramatikal, diskorsal at strategic sa pagsulat at pagsasalaysay ng orihinal na anekdota	
	PN	85	Nasusuri ang kasiningan at bisa ng tula batay sa napakinggan	6
	PB	86	Nabibigyang-kahulugan ang iba't ibang simbolismo at matatalingha-gang pahayag sa tula	
	PT	87	Naiaantas ang mga salita ayon sa antas ng damdaming ipinahahayag ng bawat isa	
	PD		Nasusuri ang napanood na sabayang pagbigkas o kauri nito batay sa: - kasiningan ng akdang binigkas - kahusayan sa pagbigkas - at iba pa	
	PU		Naisusulat ang sariling tula na lalapatan din ng himig	6
	PN	88	Naiiugnay ang suliraning nangingibabaw sa napakinggang bahagi ng akda sa pandaigdigang pangyayari sa lipunan	
	PT	89	Naihananay ang mga salita batay sa kaugnayan ng mga ito sa isa't isa.	
	PD	90	Nabibigyang-puna ang napanood na teaser o trailer ng pelikula na may paksang katulad ng binasang akda	
	PS	91	Naihanay ang damdamin at saloobin tungkol sa kahalagahan ng akda sa: - sarili - panlipunan - pandaigdig	6
	PU	92	Nasusuri nang pasulat ang damdaming nakapaloob sa akdang binasa at ng alinmang socila media	
	WG	93	Nabibigyang- kahulugan ang damdaming nangingibabaw sa akda	
	PN	94	Naipaliliwanag ang mga likhang sanaysay batay sa napakinggan	
	PB	95	Naihanambing ang pagkakaiba at pagkakatulad ng sanaysay sa ibang akda	6
	PT	96	Naibibigay ang katumbas na salita ng ilang salita sa akda (analohiya)	
	PD	97	Naibibigay ang sariling reaksiyon sa pinanood na video na hinango sa youtube	
	PS		Naisasagawa ang isang radyong pantanghalan tungkol sa SONA ng Pangulo ng Pilipinas	
	PU	98	Naisusulat ang isang talumpati na pangSONA	6
	WG	99	Nagagamit ang angkop na mga tuwiran at dituwirang pahayag sa paghahatid ng mensahe	
	PN	100	Natutukoy ang tradisyong kinamulatan ng Africa at/o Persia batay sa napakinggang diyalogo	
	PB	101	Nasusuri ang binasang kabanata ng nobela batay sa pananaw / teoryang pampanitikan na angkop dito	
	PT		Napag-uugnay ang mga salitang nag-aagawan ng kahulugan	6
	PD	102	Nasusuri ang napanood na excerpt ng isang isinapelikulang nobela	
	PU		Naisusulat ang iskrip ng isang puppet show na naglalarawan sa tradisyong kinamulatan sa Africa at/o Persia	
	WG		Nagagamit ang angkop na mga pang-ugnay sa pagpapaliwanag sa panunuring pampelikula nang may kaisahan at pagkakaugnay ng mga talata	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PN	103	Nailalapat nang may kaisahan at magkakaugnay na mga talata gamit ang mga pag-ugnay sa panunuring pampelikula	5
	PD		Natataya ang napanood na pagtatanghal batay sa napagkaisahang mga pamantayan	
	PU		Naisusulat ang iskrip ng isang pagtatanghal tungkol sa kultura at kagandahan ng bansang Africa at Persia	
	WG		Nabibigyang-puna ang pagtatanghal gamit ang mga ekspresyong naghahayag ng sariling pananaw	
	EP	104	Nagagamit ang iba't ibang batis ng impormasyon tungkol sa magagandang katangian ng bansang Africa at/o Persia	
Ikaapat na Markahan				
	PN	105	Nasusuri ang pagkakaugnay ng mga pangyayaring napakinggan tungkol sa kaligirang pangkasaysayan ng El Filibusterismo	8
	PB	106	Natitiyak ang kaligirang pangkasaysayan ng akda sa pamamagitan ng: - pagtukoy sa mga kondisyon sa panahong isinulat ang akda - pagpapatunay ng pagiral ng mga kondisyong ito sa kabuuan o ilang bahagi ng akda - pagtukoy sa layunin ng may-akda sa pagsulat ng akda	
	PT	107	Naiiugnay ang kahulugan ng salita batay sa kaligirang pangkasaysayan nito	
	PD	108	Napahahalagahan ang napanood pagpapaliwanag na kaligirang pangkasaysayan ng pagkakasulat ng El Filibusterismo sa pamamagitan ng pagbubuo ng timeline	
	PS	109	Naisasalaysay ang magkakaugnay na mga pangyayari sa pagkakasulat ng El Filibusterismo	
	PU	110	Naisusulat ang buod ng kaligirang pangkasaysayan ng EL Filibusterismo batay sa ginawang timeline	
	PU	111	Naitatala ang mahahalagang impormasyon mula sa iba't ibang pinagkukunang sanggunian	
	EP	112	Nagagamit ang iba-ibang reperensya/ batis ng impormasyon sa pananaliksik	
	PN		Nasusuri ang pagkakaayos ng napakinggang buod ng mga kabanata ng nobela	7
	PB	113	Natutukoy ang papel na ginampanan ng mga tauhan sa akda sa pamamagitan ng: - pagtuntun sa mga pangyayari - pagtukoy sa mga tunggaliang naganap - pagtiyak sa tagpuan - pagtukoy sa wakas	
	PT	114	Nabibigyang-kahulugan ang matatalingha-gang pahayag na ginamit sa biyang kabanata ng nobela sa pamamagitan ng pagbibigay ng halimbawa	
	PD	115	Naiiugnay sa kasalukuyang mga pangyayaring napanood sa video clip ang pangyayari sa panahon ng pagkakasulat ng akda	
	PS	116	Naibabahagi ang ginawang pagsusuri sa napakinggang buod ng binasang akda batay sa: - katangian ng mga tauhan - pagkamakatotohanan ng mga pangyayari - tunggalian sa bawat kabanata	
	PU	117	Naisusulat ang buod ng binasang mga kabanata	
	WG	118	Nagagamit sa pagbubuo ang tamang mekaniks sa pagsulat (baybay, bantas, at iba pa), gayundin ang wastong pag-ugnay ng mga pangungusap/talata	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PN	119	Naipahahayag ang sariling paniniwala at pagpapahalaga kaugnay ng mga kaisipang namayani sa akda	9
	PB	120	Nasusuri ang mga kaisipang lutang sa akda (Diyos, bayan, kapwa-tao, magulang)	
	PB	121	Natatalakay ang mga kaisipang ito: - kabuluhan ng edukasyon - pamamalakad sa pamahalaan - pagmamahal sa: - Diyos - Bayan - Pamilya - kapwa-tao - kabayanihan - karuwagan - paggamit ng kapangyarihan - kapangyarihan ng salapi - kalupitan at pagsasaman-tala sa kapwa - kahirapan - karapatang pantao - paglilibang - kawanggawa - paninindigan sa sariling prinsipyo - at iba pa	
	PB	122	Naipaliliwanag ang kabuluhan ng mga kaisipang lutang sa akda kaugnay ng : - karanasang pansarili - gawaing pangkomunidad - isyung pambansa - pangyayaring pandaigdig	
	PT		Nabibigyang-kahulugan ang matatalinghagang pahayag sa pamamagitan ng pagbibigay ng halimbawa	
	PD	123	Naiuugnay ang kaisipang namayani sa pinanood na bahagi ng binasang akda sa mga kaisipang namayani sa binasang akda	
	PS		Naipahahayag ang sariling paniniwala at pagpapahalaga tungkol sa mga kaisipang namayani sa akda	
	PU	124	Naisusulat ang pagpapaliwanag ng sariling mga paniniwala at pagpapahalaga kaugnay ng mga kaisipang namayani sa akda	
	WG	125	Naipahahayag ang sariling paniniwala at pagpapahalaga gamit ang angkop na mga salitang hudyat sa paghahayag ng saloobin/ damdamin	
	PN		Nabibigyang- puna ang narinig na paghahambing sa akda sa ilang akdang nabasa, napanood o napag-aralan	6
	PB		Natitiyak ang pagkamakatotohanan ng akda sa pamamagitan ng pag-uugnay ng ilang pangyayari sa kasalukuyan	
	PB	126	Naisasaad ang pagkamakato-tohanan ng akda sa pamamagitan ng paguugnay ng ilang pangyayari sa kasalukuyan	
	PT	127	Naipaliliwanag ang kahulugan ng mga salitang hiram sa wikang Espanyol	
	PD		Naipaliliwanag ang pagkakatulad ng mga pangyayari sa napanood na pelikula sa ilang pangyayari sa nobela	
	PS		Naiuulat ang ginawang paghahambing ng binasang akda sa ilang katulad na akda, gamit ang napiling graphic organizer	

Markahan	Domain	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	PU	128	Naisusulat ang maayos na paghahambing ng binuong akda sa iba pang katulad na akdang binasa	6
	WG	129	Nagagamit ang angkop na mga salitang naghahambing	
	PN	130	Nasusuri ang napakinggang paglalahad ng sariling damdamin ng mga tauhan na may kaugnayan sa: mga hilig/interes kawilihan kagalakan/ kasiglahan pagkainip/ pagkayamot pagkatakot pagkapoot pagkaaliw/ pagkalibang at iba pa	
	PB	131	Nasusuri ang nobela batay sa pananaw/ teoryang: -romantisismo -humanismo -naturalistiko -at iba pa	
	PB	132	Nabibigyang-pansin, sa tulong ng mga tiyak na bahagi ang ilang katangiang klasiko sa akda	
	PT	133	Nabibigyan ng kaukulang pagpapakahulugan ang mahahalagang pahayag ng awtor/ mga tauhan	
	PU	134	Naisusulat ang paglalarawan ng mahahalagang pangyayari sa nobela na isinaalang-alang ang artistikong gamit ng may-akda sa mga salitang panlarawan	4
	WG	135	Nagagamit ang angkop at masining na paglalarawan ng tao, pangyayari at damdamin	
	PB		Naipakikita ang pakikiisa at pakikisangkot ng mga tauhan sa mga kaganapan o pangyayari sa akda sa pamamagitan ng pagiging: sensitibo pagkamahabagin	
	PS		Pangkatang pagsasadula ng nobela na isinasaalang-alang ang sumjusunod: - paggamit ng wikang nauunawaan ng kabataan sa makabagong panahon - pag-uugnay ng mga isyung panlipunan nang panahon ni Jose Rizal na makatotohanan pa rin sa kasalukuyang paggamit ng iba't ibang makabagong paraan ng pagsasadula	
	PB	136	Nailalarawan ang mga tauhan at pangyayari sa tulong ng mga panguring umaakit sa imahinasyon at mga pandama	

• ENGLISH •

PIVOT4A

BUDGET OF WORK

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW) IN ENGLISH

A. Features/Elements

The PIVOT 4A Budget of Work (BOW) in English is a resource material in teaching English that contains and highlights the most essential learning competencies (MELCs) and the learning competencies serving as enabling competencies in achieving the former as mapped from the K to 12 Basic Education Curriculum for Grades 1 to 10.

The K to 12 English Curriculum features domain-based learning competencies. The number of domains vary from one grade level to another. Presented below is the alignment of the language and literacy domains with five (5) sub-standards.

Alignment of the Language and Literacy Domains with the Five (5) Sub-Standards

Integrated Language Arts Domains	Listening	Speaking	Reading	Writing	Viewing
1. Oral Language	√	√			
2. Phonological Awareness	√				
3. Book and Print Knowledge			√		
4. Alphabet Knowledge	√	√	√	√	√
5. Phonics and Word Recognition	√		√	√	
6. Fluency		√	√		
7. Spelling			√	√	
8. Writing and Composition	√	√	√	√	
9. Grammar Awareness & Structure	√	√	√	√	
10. Vocabulary Development	√	√	√	√	√
11. Reading Comprehension					
11.1 schema & prior knowledge					
11.2 strategies			√	√	√
11.3 narrative text					
11.4 informational text					
12. Listening Comprehension	√	√			
13. Attitudes towards language, literacy and literature	√	√	√	√	√
14. Study Strategies	√	√	√	√	√

Source: DepEd K to 12 Curriculum Guide for English

Furthermore, language domains for English are also funneled across the K to 12 Basic Education Integrated Language Arts Curriculum. This illustration provides clearer view on the presence of language domains in various grade levels and key stages. The existence of these domains in vary depending on the nature and contexts of developmental stages of learners. These domains include the following:

The identified domains in the K to 12 English Curriculum are anchored to the contexts of communicative language teaching (CLT) which is generally regarded as an approach to language teaching (Richards and Rodgers, 2001 as cited in Richards,

2006). CLT reflects a certain model or language paradigm, or a theory (Celce-Murcia, 2008). It is based on the theory that the primary function of language use is communication. Its primary goal is for learners to develop communicative competence (Hymes, 1971 as cited in Celce-Murcia, 2008), or simply put, communicative ability. In other words, its goal is to make use of real-life situations that necessitate communication.

Such notion of CLT encompasses a wide range of abilities. These abilities or competences include linguistic competence, sociocultural competence, discourse competence and strategic competence. These four features of CLT require appropriate knowledge which will be helpful in understanding the target concepts for the appropriate use of the target language in various situations.

Basically, the aforementioned abilities are described as follows: the knowledge of grammar and vocabulary (linguistic competence); the ability to say the appropriate thing in a certain social situation (sociocultural competence); the ability to start, enter, contribute to, and end a conversation, and the ability to do this in a consistent and coherent manner (discourse competence); and the ability to communicate effectively and repair problems caused by communication breakdowns (strategic competence). These CLT components are further subdivided in the different domains of language learning in the Philippine context.

B. How to Use this BOW?

The PIVOT 4A BOW in English is composed of five (5) columns. The first column is intended for the **Quarter**; the second one for the **Domain**; the third for the **Most Essential Learning Competencies (MELC)**; the fourth for the **Learning Competencies**; and the last one for the **No. of Days Taught**.

Quarter (A)	Domain (B)	Most Essential Learning Competencies (MELC) (C)	Learning Competencies (D)	No. of Days Taught (E)
(F)				
(F)				
(G)		1		

In using the PIVOT 4A BOW in English, it is important to understand the figure above marked by the following specifications:

- A. **Quarter**
- B. **Domain**
- C. **Most Essential Learning Competencies (MELC)**
- D. **Learning Competencies**
- E. **Number of Days Taught**
- F. **Enabling Competencies.** These were taken from the K to 12 Curriculum Guide which teachers shall use in bridging the lessons especially in reaching and targeting the Most Essential Learning Competencies (MELC).
- G. **Most Essential Learning Competencies (MELC).** In each PIVOT 4A BOW, the MELC is symbolized or marked by numbers. These identified MELCs may be of the same variant of the K to 12 LCs or enabling competencies. But in some cases, MELCs were produced by merging/fusing some LCs or enabling competencies.

Further, teachers should:

- look for the grade level they are handling;
- check the MELC/s and/or LC/s to be taught in a particular quarter and domain;
- be guided that the MELCs in each quarter and grade level are marked with numbers, i.e. No. 1 is the first MELC in each grade level;
- take note that the first MELC/LC or set of LCs in the BOW becomes the first lesson to be taught in a quarter;
- remember that the learning competency that appears before the MELC serves as the enabling competency that has to be taught before the MELC to carefully establish learners' knowledge, skills and attitude/values based from the curricular demand;
- design their lessons using the MELC and/or clustered LCs and the identified enabling competencies using the IDEA instructional delivery process; and
- observe and consume the allotted number of days for a particular MELC or set of LCs. Lessons in English for Grades 1-6 are designed for 40 meetings/sessions in a quarter while 36 meetings/sessions are allocated for lessons for Grades 7-10 considering the one day of weekly lesson is allocated for independent/cooperative learning (ICL) as per DepEd Order No. 21, s 2019.

The MELCs for English are identified by the Central Office. Such MELCs are further enhanced by providing enabling competencies taken from the CG itself. The identified enabling competencies are presented either individually or in group depending on the nature of the MELC.

With the inclusion of MELCs developed by the Central Office, the K to 12 LCs are mapped and restructured in the PIVOT 4A BOW. The adjustments are explained by the following legends:

- A An enabling competency developed to bridge the MELC
- B The MELC is a refinement/restatement of the available K to 12 LC.
- C The MELC was developed by merging/fusing a set of related LCs.
- D The MELC originally appeared in other grade level/s based from the K to 12 Curriculum Guide.
- E The MELC originally appeared in other quarter/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 1 – ENGLISH

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 3				
	PA		Give the number of syllables of given words.	5
	PA	1	Recognize rhyming words in nursery rhymes, poems, songs heard	
	G		Form words to form a phrase ^A	8
	G		Identify parts of a sentence ^A	
	G	2	Sentences Recognize sentences and non-sentences	
	LC	3	Listen to short stories/poems and - note important details pertaining to - character - setting - events - Give the correct sequence of three events - Infer the character feelings and traits - Identify cause and/or effect of events - Identify the speaker in the story or poem - Predict possible ending of a story read - Relate story events to one's experience - Discuss, illustrate, dramatize specific events - Identify the problem and solution - Retell a story listened to	15
	OL		Determine different polite expressions ^A	
	OL	5	Use/Respond appropriately to polite expressions - Greetings - leave takings - expressing gratitude and apology - asking permission - offering help	6
	V		Use words that are related to self, family, school, community, and concepts such as the names for colors, shapes, and numbers	
	OL	6	Talk about oneself and one's family	
Quarter 4				
	G	7	Recognize common action words in stories listened to	8
	G	8	Recognize describing words for people, objects, things and places (color, shape, size, height, weight, length, distance, etc.)	8
	V	9	Sort and classify familiar words into basic categories (colors, shapes, foods, etc.)	8
	V	10	Give the meaning of words using clues (TPR, pictures, body movements, etc.)	6
	OL	11	Follow one-to-two step directions	10
	OL	12	Give one-to-two step directions	

A - An enabling competency developed to bridge the MELC

GRADE 2 – ENGLISH

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	BPK	1	Recognize the common terms in English relating to part of book (e.g. cover, title page, etc.) book orientation	4
	AK	2	Read the alphabets of English	4
	G		Recognize names people, objects, things and places (e.g. names of animals, fruits, objects in songs, stories, poems, nursery rhymes, pictures, realia and other ICT-based materials)	5
	G	3	Recognize the use of a/an + noun	
	G		Recognize nouns in simple sentences	8
	G	4	Recognize common or proper nouns in simple sentences ^B	
	PA		Discriminate sounds from a background of other sounds	5
	PA	5	Classify/Categorize sounds heard (animals, mechanical, objects, musical instruments, environment, speech)	
	V		Differentiate English words from other languages spoken at home and in school	6
	V	6	Identify the English equivalent of words in the Mother Tongue or in Filipino	
	LC		Relate information and events in a selection to life experiences and vice versa	8
	LC	7	Activate prior knowledge based on new knowledge formed	
Quarter 2				
	AK		Identify letters in English that are not present in Mother Tongue/Filipino and vice-versa	3
	AK	8	Give the beginning letter of the name of each picture	8
	G	9	Recognize common action words in retelling, conversation, etc.	10
	LC		Ask and answer simple questions (who, what, where, when, why, and how) about text listened to	7
	LC	10	Identify and discuss the elements of a story (theme, setting, characters, and events)	12
Quarter 3				
	WC	11	Participate in generating ideas through prewriting activities ^B	1
	WC		Show understanding of a story listened to through the following writing activities: a. Completing a Lost and Found Poster	3
			b. Filling in blanks in a letter	
			c. Drawing and writing some words on a birthday card	
		12	d. Writing a phrase or sentence about an illustration e. Writing some words about a character	
	BPK		Identify the common terms in English relating to part of book (e.g. cover, title page, etc.)	3
	BPK	13	Discuss the illustrations on the cover and predict what the story may be about	
	BPK	14	Identify title, author and book illustrator and tell what they do	
	S		Spell words with short a sound in CVC Pattern ^A	2
	S		Spell words with short e sound in CVC Pattern	
	S		Spell words with short i sound in CVC Pattern ^A	
	S		Spell words with short o sound in CVC Pattern ^A	
	S		Spell words with short u sound in CVC Pattern ^A	
	S	15	Spell words with short e, a, i, o and u sound in CVC pattern	2
	G		Identify action words	
	G	16	Use common action words in retelling, conversations, etc.	

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	RC	17	Identify the basic sequence of events and make relevant predictions about stories	3
	RC		Give the meaning of words used in stories presented through real objects, illustrations, demonstration and context clues	3
	LC		Use an understanding of characters, incidents and settings to make predictions	
	LC		Use an understanding of incidents, characters and settings to validate predictions	
	RC	18	Use clues to answer questions, clarify understanding and justify predictions before, during and after reading (titles, pictures, etc.)	
	V	20	Recognize that some words mean the same (synonyms) ^C	
	V		Recognize that some words have opposite meaning (antonyms) ^C	
	V	19	Create or expand word cline ^D	2
	LC	21	Recognize the difference between "made-up" and "real" in) texts listened to	2
	LC	22	Identify important details in expository text listened	2
	LC	23	Retell and/or reenact events from a story	2
	OL	24	Talk about texts identifying major points and key themes	3
	A		Participate/engage in a read-along of texts (e.g. poetry, repetitive text)	3
	OL	25	Participate in choral speaking and echo reading of short poems, rhymes and stories with repeated patterns and refrains in English	
	LC		Use personal experiences to make predictions about text viewed and listened to	2
	OL	26	Listen and respond to texts to clarify meanings heard while drawing on personal experiences	
	PWR		Read short phrases consisting of short e words and some sight words	2
	PWR		Read short phrases and sentences consisting of short e words and the sight words.	
	PWR		Read a short story consisting of short a, i, o and u words and sight words ^A	
	PWR	27	Read words with short e, a, i, o , and u sound in CVC pattern ^B	
	PWR		Read some the sight words	2
	PWR	28	Match the picture with its sight word	
Quarter 4				
	S		Spell words with short e, a and i sound in CVC pattern	3
	S		Spell words with short o and u sound in CVC pattern ^A	
	S	29	Spell 2- syllable words with short a, e, i, o and u sound in CVC pattern	
	G	30	Use personal pronouns (e.g. I, you, he, she, it, we, they) in dialogues	7
	G	31	Use demonstrative pronouns (this/that, these/ those)	7
	G	32	Use the most frequently occurring preposition (e.g. on, over, under, to, from, above, etc.)	7
	PWR		Differentiate and read correctly the short e and a words (pan- pen, man-men, tan-ten etc.)	4
	PWR		Differentiate and read correctly the short e and i words (pin- pen, tin-ten etc.) ^A	
	PWR		Differentiate and read correctly the short o and u words (hot-hut, not-nut, etc.) ^A	
	PWR	33	Differentiate words with different medial vowels (eg: cap-cop-cup; fan-fin-fun)	
	V		Read 2-syllable words consisting of short e and a (basket, magnet, ...)	6

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	V		Read 2-syllable words consisting of short i, o and u (basket, magnet, ...) ^A	
	V		Read phrases, short sentences and short stories consisting of short e and a words and the Who, What and Where questions about them	
	V		Read phrases, short sentences and short stories consisting of short i, o and u words and the Who, What and Where questions about them	
	V	34	Read phrases, short sentences and short stories consisting of words with short e, a, i, o, and u then answer the Who, What and Where questions about them ^C	
	PWR		Read short i words in CVC pattern (pin, big, fit. . .)	6
	PWR		Read short a, e, o and u words in CVC pattern (pan, beg, hot, nut...) ^A	
	PWR		Read 2- syllable words consisting of short a, e and i words (pigpen, magnet ...)	
	PWR		Read 2- syllable words consisting of short o and u words (hotpot, donut ...) ^A	
	PWR	35	Write the names of pictures with the short a, e, i, o, and u words ^C	

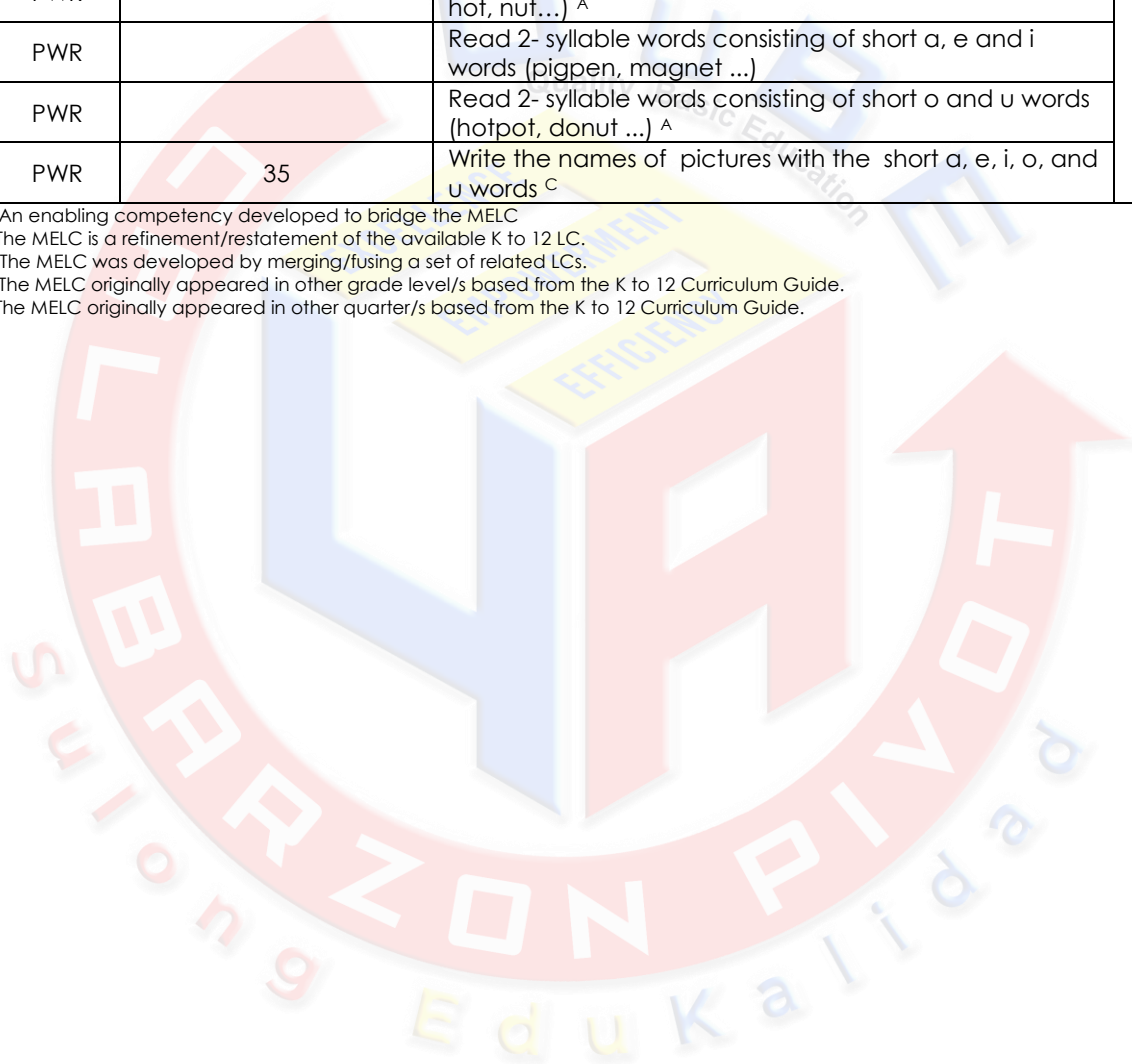
A - An enabling competency developed to bridge the MELC

B - The MELC is a refinement/restatement of the available K to 12 LC.

C - The MELC was developed by merging/fusing a set of related LCs.

D - The MELC originally appeared in other grade level/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

E - The MELC originally appeared in other quarter/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 3 – ENGLISH

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	WC	1	Write different forms of simple composition as a response to stories/ poems listened to a. draw and write sentences about one's drawing	4
	WC		b. a note of advice	
	WC		c. Thank you letter	
	WC		d. a short paragraph, etc.	
	WC	2	e. Descriptive paragraph	
	WC	3	f. another ending for a story	
	WC	4	g. a diary	
	G		Construct simple sentences	2
	G		Use appropriate punctuation marks (e.g. period, comma, question mark, exclamation point)	1
	G	5	Identify an exclamatory sentence	2
	G	6	Identify an imperative sentence	2
	G	7	Use different kinds of sentences (e.g. declarative, interrogative, exclamatory, imperative)	3
	G		Use nouns (e.g. people, animals, places,, things events) in simple sentences	2
	G	8	Use common and proper nouns	2
	G	9	Use plural form of regular nouns by adding /s/ or /es/ (e.g., dog, dogs; wish, wishes)	3
	G	10	Use plural form of frequently occurring irregular nouns (e.g. children, feet, teeth)	3
	PWR		Differentiate words with different medial vowels (eg: cap- cop-cup; fan-fin, fun)	3
	PWR		Read words with short o sounds in CVC pattern and phrases and sentences containing these words	
	PWR		Read words with short a, e, i and u sounds in CVC pattern and phrases and sentences containing these words ^A	
	PWR	11	Review reading and writing short e, a, i, o, and u words in CVC pattern	2
	F		Read grade 3 level texts consisting of 2- syllable words with short vowel sound with at least 95-100% accuracy	2
	PWR		Recognize more common sight words in order to read simple phrases and sentences	3
	PWR	12	Read phrases, sentences and short stories consisting of 2- syllable words and the questions about them	
	OL	13	Initiate conversations with peers in a variety of school settings	3
	OL		Express ideas in a conversational manner	3
	OL		Share relevant information	
	OL		Recount specific/significant events	
	OL	14	Synthesize and restate information shared by others	
Quarter 2				
	G	15	Use the be-verbs (am, is, are was, were) correctly in sentences	4
	G		Form and use the past tense of frequently occurring regular verbs (walk- walked, etc.)	3
	G	16	Use verbs in simple present tense ^C	4
	G		Use verbs in simple present and past tense ^C	4
	G		Use verbs in simple future tense ^C	4
	PWR		Read words with initial consonant blends (l, r and s blends) followed by short vowel sounds (e.g. black, frog, step)	4
	PWR		Read words with final blends (-st, -lt, -nd, -nt, -ft...) preceded by short e, a, i,o and u words (belt, sand, raft)	
	PWR	17	Read words with initial and final consonant blends	

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	PWR	18	Read phrases, sentences and short stories consisting of words with initial consonant blends	4
	V		Show understanding of meaning of words with consonant digraphs ch through drawing, actions, and using them in sentences	3
	V		Show understanding of meaning of words with consonant digraphs sh through drawing, actions, and using them in sentences	
	PWR	19	Read words, phrases, sentences and short stories consisting of words with consonant digraph ch and sh and other words previously studied	
	F		Read with accuracy, speed and proper phrasing sentences and stories with words consisting of initial and final ch and sh and other words previously studied	3
	F		Read with accuracy, speed and proper phrasing sentences and stories with words consisting of ch and sh words and other words previously studied with speed, accuracy and proper phrasing	
	S		Spell words with consonant digraphs ch and sh	3
	S	20	Spell one- to- two syllable words with initial and final consonant blends (e.g. pl, tr) and consonant digraphs (ch and sh)	4
Quarter 3				
	G		Use demonstrative pronouns (this,/that, these/those)	4
	G		Use personal pronouns (e.g. I, you, he, she, it, we, they)	
	G		Use commonly used possessive pronouns	
	G	21	Identify commonly used possessive pronouns and use them in a sentence	
	RC		Identify cause and effect	3
	RC	22	Identify several effects based on a given cause	
	RC	23	Make inferences and draw conclusions based on texts (pictures, title and content words)	3
	RC	24	Distinguish fact from opinion	3
	SS		Get information from index and table of contents	3
	LC		Infer print sources	
	RC	25	Use different sources of information in reading	3
	V	26	Recognize some words represented by common abbreviations (e.g. Mr. Ave., Oct.)	
	V		Increase vocabulary through: - Synonyms (e.g. quick/fast) and antonyms (e.g. big/small)	1
	V	27	- Homonyms (e.g. flower/flour)	1
	V	28	- Homographs (e.g., read- read)	1
	V	29	- Hyponyms- type of (e.g. guava - type of fruit)	1
	V	36	Read word with affixes ^D	2
	LC		Recall details from texts viewed/ listened to	3
	LC		Validate ideas made after listening to a story	
	LC	30	Identify possible solutions to problems	
	LC	31	Identify and use the elements of an informational/ factual text heard	3
	LC	34	Ask and respond to questions about informational texts listened to (environment, health, how-to's, etc.)	
	PWR	32	Read words with long a sound (long a ending in e)	3
	PWR		Read words with long i sound (long i ending in e)	
	PWR		Read words with long o sound (long o ending in e)	
	PWR		Read words with long u sound (long a ending in e)	
	PWR	33	Read sentences, stories and poems consisting of long a words and questions about them	3
	PWR		Read sentences, stories and poems consisting of long i words and questions about them	
	PWR		Read sentences, stories and poems consisting of long o	

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
			words and questions about them	
	PWR		Read sentences, stories and poems consisting of long u words and questions about them	
	PWR		Read words with long a, i, o, and u and phrases, sentences and stories containing these words.	
	OL		Express opinions and feelings about other's ideas	3
	OL		Engage in discussions about specific topics	
	OL	35	Compare and contrast information heard	
Quarter 4				
	A		Take part in creative responses to stories like preparing logs, journal and other oral presentations	4
	WC	37	Write a simple story	
	G	38	Use the degrees of adjectives in making comparisons (positive, comparative, superlative)	3
	G	39	Recognize adverbs of manner	3
	SS		Interpret simple maps of places	
	RC	40	Interpret simple maps of unfamiliar places, signs and symbols	4
	RC	41	Interpret pictographs	3
	SS		Interpret a pictograph	
	SS		Interpret simple tables	3
	SS		Interpret a bar graphs	
	RC		Interpret simple graphs and tables	
	V		Give the synonyms and antonyms of common adjectives	2
	V	42	Read word with affixes	3
	LC		Personal Recounts (anecdotes, past experiences)	
	LC		Explanation (life cycles, water cycle)	4
	LC	43	Restate facts from informational texts (climate change, children's rights, traffic safety, etc.)	
	PWR	44	Read words containing vowel digraphs - ai, ay, ea, ee, oo, oa	3
	PWR	45	Read phrases, sentences and stories with vowel digraphs - ai, ay, ea, ee, oo, oa	
	PWR	46	Read words with vowel diphthongs: oy (boy), oi (boil), ou (out) ow (bow)	3
	PWR	47	Read phrases, sentences and short stories consisting vowel diphthongs: oy, oi, ou, ow	
	PWR	48	Recognize and read some irregularly spelled words (e.g. such as enough, through, beautiful)	2
	OL		Engage in a variety of ways to share information (e.g. role playing,) reporting, summarizing, retelling and show and tell	3
	OL	49	Present information in varied artistic ways (e.g. role playing, show and tell, radio play/podcast/ broadcast/ reporting/ poster presentations)	

A - An enabling competency developed to bridge the MELC

B - The MELC is a refinement/restatement of the available K to 12 LC.

C - The MELC was developed by merging/fusing a set of related LCs.

D - The MELC originally appeared in other grade level/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

E - The MELC originally appeared in other quarter/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 4 – ENGLISH

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	RC	1	Recognize the parts of a simple paragraph ^D	5
	SS		Use dictionary in getting the meaning of words	2
	V	2	Get the meaning of words using a dictionary, thesaurus, and/or online resources. ^D	5
	LC		Note details in a literary text listened to	5
	RC	3	Note significant details of various text types.	
	RC	4	Identify various text types according to structure, purpose and language features: problem and solution, description, procedural/ sequence	5
	V	5	Identify meanings of unfamiliar words through structural analysis (words and affixes: prefixes and suffixes) ^E	6
	SS		Locate meaning of words from the dictionary	6
	V	6	Identify different meanings of content specific words (denotation and connotation) ^E	
	V	7	Get the meaning of words through word association (analogy) and classification. ^E	6
Quarter 2				
	V	8	Use context clues (definition) to determine the meaning of unfamiliar words ^C	3
	V		Use context clues (exemplification) to determine the meaning of unfamiliar words ^C	3
	G	9	Use clear and coherent sentences employing appropriate grammatical structures: Kinds of Nouns – Mass Nouns and Count Nouns ^C	4
	G		Use clear and coherent sentences employing appropriate grammatical structures (quantifiers of mass nouns) ^C	4
	G		Use clear and coherent sentences employing appropriate grammatical structures: Kinds of Nouns – Possessive and Collective Nouns ^C	4
	G		Define and assess the use of pronouns ^A	2
	G	10	Use personal pronouns in sentences	3
	G		Identify and use words that show degrees of comparison of adjectives in sentences ^A	2
	G	11	Use adjectives (degrees of comparison, order) in sentences ^E	3
	G	12	Use simple present tense of verbs in sentences ^E	3
	G	13	Use correct time expressions to tell an action in the present	3
	G	14	Use the past form of regular verbs ^C	3
	G		Use the past form of irregular verbs ^C	3
	Quarter 3			
	G		Use adverbs of place in sentences	4
	G		Identify and use adverbs of place in sentences	
	WC	15	Write/compose clear and coherent sentences using adverbs of place ^C	
	WC		Write/compose clear and coherent sentences using adverbs of time ^C	4
	WC		Write/compose clear and coherent sentences using adverbs of manner ^C	4
	OL		Give oral directions	6
	WC		Write 2–3 step directions using signal words	
	WC	16	Write directions using signal words ^E	
	RC	17	Distinguish between general and specific statements ^D	4
	LC		Note details in an informational text heard	5
	RC		Note details in informational text	

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	RC	18	Identify the main idea, key sentences, and supporting details from text listened to	4
	RC		Use appropriate graphic organizers to show the sequence of events in a text read (story)	
	SS	19	Use graphic organizers to show understanding of texts (story sequence organizers) ^E	
	RC	20	Infer the speaker's tone, mood and purpose ^D	4
	RC		Identify the important story elements such as setting, character, and plot	5
	LC	21	Analyze a story in terms of its elements ^D	
Quarter 4				
	LC		Give conclusions to realistic fiction listened to	8
	RC		Give conclusions to realistic fiction read	
	OL		State conclusion to realistic fiction	
	OL		State one's conclusion to realistic fiction listened to	
	WC	22	Write a short story (fiction/nonfiction) with its complete elements	5
	LC	23	Give one's reaction to an event or issue heard ^B	
	RC/LC	24	Distinguish fact from opinion in a narrative. ^E	5
	WC	25	Identify features of Journalistic Writing ^D	5
	WC	26	Distinguish among types of Journalistic Writing (news report, opinion article, feature article, and sports news article) ^D	5
	WC	27	Write a news report using the given facts ^E	6
	WC	28	Write/compose an editorial ^E	6

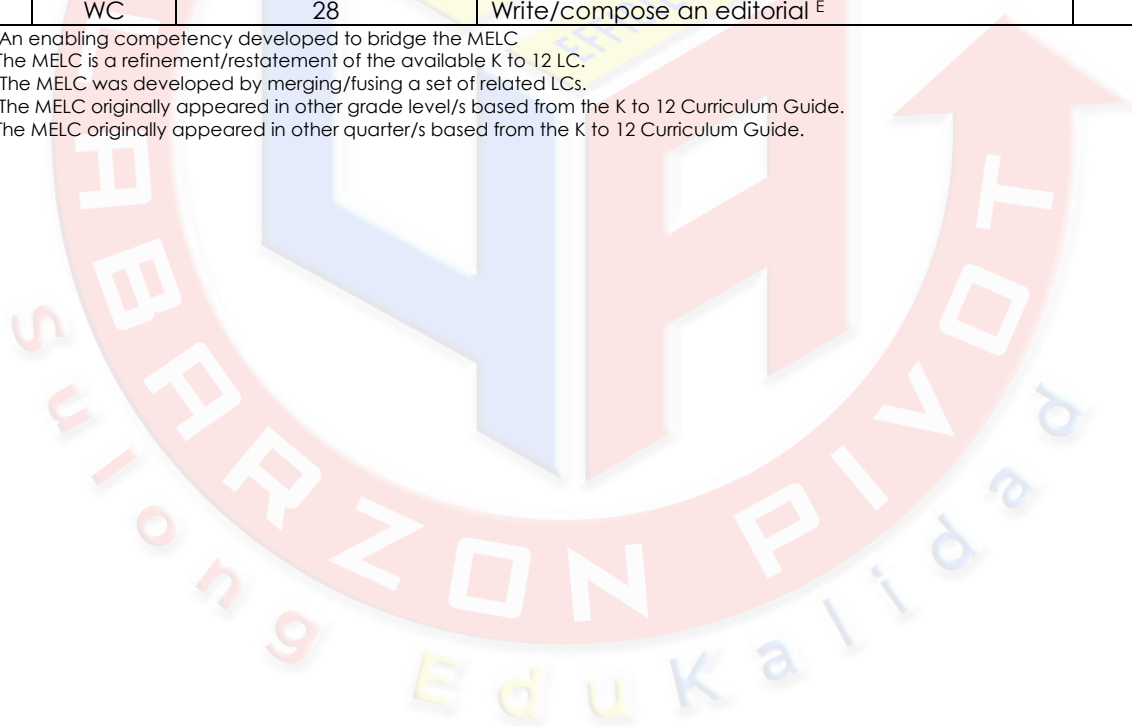
A - An enabling competency developed to bridge the MELC

B - The MELC is a refinement/restatement of the available K to 12 LC.

C - The MELC was developed by merging/fusing a set of related LCs.

D - The MELC originally appeared in other grade level/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

E - The MELC originally appeared in other quarter/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 5 – ENGLISH

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	WC	1	Fill-out forms accurately (school forms, deposit and withdrawal slips, etc.) ^E	3
	V		Clarify meaning of words using dictionaries, thesaurus, and/or online resources	2
	V	2	Infer the meaning of unfamiliar words (compound) based on given context clues (synonyms, antonyms, word parts) and other strategies	3
	V		Infer the meaning of unfamiliar words (blended) based on given context clues (synonyms, antonyms, word parts) and other strategies	3
	V		Infer the meaning of unfamiliar words (clipped) based on given context clues (synonyms, antonyms, word parts) and other strategies	3
	G		Identify, write and use a simple sentence.	2
	G		Differentiate simple, compound and complex sentence	2
	G	3	Use compound and complex sentences to show cause and effect and problem-solution relationship of ideas. ^E	4
	G	2	Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: -Aspects of verbs	5
	G		Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: -Subject and Verb Agreement ^D	5
	G		Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: -conjunctions	4
	G		Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: -Adverbs of Intensity and Frequency	4
Quarter 2				
	G	5	Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: -Aspects of Verbs ^E	6
	G		Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: -Modals ^E	6
	G		Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: -subordinate and coordinate conjunctions ^E	6
	VC	6	Identify point-of-view. ^E	5
	VC	7	Determine images/ideas that are explicitly used to influence viewers - Stereotypes - Point of view - Propagandas	10
	VC	8	Distinguish among various types of viewing materials ^E	7
Quarter 3				
	RC	9	Distinguish text-types according to purpose and features: classification, explanation, enumeration and time order. ^E	5
	LC		Restate sentences heard in one's own words	2
	LC		Summarize information from various text types	2
	RC		Make generalizations	2
	RC	10	Summarize various text types based on elements. ^E	5

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	A		Show tactfulness when communicating with others	2
	OL		Link comments to the remarks of others	2
	OL		Use appropriate strategies to keep the discussion going	2
	OL	11	Make a stand	6
	LC		Distinguish fact from opinion	3
	LC		Provide evidence to support understanding	3
	LC	12	Provide evidence to support opinion/fact. ^E	6
Quarter 4				
	OL		Use verbal and non-verbal cues in a TV broadcast	3
	VC		Infer target audience	3
	VC		Infer purposes of the visual media	3
	VC	13	Analyze how visual and multimedia elements contribute to the meaning of a text	5
	WC		Plan a two to three-paragraph composition using an outline/other graphic organizers	3
	RC		Use appropriate graphic organizers in texts read	3
	WC	14	Write paragraphs showing: cause and effect, comparison and contrast and problem-solution relationships. ^E	5
	WC		Compose a three-paragraph descriptive essay on self-selected topic	4
	WC		Revise writing for clarity - correct spelling	3
	WC		Revise writing for clarity - appropriate punctuation marks - transition/signal words	3
	WC	15	Write a feature article. ^E	5

A - An enabling competency developed to bridge the MELC

B - The MELC is a refinement/restatement of the available K to 12 LC.

C - The MELC was developed by merging/fusing a set of related LCs.

D - The MELC originally appeared in other grade level/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

E - The MELC originally appeared in other quarter/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 6 – ENGLISH

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	VC		Analyze the characters used in print, non-print, and digital materials (age and gender, race and nationality, attitude and behavior)	4
	VC		Analyze the setting used in print, non-print and digital materials, affluent or poor.	4
	VC		Infer the purpose of visual media ^A	4
	VC	1	Identify real or make-believe, fact or non-fact images. ^E	9
	VC	2	Identify the values suggested in the visual media. ^E	9
	VC	3	Make connections between information viewed and personal experiences. ^E	10
Quarter 2				
	LC		Note down relevant information from text heard	4
	RC		Note significant details of informational texts	
	RC		Respond appropriately to the messages of the different authentic texts	4
	LC	4	Distinguish various types of informational/factual text.	6
	LC	5	Detect biases and propaganda devices used by speakers. ^E	8
	OL		React on the content of the material presented	3
	VC		Infer purpose of the visual media	3
	VC		Infer the target audience	3
	VC	6	Analyze the elements used in print, non-print, and digital materials.	9
Quarter 3				
	SSR		Organize information from secondary sources in preparation for writing, reporting and similar academic tasks in collaboration with others	4
	OL		Provide evidence to support opinions	4
	OL		Make a stand based on informed opinion	4
	OL	7	Present a coherent, comprehensive report on differing viewpoints on an issue.	7
	LC		Note significant details	3
	LC	8	Evaluate narratives based on how the author developed the elements: -Setting -Characters (Heroes and Villains)	6
	LC		Evaluate narratives based on how the author developed the elements: -theme -point of view	6
	RC		Evaluate narratives based on how the author developed the elements: -Plot (chronological sequential, in medias res, flashback)	6
Quarter 4				
	G	9	Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: -tenses of verbs ^E	5
	G		Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: -Subordinate and coordinate conjunctions	5
	G		Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: Adverbs of intensity	5
	G		Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: Adverbs of frequency ^E	4
	G		Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: Adverbs of manner ^E	4

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	G		Compose clear and coherent sentences using appropriate grammatical structures: Adverbs of place and time ^E	4
	SSR		Take down relevant notes	2
	SSR		Assess credibility of sources of information	2
	WC		Plan a composition using an outline/other graphic organizers	2
	WC	10	Compose a persuasive essay on self-selected topic.	7

A - An enabling competency developed to bridge the MELC

B - The MELC is a refinement/restatement of the available K to 12 LC.

C - The MELC was developed by merging/fusing a set of related LCs.

D - The MELC originally appeared in other grade level/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

E - The MELC originally appeared in other quarter/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 7 – ENGLISH

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	V		Select an appropriate colloquial or idiomatic word or expression as a substitute for another word or expression	4
	V		Use appropriate idiomatic expressions in a variety of basic interpersonal communicative situations	
	V		Explain the predominance of colloquial and idiomatic expressions in oral communication	
	V	1	Supply other words or expressions that complete an analogy ^E	
	VC		Organize information from a material viewed	2
	VC		Determine the truthfulness and accuracy of the material viewed	2
	VC	2	Identify the genre of a material viewed (such as movie clip, trailer, news flash, internet-based program, documentary, video, etc.)	4
	G		Observe correct subject-verb agreement	4
	G	3	Use the passive and active voice meaningfully in varied contexts ^E	4
	G	4	Use the past and past perfect tenses correctly in varied contexts ^E	4
	G	5	Use direct and reported speech appropriately in varied contexts ^E	4
	G	6	Use phrases, clauses, and sentences appropriately and meaningfully ^E	4
	RC		Read intensively to find answers to specific questions	4
	RC		Scan for specific information	
	RC		Skim for major ideas using headings as guide	
	RC	7	Use the appropriate reading style (scanning, skimming, speed reading, intensive reading etc.) for one's purpose	
	Quarter 2			
	LC		Recognize main/key ideas	4
	LC		Note specific details/elements of the text listened to	
	LC		Extract information from the text listened to	
	LC	8	Use listening strategies based on purpose, familiarity with the topic and levels of difficulty of short texts listened to	
	RC		Use appropriate mechanisms/tools in the library or other sources for locating resources	2
	RC	9	Use an electronic search engine to locate specific resources ^B	3
	RC		Get information from the different parts of a book and from general references in the library	2
	RC	10	Gather current information from newspapers and other print and non-print media	3
	WC		Identify key ideas	3
	WC		Identify supporting details	
	WC		Simplify ideas	
	WC	11	Extract information from a text using a summary, precis, and paraphrase	3
	VC		Predict the gist of the material viewed based on the title, pictures, and excerpts of the material viewed	
	L		Draw similarities and differences of the featured selections in relation to the theme	
	VC	12	Compare content of materials viewed to other sources of information (print and radio) ^E	

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	V		Identify figures of speech that show comparison (simile metaphor, personification)	2
	V		Identify figures of speech that show contrast (irony, oxymoron, paradox)	2
	V		Classify sample texts into literal or figurative	2
	V		Discriminate between literal and figurative language	2
	V	13	Analyze relationships presented in analogies ^E	3
	RC		Use non-linear visuals as comprehensive aids in content texts ^A	2
	RC		Give the meaning of given signs and symbols (road signs, prohibited signs, etc.) ^A	
	RC		Transcode orally and in writing the information presented in diagrams, charts, table, graphs, etc. ^A	3
	RC	14	Transcode information from linear to non-linear texts and vice-versa ^D	
Quarter 3				
	F		Express ideas, opinions, feelings and emotions during interviews, group/panel discussions, forums/fora, debates, etc.	5
	F		Use the appropriate prosodic features of speech during interviews, discussions and forums	
	F		Employ the appropriate oral language and stance in an interview, a panel discussion, in a forum and in a debate	
	F	15	Use correct and appropriate multi-media resources when orally giving information, instructions, making explanations and narrating events in personal or factual recounts ^E	
	F	16	Use the appropriate oral language, stance and behavior when giving information, instructions, making explanations, and narrating events in factual and personal recounts ^E	4
	L		Identify the distinguishing features of revolutionary songs, poems, short stories, drama, and novels	5
	L		Discover literature as a tool to assert one's unique identity and to better understand other people	
	L	17	Explain how a selection may be influenced by culture, history, environment, or other factors ^E	
	VC		Make a stand on the material viewed	2
	VC	18	Express one's beliefs/convictions based on a material viewed ^E	4
	RC		Identify the author's intentions for writing	2
	RC		Make predictions about the text	2
	RC	19	Cite evidence to support a general statement ^E	3
	RC	20	React to what is asserted or expressed in a text ^B	3
	F		Express ideas and opinions based on text listened to	2
	F	21	Raise sensible, challenging thought provoking questions in public forums/panel discussions, etc. ^E	4
Quarter 4				
	WC		Organize information about a chosen subject using a graphic organizer	3
	WC		Organize information about a chosen subject using a one-step topic outline	
	WC	22	Distinguish features of academic writing ^D	3
	F		Observe and use the appropriate oral language, stance and behavior when giving information, instructions, making explanations, and narrating events in factual and personal recounts	4

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	F		Give clear precise and concise information, explanations and instructions in varied oral communication situations	
	F		Orally narrate events in factual and personal recounts using appropriate verbal and non-verbal cues	
	F	23	Employ a variety of strategies for effective interpersonal communication (interview, dialog, conversation) ^D	
	LC		Make simple inferences about thoughts and feelings expressed in the text listened to	
	LC		Process information mentioned in the text listened to	4
	LC	24	Determine the worth of ideas mentioned in the text listened to	
	VC		Differentiate reality from fantasy based on a material viewed	
	VC		Express one's beliefs/convictions based on a material viewed	4
	VC	25	Determine the truthfulness and accuracy of the material viewed ^E	
	L		Explain the literary devices used	
	L		Determine tone, mood, technique, and purpose of the author	
	L		Draw similarities and differences of the featured selections in relation to the theme	4
	L	26	Discover the conflicts presented in literary selections and the need to resolve those conflicts in non-violent ways ^E	
	L	27	Discover literature as a tool to assert one's unique identity and to better understand other people ^E	4
	L	28	Discover through Philippine literature the need to work cooperatively and responsibly in today's global village	4
	WC		Compose a capsule biography of a person interviewed	
	WC		Compose a biographical sketch based on a personal interview and background research	2
	WC	29	Compose an informative essay ^B	4

A - An enabling competency developed to bridge the MELC

B - The MELC is a refinement/restatement of the available K to 12 LC.

C - The MELC was developed by merging/fusing a set of related LCs.

D - The MELC originally appeared in other grade level/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

E - The MELC originally appeared in other quarter/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 8 – ENGLISH

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	V		Use context clues from the material viewed to determine the meaning of unfamiliar words or expressions	5
	L		Explain how the elements specific to a genre contribute to the theme of a particular literary selection	
	V	1	Determine the meaning of words and expressions that reflect the local culture by noting context clues	
	WC		Expand the content of an outline using notes from primary and secondary sources	2
	WC	2	Use conventions in citing sources ^E	5
	G	3	Use modals appropriately ^E	5
	G		Use appropriate cohesive devices in composing an informative speech	3
	G	4	Use emphasis markers for persuasive purposes ^E	5
	RC		Scan for logical connectors to determine the text type	2
	RC		Skim to determine key ideas	2
	RC		Use the appropriate reading style (scanning, skimming, speed reading, intensive reading etc.) for one's purpose.	2
	RC	5	Note implicit signals used by the writer to indicate coherence ^B	5
Quarter 2				
	RC		Transcode information from linear to nonlinear texts and vice-versa	3
	RC	6	Explain visual-verbal relationships illustrated in tables, graphs, and information maps found in expository texts	4
	G		Use appropriate grammatical signals or expressions suitable to each pattern of idea development: general to particular claim and counterclaim problem solution cause-effect and others	3
	G	7	Share ideas using opinion-marking signals ^E	5
	VC	8	Compare and contrast the presentation of the same topic in different viewing genres ^E	6
	VC	9	Compare and contrast one's beliefs/convictions with those presented in a material viewed ^E	6
	VC		Predict the gist of the material viewed based on the title, pictures, and excerpts	3
	VC	10	Discern positive and negative messages conveyed in a material viewed	6
Quarter 3				
	VC		Judge the relevance and worth of ideas presented in the material viewed	5
	LC		Judge the relevance and worth of ideas presented in the text listened to	
	VC		Determine the issue and stand presented in the material viewed	
	RC	11	Examine biases (for or against) made by the author	
	RC		Recognize propaganda techniques used in a given text	5
	V	12	Analyze intention of words or expressions used in propaganda techniques	
	LC		Distinguish facts from opinion cited in the text listened to	5

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	LC		Employ different listening strategies suited to the topic, purpose, and level of difficulty of the listening text	
	LC	13	Determine various social, moral, and economic issues discussed in the text listened to	
	L		Identify the notable literary genres contributed by Southeast Asian writers	6
	L		Identify the distinguishing features of notable poems, short stories, dramas, and novels contributed by Southeast Asian writers	
	L		Identify similarities and differences of the featured selections	
	L		Explain how a selection is influenced by culture, history, environment	
	L	14	Appreciate literature as a mirror to a shared heritage of people with diverse backgrounds ^B	
	G		Share ideas using opinion-marking signals	5
	G		Use emphasis markers for persuasive purposes	
	G	15	Use appropriate cohesive devices in various types of speech ^E	
	G		Review subject and verb agreement	4
	G	16	Use parallel structures ^E	6
Quarter 4				
	G		Use appropriate modifiers	2
	G		Use appropriate logical connectors for emphasis	
	G	17	Use appropriate grammatical signals or expressions suitable to each pattern of idea development: ^E • general to particular • claim and counterclaim • problem-solution • cause-effect • and others	5
	WC		Use writing conventions to indicate acknowledgement of sources	4
	WC	18	Expand the content of an outline using notes from primary and secondary sources ^E	
	RC		Draw conclusions from a set of details	4
	LC		Summarize information from the text listened to.	
	RC	19	Synthesize essential information found in various sources ^B	5
	WC		Distinguish parts of a paragraph ^A	
	WC	20	Compose effective paragraphs ^E	4
	WC		Distinguish features of different text types ^A	
	WC	21	Develop paragraphs that illustrate each text type (narrative in literature, expository, explanatory, factual and personal recount, persuasive) ^E	2
	F		Use the correct production of the sounds of English when delivering a manuscript or memorized speech in an oration, in a declamation or in a dramatic monologue	
	F		Deliver a manuscript/memorized oral speech with ease and fluency before an audience	2
	F		Use effective nonverbal communication strategies: gestures and body movements and eye contact, etc.	2
	F	22	Deliver a self-composed speech using all the needed speech conventions ^E	6

A - An enabling competency developed to bridge the MELC

B - The MELC is a refinement/restatement of the available K to 12 LC.

C - The MELC was developed by merging/fusing a set of related LCs.

D - The MELC originally appeared in other grade level/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

E - The MELC originally appeared in other quarter/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 9 – ENGLISH

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	G		Compose clear and coherent sentence using modals ^A	2
	G	1	Express permission, obligation and prohibition using modals ^E	5
	G		Identify parts of conditionals ^A	2
	G	2	Use conditionals in expressing arguments ^B	5
	V		Arrive at the meaning of words through formation (clipping, blending, acronymy, compounding, folk etymology, etc.)	4
	V		Note types of context clues (restatement, definition, synonyms, antonyms) used for a given word	4
	V		Provide words or expressions appropriate to a given situation	4
	V	3	Determine the vocabulary or jargons expected of a communicative style ^E	5
	V	4	Employ the appropriate communicative styles for various situations (intimate, casual, conversational, consultative, frozen) ^B	5
Quarter 2				
	RC		Compare and contrast similar information presented in different texts	6
	RC	5	Relate text content to particular issues, concerns or dispositions in life	10
	L		Explain how a selection may be influenced by culture, history, environment or other factors	5
	L		Analyze literature as means of valuing other people and other various circumstances in life	5
	L	6	Analyze literature as means of understanding unchanging values in the VUCA (volatile, uncertain, complex, ambiguous) world ^E	10
Quarter 3				
	LC		Reflect on the ideas of the speaker	2
	LC		Share on the personal opinions on the ideas listened to	2
	LC		Form decisions based on the ideas mentioned	2
	LC	7	Differentiate biases from prejudices ^E	5
	VC		Interpret the message conveyed in the material viewed	3
	VC		Analyze the information contained in the material viewed	3
	VC	8	Determine the relevance and truthfulness of the ideas presented in the material viewed ^E	5
	LC		Interpret the information listened to	3
	LC		Recognize unfaulty logic, unsupported facts and emotional appeal	3
	LC		Judge the relevance and worth of information/ideas	3
	LC	9	Judge the validity of the evidence listened to	5
Quarter 4				
	LC		Judge the relevance of the truthfulness of the ideas listened to	4
	LC		Judge the validity of the evidence listened to	4
	RC	10	Judge the relevance and worth of ideas, soundness of author's reasoning and the effectiveness of the presentation	8
	LC		Get the different sides of social, moral and economic issues affecting the nation	4
	RC		Relate text content to particular issues, concerns and dispositions in real life	4

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	VC		Take a stand on critical issues brought up in the material viewed	4
	LC	11	React to lay value judgment on critical issues that demand sound analysis and call for prompt actions ^B	8

A - An enabling competency developed to bridge the MELC

B - The MELC is a refinement/restatement of the available K to 12 LC.

C - The MELC was developed by merging/fusing a set of related LCs.

D - The MELC originally appeared in other grade level/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

E - The MELC originally appeared in other quarter/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 10 – ENGLISH

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1				
	RC	1	Use information from news reports, speeches, informative talks, panel discussions, etc. in everyday life ^B	5
	RC		Transcode information from linear to non-linear texts and vice-versa ^A	5
	RC		Explain illustrations from linear to non-linear texts and vice versa ^A	
	RC	2	Determine the effect of textual aids like advance organizers, titles, non-linear illustrations, etc. on the understanding of a text	
	VC		Determine how connected events contribute to the totality of a material viewed	5
	VC	3	Appraise the unity of plot, setting and characterization in a material viewed to achieve the writer's purpose ^E	
	VC		Express insights based on the ideas presented in the material viewed	5
	VC	4	Compare and contrast the contents of the materials viewed with outside sources of information in terms of accessibility and effectiveness ^E	
	LC		Determine the implicit and explicit signals, verbal, as well as non-verbal, used by the speaker to highlight significant points	5
	LC		Determine the roles of discourse markers (e.g. conjunctions, gambits, adverbs) signaling the functions of statements made	
	LC	5	Employ analytical listening in problem solving ^E	
	L		Explain how the elements specific to a selection build its theme	3
	L		Explain how the elements specific to a genre contribute to the theme of a particular literary selection	
	LC	6	Evaluate text content, elements, features, and properties using a set of criteria ^E	4
	LC	7	Evaluate listening texts in terms of accuracy, validity, adequacy, and relevance ^E	4
Quarter 2				
	G		Use words and expressions that affirm or negate	3
	G		Observe correct grammar in making definitions	
	G	8	Observe the language of research, campaigns, and advocacies ^E	
	WC		Use patterns and techniques of developing an argumentative claim	4
	WC	9	Identify parts and features of argumentative essays	
	VC		Detect bias and prejudice in the material viewed	4
	WC	10	Formulate a statement of opinion or assertion ^E	
	WC	11	Formulate claims of fact, policy, and value	3
	F		Employ appropriate pitch, stress, juncture, intonation, etc.	4
	F		Observe the correct stance and proper stage behavior as deemed necessary	
	F		Establish eye contact	
	F		Demonstrate confidence and ease of delivery	
	F	12	Employ the techniques in public speaking in a sample public speaking situation ^E	4
	F	13	Use appropriate multimedia resources that accompany language ^E	
	F		Use the correct sound of English when delivering impromptu and extemporaneous speech	2

Quarter	Domain	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	F	14	Make and deliver impromptu and extemporaneous speeches with ease and confidence	4
	F	15	Deliver special speeches like toast and roast speeches, tributes, welcome and closing remarks, speeches to introduce guest speakers/resource persons etc. effectively in varied speech situations ^E	4
	F	16	Deliver self-composed campaign speeches on Advocacies, Social Issues and Concerns ^E	4
Quarter 3				
	VC		Raise questions to clarify issues covered in the material viewed	4
	VC		Share viewpoints based on the ideas presented in the materials viewed	
	VC		Evaluate the information contained in the material viewed in terms of accuracy and effectiveness	
	WC	17	Compose an argumentative essay ^E	3
	WC	18	Use a variety of informative, persuasive, and argumentative writing techniques	
	WC	19	Compose an independent critique of a chosen selection	
	RC		Identify textual details ^A	1
	RC	20	Critique a literary selection based on the following approaches: ^C	4
	RC		- Overall artistic value of the structure and elements of the selection (structuralist/formalist)	4
	RC		- Treatment of underlying or overarching issue concerning human experience (moralist)	4
	RC		- Power struggles of characters (Marxist)	4
	RC		- Gender relationships of characters (feminist)	4
	RC		- Relevance of the selection to the historical context during which it was produced (historical)	4
	RC		- Personal significance of the selection to the reader (reader-response)	4
Quarter 4				
	V		Determine the definition of terminologies using dictionary, thesaurus and online sources ^A	2
	V	21	Distinguish technical terms used in research ^B	5
	V	22	Give technical and operational definitions ^E	4
	V	23	Give expanded definitions of words ^E	4
	G		Review subject and verb agreement ^A	3
	G	24	Observe correct grammar in making definitions ^E	5
	WC		Expand ideas using principles of cohesion and coherence	2
	WC		Acknowledge sources by preparing a bibliography	2
	WC		Use writing conventions to acknowledge sources	2
	WC	25	Compose a research report on a relevant social issue	7

A - An enabling competency developed to bridge the MELC

B - The MELC is a refinement/restatement of the available K to 12 LC.

C - The MELC was developed by merging/fusing a set of related LCs.

D - The MELC originally appeared in other grade level/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

E - The MELC originally appeared in other quarter/s based from the K to 12 Curriculum Guide.

• SCIENCE •

PIVOT^{4A}

BUDGET OF WORK

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW) IN SCIENCE

As DepEd CALABARZON (Region IV-A) supports the commitment of the to address the challenges of quality in basic education and realize its goals and objectives through the Sulong Edukalidad, with KITE as its four key reform areas:

- K to 12 Curriculum Review and Update
- Improvement of the Learning Environment
- Teachers` Upskilling and Reskilling
- Engagement of Stakeholders for Support and Collaboration,

The Curriculum and Learning Management Division (CLMD) upholds the vision and mission of the K to 12 program, stated in Section 5 of Republic Act 10533, or the Enhanced Basic Education Act of 2013 “the curriculum shall be flexible enough to enable and allow schools to localize, indigenize and enhance the same based on their respective educational and social contexts. The production and development of locally produced teaching materials shall be encouraged and approval of these materials shall devolve to the regional and division education units.

To accomplish this, the region responded through its program PIVOT 4A BOW Strategic Thrust No. 1 that seeks to (a) identify learning competencies in need of pre-requisite skills; and (b) organize evaluated learning competencies into 4AQuBE budget of work (BOW) in all learning areas for Key Stages 1-3. Together with other learning areas, this Teaching Guide in the utilization of 4AQuBE BOW was developed and reviewed by representative Education Program Supervisors (EPS) in Science in five (5) clustered divisions in Region IV-A. This PIVOT 4A BOW in Science 3 to 10 are the mapped Most Essential Learning Competencies (MELC) that every Science learner must exhibit at the end of each grade level per quarter. This will be taught in flexible time for 40 days with emphasis on the terminal objectives articulated as the MELC.

The spiral progression of the curriculum was considered, and the mastery of skills were unfolded as the basis by which more time was given emphasis on MELC whereby learners will achieve a level of mastery in pre-requisite knowledge and skills before moving forward to subsequent and enhancement skills. This is anchored on the Mastery Learning Model by John B. Carroll and B.S. Bloom. It is based on the assumptions that almost all students can learn and attain the mastery level if sufficient time, adequate instructions and timely help is provided to them according to their interest and abilities. Thus, time spent on learning is the key to mastery. This BOW represents emphasis on the repertoire of competencies important in the world of work and in a knowledge-based society.

There are 286 Learning Competencies in the K to 12 Science 3 to 10 Curriculum. In light of the regular instructional time, the Philippine educational system has been affected by many class disturbances not only limited by the natural disasters or phenomena but by other factors beyond the control of school system such as the unavailability/limited number of appropriate learning resources, large class size, ancillary assignments of teachers, and non-major teachers teaching Science, to name a few. In addition to this, the global pandemic on the challenges brought by Covid-19 shifted the curriculum to adapt in the new normal. Thus, the birth of this intervention to decongest curriculum yet adhere for the quality of learning outcomes was responded and will help teachers to adjust in the new normal of the learning delivery, as well as the schools division governance in curriculum management.

A. Features/Elements

The PIVOT 4A Budget of Work (BOW) in Science is a resource material in teaching Science that contains learning competencies in sequence of domain/strands per quarter as follows:

Quarter	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10
I	MT	MT	MT	MT	MT	FE	LT	ES
II	LT	LT	LT	LT	LT	ES	MT	FE
III	FE	FE	FE	FE	FE	MT	ES	LT
IV	ES	ES	ES	ES	ES	LT	FE	MT

- MT- Matter
- LT – Living Things and Their Environment
- FE – Force, Motion and Energy
- ES – Earth and Space

Each domain are composed of strands taught every quarter in spiral progression from Grades 3 to Grade 10 as follows:

- Matter (MT)
 - Changes that Matter Undergo
 - Properties and Structure of Matter
- Living Things and Their Environment (LT)
 - Parts and Functions of Animals and Plants
 - Heredity: Inheritance and Variation
 - Biodiversity and Evolution
 - Ecosystem
- Force, Motion and Energy (FE)
 - Force and Motion
 - Energy
- Earth and Space (ES)
 - Geology
 - Meteorology
 - Astronomy

The matrix of the PIVOT 4A BOW shows the Most Essential Learning Competencies (MELC) that every learner is expected to achieve at the end of each quarter by grade level. It is presented in four columns. The first column (I) represents the quarter in the grade level of Science domain/strand with the intended MELC. The second column (II) shows the continuous numbering of MELC per grade level/quarter. The third column (III) states the learning competencies of the mapped MELC with pre-requisite skills placed before the terminal objectives of the numbered Most Learning Competencies (MELC). These pre-requisite skills are the enabling skills which are not numbered in column II that must be taught by teacher and learned by all Science pupils/students prior to achieve the terminal objectives of the MELC. Lastly, column (IV) presents the number of days to be taught that the MELC must be realized.

B. How to Use this BOW?

The flexibility of learning depends on the pacing of students and teachers, yet, this 40-days non-negotiable instructional time per quarter will allow teachers to focus entirely in the delivery of learning for the MELC. Anchored on the 2C2IR teaching-learning approaches, other appropriate teaching strategies or learning models may be used as necessary.

The PIVOT 4A BOW in Science is composed of four (4) columns. The first column is intended for the **Quarter**; the second one is for the **Most Essential Learning Competencies (MELC)**; the third for the **Learning Competencies**; and the last one for the **No. of Days Taught**.

Quarter (A)	Most Essential Learning Competencies (MELC) (B)	Learning Competencies (C)	No. of Days Taught (D)
(E)	→	→	
(E)	→	→	
(F)	→ 1		

In using the PIVOT 4A BOW in Science, it is important to understand the figure above marked by the following specifications:

- A. **Quarter**
- B. **Most Essential Learning Competencies (MELC)**
- C. **Learning Competencies**
- D. **Number of Days Taught**
- E. **Enabling Competencies.** These were taken from the K to 12 Curriculum Guide which teachers shall use in bridging the lessons especially in reaching and targeting the Most Essential Learning Competencies (MELC).
- F. **Most Essential Learning Competencies (MELC).** In each PIVOT 4A BOW, the MELC is symbolized or marked by numbers. These identified MELCs may be of the same variant of the K to 12 LCs or enabling competencies. But in some cases, MELCs were produced by merging/fusing some LCs or enabling competencies.

Further, Science teachers should:

- look for the grade level they are handling and the existing quarter at the time of teaching-learning delivery;
- check the MELC or LCs to be taught in a particular quarter;
- take note that the first LC or set of LCs in the BOW becomes the first lesson to be taught in a quarter;
- determine if the MELC has enabling competencies/skills that must be mastered first prior to attaining the terminal competencies (MELC) or the LCs which are not numbered in column II;
- design their lessons using the PIVOT 4A considering the number of days these LCs must be taught, the instructional objectives to meet the learning targets/goals of the lesson, the appropriate teaching strategies/approaches/methods specifically the use of 2C2IR and other models in teaching, and the alignment of the desired learning outcomes to exhibit the mastery level in the achievement of MELC; and
- deliver the LCs as specified in the BOW/quarter using varied platforms of teaching and learning modalities /Blended Learning.

GRADE 3 – SCIENCE

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
		Describe the different objects based on their characteristics (e.g. shape, weight, volume, ease of low)	3
	1	Classify objects and materials as solid, liquid, and gas based on some observable characteristics	15
		describe ways on the proper use and handling solid, liquid and gas found at home and in school;	2
	2	Describe changes in materials based on the effect of temperature: 1. Solid to liquid 2. Liquid to solid 3. Liquid to gas 4. Solid to gas	20
Quarter 2			
		Enumerate healthful habits to protect the sense organs;	10
	3	Describe the parts and functions of the sense organs of the human body;	2
	4	Describe animals in their immediate surroundings;	3
	5	Identify the external parts and functions of animals	3
	6	Classify animals according to body parts and use;	2
		Describe ways of proper handling of animals	2
	7	State the importance of animals to humans;	1
	8	Describe the parts of different kinds of plants	3
		Describe ways of caring and proper handling of plants	1
	9	State the importance of plants to humans	1
	10	Compare living with nonliving things	3
		infer that living things reproduce;	1
	11	Identify observable characteristics that are passed on from parents to offspring (e.g., humans, animals, plants);	2
	12	Identify the basic needs of humans, plants and animals such as air, food, water, and shelter	2
	13	Explain how living things depend on the environment to meet their basic needs;	2
	14	Recognize that there is a need to protect and conserve the environment.	2
Quarter 3			
		Identify things that can make objects move such as people, water, wind, magnets;	5
		Describe the movements of objects such as fast/slow, forward/backward, stretching/compressing;	5
	15	Describe the position of a person or an object in relation to a reference point such as chair, door, another person;	15
		Describe sources of light and sound, heat and electricity;	5
		Enumerate uses of light, sound, heat and electricity	3
	16	Describe the different uses of light, sound, heat and electricity in everyday life	7
Quarter 4			
		Describe the things found in the surroundings;	2
	17	Relate the importance of surroundings to people and other living things;	10
	18	Describe the changes in the weather over a period of time	8
		Communicate how different types of weather affect activities in the community;	2
	19	Enumerate and practice safety and precautionary measures in dealing with different types of weather.	8
		Enumerate safety measures to avoid the harmful effects of the Sun's heat and light;	2
		Communicate how the natural objects in the sky affect daily activities;	2

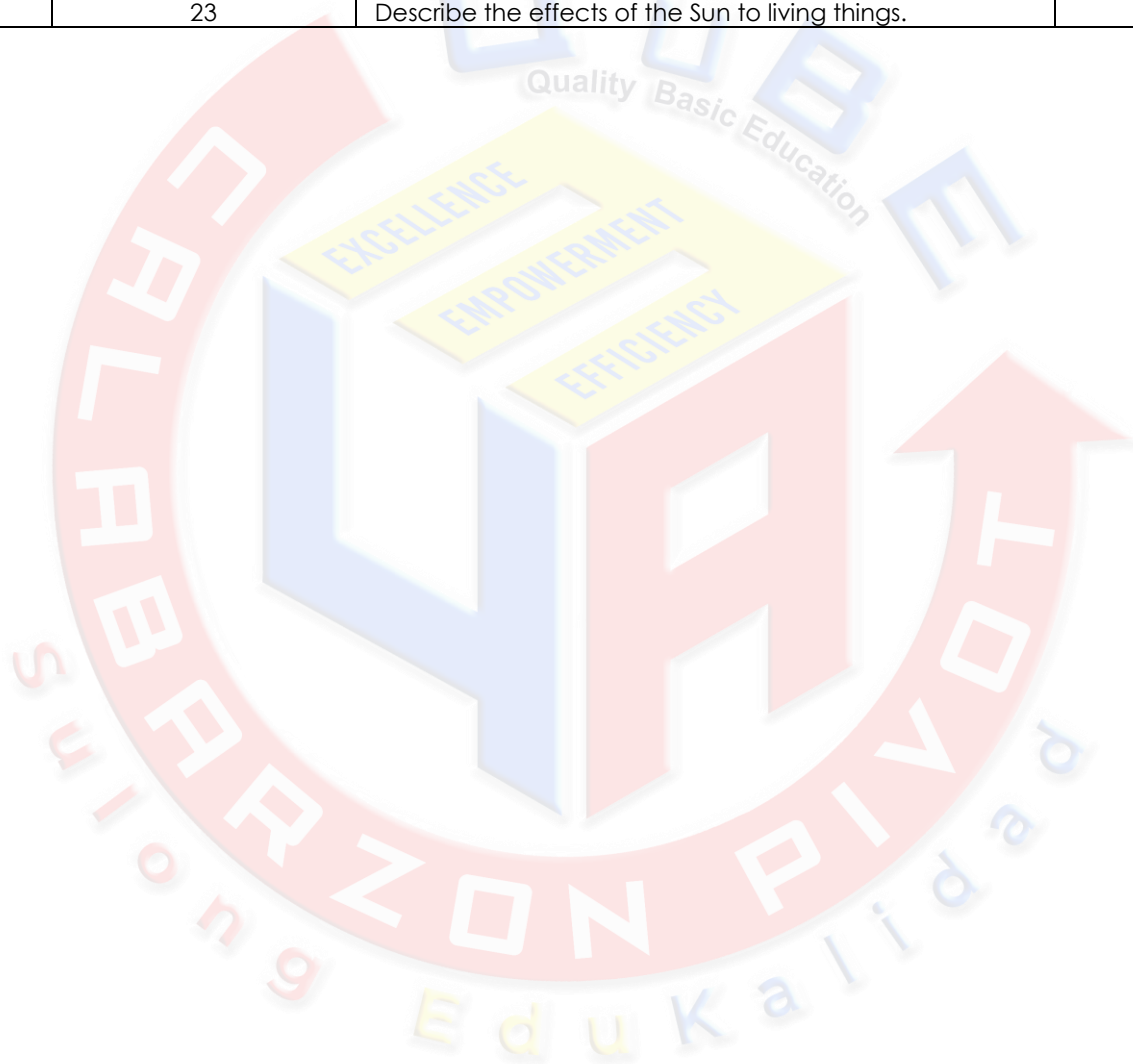
Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	20	Describe the natural objects that are found in the sky during daytime and nighttime	6

GRADE 4 – SCIENCE

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
	1	Classify materials based on the ability to absorb water, float, sink, undergo decay.	12
	2	Describe changes in solid materials when they are bent, pressed, hammered, or cut.	10
	3	Describe changes in properties of materials when exposed to certain conditions such as temperature or when mixed with other materials.	10
		Identify the effects of decaying materials on one's health and safety	1
		Demonstrate proper disposal of waste according to the properties of its materials	1
	4	Identify changes in materials whether useful or harmful to one's environment.	6
Quarter 2			
		Identify the causes and treatment of diseases of the major organs.	2
		Practice habits to maintain a healthy body	1
	5	Describe the main function of the major organs	6
	6	Communicate that the major organs work together to make the body function properly.	6
		Make a survey of animals found in the community and their specific habitats;	1
		Choose which animal to raise in a particular habitat	1
		Compare body movements of animals in their habitat.	1
	7	Infer that body structures help animals adapt and survive in their particular habitat.	3
		Make a survey of plants found in the community and their specific habitats;	1
		Choose which plants to grow in a particular habitat	1
		Conduct investigation on the specialized structures of plants given varying environmental conditions: light, water, temperature, and soil type	2
	8	Identify the specialized structures of terrestrial and aquatic plants.	3
	9	Compare the stages in the life cycle of organisms.	3
	10	Describe the effect of the environment on the life cycle of organisms.	2
	11	Describe some types of beneficial interactions among living things.	3
		Describe certain types of harmful interactions among living things.	1
	12	Describe the effects of interactions among organism in their environment.	3
Quarter 3			
		Practice safety measures in physical activities and proper handling of materials;	2
	13	Explain the effects of force applied to an object.	8
		Describe the force exerted by magnets	2
	14	Characterize magnetic force.	8
	15	Describe how light, sound and heat travel.	9
		Describe ways to protect oneself from exposure to excessive light, heat, and sound.	1
	16	Investigate properties and characteristics of light and sound.	10
Quarter 4			
	17	Compare and contrast the characteristics of different types of soil.	5
	18	Explain the use of water from different sources in the context of daily activities.	5
		Describe the importance of the water cycle	1

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		Infer the importance of water in daily activities.	1
	19	Trace and describe the importance of water cycle.	6
		Record in a chart the weather conditions.	1
		Make simple interpretations about the weather as recorded in the weather chart.	1
	20	Use weather instruments to measure the different weather components in a weather chart	5
	21	Identify safety precautions during different weather conditions.	5
	22	Describe the changes in the position and length of shadows in the surroundings as the position of the Sun changes.	5
		Describe the role of the Sun in the water cycle;	1
		Describe the role of the Sun to living things	1
	23	Describe the effects of the Sun to living things.	3

GRADE 5 – SCIENCE

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
	1	Use the properties of materials whether they are useful or harmful.	10
	2	Investigate changes that happen in materials under the following conditions: 1. presence or lack of oxygen; and 2. application of heat	12
		Recognize the importance of recycle, reduce, reuse, recover and repair in waste management.	6
	3	Design a product out of local, recyclable solid and/ or liquid materials in making useful products.	12
Quarter 2			
		Give ways of taking care of the reproductive organs	2
	4	Describe the parts of the reproductive system and their functions.	6
		Describe the changes that occur during puberty	2
	5	Explain the menstrual cycle.	5
	6	Describe the different modes of reproduction in animals such as in butterflies, mosquitoes, frogs, cats and dogs.	6
	7	Describe the reproductive parts in plants and their functions.	5
	8	Describe the different modes of reproduction in flowering and non-flowering plants such as moss, fern, mongo and others.	5
	9	Discuss the interactions among living things and non-living things in estuaries and intertidal zones.	5
	10	Explain the need to protect and conserve estuaries and intertidal zones.	4
Quarter 3			
		Use appropriate measuring tools and correct standard units	3
	11	Describe the motion of an object by tracing and measuring its change in position (distance travelled) over a period of time;	4
	12	Discuss why some materials are good conductors of heat and electricity.	5
		Infer how black and colored objects affect the ability to absorb heat;	3
	13	Relate the ability of the material to block, absorb or transmit light to its use.	6
	14	Infer the conditions necessary to make a bulb light up;	6
	15	Determine the effects of changing the number or type of components in a circuit.	5
		Infer that electricity can be used to produce magnets;	2
	16	Design an experiment to determine the factors that affect the strength of the electromagnet.	6
Quarter 4			
	17	Describe how rocks turn into soil.	4
		Communicate the data collected from the investigation on soil erosion;	3
	18	Investigate extent of soil erosion in the community and its effects on living things and the environment.	7
		Observe the changes in the weather before, during and after a typhoon;	5
		Describe the effects of the winds, given a certain storm warning signal;	2
		Describe the effects of a typhoon on the community.	2
	19	Characterize weather disturbances in the Philippines and describe their effects to daily life.	4
		Relate the cyclical pattern to the length of a month;	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	20	Infer the pattern in the changes in the appearance of the Moon.	5
	21	Identify star patterns that can be seen at particular times of the year.	6

GRADE 6 – SCIENCE

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
	1	Describe the appearance and uses of uniform and non-uniform mixtures.	20
		Tell the benefits of separating mixtures from products in the community	2
	2	Enumerate techniques in separating mixtures such as decantation, evaporation, filtering, sieving and using magnet.	18
Quarter 2			
	3	Explain how the organs of each organ system work together.	12
	4	Explain how the different organ systems work together.	5
	5	Determine the distinguishing characteristics of vertebrates and invertebrates.	10
	6	Discuss the interactions among living things and non-living things in tropical rainforest, coral reefs and mangrove swamps.	8
	7	Explain the need to protect and conserve tropical rainforests, coral reefs and mangrove swamps.	5
Quarter 3			
	8	Infer how friction and gravity affect movements of different objects.	10
	9	Demonstrate how sound, heat, light and electricity can be transformed.	15
		Demonstrate the practical and safe uses of simple machines	5
	10	Manipulate simple machines to describe their characteristics and uses.	10
Quarter 4			
	11	Describe the changes on the Earth's surface as a result of earthquakes and volcanic eruptions.	5
	12	Enumerate what to do before, during and after earthquake and volcanic eruptions.	5
		Discuss appropriate activities for specific seasons in the Philippines	2
	13	Describe the different seasons in the Philippines.	3
		Demonstrate rotation and revolution of the Earth using a globe to explain day and night and the sequence of seasons;	2
	14	Differentiate between rotation and revolution and describe the effects of the Earth's motions	6
	15	Compare the planets of the solar system.	10
	16	Construct a model of the solar system showing the relative sizes of the planets and their relative distances from the Sun	7

GRADE 7 – SCIENCE

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
	1	Describe the components of a scientific investigation.	6
		Describe some properties of metals and non-metals such as luster, malleability, ductility, and conductivity.	3
	2	Recognize that substances are classified into elements and compounds	10
		Investigate properties of acidic and basic mixtures using natural indicators; and	4
	3	Distinguish mixtures from substances based on a set of properties	7
	4	Investigate properties of unsaturated or saturated solutions.	5
	5	Express concentrations of solutions quantitatively by preparing different concentrations of mixtures according to uses and availability of materials.	5
Quarter 2			
	6	Identify parts of the microscope and their functions.	3
	7	Focus specimens using the compound microscope.	3
	8	Describe the different levels of biological organization from cell to biosphere.	4
	9	Differentiate plant and animal cells according to presence or absence of certain organelles.	4
	10	Explain why the cell is considered the basic structural and functional unit of all organisms.	3
		Identify beneficial and harmful microorganisms.	3
		Describe the process of fertilization.	1
	11	Differentiate asexual from sexual reproduction in terms of: 1. number of individuals involved 2. similarities of offspring to parents.	5
	12	Differentiate biotic from abiotic components of an ecosystem.	5
	13	Describe the different ecological relationships found in an ecosystem.	3
		Predict the effect of changes in one population on other populations in the ecosystem.	3
	14	Predict the effect of changes in abiotic factors on the ecosystem.	3
Quarter 3			
	15	Describe the motion of an object in terms of distance or displacement, speed or velocity, and acceleration.	8
		Differentiate quantities in terms of magnitude and direction.	3
	16	Create and interpret visual representation of the motion of objects such as tape charts and motion graphs.	2
		Differentiate transverse from longitudinal waves, and mechanical from electromagnetic waves;	2
	17	Infer that waves carry energy.	3
		Describe how organisms produce, transmit, and receive sound of various frequencies (infrasonic, audible, and ultrasonic sound).	2
		Explain sound production in the human voice box, and how pitch, loudness, and quality of sound vary from one person to another.	2
	18	Describe the characteristics of sound using the concepts of wavelength, velocity, and amplitude.	3
		Infer that light travels in a straight line.	2
		Relate the characteristics of waves;	2
	19	Explain color and intensity of light in terms of its wave characteristics	3

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	20	Infer the conditions necessary for heat transfer to occur.	5
	21	Describe the different types of charging processes.	3
Quarter 4			
		Describe the location of the Philippines with respect to the continents and oceans of the world.	4
	22	Demonstrate how places on Earth may be located using a coordinate system.	4
		Recognize that soil, water, rocks, coal, and other fossil fuels are Earth materials that people use as resources.	6
	23	Cite and explain ways of using Earth's resources sustainably.	6
		Explain how some human activities affect the atmosphere.	3
	24	Discuss how energy from the Sun interacts with the layers of the atmosphere.	5
		Describe the effects of certain weather systems in the Philippines.	2
	25	Account for the occurrence of land and sea breezes, monsoons, and inter-tropical convergence zone (ITCZ).	3
		Show what causes change in the seasons in the Philippines using models;	1
	26	Using models, relate: - the tilt of the Earth to the length of daytime; - the length of daytime to the amount of energy received; - the position of the Earth in its orbit to the height of the Sun in the sky; - the height of the Sun in the sky to the amount of energy received; - the latitude of an area to the amount of energy the area receives	2
		Collect, record, and report data on the beliefs and practices of the community in relation to eclipses	2
	27	Explain how solar and lunar eclipses occur using models	2

GRADE 8 – SCIENCE

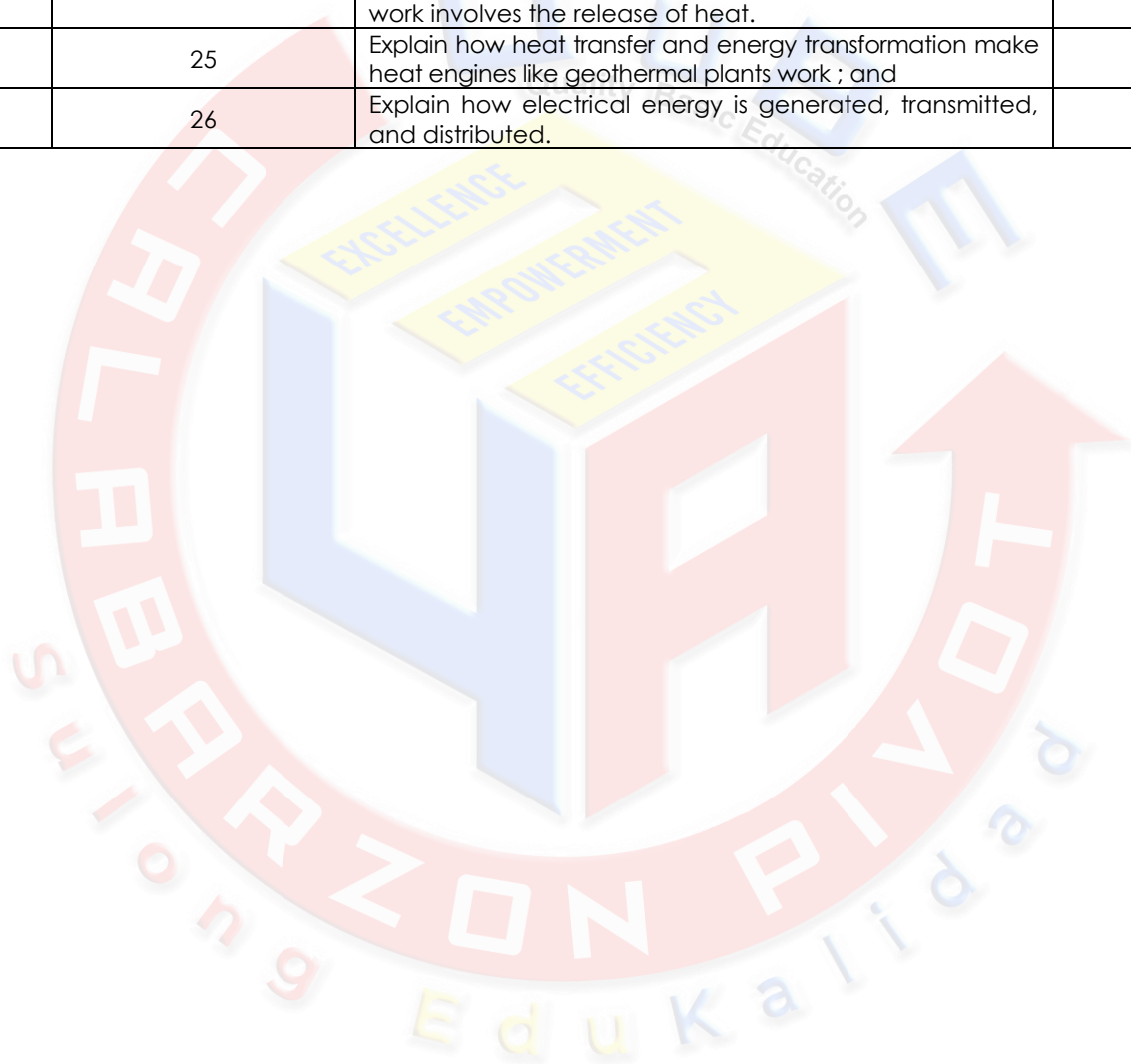
Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
	1	Investigate the relationship between the amount of force applied and the mass of the object to the amount of change in the object's motion.	3
		Demonstrate how a body responds to changes in motion.	1
	2	Infer that when a body exerts a force on another, an equal amount of force is exerted back on it.	4
		Infer that circular motion requires the application of constant force directed toward the center of the circle.	2
	3	Relate the laws of motion to bodies in uniform circular motion.	3
		Identify situations in which work is done and in which no work is done.	2
	4	Describe how work is related to power and energy.	2
		Differentiate potential and kinetic energy.	2
	5	Identify and explain the factors that affect potential and kinetic energy.	2
		Infer how the movement of particles of an object affects the speed of sound through it.	2
	6	Investigate the effect of temperature to speed of sound.	2
		Demonstrate the existence of the color components of visible light using a prism or diffraction grating.	1
		Explain that red is the least bent and violet the most bent according to their wavelengths or frequencies	1
	7	Explain the hierarchy of colors in relation to energy of visible light.	2
	8	Differentiate between heat and temperature at the molecular level.	3
	9	Infer the relationship between current and voltage.	2
		Differentiate electrical power and electrical energy.	1
	10	Explain the advantages and disadvantages of series and parallel connections in homes.	2
	11	Explain the functions of circuit breakers, fuses, earthing, double insulation, and other safety devices in the home.	3
Quarter 2			
	12	Using models or illustrations, explain how movements along faults generate earthquakes.	5
	13	Differentiate the: 1. epicenter of an earthquake from its focus; 2. intensity of an earthquake from its magnitude; 3. active and inactive faults.	7
		Demonstrate how underwater earthquakes generate tsunamis.	3
	14	Explain how earthquake waves provide information about the interior of the earth.	4
		Explain how typhoons develop.	2
		Infer why the Philippines is prone to typhoons.	2
		Explain how landmasses and bodies of water affect typhoons;	2
	15	Explain how typhoon develops and how it is affected by landmasses and bodies of water.	3
	16	Trace the path of typhoons that enter the Philippine Area of Responsibility (PAR) using a map and tracking data;	5
		Predict the appearance of comets based on recorded data of previous.	2
		Explain the regular occurrence of meteor showers.	1
	17	Compare and contrast comets, meteors, and asteroids.	4
Quarter 3			
	18	Explain the properties of solids, liquids, and gases	10

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		based on the particle nature of matter.	
	19	Explain physical changes in terms of the arrangement and motion of atoms and molecules.	6
	20	Determine the number of protons, neutrons, and electrons in a particular atom.	13
		Trace the development of the periodic table from observations based on similarities in properties of elements.	4
	21	Use the periodic table to predict the chemical behavior of an element.	7
Quarter 4			
		Identify healthful practices that affect the digestive system.	1
		Explain how diseases of the digestive system are prevented, detected, and treated.	2
	22	Explain ingestion, absorption, assimilation, and excretion.	5
	23	Compare mitosis and meiosis, and their role in the cell-division cycle.	5
	24	Explain the significance of meiosis in maintaining the chromosome number.	2
	25	Predict phenotypic expressions of traits following simple patterns of inheritance.	5
	26	Explain the concept of a species.	2
	27	Classify organisms using hierarchical taxonomic system.	4
	28	Explain the advantage of high biodiversity in maintaining the stability of an ecosystem.	3
	29	Describe the transfer of energy through the trophic levels.	3
	30	Analyze the roles of organisms in the cycling of materials.	3
	31	Explain how materials cycle in an ecosystem.	3
	32	Suggest ways to minimize human impact on the environment.	2

GRADE 9 – SCIENCE

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
	1	Explain how the respiratory and circulatory systems work together to transport nutrients, gases, and other molecules to and from the different parts of the body.	10
	2	Infer how one's lifestyle can affect the functioning of respiratory and circulatory systems.	5
		Describe the location of genes in chromosomes.	2
	3	Explain the different patterns of Non-Mendelian inheritance.	10
	4	Relate species extinction to the failure of populations of organisms to adapt to abrupt changes in the environment.	3
	5	Differentiate basic features and importance of photosynthesis and respiration.	10
Quarter 2			
		Describe how Bohr model of the atom improved Rutherford's atomic model	2
	6	Explain how the Quantum Mechanical Model of the atom describes the energies and positions of the electrons	4
		Explain the formation of ionic and covalent bonds.	4
	7	Recognize different types of compounds (ionic or covalent) based on their properties such as melting point, hardness, polarity, and electrical and thermal conductivity.	6
		Explain properties of metals in terms of their structure.	2
	8	Explain how ions are formed.	4
	9	Explain how the structure of the carbon atom affects the type of bonds it forms.	5
	10	Recognize the general classes and uses of organic compounds.	4
	11	Use the mole concept to express mass of substances.	4
	12	Determine the percentage composition of a compound given its chemical formula and vice versa.	5
Quarter 3			
		Describe the different types of volcanoes	2
	13	Describe the different types of volcanoes and volcanic eruption.	5
		Differentiate between active and inactive volcanoes.	5
	14	Explain what happens when volcanoes erupt.	6
	15	Illustrate how energy from volcanoes may be tapped for human use.	5
	16	Explain how different factors affect the climate of an area.	5
	17	Describe certain climatic phenomena that occur on a global level.	3
		Infer the characteristics of stars based on the characteristics of the Sun.	2
		Infer that the arrangement of stars in a group (constellation) does not change.	2
		Observe that the position of a constellation changes in the course of a night.	3
	18	Show which constellations may be observed at different times of the year using models.	2
Quarter 4			
	19	Describe the horizontal and vertical motions of a projectile;	6
	20	Investigate the relationship between the angle of release and the height and range of the projectile;	1
		Examine effects and predict causes of collision-related damages/injuries;	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	21	Relate impulse and momentum to collision of objects (e.g., vehicular collision);	2
		Explain energy transformation in various activities/events (e.g., waterfalls, archery, amusement rides);	4
	22	Infer that the total momentum before and after collision is equal;	4
		Infer that the total mechanical energy remains the same during any process;	3
		Explain why machines are never 100-percent efficient;	2
	23	Perform activities to demonstrate conservation of mechanical energy;	3
	24	Construct a model to demonstrate that heat can do work;	3
		Infer that heat transfer can be used to do work, and that work involves the release of heat.	2
	25	Explain how heat transfer and energy transformation make heat engines like geothermal plants work ; and	3
	26	Explain how electrical energy is generated, transmitted, and distributed.	5

GRADE 10 – SCIENCE

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
		Describe the distribution of active volcanoes, earthquake epicenters, and major mountain belts;	2
	1	Describe and relate the distribution of active volcanoes, earthquake epicenters, and major mountain belts to Plate Tectonic Theory;	6
	2	Describe the different types of plate boundaries.	5
	3	Explain the different processes that occur along the plate boundaries.	8
		Describe the internal structure of the Earth.	4
	4	Describe the possible causes of plate movement.	7
	5	Enumerate the lines of evidence that support plate movement.	8
Quarter 2			
	6	Compare the relative wavelengths of different forms of electromagnetic waves.	6
	7	Cite examples of practical applications of the different regions of EM waves, such as the use of radio waves in telecommunications.	4
	8	Explain the effects of EM radiation on living things and the environment.	5
	9	Predict the qualitative characteristics (orientation, type, and magnification) of images formed by plane and curved mirrors and lenses.	6
		Apply ray diagramming techniques in describing the characteristics and positions of images formed by lenses.	4
	10	Identify ways in which the properties of mirrors and lenses determine their use in optical instruments (e.g., cameras and binoculars).	5
		Demonstrate the generation of electricity by movement of a magnet through a coil.	3
	11	Explain the operation of a simple electric motor and generator.	7
Quarter 3			
		Describe the parts of the reproductive system and their functions.	2
	12	Explain the role of hormones involved in the female and male reproductive systems.	6
	13	Describe the feedback mechanisms involved in regulating processes in the female reproductive system (e.g., menstrual cycle).	6
	14	Describe how the nervous system coordinates and regulates these feedback mechanisms to maintain homeostasis.	5
	15	Explain how protein is made using information from DNA.	7
	16	Explain how mutations may cause changes in the structure and function of a protein.	3
	17	Explain how fossil records, comparative anatomy, and genetic information provide evidence for evolution.	2
	18	Explain the occurrence of evolution.	3
	19	Explain how species diversity increases the probability of adaptation and survival of organisms in changing environments.	3
		Suggest ways to minimize human impact on the environment.	1
	20	Explain the relationship between population growth and carrying capacity.	2
Quarter 4			
	21	Investigate the relationship between: 1. volume and pressure at constant temperature of a	12

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		gas; 2. volume and temperature at constant pressure of a gas; 3. explains these relationships using the kinetic molecular theory.	
	22	Recognize the major categories of biomolecules such as carbohydrates, lipids, proteins, and nucleic acids.	8
	23	Apply the principles of conservation of mass to chemical reactions.	8
	24	Explain how the factors affecting rates of chemical reactions are applied in food preservation and materials production, control of fire, pollution, and corrosion.	12

• MATHEMATICS •

PIVOT^{4A}

BUDGET OF WORK

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW) IN MATHEMATICS

A. Features/Elements

The PIVOT 4A Budget of Work for Mathematics (PIVOT 4A BOW-Mathematics) merges the Most Essential Learning Competencies (MELCs) issued by the Department of Education and the PIVOT 4A BOW of DepEd CALABARZON. This is a resource material for teaching Mathematics that contains learning competencies from Grade 1 to Grade 10 as prescribed by the K to 12 Basic Education Curriculum of the Department of Education.

The document contains the quarterly learning domains of each grade level (column 1), the MELCs represented by the number which also refers to week number it should be undertaken in class (column 2), specific learning competencies pertinent to each learning domain which are also the enabling competencies for each MELC (column 3), and the number of days each learning competency should be taught in class (column 4).

The number of days suggests the number of class time the teacher/facilitator should devote to the learning competency. On a quarterly basis, the number of days allotted is 40 class days.

The PIVOT 4A BOW-Mathematics is grouped according to grade levels and learning domains on a quarterly basis.

B. How to Use this PIVOT 4A BOW-Mathematics?

The PIVOT 4A BOW-Mathematics is a resource for teachers and could be used as reference for the development of lesson plans and lesson logs.

The PIVOT 4A BOW in Mathematics is composed of four (4) columns. The first column is intended for the **Quarter**; the second one is for the **Most Essential Learning Competencies (MELC)**; the third for the **Learning Competencies**; and the last one for the **No. of Days Taught**.

Quarter (A)	Most Essential Learning Competencies (MELC) (B)	Learning Competencies (C)	No. of Days Taught (D)
(E)			
(E)			
(F)	1		

In using the PIVOT 4A BOW in Mathematics, it is important to understand the figure above marked by the following specifications:

- A. **Quarter**
- B. **Most Essential Learning Competencies (MELC)**
- C. **Learning Competencies**
- D. **Number of Days Taught**
- E. **Enabling Competencies.** These were taken from the K to 12 Curriculum Guide which teachers shall use in bridging the lessons especially in reaching and targeting the Most Essential Learning Competencies (MELC).

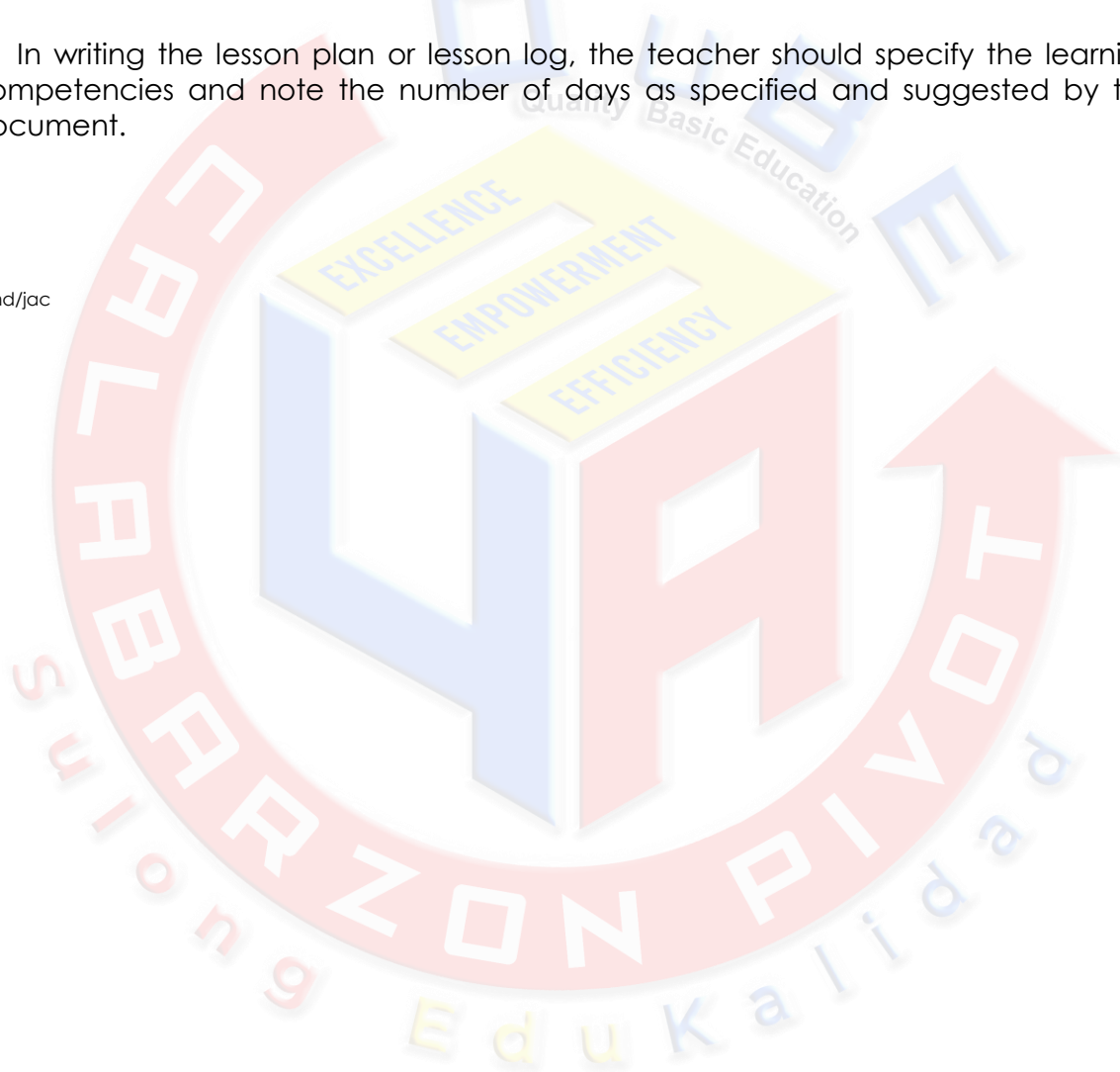
- F. **Most Essential Learning Competencies (MELC).** In each PIVOT 4A BOW, the MELC is symbolized or marked by numbers. These identified MELCs may be of the same variant of the K to 12 LCs or enabling competencies. But in some cases, MELCs were produced by merging/fusing some LCs or enabling competencies.

In using the materials, the teachers should

- look for the grade level being handled;
- identify the current quarter and week number which is equivalent to the MELC number for the particular quarter;
- identify the learning competencies to be taught during the day or week; and
- observe the number of days the learning competencies should be taught.

In writing the lesson plan or lesson log, the teacher should specify the learning competencies and note the number of days as specified and suggested by the document.

clmd/jac

GRADE 1 – MATHEMATICS

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
Number and Number Sense	1	1. Visualizes and represents numbers from 0-100 using a variety of materials. - Visualizes and represents numbers from 0 - 51 using a variety of materials arranged in a particular way. - Represents numbers from 51-100 using a variety of materials.	4
		2. Counts the number of objects in a given set by ones and tens.	4
	2	3. Identifies the number that is one more or one less from a given number.	
		4. Composes and decomposes a given number. E.g. 5 is 5 and 0, 4 and 1, 3 and 2, 2 and 3, 1 and 4, 0 and 5.	4
	3	5. Regroups sets of ones into sets of tens and sets of tens into hundreds using objects.	
	4	6. Visualizes, represents, and compares two sets using the expressions "less than," "more than," and "as many as". - Visualizes, represents, and compares two sets using the expression "less than". - Visualizes, represents, and compares two sets using the expression "more than". - Visualizes, represents, and compares two sets using the expression "as many as".	3
		7. Visualizes, represents, and orders sets from least to greatest and vice versa.	1
	5	8. Reads and writes numbers up to 100 in symbols and in words. - Reads and writes numbers from 0 to 25. - Reads and writes numbers from 26 to 50. - Reads and writes numbers from 51 to 75. - Reads and writes numbers from 76 to 100. - Reads and writes numbers up to 100 in symbols and in words.	4
	6	9. Visualizes and gives the place value and value of a digit in one- and two digit numbers. - Visualizes and gives the place value of a digit in one- and two digit numbers. - Visualizes and gives the value of a digit in one- and two digit numbers.	4
	7	10. Renames numbers into tens and ones. - Renames numbers into tens. - Renames numbers into ones.	4
	8	11. Visualizes, represents, and compares numbers up to 100 using relation symbols. - Identifies the different relation symbols. - Uses the different relation symbols in comparing numbers up to 50. - Uses the different relation symbols in comparing numbers from 51 to 100.	3
		12. Visualizes, represents, and orders numbers up to 100 in increasing or decreasing order.	1
	9	13. Identifies the 1st, 2nd, 3rd, up to 10th object in a given set from a given point of reference. - Tells ordinal numbers from 1st up to 10th object in a given set from a given point of reference using concrete models - Writes ordinal numbers from 1st up to 10th object in a given set from a given point of reference using pictures	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	10	16. Recognizes and compares coins and bills up to php 100 and their notations. • Recognizes coins and bills up to PhP 100 and their notations. • Compares coins and bills up to PhP 50 and their notations. • Compares coins and bills from PhP 50 to PhP 100 and their notations.	4
Quarter 2			
Number and Number Sense	11	1. Illustrates addition as "putting together or combining or joining sets". • Identifies and collects similar objects together to add numbers. • combines sets of pictures together to add numbers.	4
	12	2. Visualizes and adds two one-digit numbers with sums up to 18 using the order and zero properties of addition.	4
		3. Adds two one-digit numbers using appropriate mental techniques e.g. Adding doubles and/or near-doubles.	
		4. Visualizes and adds three one-digit numbers using the grouping property of addition.	4
	13	5. Visualizes and adds numbers with sums through 99 without regrouping.	
		6. Adds mentally two to three one-digit numbers with sums up to 18 using appropriate strategies.	
		7. Adds mentally two-digit numbers and one-digit numbers with regrouping using appropriate strategies.	4
	14	8. Visualizes and solves one-step routine problems involving addition of whole numbers including money with sums up to 99 using appropriate problem-solving strategies. • Visualizes one-step routine problems involving addition using concrete models/pictures • Identifies different words associated with addition • Enumerates the steps in solving word problems • Solves non-routine problems involving addition of whole numbers including money with sums up to 99 using the learned strategies	
		9. Creates situations involving addition of whole numbers including money.	
	15	10. Illustrates subtraction as "taking away" or "comparing" elements of sets. • Compares sets of elements as to which is the greater set. • Takes away the elements of the smaller set from the elements of the greater set by pairing to get the difference.	4
		11. Illustrates that addition and subtraction are inverse operations.	
	16	12. Visualizes, represents, and subtracts one-digit numbers with minuends through 18 (basic facts). • Visualizes and represents concrete objects and pictures in a subtraction sentence. • Subtracts one digit numbers with minuends through 18	4
	17	13. Visualizes, represents, and subtracts one- to two-digit numbers with minuends up to 99 without regrouping. • Visualizes and represents concrete objects and pictures of one- to two-digit numbers in a subtraction sentence.	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		Subtracts one- to two-digit numbers with minuends up to 99 without regrouping.	
		14. Uses the expanded form to explain subtraction with regrouping.	2
	18	15. Visualizes, represents, and subtracts one- to two-digit numbers with minuends up to 99 with regrouping. - Visualizes and represents concrete objects and pictures involving subtraction with regrouping in number sentences. - Subtracts one- to two-digit numbers with minuends up to 99 with regrouping.	2
	19	16. Subtracts mentally one-digit numbers from two-digit minuends without regrouping using appropriate strategies.	4
	20	17. Visualizes, represents, and solves routine and non-routine problems involving subtraction of whole numbers including money with minuends up to 99 with and without regrouping using appropriate problem-solving strategies and tools. - Describes different words associated with subtraction - Visualizes, represents, and solves routine problems involving subtraction of whole numbers including money with minuends up to 99 without regrouping using appropriate problem solving strategies and tools. - Visualizes, represents, and solves non routine problems involving subtraction of whole numbers including money with minuends up to 99 without regrouping using appropriate problem solving strategies and tools. - Visualizes, represents, and solves routine problems involving subtraction of whole numbers including money with minuends up to 99 without regrouping using appropriate problem-solving strategies and tools. - Visualizes, represents, routine problems involving subtraction of whole numbers including money with minuends up to 99 with regrouping using appropriate problem solving strategies and tools.	3
		18. Creates situations involving subtraction of whole numbers including money.	1
Quarter 3			
Number and Number Sense	21	1. Counts groups of equal quantity using concrete objects up to 50 and writes an equivalent expression; e.g. 2 groups of 5.	4
	22	2. Visualizes, represents, and separates objects into groups of equal quantity using concrete objects up to 50., e.g. 10 groups of 5s. - Visualizes and represents objects and pictures of equal quantity up to 50. - Separates objects and pictures of equal quantity up to 50.	4
	23	3. Visualizes, represents, and divides the elements of sets into four groups of equal quantities to show fourths.	4
	24	4. Visualizes and draws the whole region or set given its $\frac{1}{2}$ and/or $\frac{1}{4}$. - Visualizes and draws the whole region or set given its $\frac{1}{2}$. - Visualizes and draws the whole region or set given its $\frac{1}{4}$.	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Geometry	25	5. Identifies, names, and describes the four basic shapes (square, rectangle, triangle and circle) in 2 dimensional (flat/plane) and 3 dimensional (solid) objects. - Identifies, names, and describes the four basic shapes (square, rectangle, triangle and circle) in 2 dimensional (flat/plane) - Identifies, names, and describes the basic shapes in 3 dimensional (solid) objects	4
		6. Compares and classifies 2 dimensional (flat/plane) and 3 dimensional (solid) figures according to common attributes.	4
	26	7. Draws the four basic shapes.	
	27	8. Constructs three dimensional objects (solid) using manipulative materials.	4
Patterns and Algebra		9. Determines the missing term/s in a given continuous pattern using one attribute (letters/numbers/events). E.g. A,B,C,D, __ 2,3, __ 5,6,7 __, Wed, Thur, Fri Aa, Bb, Cb, __, __	1
	28	10. Determines the missing term/s in a given repeating pattern using one attribute (letters, numbers, colors, figures, sizes, etc.). E.g. A,B,C,A,B,C,A, __.	3
	29	11. Constructs equivalent number expression using addition and subtraction, e.g. $6 + 5 = 12 - 1$. - Constructs equivalent number expression involving addition and subtraction using actual objects - Constructs equivalent number expression using addition and subtraction.	2
		12. Identifies and creates patterns to compose and decompose using addition, e.g. $7 = 0 + 7, 1 + 6, 2 + 5, 3 + 4, 4 + 3, 5 + 2, 6 + 1, 7 + 0$.	2
	30	13. Visualizes and finds the missing number in an addition or subtraction sentence using a variety of ways, e.g. $N + 2 = 5, 5 - n = 3$. - Visualizes and finds the missing number in an addition sentence using a variety of ways. - Visualizes and finds the missing number in a subtraction sentence using a variety of ways.	4
Quarter 4			
Measurement	31	1. Tells the days in a week; months in a year in the right order. - Tells the days in a week in the right order. - Tells the months in a year in the right order.	4
		2. Determines the day or the month using a calendar.	4
	32	3. Tells and writes time by hour, half hour and quarter-hour using analog clock. - Tells and writes time by hour using analog clock - Tells and writes time by half hour using analog clock - Tells and writes time by quarter-hour using analog clock	4
	33	4. Solves problems involving time (days in a week, months in a year, hour, half-hour, and quarter-hour). - Solves problems involving time (days in a week, months in a year) - Solves problems involving time (hour, half-hour, and quarter-hour)	4
	34	5. Compares objects using comparative words: short, shorter, shortest; long, longer, longest; heavy, heavier, heaviest; light, lighter, lightest. - Compares objects using comparative words: short, shorter, shortest - Compares objects using comparative words: long, longer, longest	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		Compares objects using comparative words: heavy, heavier, heaviest; light, lighter, lightest	
	35	6. Estimates and measures length using non- standard units of linear measures. - Identifies the different non-standards units of linear measures - Estimates and measures length using non- standard units of linear measures.	4
	36	7. Estimates and measures mass using non-standard units of mass measure. - Identifies the different non-standard units of mass measure - Estimates and measures mass using non-standard units of mass measure.	4
	37	8. Estimates and measures capacity using non-standard unit. - Identifies the different non-standard units of capacity measure - Estimates and measures capacity using non-standard unit.	4
Statistics and Probability		9. Collects data on one variable through simple interview.	4
		10. Sorts, classifies, and organizes data in tabular form and presents this pictograph without scales.	
	38	11. Infers and interprets data presented in pictograph without scales. E.g. Finding out from the title what the pictograph is all about, comparing which has the least or greatest ... - Identifies a pictograph from the rest of the graphs. - Infers and interprets data presented in pictograph without scales.	
	39	12. Solves routine and non-routine problems using data presented in pictograph without scales. - Solves routine problems using data presented in pictograph without scales. - Solves non-routine problems using data presented in pictograph without scales.	4

GRADE 2 – MATHEMATICS

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
Number and Number Sense	1	1. Visualizes and represents numbers from 0-1000 with emphasis on numbers 101 – 1 000 using a variety of materials. •Visualizes and represents numbers from 0 – 1000 with emphasis on numbers 101-500 using a variety of materials. •Visualizes and interpret numbers from 0 – 1000 with emphasis on 501 – 1000 using a variety of learning materials.	4
		2. Groups objects in ones, tens, and hundreds.	4
	2	3. Gives the place value and finds the value of a digit in three-digit numbers.	
	3	4. Visualizes and counts numbers by 10s, 50s, and 100s. •Visualizes and counts numbers by 10's and 50's. •Visualizes and counts numbers by 100's.	4
		5. Reads and writes numbers up to 1 000 in symbols and in words.	2
	4	6. Visualizes and writes three-digit numbers in expanded form. •Visualizes and writes three-digit numbers from 100 – 500 in expanded form. •Visualizes and write three digit numbers from 501-999 in expanded form.	
		7. Visualizes and compares numbers up to 1 000 using relation symbols.	1
		8. Visualizes and orders numbers up to 1 000 in increasing decreasing order.	1
	5	9. Identifies the 1st through the 20th with the emphasis on 11th to 20th object in a given set from a given point of reference.	4
	6	10. Counts the value of a set of bills or a set of coins through php100 (peso-coins only; centavo-coins only; peso-bills only and combined peso-coins and peso bills). •Counts the value of a set of coins through Php100 (centavo coins and peso coins only). •Counts the values of the set of bills through Php100 and combination of coins and bills.	4
	7	11. Illustrates the properties of addition (commutative, associative, identity) and applies each in appropriate and relevant situations. •Illustrates the properties of addition (commutative) applies each in appropriate and relevant situations. •Illustrates the properties of addition (associative) and applies each in appropriate and relevant situations. • Illustrates the properties of addition (identity) and applies each in appropriate and situations.	2
		12. Visualizes, represents, and adds 2-digit by 3-digit numbers with sums up to 1000 without and with regrouping.	1
		13. Visualizes, represents, and adds 3-digit by 3-digit numbers with sums up to 1000 without and with regrouping.	1
	8	14. Adds mentally 1- to 2-digit numbers with sums up to 50 using appropriate strategies.	2
		15. Adds mentally 3-digit numbers and 1-digit numbers using appropriate strategies.	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	9	16. Adds mentally three -digit numbers and tens (multiples of 10 up to 90) using appropriate strategies.	2
		17. Adds mentally 3-digit numbers and hundreds (multiples of 100 up to 900) using appropriate strategies.	2
	10	18. Solves routine and non-routine problems involving addition of whole numbers including money with sums up to 1000 using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves routine problems involving addition of whole numbers including money with sums up to 1000 using appropriate problem solving strategies and tools. •Solves non-routine problems involving addition of whole numbers including money with sums up to 1000 using appropriate problem solving strategies and tools.	4
Quarter 2			
Number and Number Sense	11	1. Visualizes, represents, and subtracts 2- to 3-digit numbers with minuends up to 999 without and with regrouping. •Visualizes, represents and subtracts 2- to 3- digit numbers without regrouping. •Visualizes, represents and subtracts 2- to 3- digit numbers with regrouping.	4
	12	2. Subtracts mentally 1-digit numbers from 1- to 3-digit numbers without regrouping using appropriate strategies. •Subtracts mentally 1-digit numbers from 2- to 3-digit numbers without regrouping using appropriate strategies.	2
		3. Subtracts mentally 3-digit numbers by tens and by hundreds without regrouping using appropriate strategies.	2
	13	4. Solves routine and non-routine problems involving subtraction of whole numbers including money with minuends up to 1000 using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves routine problems involving subtraction of whole numbers including money with minuends up to 1000 using strategies and tools. •Solves non-routine problems involving subtraction of whole numbers including money with minuends up to 1000 using strategies and tools.	4
	14	5. Performs orders of operations involving addition and subtractions of small numbers.	4
	15	6. Solves multi-step routine and non-routine problems involving addition and subtraction of 2- to 3-digit numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves multi-step non- routine problems involving addition and subtraction of 2- to 3-digit numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools. •Solves multi-step routine problems involving addition and subtraction of 2- to 3-digit numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools.	4
	16	7. Illustrates multiplication as repeated addition using 7.1 groups of equal quantities 7.2 arrays 7.3 counting by multiples	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		7.4 equal jumps on the number line •Illustrates multiplication as repeated addition using groups of equal quantities on the number line. •Illustrates multiplication as repeated addition using arrays on the number line. •Illustrates multiplication as repeated addition using counting by multiples on the number line.	
		8. Writes a related equation for each type of multiplication: repeated addition, array, counting by multiples, and equal jumps on the number line.	2
		9. Illustrates the property of multiplication that zero multiplied by any number is zero.	4
	17	10. Illustrates the commutative property of multiplication.	
	18	11. Visualizes multiplication of numbers 1 to 10 by 2,3,4,5 and 10.	4
		12. Multiplies mentally 2,3,4,5 and 10 using appropriate strategies.	
	19	13. Solves routine and non-routine problems involving multiplication of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools. • Solves routine problems involving multiplication of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools. • Solves non-routine problems involving multiplication of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools.	4
	20	14. Solves routine and non-routine problems involving multiplication and addition or subtraction of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools. • Solves routine and non-routine problems involving multiplication and addition of whole numbers including money using appropriate problem solving strategy and tools. • Solves routine and non-routine problems involving multiplication and subtraction of whole numbers including money using appropriate problem solving strategy and tools.	4
Quarter 3			
Number and Number Sense	21	1. Visualizes and represents division as equal sharing, repeated subtraction, equal jumps on the number line and using formation of equal groups of objects. •Visualizes and represents division as equal sharing and using formation of equal groups of objects. •Visualizes and represents division as repeated subtraction and equal jumps on the number line.	4
	22	2. Visualizes division of numbers up to 100 by 2,3,4,5, and 10 (multiplication table of 2, 3, 4, 5 and 10).	4
	23	3. Divides mentally numbers by 2,3,4,5 and 10 using appropriate strategies (multiplication table of 2, 3, 4, 5 and 10).	3
		4. Illustrates that multiplication and division are inverse operations.	1
	24	5. Solves routine and non-routine problems involving division of numbers by 2,3,4,5 and 10 and with any of the other operations of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools.	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		•Solves routine problems involving division of numbers by 2,3,4,5 and 10 and with any other operations of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools. •Solves non-routine problems involving division of numbers 2,3 and 4 and with any other operations of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools. •Solves routine and non-routine problems involving division of numbers 5 and 10 and with any other operations of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools.	
	25	6. Visualizes, represents and identifies unit fractions with denominators of 10 and below.	4
		7. Reads and writes unit fractions.	
		8. Compares unit fractions using relation symbols.	
		9. Arranges unit fractions in increasing or decreasing order.	
	26	10. Identifies other fractions less than one with denominators 10 and below.	4
		11. Visualizes similar fractions (using group of objects and number line).	
		12. Reads and writes similar fractions.	4
	27	13. Compares similar fractions using relation symbols.	
		14. Arranges similar fractions in increasing or decreasing order.	4
	28	15. Constructs squares, rectangles, triangles, circles, half-circles, and quarter circles using cut-outs and square grids.	4
	29	16. Identifies straight lines and curves, flat and curved surfaces in a 3-dimensional object.	2
		17. Explains the differences between straight lines and curved lines, flat surfaces and curved surfaces. <i>This is not reflected in the performance standards.</i>	2
Patterns and Algebra	30	18. Determines the missing term/s in a given continuous pattern using two attributes (any two of the following: figures, numbers, colors, sizes, and orientations, etc.) E.g. a. A, 2, B, 3, C, __, __ b. 2, 3, 4, __	4
Quarter 4			
Measurement	31	1. Tells and writes time in minutes including a.m. and p.m. Using analog and digital clocks. •Tells time in minutes including a.m. and p.m. using analog and digital clocks. •Writes time in minutes including a.m. and p.m. using analog and digital clocks.	4
		2. Visualizes and finds the elapsed time in days.	
		3. Visualizes, represents, and solves problems involving time (minutes including a.m. and p.m. and elapsed time in days).	
	32	4. Compares length in meters or centimeters.	2
		5. Compares mass in grams or kilograms.	2
	33	6. Measures objects using appropriate measuring tools in m or cm.	2
		7. Estimates and measures length using meter or centimeter.	2
	34	8. Solves routine and non-routine problems involving length. •Solves routine problems involving length. •Solves non-routine problems involving length.	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	35	11. Measures objects using appropriate measuring units in g or kg.	2
		12. Estimates and measures mass using gram or kilogram.	2
	36	13. Solves routine and non-routine problems involving mass. •Solves non-routine problems involving mass. •Solves routine problems involving mass.	2
		14. Measures objects using appropriate measuring tools in ml or L.	2
	37	15. Finds the area of a given figure using square-tile units i.e. Number of square-tiles needed.	2
		16. Estimates the area of a given figure using any shape.	2
	38	17. Solves routine and non-routine problems involving any figure using Square tiles.	4
Statistics and Probability		18. Collects data on one variable using a questionnaire.	1
		19. Sorts, classifies, and organizes data in tabular form and presents this into a pictograph without and with scales.	1
	39	20. Infers and interprets data presented in a pictograph without and with scales.	2
	40	21. Solves routine and non-routine problems using data presented in a pictograph without and with scales. •Solves routine and non-routine problems using data presented in a pictograph without scales. •Solves routine and non-routine problems using data presented in a pictograph with scales.	4

GRADE 3 – MATHEMATICS

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
Number and Number Sense	1	1. Visualizes numbers up to 10 000 with emphasis on numbers 1001 - 10000. •Visualizes numbers up to 10 000 with emphasis on numbers 1001 - 5000. •Visualizes numbers up to 10 000 with emphasis on numbers 5001 - 10000.	2
		2. Gives the place value and value of a digit in 4- to 5-digit numbers.	1
		3. Reads and writes numbers up to 10 000 in symbols and in words.	1
	2	4. Rounds numbers to the nearest ten, hundred and thousand. •Rounds numbers to the nearest tens •Rounds numbers to the nearest hundreds. •Rounds numbers to the nearest thousands.	2
		5. Compares numbers up to 10 000 using relation symbols.	1
		6. Orders 4- to 5-digit numbers in increasing or decreasing order.	1
	3	7. Identifies ordinal numbers from 1st to 100th with emphasis on the 21st to 100 th object in a given set from a given point of reference.	2
		8. Recognizes coins and bills up to php1 000.	1
		9. Reads and writes money in symbols and in words through php1 000 in pesos and centavos.	1
	4	10. Compares values of the different denominations of coins and bills through php1 000 using relation symbols.	2
		11. Adds 3- to 4-digit numbers up to three addends with sums up to 10 000 without and with regrouping.	2
	5	12. Estimates the sum of 3- to 4-digit addends with reasonable results. •Estimates the sum of 3 digit addends with reasonable results. •Estimates the sum of 4 digit addends with reasonable results.	2
		13. Adds mentally 2-digit and 1 digit numbers without or with regrouping using appropriate strategies.	2
		14. Adds mentally 2- to 3-digit numbers with multiples of hundreds using appropriate strategies.	
	6	15. Solves routine and nonroutine problems involving addition of whole numbers with sums up to 10 000 including money using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves routine problems involving addition of whole numbers with sums up to 10 000 including money using appropriate problem solving strategies and tools. •Solves non- routine problems involving addition of whole numbers with sums up to 10 000 including money using appropriate problem solving strategies and tools.	4
	7	16. Subtracts 3-to 4-digit numbers from 3- to 4-digit numbers without and with regrouping. •Subtracts 3-to 4-digit numbers from 3- to 4-digit numbers without regrouping. •Subtracts 3-to 4-digit numbers from 3- to 4-digit numbers with regrouping.	2
		17. Estimates the difference of two numbers with three to four digits with reasonable results.	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	8	18. Subtracts mentally 1- to 2 – digits numbers without and with regrouping using appropriate strategies. •Subtracts mentally 1- to 2 – digits numbers without regrouping using appropriate strategies. •Subtracts mentally 1- to 2 – digits numbers with regrouping using appropriate strategies.	4
	9	19. Subtracts mentally 2- to 3 – digits numbers with multiples of hundreds without and with regrouping using appropriate strategies. •Subtracts mentally 2- to 3– digits numbers with multiples of hundreds without regrouping using appropriate strategies. •Subtracts mentally 2- to 3– digits numbers with multiples of hundreds with regrouping using appropriate strategies.	4
	10	20. Solves routine and nonroutine problems involving subtraction without or with addition of whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves routine problems involving subtraction without or with addition of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools. •Solves non- routine problems involving subtraction without or with addition of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools.	4
Quarter 2			
Number and Number Sense	11	1. Visualizes multiplication of numbers 1 to 10 by 6,7,8 and 9. •Visualizes multiplication of numbers 1 to 10 by 6, and 7. •Visualizes multiplication of numbers 1 to 10 by 8, and 9.	2
		2. Visualizes and states basic multiplication facts for numbers up to 10.	2
	12	3. Applies the commutative property of multiplication. •States the Commutative Property of Multiplication. •Applies the Commutative Property of Multiplication.	4
	13	4. Multiplies 2-digit by 1-digit numbers using the distributive property of multiplication.	1
		5. Multiplies three 1-digit numbers using the associative property of multiplication.	1
		6. Multiplies 2- to 3-digit numbers by 1-digit numbers without or with regrouping.	1
		7. Multiplies 2-digit numbers by 2-digit numbers without regrouping.	1
	14	8. Multiplies 2-digit number by 2-digit numbers with regrouping.	2
		9. Multiplies 2- to 3-digit numbers by multiples of 10 and 100.	1
		10. Multiplies 1- to 2-digit numbers by 1 000.	1
	15	11. Estimates the product of 2- to 3-digit numbers and 1- to 2-digit numbers with reasonable results. •Estimates the product of 2-digit numbers and 1-to 2- digit numbers with reasonable results. •Estimates the product of 3-digit numbers and 1-to 2- digit numbers with reasonable results.	2
		12. Multiplies mentally 2-digit by 1-digit numbers without regrouping with products of up to 100.	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	16	13. Solves routine and non-routine problems involving multiplication without or with addition and subtraction of whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves routine problems involving multiplication with or without addition and subtraction of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools. •Solves non-routine problems involving multiplication with or without addition and subtraction of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools.	4
	17	14. Visualizes and states the multiples of 1- to 2-digit numbers.	2
		15. Visualizes division of numbers up to 100 by 6, 7, 8, and 9 (multiplication table of 6, 7, 8, and 9).	2
	18	16. Visualizes and states basic division facts of numbers up to 10.	1
		17. Divides 2- to 3-digit numbers by 1- to 2- digit numbers without and with remainder.	2
		18. Divides 2-3-digit numbers by 10 and 100 without or with remainder.	1
	19	19. Estimates the quotient of 2- to 3- digit numbers by 1- to 2- digit numbers. •Estimates the quotient of 2-digit numbers by 1- to 2- digit numbers. •Estimates the quotient of 3- digit numbers by 1- to 2- digit numbers.	2
		20. Divides mentally 2-digit numbers by 1-digit numbers without remainder using appropriate strategies.	2
	20	21. Solves routine and nonroutine problems involving division of 2- to 4-digit numbers by 1- to 2-digit numbers without or with any of the other operations of whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves routine problems involving division of 2- to 4-digit numbers by 1- 2-digit numbers with any of the other operations of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools. •Solves non- routine problems involving division of 2- to 4-digit numbers by 1-digit numbers without any of the other operations of whole numbers including money using appropriate problem solving strategies and tools.	4
Quarter 3			
Number and Number Sense	21	1. Identifies odd and even numbers.	2
		2. Visualizes and represents fractions that are equal to one and greater than one.	2
	22	3. Reads and writes fractions that are equal to one and greater than one in symbols and in words. •Reads fractions that are equal to one and greater than one in symbols and in words. •Writes fractions that are equal to one and greater than one in symbols and in words.	4
	23	4. Represents fractions using regions, sets, and the number line. •Represents fractions using regions. •Represents fractions using sets. •Represents fractions using the number line.	4
	24	5. Visualizes and generates equivalent fractions.	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		•Visualizes and generates equivalent fractions using models. •Visualizes and generates equivalent fractions using multiples and factors.	
Geometry	25	6. Recognizes and draws a point, line, line segment and ray.	2
		7. Recognizes and draws parallel, intersecting and perpendicular lines.	2
	26	8. Visualizes, identifies and draws congruent line segments. •Visualizes, identifies and draws congruent line segments. •Identifies and draws congruent line segments using ruler.	2
		9. Identifies and visualizes symmetry in the environment and in design.	2
	27	10. Identifies and draws the line of symmetry in a given symmetrical figure.	2
		11. Completes a symmetric figure with respect to a given line of symmetry.	2
Patterns and Algebra	28	12. Determines the missing term/s in a given combination of continuous and repeating pattern. •Determines if the given pattern is continuous or repeating pattern. •Determines the missing term/s in a given combination of continuous pattern. •Determines the missing term/s in a given combination of repeating pattern.	4
	29 - 30	13. Finds the missing value in a number sentence involving multiplication or division of whole numbers. E.g. $N \times 7 = 56$ $56 \div n = 8$ • Finds the missing value in a number sentence involving multiplication of whole numbers. •Finds the missing value in a number sentence involving division of whole numbers. •Writes a number sentence involving multiplication of whole numbers. •Writes a number sentence involving division of whole numbers. •Creates simple problem involving multiplication and division of whole numbers.	8
Quarter 4			
Measurement	31	1. Visualizes, and represents, and converts time measure from seconds to minutes, minutes to hours, and hours to a day and vice versa. •Visualizes, represents time measure from seconds to minutes; minutes to hours and hours to a day and vice versa. •Converts time measure from seconds to minutes; minutes to hours, and vice versa. •Converts time measure from hours to a day and vice versa.	2
		2. Visualizes, and represents, and converts time measure.	2
	32	3. Visualizes, and represents, and solves problems involving conversion of time measure. •Visualizes and represents problems involving conversion of time measure. •Solves problems involving conversion of time measure.	4
	33	4. Visualizes, and represents, and converts common units of measure from larger to smaller unit and	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		vice versa: meter and centimeter, kilogram and gram, liter and milliliter. •Visualizes, and represents common units of measure from larger to smaller unit and vice versa; meter and centimeter, kilogram to gram, and liter to milliliter. •Convert common units of measure from larger to smaller unit and vice versa; meter and centimeter, kilogram to gram, and liter to milliliter.	
		5. Visualizes, and represents, and solves routine and nonroutine problems involving conversions of common units of measure.	2
	34	6. Visualizes, and represents, and solves routine and nonroutine problems involving capacity measure •Visualizes and represents routine problems involving capacity measure. •Visualizes and represents non-routine problems involving capacity measure. •Solve routine problems involving capacity measure •Solve non- routine problems involving capacity measure..	4
	35	7. Visualizes, and represents, and measures area using appropriate unit. •Visualizes and represents area using appropriate unit. •Measures area using appropriate unit.	4
		8. Derives the formula for the area of a rectangle and a square.	1
	36	9. Solves routine and nonroutine problems involving areas of squares and rectangles. •Solves routine problems involving area of squares and rectangles. •Solves non-routine problems involving areas and perimeter of squares and rectangles.	3
Statistics And Probability	37	10. Collects data on one variable using existing records.	2
		11. Sorts, classifies, and organizes data in tabular form and presents this into a vertical or horizontal bar graph.	2
	38	12. Infers and interprets data presented in different kinds of bar graphs (vertical/ horizontal). •Infers data presented in different kinds of bar graphs (vertical/horizontal). •Interpret data presented in different kinds of bar graphs (vertical/horizontal).	4
	39	13. Solves routine and nonroutine problems using data presented in a single-bar graph. •Solves routine problems using data presented in a single-bar graph. •Solves non-routine problems using data presented in a single-bar graph.	4
	40	14. Tells whether an event is sure, likely, equally likely, unlikely, and impossible to happen.	2
		15. Describes events in real-life situations using the phrases "sure to happen," "likely to happen", "equally likely to happen", "unlikely to happen", and "impossible to happen".	2

GRADE 4 – MATHEMATICS

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
Numbers and Number Sense	1	1. Visualizes numbers up to 100 000 with emphasis on numbers 10 001 – 100 000.	1
		2. Gives the place value and value of a digit in numbers up to 100 000.	1
		3. Reads and writes numbers up to hundred thousand in symbols and in words.	2
	2	4. Rounds numbers to the nearest thousand and ten thousand. • Recall Rounding off whole numbers • Recall "landmark numbers and Rounding of whole numbers.	2
		5. Orders numbers up to 100 000 in increasing or decreasing order.	2
	3	6. Multiplies numbers up to 3-digit numbers by up to 2-digit numbers without or with regrouping. • Recall Basic Addition and Multiplication Facts • multiplies numbers up to 3 to 4-digit numbers by 2 to 3-digit • multiplies numbers up to 3 to 4-digit numbers by 2 to 3-digit numbers with regrouping.	2
		7. Estimates the products of 3- to 4-digit numbers by 2- to 3- digit numbers with reasonable results.	2
	4	8. Multiplies mentally 2-digit by 1-to 2-digit numbers with products up to 200 and explains the strategies used.	2
		9. Solves routine and nonroutine problems involving multiplication of whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools.	2
	5	10. Solves multi-step routine and non-routine problems involving multiplication and addition or subtraction using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves multi-step routine and non-routine (pictorial/word) problems involving multiplication and addition or subtraction using appropriate problem-solving strategies and tools	4
		11. Creates problems (with reasonable answers) involving multiplication or with addition or subtraction of whole numbers including money. •Creates problems (with reasonable answers) involving multiplication or with addition or subtraction of whole numbers •Creates problems (with reasonable answers) involving multiplication or with addition or subtraction of whole numbers including money.	
	6	12. Divides 3- to 4-digit numbers by 1-to 2-digit numbers without and with remainder. • Divides 3- to 4-digit numbers without by 1- to 2-digit number without remainder •Divides 3- to 4-digit numbers without by 1- to 2-digit number remainder	2
		13. Divides mentally 2- to 4-digit numbers by tens or hundreds or by 1 000 without and with remainder.	2
	7	14. Estimates the quotient of 3- to 4-digit dividends by 1- to 2digit divisors with reasonable results. •Recall/Explain Multiplication facts	4
	8	15. Solves routine and non-routine problems involving division of 3- to 4-digit numbers by 1- to 2-digit numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools.	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		•Recall four fundamental Operations and Identify the different Steps i problem solving •Solves routine problems involving division of 3- to 4-digit numbers by 1- to 2- digit numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves non-routine problems involving division of 3- to 4-digit numbers by 1- to 2-digit numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools.	
	9	16. Solves multi-step routine and non-routine problems involving division and any of the other operations of whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools. •Discuss different problems strategies and tools •Solves multi-step routine problems involving division and any of the other operations of whole numbers including money using appropriate problem-solving •Solves multi-step non-routine problems involving division and any of the other operations of whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools	4
		17. Represents and explains Multiplication, Division, Addition, Subtraction (MDAS) correctly.	1
	10	18. Performs a series of two or more operations.	3
Quarter 2			
Numbers and Number Sense	11	1. Identifies factors of a given number up to 100. •Recall multiplication and Division Facts •identifies factors of a given number from 1 to 50 •identifies factors of a given number from 51 to 100 •Recall odd and even numbers •Recall divisibility of a number	2
		2. Identifies the multiples of a given number up to 100.	1
		3. Differentiates prime from composite numbers.	1
	12	4. Writes a given number as a product of its prime factors.	2
		5. Finds the common factors and the greatest common factor (GCF) of two numbers using the following methods: listing, prime factorization, and continuous division.	1
		6. Finds the common multiples and least common multiple (LCM) of two numbers using the following methods: listing, prime factorization, and continuous division.	1
	13	7. Solves real-life problems involving GCF and LCM of 2 given numbers. •Solves real-life problems involving GCF of 2 given numbers. •Solves real-life problems involving LCM of 2 given numbers. •Solves real-life problems involving GCF and LCM of 2 given numbers.	4
	14	8. Changes improper fraction to mixed numbers and vice versa. •Changes improper fraction to mixed number. •Changes mixed number to improper fraction	3
		9. Changes fractions to lowest forms.	1
	15	10. Visualizes addition and subtraction of similar fractions. •Recall like fraction	2
		11. Visualizes subtraction of a fraction from a whole number.	1

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		12. Visualizes addition and subtraction of dissimilar fractions.	1
	16	13. Performs addition and subtraction of similar and dissimilar fractions. •Recall LCM and LCD of a number •Perform addition of dissimilar fractions •Perform subtraction of dissimilar fractions	4
	17	14. Solves routine and nonroutine problems involving addition and/or subtraction of fractions using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves routine problems involving addition of fractions using appropriate problem-solving strategies and tools. •Solves routine problems involving subtraction of fractions using appropriate problem-solving strategies and tools	4
	18	15. Visualizes decimal numbers using models like blocks, grids, number lines and money to show the relationship to fractions. •Defining decimal number •visualizes decimal numbers using models like blocks and grids to show relationship to fractions. •visualizes decimal numbers using models like number lines and money to show relationship to fractions.	2
		16. Renames decimal numbers to fractions, and fractions whose denominators are factors of 10 and 100 to decimals.	2
	19	17. Gives the place value and the value of a digit of a given decimal number through hundredths. •Gives the place value of a digit of a given decimal number through hundredths. •Gives the value of a digit of a given decimal number through hundredths.	2
		18. Reads and writes decimal numbers through hundredths.	2
	20	19. Rounds decimal numbers to the nearest whole number and tenth.	2
		20. Compares and arranges decimal numbers. •Compares and arranges decimal numbers. •Compares and arranges mixed decimal numbers	2
Quarter 3			
Geometry	21	1. Describes and illustrates parallel, intersecting, and perpendicular lines. •Recall points, line, plane, ray and line segment	2
		2. Draws perpendicular and parallel lines using a ruler and a set square.	2
	22	3. Describes and illustrates different angles (right, acute, and obtuse) using models. •Describes and illustrates different angles (right, acute and obtuse) using models. •Describes and illustrates different angles (right, acute, and obtuse) through creative art works	2
		4. Describes the attributes/properties of triangles and quadrilaterals using concrete objects or models.	2
	23	5. Identifies and describes triangles according to sides and angles. •identifies and describes triangles according to sides (includes orientation of the use of measuring tools) • identifies and describes triangles according to angles (includes orientation of the use of measuring tools)	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		6. Identifies and describes the different kinds of quadrilaterals: square, rectangle, parallelogram, trapezoid, and rhombus.	2
	24	7. Relates triangles to quadrilaterals. •Identifying the characteristics of triangles and quadrilaterals	2
		8. Relates one quadrilateral to another quadrilateral (e.g. Square to rhombus).	2
Patterns and Algebra	25	9. Determine the missing term/s in a sequence of numbers (e.g. Odd numbers, even numbers, multiples of a number, factors of a number, etc.) E.g. 3,6,9,___ 4,8,12,16,___ (e.g. Odd numbers, even numbers, multiples of a number, factors of a number, etc.) 1 2 3 4 5 6 7 ___ •Determines the missing term/s in a sequence of odd and even num •Determines the missing term/s in a sequence of multiples of a number •Determines the missing term/s in a sequence of factors of a number and other sequences.	2
		10. Finds the missing number in an equation involving properties of operations. (e.g. $(4+ \underline{\hspace{1cm}}) + 8 = 4 + (5 + \underline{\hspace{1cm}})$)	2
	26	11. Finds the elapsed time in minutes and seconds. •Introducing conversion hours to minutes and vice versa •Conversion of Minutes to Seconds and vice versa	2
		12. Estimates the duration of time in minutes.	1
		13. Solves problems involving elapsed time.	1
	27	14. Visualizes the perimeter of any given plane figure in different situations. •Visualize/illustrate the perimeter of any plane figure • Measuring the perimeter of any plane figure using cm and m.	1
		15. Measures the perimeter of any given figure using appropriate tools.	1
		16. Derives the formula for perimeter of any given figure	1
		17. Finds the perimeter of triangles, squares, rectangles, parallelograms, and trapezoids.	1
	28	18. Solves routine and nonroutine problems in real-life situations involving perimeter of squares and rectangles, triangles, parallelograms, and trapezoids. •Solves routine and non-routine problems in real life situations involving perimeter of squares and rectangles, triangles, parallelograms, and trapezoids. •18.2 Solves routine and non-routine problems in real-life situations involving perimeter of squares, and rectangles. •18.3 Solves routine and non-routine problems in real-life situations involving perimeter of parallelogram. •18.3 Solves routine and non-routine problems in real-life situations involving perimeter of trapezoid.	4
	29	19. Differentiates perimeter from area	4
		20. Converts sq. cm to sq. m and vice versa.	4
Quarter 4			
Measurement	30	1. Finds the area of irregular figures made up of squares and rectangles using sq. Cm and sq. M.	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		2. Finds the area of triangles, parallelograms and trapezoids using sq. Cm and sq. M.	2
	31	3. Solves routine and non-routine problems involving squares, rectangles, triangles, parallelograms, and trapezoids. •Solves routine and non-routine problems involving area of squares, and rectangles •Solves routine and non-routine problems involving area of parallelograms •Solves routine and non-routine problems involving area of triangles •Solves routine and non-routine problems involving area of trapezoid	5
	32	4. Visualizes the volume of solid figures in different situations using non-standard (e.g. Marbles, etc.) And standard units.	2
		5. Derives the formula for the volume of rectangular prisms.	1
		6. Finds the volume of a rectangular prism using cu. Cm and cu. M.	1
	33	7. Solves routine and non-routine problems involving the volume of a rectangular prism. •Identify the appropriate problem strategy •Solves routine problems involving the volume of a rectangular prism. •Solves non-routine problems involving the volume of a rectangular prism.	5
	34	8. Collects data on two variables using any source.	2
Statistics and Probability		9. Organizes data in tabular form and presents them in a single/double horizontal or vertical bar graph.	2
	35	10. Interprets data presented in different kinds of bar graphs (vertical/horizontal, single/double bars). •Interpreting vertical and horizontal bar graph	2
		11. Solves routine and non-routine problems using data presented in a single or double-bar graph.	2
	36	12. Draws inferences based on data presented in a double bar graph.	2
		13. Records favorable outcomes in a simple experiment (e.g. Tossing a coin, spinning a wheel, etc.).	2
	37	14. Expresses the outcome in a simple experiment in words, symbols, tables, or graphs. •Expresses the outcome in a simple experiment in words and symbols. •19.2 Expresses the outcome in a simple experiment in tables •19.3 Expresses the outcome in a simple experiment in graph	4
		15. Explains the outcomes in an experiment	1
	38	16. Solves routine and nonroutine problems involving a simple experiment. •Solves routine problems involving a simple experiment. •Solves non-routine problems involving a simple experiment.	5

GRADE 5 – MATHEMATICS

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
	1	1. Uses divisibility rules for 2, 5, and 10 to find the common factors of numbers.	4
		2. Uses divisibility rules for 3, 6, and 9 to find common factors.	
	2	3. Uses divisibility rules for 4, 8, 12, and 11 to find common factors.	4
		4. Solves routine and non-routine problems involving factors, multiples, and divisibility rules for 2,3,4,5,6,8,9,10,11, and 12.	
		5. States, explains, and interprets Parenthesis, Multiplication, Division, Addition, Subtraction (PMDAS) or Grouping, Multiplication, Division, Addition, Subtraction (GMDAS) rule.	1
	3	6. Simplifies a series of operations on whole numbers involving more than two operations using the PMDAS or GMDAS rule. •Performs operation on whole numbers	3
	4	7. Finds the common factors and the GCF of 2–4 numbers using continuous division.	4
		8. Finds the common multiples and LCM of 2–4 numbers using continuous division.	
		9. Solves real-life problems involving GCF and LCM of 2-3 given numbers.	
	5	10. Adds fractions and mixed fractions without and with regrouping. •adds similar fractions and similar mixed fractions without and with regrouping. •adds dissimilar fractions and dissimilar mixed fractions without and with regrouping.	2
		11. Subtracts fractions and mixed fractions without and with regrouping.	2
	6	12. Solves routine and non-routine problems involving addition and/or subtraction of fractions using appropriate problem-solving strategies and tools. • solves routine problems involving addition and/or subtraction of fractions using appropriate problem-solving strategies and tools. • solves non-routine problems involving addition and/or subtraction of fractions using appropriate problem-solving strategies and tools.	2
	7	13. Visualizes multiplication of fractions using models.	2
		14. Multiplies a fraction and a whole number and another fraction.	1
		15. Multiplies mentally proper fractions with denominators up to 10.	1
	8	16. Solves routine or non-routine problems involving multiplication without or with addition or subtraction of fractions and whole numbers using appropriate problem-solving strategies and tools. •solves routine or non-routine problems involving multiplication without addition or subtraction of fractions and whole numbers using appropriate problem-solving strategies and tools. • solves routine or non-routine problems involving multiplication with addition or subtraction of fractions and whole numbers using appropriate problem-solving strategies and tools.	2
		17. Shows that multiplying a fraction by its reciprocal is equal to 1. •illustrates reciprocal of a number or fraction.	2
	9	18. Visualizes division of fractions.	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		19. Divides simple fractions whole numbers by a fraction and vice versa.	2
	10	20. Solves routine or non-routine problems involving division without or with any of the other operations of fractions and whole numbers using appropriate problem-solving strategies and tools • solves routine or non-routine problems involving division without any of the other operations of fractions and whole numbers using appropriate problem-solving strategies and tools • solves routine or non-routine problems involving division with any of the other operations of fractions and whole numbers using appropriate problem-solving strategies and tools	4
Quarter 2			
Number and Number Sense	11	1. Gives the place value and the value of a digit of a given decimal number through ten thousandths.	4
		2. Reads and writes decimal numbers through ten thousandths.	
		3. Rounds decimal numbers to the nearest hundredth and thousandth.	
	12	4. Compares and arranges decimal numbers. • illustrate different comparing symbols.	2
		5. Adds and subtracts decimal numbers through thousandths without and with regrouping.	2
	13	6. Solves routine or non-routine problems involving addition and subtraction of decimal numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools. • determine appropriate problem-solving strategy and tools such as but not limited to drawing pictures/ diagrams/ models; look for patterns; use of manipulatives	4
	14	7. Multiplies decimals up to 2 decimal places by 1- to 2-digit whole numbers.	4
		8. Multiplies decimals with factors up to 2 decimal places.	
	15	9. Estimates the products of decimal numbers with reasonable results.	4
		10. Solves routine and non-routine problems involving multiplication without or with addition or subtraction of decimals and whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools.	
	16	11. Divides decimals with up to 2 decimal places. • Divides whole number	4
		12. Divides whole numbers with quotients in decimal form.	
	17	13. Solves routine and non-routine problems involving division without or with any of the other operations of decimals and whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools. • solves routine and non-routine problems involving division without any of the other operations of decimals and whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools. • solves routine and non-routine problems involving division with any of the other operations of decimals and whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools.	5
		14. Visualizes the ratio of 2 given numbers.	1

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	18	15. Expresses ratio using either the colon (:) or fraction.	5
		16. Identifies and writes equivalent ratios.	
	19	17. Finds the missing term in a pair of equivalent ratios.	5
		18. Defines and describes a proportion.	
		19. Recognizes when two quantities are in direct proportion.	
Quarter 3			
Number and Number Sense	20	1. Visualizes percent and its relationship to fractions, ratios, and decimal numbers using models. •Illustrates fractions, ratio and decimals.	4
		2. Defines percentage, rate or percent, and base.	
		3. Identifies the base, percentage, and rate in a problem.	
	21	4. Finds the percentage in a given problem.	5
		5. Solves routine and non-routine problems involving percentage using appropriate strategies and tools.	
Geometry	22	6. Visualizes, names, and describes polygons with 5 or more sides. •Illustrate triangles and quadrilaterals.	2
		7. Describes and compares properties of polygons (regular and irregular polygons).	1
		8. Visualizes congruent polygons.	2
		9. Visualizes and describes a circle.	1
	23	10. Identifies the terms related to a circle.	4
		11. Draws circles with different radii using a compass.	
	24	12. Visualizes and describes solid figures.	4
	13. Makes models of different solid figures: cube, prism, pyramid, cylinder, cone, and sphere using plane figures.		
Patterns and Algebra	25	14. Formulates the rule in finding the next term in a sequence. E.g. 1, 3, 7, 15, (15 x 2+1) Possible answers: (x 2 + 1) (+2, +4, +8, +16) Illustrates sequence	3
		17. Uses different strategies (looking for a pattern, working Backwards, etc.) To solve for the unknown in simple equations Involving one or more operations on whole numbers and Fractions. E.g. 3 x _ + 1 = 10 (the unknown is solved by working backwards)	2
Measurement	27	18.Measures time using a 12-hour and a 24-hour clock. •Reads time in 12-hour and 24-hour clock.	4
		16. Calculates time in the different world time zones in relation to the Philippines.	
		17. Solves problems involving time.	
	28	18. Visualizes circumference of a circle.	1
		19. Measures circumference of a circle using appropriate tools.	1
		20. Derives a formula in finding the circumference of a circle.	1
		21. Finds the circumference of a circle.	1
29	22. Solves routine and non-routine problems involving circumference of a circle.	4	
Quarter 4			
		1. Derives a formula in finding the area of a circle	1
	30	2. Finds the area of a given circle. •Performs multiplication and squaring number.	1

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		3. Solves routine and non-routine problems involving the area of a circle.	2
	31	4. Visualizes the volume of a cube and rectangular prism. •Illustrates a square and a rectangle.	1
		5. Names the appropriate unit of measure used for measuring the volume of a cube and a rectangle prism.	1
		6. Derives the formula in finding the volume of a cube and a rectangular prism using cubic cm and cubic m.	1
		7. Converts cu. Cm to cu. M and vice versa; cu.cm to L and vice versa.	1
	32	8. Finds the volume of a given cube and rectangular prism using cu. Cm and cu. M. •Multiplies whole numbers and decimals	4
		9. Estimates and uses appropriate units of measure for volume.	
	33	10. Solves routine and non-routine problems involving volume of a cube and rectangular prism in real-life situations using appropriate strategies and tools.	4
		11. Creates problems (with reasonable answers) involving volume of a cube and rectangular prism in real-life situations.	
	34	12. Reads and measures temperature using thermometer (alcohol and/or digital) in degree Celsius.	1
		13. Solves routine and non-routine problems involving temperature in real-life situations.	3
	35	14. Organizes data in tabular form and presents them in a line graph •Illustrates line graph.	4
		15. Interprets data presented in different kinds of line graphs (single to double-line graph).	
	36	16. Solves routine and non-routine problems using data presented in a line graph.	4
		17. Draws inferences based on data presented in a line graph.	
	37	18. Describes experimental probability.	4
		19. Performs an experimental probability and records result by listing.	
	38	20. Analyzes data obtained from chance using experiments involving letter cards (A to Z) and number cards (0 to 20).	4
	39	21. Solves routine and non-routine problems involving experimental probability.	4

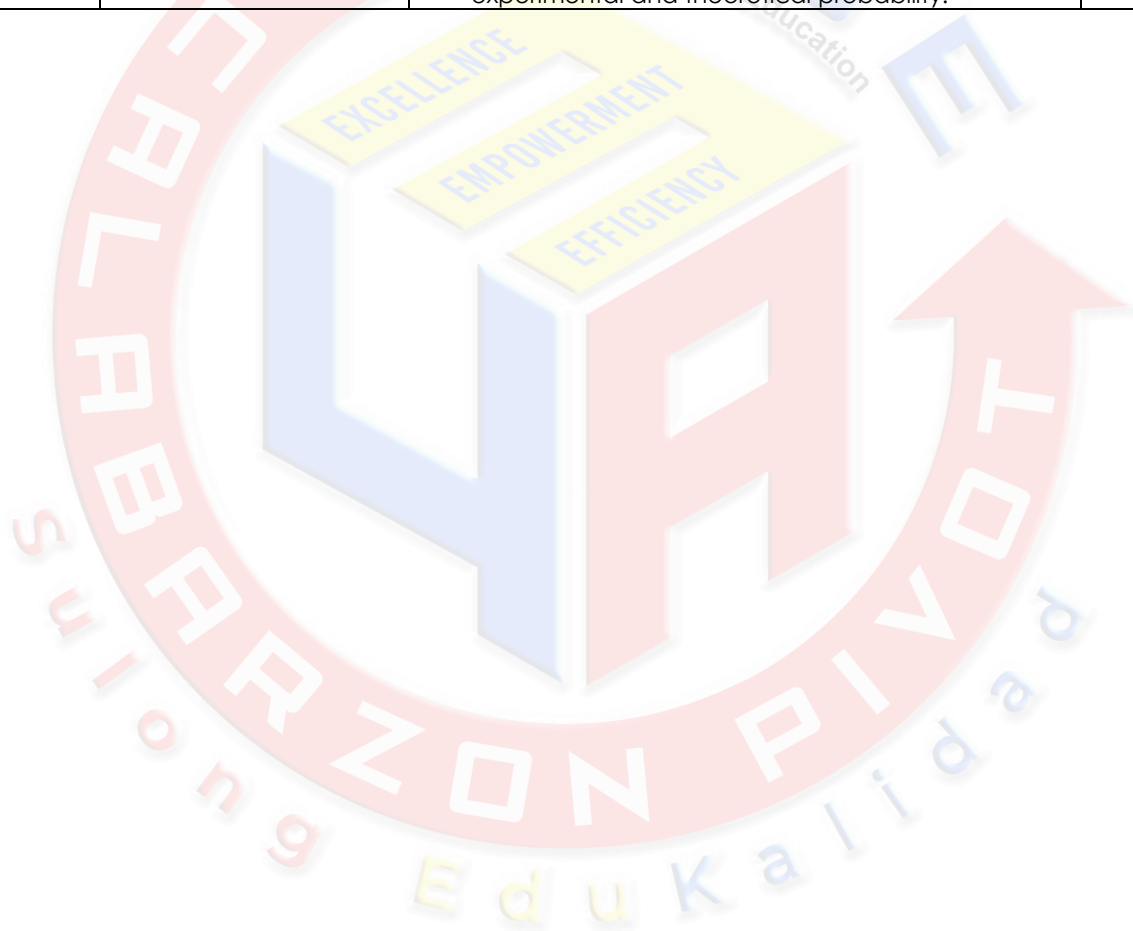
GRADE 6 – MATHEMATICS

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
Number and Number Sense	1	1. Adds and subtracts simple fractions and mixed numbers without or with regrouping. • adds and subtracts simple similar fractions and mixed numbers without or with regrouping. • adds and subtracts simple dissimilar fractions	2
		2. Solves routine and non-routine problems involving addition and/or subtraction of fractions using appropriate problem-solving strategies and tools.	2
	2	3. Multiplies simple fractions and mixed fractions.	2
		4. Solves routine or non-routine problems involving multiplication without or with addition or subtraction of fractions and mixed fractions using appropriate problem-solving strategies and tools.	2
	3	5. Divides simple fractions and mixed fractions.	2
		6. Solves routine or non-routine problems involving division without or with any of the other operations of fractions and mixed fractions using appropriate problem-solving strategies and tools.	2
	4	7. Adds and subtracts decimals and mixed decimals through ten thousandths without or with regrouping. • adds and subtracts decimals and mixed decimals through ten thousandths without regrouping. • adds and subtracts decimals and mixed decimals through ten thousandths with regrouping.	2
		8. Solves 1 or more steps routine and non-routine problems involving addition and/or subtraction of decimals and mixed decimals using appropriate problem-solving strategies and tools.	2
	5	9. Multiplies decimals and mixed decimals with factors up to 2 decimal places.	4
		10. Multiplies mentally decimals up to 2 decimal places by 0.1, 0.01, 10, and 100.	
		11. Solves routine and non-routine problems involving multiplication of decimals and mixed decimals including money using appropriate problem-solving strategies.	
	6	12. Solves multi-step problems involving multiplication and addition or subtraction of decimals, mixed decimals and whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools.	4
	7	13. Divides whole numbers by decimals up to 2 decimal places and vice versa.	4
		14. Divides decimals/mixed decimals up to 2 decimal places.	
	8	15. Divides decimals up to 4 decimal places by 0.1, 0.01, and 0.001.	4
		16. Divides decimals up to 2 decimal places by 10, 100, and 1 000 mentally.	
	9	17. Differentiates terminating from repeating, non-terminating decimal quotients.	2
		18. Solves routine and non-routine problems involving division of decimals, mixed decimals, and whole numbers including money using appropriate problem-solving strategies and tools.	2
	10	19. Solves multi-step routine and non-routine problems involving division and any of the other operations of decimals, mixed decimals, and whole numbers	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		including money using appropriate problem-solving strategies and tools.	
Quarter 2			
Number and Number Sense	11	1. Expresses one value as a fraction of another given their ratio and vice versa. •visualizes the ratio of two given numbers.	2
		2. Defines and illustrates the meaning of ratio and proportion using concrete or pictorial models.	2
	12	3. Finds a missing term in a proportion (direct, inverse, and partitive). •recognizes direct, inverse and partitive proportions.	2
		4. Solves problems involving direct proportion, partitive proportion, and inverse proportion in different contexts such as distance, rate, and time using appropriate strategies and tools	2
	13	5. Finds the percentage or rate or percent in a given problem. •defines percentage, rate or percent	2
		6. Solves routine and non-routine problems involving finding the percentage, rate and base using appropriate strategies and tools.	2
	14	7. Solves percent problems such as percent of increase/decrease (discounts, original price, rate of discount, sale price, marked-up price), commission, sales tax, and simple interest.	4
	15	8. Describes the exponent and the base in a number expressed in exponential notation. •multiplies whole number (by itself)	2
		9. Gives the value of numbers expressed in exponential notation.	2
	16	10. Interprets and explains the Grouping, Exponent, Multiplication, Division, Addition, Subtraction (GEMDAS) rule.	2
		11. Performs two or more different operations on whole numbers with or without exponents and grouping symbols. •performs the four fundamental operations in whole number	2
	17	12. Describes the set of integers.	4
		13. Compares integers with other numbers such as whole numbers, fractions, and decimals.	
	18	14. Compares and arranges integers.	4
		15. Describes and interprets the basic operations on integers using materials such as algebra tiles, counters, chips, and cards.	
	19	16. Performs the basic operations on integers. •performs addition of integers. •performs subtraction of integers. •performs multiplication of integers. •performs division of integers. •performs combination of four fundamental operations on integers.	4
	20	17. Solves routine and non-routine problems involving basic operations of integers using appropriate strategies and tools. •determine appropriate problem-solving strategy and tools.	4
Quarter 3			
Geometry	21	1. Visualizes and describes the different solid figures: cube, prism, pyramid, cylinder, cone, and sphere.	2
		2. Differentiates solid figures from plane figures.	2
	22	3. Identifies the faces of a solid figure.	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Patterns and Algebra	23	4. Formulates the rule in finding the n th term using different strategies (looking for a pattern, guessing and checking, working backwards) E.g. 4,7,13,16,... n (the n th term is $3n+1$) •determines the missing term/s in a sequence of numbers	4
	24	5. Gives the translation of real-life verbal expressions and equations into letters or symbols and vice versa.	2
		6. Defines a variable in an algebraic expression and equation.	2
	25	7. Represents quantities in real-life situations using algebraic expressions and equations.	2
		8. Solves routine and non-routine problems involving different types of numerical expressions and equations such as $7 + 9 = \underline{\quad} + 6$.	2
Measurement	26	9. Calculates speed, distance, and time. •Multiplies and divides whole numbers.	2
		10. Solves problems involving average rate and speed.	2
	27	11. Finds the area of composite figures formed by any two or more of the following: triangle, square, rectangle, circle, and semi-circle. •find the area of plane figures.	2
		12. Solves routine and non-routine problems involving area of composite figures formed by any two or more of the following: triangle, square, rectangle, circle, and semi-circle.	2
	28	13. Visualizes and describes surface area and names the unit of measure used for measuring the surface area of solid/space figures. •visualizes and describes the different solid figures: cube, prism, pyramid, cylinder, cone, and sphere.	4
		14. Derives a formula for finding the surface area of cubes, prisms, pyramids, cylinders, cones, and spheres.	1
	29	15. Finds the surface area of cubes, prisms, pyramids, cylinders, cones, and spheres. •Performs series of two or more operations.	3
	30	16. Solves word problems involving measurement of surface area.	4
Quarter 4			
Measurement	31	1. Determines the relationship of the volume between a. a rectangular prism and a pyramid; b. a cylinder and a cone; and c. a cylinder and sphere. •visualizes and describes the different solid figures: cube, prism, pyramid, cylinder, cone, and sphere	3
		2. Derives the formula for finding the volume of cylinders, pyramids, cones, and spheres.	1
	32	3. Finds the volume of cylinders, pyramids, cones, and spheres. •performs two or more different operations on whole numbers with or without exponents and grouping symbols.	2
		4. Solves routine and non-routine problems involving volumes of solids.	3
	33	5. Reads and interprets electric and water meter readings. •reads and writes decimal numbers through hundredths.	1

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		6. Solves routine and non-routine problems involving electric and water consumption. •performs operations in decimals.	4
	34	7. Constructs a pie graph based on a given set of data.	1
	35	8. Solves routine and non-routine problems using data presented in a pie graph.	5
	36	9. Describes the meaning of probability such as 50% chance of rain and one in a million chance of winning. •describe experimental probability	4
		10. Performs experiments and records outcomes.	1
	37	11. Makes listings and diagrams of outcomes and tells the number of favorable outcomes and chances using these listings and diagrams.	5
	38	12. Makes simple predictions of events based on the results of experiments.	5
	39	13. Solves routine and non-routine problems involving experimental and theoretical probability.	5

GRADE 7 – MATHEMATICS

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
	1	1. Illustrates the union and intersection of sets and the difference of two sets. •Illustrates and describes the union of two sets. •Illustrates the difference of two sets •Illustrate the complement of a set.	4
		2. Uses Venn Diagrams to represent sets, subsets and the set operations.	2
	2	3. Solves problems involving sets.	2
	3	4. Represents the absolute value of a number on a number line as the distance of a number from 0.	2
		5. Performs addition and subtraction of integers using model or chips.	2
	4	6. Illustrates the different properties of operations on the set of integers.	4
		7. Expresses rational numbers from fraction form to decimal form and vice versa.	
	5	8. Performs operations on rational numbers. •Performs operation involving rational numbers. •Solve problems involving rational numbers.	4
	6	9. Describes principal roots and tells whether they are rational or irrational.	2
		10. Determines between what two integers the square root of a number is.	2
	7	11. Estimates the square root of a whole number to the nearest hundredth.	2
		12. Plots irrational numbers (up to square roots) on a number line.***	2
	8	13. Illustrates the different subsets of real numbers.	2
		14. Arranges real numbers in increasing or decreasing order.	2
	9	15. Writes numbers in scientific notation and vice versa. •Identify the significant figures in a given number. •Write the scientific notation of very big number and very small number and vice versa. •Describe number in scientific notation.	4
	10	16. Represents real-life situations which involve real numbers.	4
		17. Solves problems involving real numbers.	
Quarter 2			
	11	1. Approximates the measures of quantities particularly length, weight/mass, volume, time, angle and temperature and rate.	4
	12	2. Converts measurements from one unit to another in both Metric and English systems. •Converts measurement from one unit to another using metric system and English system.	2
		3. Solves problems involving conversion of units of measurement.	2
Patterns and Algebra	13	4. Translates English phrases to mathematical phrases and vice versa.	1
		5. Interprets the meaning of a^n where n is a positive integer.	1
		6. Differentiates between constants and variables in a given algebraic expression.	1
		10. Classifies algebraic expressions which are polynomials according to degree and number of terms.	1
	14	7. Evaluates algebraic expressions for given values of the variables.	2

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		11. Adds and subtracts polynomials.	2
	15	12. Derives the laws of exponent. •Identify the different law of exponents. •Derives the law of exponent.	2
		13. Multiplies and divides polynomials.	2
	16	14. Uses models and algebraic methods to find the: (a) product of two binomials; (b) product of the sum and difference of two terms; (c) square of a binomial; (d) cube of a binomial; (e) product of a binomial and a trinomial. •Uses models and algebraic methods to find the sum and difference of two binomials. •Uses models and algebraic methods to find the product of two binomials. •Uses models and algebraic methods to find the cube of a binomial. •Uses models and algebraic methods to find the product binomial and trinomial.	4
	17	15. Solves problems involving algebraic expressions. •Solves routine problems involving algebraic expressions. •Solves non-routine problems involving algebraic expressions.	4
	18	16. Differentiates between algebraic expressions and equations.	1
		17. Translates English sentences to mathematical sentences and vice versa	1
		18. Illustrates linear equation and inequality in one variable.	2
	19	19. Finds the solution of linear equation or inequality in one variable. •Finds solution of linear equation in one variable. •Finds solution of linear inequality in one variable.	2
	20	20. Solves linear equation or inequality in one variable involving absolute value by: (a) graphing; and (b) algebraic methods. •Solves linear equation or inequality in one variable involving absolute value by: (a) graphing. •Solves linear equation or inequality in one variable involving absolute value by: (b) algebraic methods.	3
		21. Solves problems involving equations and inequalities in one variable.	3
Quarter 3			
Geometry	21	1. Represents point, line and plane using concrete and pictorial models.	4
		2. Illustrates subsets of a line.	
		3. Classifies the different kinds of angles.	
	22	4. Derives relationships of geometric figures using measurements and by inductive reasoning; supplementary angles, complementary angles, congruent angles, vertical angles, adjacent angles, linear pairs, perpendicular lines, and parallel lines. • Illustrates , identifies and defines pairs of angles: linear pairs; complementary angles; supplementary angles ; congruent angles; adjacent angles and vertical angles • Derives relationships of geometric figures using measurements ; supplementary angles, complementary angles, and congruent angles • Illustrates , identifies and defines parallel lines and perpendicular lines	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		Derives relationships of geometric figures using measurements :vertical angles, adjacent angles and linear pairs, perpendicular lines, and parallel lines	
	23	5. Derives relationships among angles formed by parallel lines cut by a transversal using measurement and by inductive reasoning. - Derives relationships among angles formed by parallel lines cut by a transversal using measurement. - Derives relationships among angles formed by parallel lines cut by a transversal by inductive reasoning.	4
	24	6. Uses a compass and straightedge to bisect line segments and angles and construct perpendiculars and parallels.	4
	25	7. Illustrates polygons: (a) convexity; (b) angles; and (c) sides. - Define and identify polygons, convexity, angles and sides. - Illustrates polygons: (a) convexity; (b) angles; and (c) sides.	4
	26	8. Derives inductively the relationship of exterior and interior angles of a convex polygon.	4
	27	9. Illustrates a circle and the terms related to it: radius, diameter chord, center, arc, chord, central angle, and inscribed angle. - Illustrates a circle and the terms related to its radius and diameter - Illustrates a circle and the terms related to its chord and center. - Illustrates a circle and the terms related to its arc and chord. - Illustrates a circle and the terms related to its central angle and inscribed angle.	4
	28 - 29	10. Constructs triangles, squares, rectangles, regular pentagons, and regular hexagons.	8
	30	11. Solves problems involving sides and angles of a polygon. - Solve routine problems involving sides and angles of a polygon. - Solve non routine problems involving sides and angles of a polygon.	4
Quarter 4			
	31	1. Poses problems that can be solved using Statistics. - Identify problems that can be solved using statistics. - Determine problems involving statistics in a real-life situation.	4
		2. Formulates simple statistical instruments.	
	32	3. Gathers statistical data. - Identify the method of gathering statistical data. - Determine the importance of gathering statistical data in a real-life situation.	4
	33	4. Organizes data in a frequency distribution table. - Organizes data in a frequency distribution table: ungrouped data - Organizes data in a frequency distribution table: grouped data	4
	34 - 35	5. Uses appropriate graphs to represent organized data: pie chart, bar graph, line graph, histogram, and ogive. Uses appropriate graphs to represent organized data:	8

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
		pie chart and line graph. • Uses appropriate graphs to represent organized data: bar graph and histogram, • Represent organized data using ogive. • Identify and understand the sigma notation. • Uses the summation notation in expressing the sum of a given numbers.	
	36	6. Illustrates the measures of central tendency (mean, median, and mode) of a statistical data.	4
	37	7. Calculates the measures of central tendency of ungrouped and grouped data.	4
	38	8. Illustrates the measures of variability (range, average deviation, variance, standard deviation) of a statistical data. • Illustrates the measures of variability (range and average deviation) of a statistical data. • Illustrates the measures of variability (variance and standard deviation) of a statistical data.	4
	39	9. Calculates the measures of variability of grouped and ungrouped data. • Determine the measures of variability in ungrouped and grouped data. • Calculates the measures of variability in ungrouped data. • Calculates the measures of variability of grouped data. • Solves problems involving measures of variability in grouped and ungrouped data	4
	40	10. Uses appropriate statistical measures in analyzing and interpreting statistical data.	2
		11. Draws conclusions from graphic and tabular data and measures of central tendency and variability.	2

GRADE 8 – MATHEMATICS

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
Patterns and Algebra	1	1. Factors completely the different types of polynomials; a. Polynomials with common monomial factor b. Difference of two squares c. Sum and difference of two cubes d. Perfect square trinomials, and e. General trinomials • Multiplies and divides polynomials. • Uses models and algebraic methods to find the: (a) product of two binomials; (b) product of the sum and difference of two terms; (c) square of a binomial; (d) cube of a binomial; (e) product of a binomial and a trinomial.	4
	2	2. Solves problems involving factors of polynomials: a. Polynomials with common monomial factor b. Difference of two squares c. Sum and difference of two cubes d. Perfect square trinomials, and e. General trinomials • Solves problems involving algebraic expressions	4
	3	3. Illustrates rational algebraic expressions. • Translates verbal phases to mathematical expressions • Evaluates algebraic expressions for given value	4
	4	4. Simplifies rational algebraic expressions. 5. Performs operations on rational algebraic expressions.	2
	5	6. Solves problems involving rational algebraic expressions.	2
	6	7. Illustrates the rectangular coordinate system and its uses.	4
	6	8. Writes the linear equation $ax + by = c$ in the form $y = mx + b$ and vice versa. • Uses of APE and MPE	1
	7	9. Graphs a linear equation given: a. Any two points; b. The x – and y – intercepts; c. The slope and a point on the line.	2
	7	10. Describes the graph of a linear equation in terms of its intercepts and slope.	1
	7	11. Finds the equation of a line given (a) two points; (b) the slope and a point; (c) the slope and its intercepts.	2
	7	12. Solves problems involving linear equations in two variables.	2
	7	13. Illustrates a system of linear equations in two variables.	4
		14. Graphs a system of linear equations in two variables.	
		15. Categorizes when a given system of linear equations in two variables has graphs that are parallel, intersecting, and coinciding.	
	9	16. Solves a system of linear equations in two variables by a. Graphing; b. Substitution; c. Elimination.	4
	10	17. Solves problems involving systems of linear equations in two variables.	4
Quarter 2			

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	11	1. Differentiates linear inequalities in two variables from linear equations in two variables.	4
		2. Graphs linear inequalities in two variables.	
		3. Solves problems involving linear inequalities in two variables.	
	12	4. Solves a system of linear inequalities in two variables.	4
	13	5. Illustrates a relation and a function.	4
		8. Verifies if a given relation is a function.	
		9. Determines dependent and independent variables.	
	14	10. Finds the domain and range of a function.	1
		11. Graphs a linear function's (a) domain; (b) range; (c) table of values; (d) intercepts; and (e) slope.	3
Geometry	15	12. Solves problems involving linear functions.	4
	16	13. Determines the relationship between the hypothesis and the conclusion of an if-then statement.	2
		14. Transforms a statement into an equivalent if-then statement.	2
	17	15. Determines the inverse, converse, and contrapositive of an if-then statement.	4
	18	16. Illustrates the equivalences of: a. The statement and its contrapositive; and b. The converse and inverse of a statement.	4
	19	17. Uses inductive or deductive reasoning in an argument.	4
Quarter 3	20	18. Writes a proof a. Direct and b. Indirect.	4
Geometry	21	1. Describes a mathematical system.	4
	22 - 23	2. Illustrates the need for an axiomatic structure of a mathematical system in General, and in Geometry in particular: b. Defined terms; c. Undefined terms; d. Postulates; and Theorems.	8
	24	3. Illustrates triangle congruence.	4
	25	4. Illustrates the a. SAS, b. ASA and c. SSS congruence postulates.	4
	26	5. Solves corresponding parts of congruent triangles	4
	27	6. Proves two triangles are congruent.	4
	28	7. Proves statements on triangle congruence.	4
	29 - 30	8. Applies triangle congruence to construct a. Perpendicular lines b. And angle bisectors.	8
Quarter 4			
Geometry	31	1. Illustrates theorems on triangle inequalities (Exterior Angle Inequality Theorem, Triangle Inequality Theorem, Hinge Theorem).	4
	32	2. Applies theorems on triangle inequalities.	4
	33	3. Proves inequalities in a triangle.	4
	34	4. Proves properties of parallel lines cut by a transversal.	4
	35	5. Determines the conditions under which lines and segments are parallel or perpendicular.	4
Statistics	36	6. Illustrates an experiment, outcome, sample space and event.	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
and Probability	37	7. Counts the number of occurrences of an outcome in an experiment: A. Table; b. Tree diagram; c. Systematic listing; and d. Fundamental counting principle.	4
	38	8. finds the probability of a simple event.	4
	39	9. illustrates an experimental probability and a theoretical probability.	4
	40	10. solves problems involving probabilities of simple events.	4

GRADE 9 – MATHEMATICS

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
Patterns and Algebra	1	1. Illustrates quadratic equations. • Identifies the degree of polynomials	4
	2	2. Solves quadratic equations by: (a) extracting square roots; (b) factoring; (c) completing the square; and (d) using the quadratic formula.	4
	3	3. Characterizes the roots of a quadratic equation using the discriminant. • Applies the substitution method to solve for the value of the discriminant.	4
	4	4. Solves equations transformable to quadratic equations (including rational algebraic equations).	4
	5	5. Solves problems involving quadratic equations and rational algebraic equations. • States the steps of solving word problems.	4
	6	6. Illustrates quadratic inequalities • recognizes the inequality symbols and its functions	4
		7. Solves quadratic inequalities.	
		8. Solves problems involving quadratic inequalities.	
	7	9. Models real-life situations using quadratic functions.	4
		11. Represents a quadratic function using: (a) table of values; (b) graph; and (c) equation.	
	8	12. Transforms the quadratic function in general form $y = ax^2 + bx + c$ into standard form (vertex form) $y = a(x - h)^2 + k$ and vice versa. • Applies knowledge about completing the square to find the value of h and k.	4
	9	13. Graphs a quadratic function and determine the following: (a) domain; (b) range; (c) intercepts; (d) axis of symmetry; (e) vertex; (f) direction of the opening of the parabola. • Locates and plot points on the cartesian plane.	4
		14. Analyzes the effects of changing the values of a, h and k in the equation $y = a(x - h)^2 + k$. Of a quadratic function on its graph.	
	10	15. Determines the equation of a quadratic function given: (a) a table of values; (b) graph; (c) zeros.	4
		16. Solves problems involving quadratic functions.	
	Quarter 2		
Patterns and Algebra	11	1. Illustrates situations that involve the following variations: (a) direct; (b) inverse; (c) joint; (d) combined.	4
	12	2. Translates into variation statement a relationship between two quantities given by: (a) a table of values; (b) a mathematical equation; (c) a graph, and vice versa	4
	13	3. Solves problems involving variation.	4
	14	4. Applies the laws involving positive integral exponents to zero and negative integral exponents.	4
		5. Illustrates expressions with rational exponents.	4
	15	6. Simplifies expressions with rational exponents.	
		7. Writes expressions with rational exponents as radicals and vice versa.	
	16	8. Derives the laws of radicals from the laws of rational exponents. • Illustrates the laws of rational exponents.	4
	17	9. Simplifies radical expressions using the laws of radicals.	4
	18	10. Performs operations on radical expressions.	4

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
	19	11. Solves equations involving radical expressions.	4
	20	12. Solves problems involving radicals. • Solves equations involving radical expressions	4
Quarter 3			
	21	1. Determines the conditions that make a quadrilateral a parallelogram. • Illustrates the measure of sides and angles of polygons.	4
	22	2. Uses properties to find measures of angles, sides and other quantities involving parallelograms. • Uses properties of parallelogram to find measures of angles, sides and other quantities.	4
	23	3. Proves theorems on the different kinds of parallelogram (rectangle, rhombus, square).	4
	24	4. Proves the Midline Theorem.	4
		5. Proves theorems on trapezoids and kites.	4
	25	6. Solves problems involving parallelograms, trapezoids and kites.	4
	26	7. Describes a proportion. • Models ratio and proportion	4
		8. Applies the fundamental theorems of proportionality to solve problems involving proportions.	4
	27 - 28	9. Illustrates similarity of figures.	8
		10. Proves the conditions for similarity of triangles. SAS Similarity Theorem SSS Similarity Theorem AA Similarity Theorem Right Triangle Similarity Theorem Special Right Triangle Theorem	8
	29	11. Applies the theorems to show that given triangles are similar.	4
		12. Proves the Pythagorean Theorem.	4
	30	13. Solves problems that involve triangle similarity and right triangles.	4
Quarter 4			
	31	1. Illustrates the six trigonometric ratios: sine, cosine, tangent, secant, cosecant, and cotangent. • Identifies parts of a Right Triangle.	4
	32 - 33	2. Finds the trigonometric ratios of special angles. • State the properties of special right triangles.	8
	34	3. Illustrates angles of elevation and angles of depression.	4
	35	4. Uses trigonometric ratios to solve real-life problems involving right triangles.	4
	36 - 37	5. Illustrates laws of sines and cosines. • Illustrates Oblique Triangles.	8
	38 - 40	6. Solves problems involving oblique triangles.	12

GRADE 10 – MATHEMATICS

Quarter	Most Essential Learning Competencies (MELC)	Learning Competencies	No. of Days Taught
Quarter 1			
Patterns and Algebra	1	1. Generates patterns. • Illustrates patterns and relationships. • Cites situations that generate patterns.	4
	2	2. Illustrates an arithmetic sequence. • Performs operations on rational numbers. (Addition and Subtraction)	4
	3	3. Determines arithmetic means and nth term of an arithmetic sequence. • Illustrates the different properties of operations on the set of integers.	4
	4	4. Illustrates a geometric sequence. • Performs operations on rational numbers. (Multiplication and Division) • Simplifies expressions using laws of exponent.	4
		5. Differentiates a geometric sequence from an arithmetic sequence.	
	5	6. Determines geometric means and nth term of a geometric sequence.	4
		7. Finds the sum of the terms of a given finite or infinite geometric sequence.	
	6	8. Solves problems involving sequences.	4
	7	9. Performs division of polynomials using long division and synthetic division. • Performs fundamental operations on integers. • Derives the laws of exponent.	4
		10. Proves the Remainder Theorem and the Factor Theorem.	
	8	11. Factors polynomials. • factors completely different types of polynomials (polynomials with common monomial factor, difference of two squares, sum and difference of two cubes, perfect square trinomials, and general trinomials).	4
	9	12. Illustrates polynomial equations.	4
	10	13. Solves problems involving polynomials and polynomial equations. • Solves quadratic equations by: (a) extracting square roots; (b) factoring; (c) completing the square; and (d) using the quadratic formula.	4
Quarter 2			
Patterns and Algebra	11	1. Illustrates polynomial functions.	4
		2. Graphs polynomial functions.	
	12	3. Solves problems involving polynomial functions.	4
Geometry	13	4. Derives inductively the relations among chords, arcs, central angles, and inscribed angles.	4
	14	5. Proves theorems related to chords, arcs, central angles, and inscribed angles. 5.1 Proves theorems related to chords, arcs, central angles. 5.2. Proves theorems related to inscribed angles.	4
	15	6. Illustrates secants, tangents, segments, and sectors of a circle.	
	16	7. Proves theorems on secants, tangents, and segments.	4
		8. Solves problems on circles.	
		9. Derives the distance formula.	4
	17	10. Applies the distance formula to prove some geometric properties.	

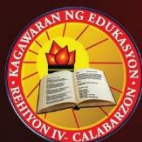
	18	11. Illustrates the center-radius form of the equation of a circle. • Solves quadratic equations by completing the square.	4
		12. Determines the center and radius of a circle given its equation and vice versa.	
	19	13. Graphs a circle and other geometric figures on the coordinate plane.	4
	20	14. Solves problems involving geometric figures on the coordinate plane.	4
Quarter 3			
Statistics And Probability	21	1. Illustrates the permutation of objects. • Illustrates the Fundamental Counting Principle through a tree diagram or by listing method. • Uses FCP to visualize the possible number of arrangements.	4
		2. Derives the formula for finding the number of permutations of objects taken at a time. nPr	
	22	3. Solves problems involving permutations.	4
	23	4. Illustrates the combination of objects.	4
	24	5. Differentiates permutation from combination of objects taken at a time.	4
		6. Derives the formula for finding the number of combinations of n objects taken r at a time.	
	25	7. Solves problems involving permutations and combinations	4
	26	8. Illustrates events, and union and intersection of events. • Uses Venn Diagrams to represent sets, subsets, and set operations. • Illustrates the union and intersection of sets and the difference of two sets.	4
	27	9. Illustrates the probability of a union of two events. • Illustrates an experiment, outcome, sample space and event. • Finds the probability of a simple event.	4
	28	10. Finds the probability of $(A \cup B)$. • Finds the percentage or rate or percent in a given problem.	4
	29	11. Illustrates mutually exclusive events.	4
	30	12. Solves problems involving probability.	4
Quarter 4			
Statistics And Probability	31	1. Illustrates the following measures of position: quartiles, deciles and percentiles. a. Illustrates the following measures of position: quartiles, b. Illustrates the following measures of position: deciles and percentiles • Illustrates the measures of central tendency (mean, median, and mode) of a statistical data.	4
	32	2. Calculates a specified measure of position (e.g. 90th percentile) of a set of data.	4
	33	3. Interprets measures of position.	4
	34 - 35	4. Solves problems involving measures of position.	8
	36 - 37	5. Formulates statistical mini-research. • Identifies sampling techniques, measures of central tendency and variability.	8
	38 - 40	6. Uses appropriate measures of position and other statistical methods in analyzing and interpreting research data.	12

• ARAING PANLIPUNAN •

PIVOT^{4A}

BUDGET OF WORK

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW) IN ARLING PANLIPUNAN

Katangian at Daloy ng Kurikulum

Naging batayan ng K-12 kurikulum sa Araling Panlipunan ang mithiin ng “Edukasyon para sa Lahat 2015” (*Education for All 2015*) at ang K to 12 Philippine Basic Education Curriculum Framework. Hangad nito ang pagkakaroon ng mga kakayahang kinakailangang sa ika-21 na siglo upang makalinang ng “*functionally literate and developed Filipino*.” Kaya naman, tiniyak na ang mga binuong nilalaman, pamantayang pangnilalaman at pamantayan sa pagganap sa bawat baitang ay makapag-aambag sa pagtatamo ng nasabing mithiin at para makamit ang nilalayon (goal) ng K-12 Kurikulum ng Araling Panlipunan, ang makahubog ng mamamayang mapanuri, mapagmuni, mapanagutan, produktibo, makakalikasan, makabansa at makatao na may pambansa at pandaigdigang pananaw at pagpapahalaga sa mga usaping pangkasaysayan at panlipunan.

Mula sa unang baitang hanggang ika-labindalawang baitang, naka-angkla (anchor) ang mga paksain at pamantayang pang-nilalaman at pamantayan sa pagganap ng bawat yunit sa pitong tema:

1. tao, kapaligiran at lipunan
2. panahon, pagpapatuloy at pagbabago,
3. kultura, pananagutan at pagkabansa,
4. karapatan, pananagutan at pagkamamamayan
5. kapangyarihan, awtoridad at pamamahala,
6. produksyon, distribusyon at pagkonsumo
7. at ungnayang pangrehiyon at pangmundo

Ang kasanayan sa iba't-ibang disiplina ng Araling Panlipunan tulad ng pagkamalikhain, mapanuring pag-iisip at matalinong pagpapasya, pagsasaliksik/pagsisiyasat, kasanayang pangkasaysayan at Araling Panlipunan, pakikipagtalastasan at pagpapalawak ng pandaigdigan.

Binibigyang diin sa kurikulum ang pag-unawa at hindi pagsasaulo ng mga konsepto at terminolohiya. Bilang pagpapatunay ng malalim na pag-unawa, ang mag-aaral ay kinakailangang makabuo ng sariling kahulugan at pagpapakahulugan sa bawat paksang pinag-aaralan at ang pagsasalin nito sa ibang konteksto lalo na ang aplikasyon nito sa tunay na buhay na may kabuluhan mismo sa kanya at sa lipunang kanyang ginagalawan.

Sa kabuoan, nilalayon ng AP kurikulum na makalinang ng kabataan na may tiyak na pagkakakilanlan at papel bilang Pilipinong lumalahok sa buhay ng lipunan, bansa at daigdig. Kasabay sa paglinang ng identidad at kakayanang pansibiko ay ang pag-unawa sa nakaraan at kasalukuyan at sa ugnayan sa loob ng lipunan, sa pagitan ng lipunan at kalikasan, at sa mundo, kung paano nagbago at nagbabago ang mga ito, upang makahubog ng indibiduwal at kolektibong kinabukasan.

Upang makamit ang mga layuning ito, mahalagang bigyang diin ang mga magkakaugnay na kakayahan sa Araling Panlipunan: (i) pagsisiyasat; (ii) pagsusuri at interpretasyon ng impormasyon; (iii) pananaliksik; (iv) komunikasyon, lalo na ang pagsulat ng sanaysay; at (v) pagtupad sa mga pamantayang pang-etika.

Sa puntong ito, nararapat lamang na ang mga kakayahan sa pagkatuto ay lapatan ng enabling at enrichment skills upang matiyak na ang mga layuning nabangit ay makamamit.

Ang *Budget of Work* ay nakaangkla sa layunin ng CALABARZON na makahubog ng mga mag-aaral na may tiyak na pagkakakilanlan sa Timog Katagalugan at papel bilang Pilipinong lumalahok sa buhay ng lipunan, bansa at daigdig.

Bilang pagtugon sa pagharap sa hamon ng kasalukuyang panahon, ang PIVOT 4A BOW na ito ay naidesenyo upang magabayan ang mga guro sa pagtuturo ng asignaturang ito gamit ang ibat ibang paraan ng pagkatuto ng mga mag-aaral. Sinisigurado din na ang mga kasanayang essential sa asignaturang ito ay huhubog sa mapunuring pag-iisip, wastong desisyon ng mga mag-aaral upang maihanda sila sa mas mapanghamong kasalukuyan.

Saklaw at Daloy ng Kurikulum

Naipamamalas ang kamalayan bilang batang Pilipino sa katangian at bahaging ginagampanan ng tahanan, paaralan at pamayanan tungo sa paghubog ng isang mamamayang mapanagutan, may pagmamahal sa bansa at pagmamalasakit sa kapaligiran at kapwa.

Baitang	Daloy ng Paksa
K	Ako at ang Aking kapwa
1	Ako, ang Aking Pamilya at Paaralan
2	Ang Aking Komunidad, Ngayon at Noon
3	Ang Mga Lalawigan sa Aking Rehiyon
4	Ang Bansang Pilipinas
5	Pagbuo ng Pilipinas bilang Nasyon
6	Mga Hamon at Tugon sa Pagkabansa
7	Araling Asyano
8	Kasaysayan ng Daigdig
9	Ekonomiks
10	Mga Kontemporaryong Isyu

Paano Gamiting ang BOW?

Ang PIVOT 4A BOW sa Araling Panlipunan ay binubuo ng apat (4) na kolum. Ang unang kolum ay para sa **Markahan**; ang ikalawa ay para sa **Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto** o **MELC**; ikatlo ang **Kasanayang Pampagkatuto**; at panghuli ang **Bilang ng Araw ng Pagtuturo**.

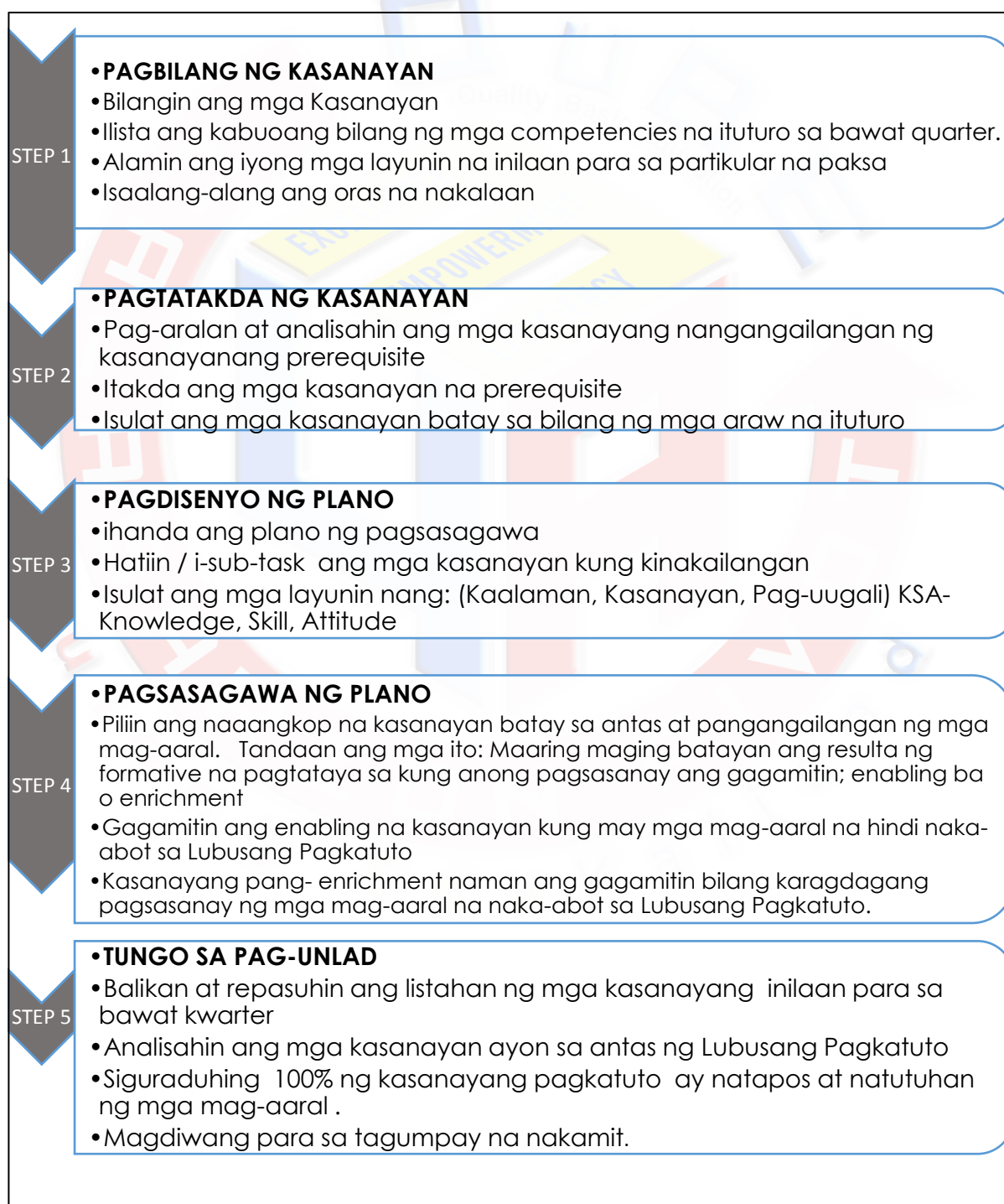
Markahan (A)	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (B)	Kasanayang Pampagkatuto (C)	Bilang ng Araw ng Pagtuturo (D)
(E)			
(E)			
(F)	1		

Sa paggamit ng PIVOT 4A BOW sa Araling Panlipunan, mahalagang tingnan at pag-aralan ang mga sumusunod:

- Markahan**
- Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)**
- Kasanayang Pampagkatuto**
- Bilang ng Araw ng Pagtuturo**

- E. **Pagpapaganang Kasanayan o Enabling Competencies.** Ito ang mga kasanayang nagmula sa K to 12 Curriculum Guide na gagamitin ng guro upang bigyang-linaw o magsilbing tulay upang makamit ang mga **Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto.**
- F. **Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto o MELC.** Sa bawat PIVOT 4A BOW, ito ay sinisimbolo ng mga numero o bilang. Ang mga bilang na ito ay tumutukoy kung ilang **MELC** mayroon sa bawat baitang. Ang mga napiling **MELC** ay maaaring katumbas ng isang **Kasanayang Pampagkatuto** na makikita sa ikatlong kolum o kumbinasyon ng piling **Kasanayang Pampagkatuto.**

Mga Hakbang sa Paggamit ng Budget of Work

GRADE 1 – ARLING PANLIPUNAN

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan			
	1	Nasasabi ang batayang impormasyon tungkol sa sarili: pangalan, magulang, kaarawan, edad, tirahan, paaralan, iba pang pagkakakilanlan at mga katangian bilang Pilipino.	2
		Nailalarawan ang pisikal na katangian sa pamamagitan ng iba't ibang malikhaing pamamaraan	2
		Nasasabi ang sariling pagkakakilanlan sa iba't ibang pamamaraan	2
	2	Nailalarawan ang pansariling pangangailan: pagkain, kasuotan at iba pa at mithiin para sa Pilipinas.	2
		Natatalakay ang mga pansariling kagustuhan tulad ng: paboritong kapatid, pagkain, kulay, damit, laruan atbp at lugar sa Pilipinas na naipakikita sa malikhaing pamamaraan.	3
	3	Natutukoy ang mga mahahalagang pangyayari sa buhay simula isilang hanggang sa kasalukuyang edad gamit ang mga larawan	2
		Nailalarawan ang mga personal na gamit tulad ng laruan, damit at iba pa mula noong sanggol hanggang sa kasalukuyang edad	2
	4	Nakikilala ang timeline at ang gamit nito sa pag-aaral ng mahahalagang pangyayari sa buhay hanggang sa kanyang kasalukuyang edad	2
	5	Naipakikita sa pamamagitan ng timeline at iba pang pamamaraan ang mga pagbabago sa buhay at mga personal na gamit mula noong sanggol hanggang sa kasalukuyang edad	5
	6	Nakapaghihinuha ng konsepto ng pagpapatuloy at pagbabago sa pamamagitan ng pagsasaayos ng mga larawan ayon sa pagkakasunod-sunod	3
	7	Naihahambing ang sariling kwento o karanasan sa buhay sa kwento at karanasan ng mga kamag- aral	4
		Nailalarawan ang mga pangarap o ninanais para sa sarili Natutukoy ang mga pangarap o ninanais Naipapakita ang pangarap sa malikhaing pamamaraan	4
		Naipaliliwanag ang kahalagahan ng pagkakaroon ng mga pangarap o ninanais para sa sarili	4
	8	Naipagmamalaki ang sariling pangarap o ninanais sa pamamagitan ng mga malikhaing pamamamaraan	3
Ikalawang Markahan			
	9	Nauunawaan ang konsepto ng pamilya batay sa bumubuo nito (ie. Two- parent family, single-parent family, extended family)	2
		Nailalarawan ang bawat kasapi ng sariling pamilya sa pamamagitan ng likhang sining	1
		Nailalarawan ang iba't ibang papel na ginagampanan ngbawat kasapi ng pamilya sa iba't ibang pamamaraan	1
	10	Nasasabi ang kahalagahan ng bawat kasapi ng pamilya	1
		Nakabubuo ng kwento tungkol sa pang-araw-araw na gawain ng buong pamilya	1
		Nailalarawan ang mga gawain ng mag-anak sa pagtugon ng mga pangangailangan ng bawat kasapi	3
		Nakikilala ang "family tree" at ang gamit nito sa pag- aaral ng pinagmulang lahi ng pamilya	1
		Nailalarawan ang pinagmulan ng pamilya sa malikhaing pamamaraan	1
	11	Nailalarawan ang mga mahahalagang pangyayari sa	1

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		buhay ng pamilya sa pamamagitan ng timeline/family tree	
		Nailalarawan ang mga pagbabago sa nakagawiang gawain at ang pinapatuloy na tradisyon ng pamilya	1
		Naipahahayag sa malikhaing pamamamaraan ang sariling kwento ng pamilya	2
		Naihahambing ang kwento ng sariling pamilya at kwento ng pamilya ng mga kamag-aral	1
	12	Naipagmamalaki ang kwento ng sariling pamilya.	1
		Naiisa-isa ang mga alituntunin ng pamilya	2
		Natatalakay ang mga batayan ng mga alituntunin ng pamilya	3
		Nahihinuha na ang mga alituntunin ng pamilya ay tumumutugon sa iba-ibang sitwasyon ng pang-araw-araw na gawain ng pamilya	4
	13	Nakagagawa ng wastong pagkilos sa pagtugon sa mga alituntunin ng pamilya	1
		Naihahambing ang alituntunin ng sariling pamilya sa alituntunin ng pamilya ng mga kamag-aral	2
		Naipakikita ang pagpapahalaga sa pagtupad sa mga alituntunin ng sariling pamilya at pamilya ng mga kamag-aral	2
		Nailalarawan ang batayang pagpapahalaga sa sariling pamilya at nabibigyang katwiran ang pagtupad sa mga ito	2
		Naihahahambing ang mga pagpapahalaga ng sariling pamilya sa ibang pamilya	1
		Natutukoy ang mga halimbawa ng ugnayan ng sariling pamilya sa ibang pamilya	2
	14	Nakabubuo ng konklusyon tungkol sa mabuting pakikipag-ugnayan ng sariling pamilya sa iba pang pamilya sa lipunang Pilipino.	4
	15	***Nailalarawan ang sariling pamilya batay sa: (a) komposisyon (b) kaugalian at paniniwala (c) pinagmulan at (d) tungkulin at karapatan ng bawat kasapi	
Ikatlong Markahan			
	16	Nasasabi ang mga batayang impormasyon tungkol sa sariling paaralan: pangalan nito (at bakit ipinangalan ang paaralan sa taong ito), lokasyon, mga bahagi nito, taon ng pagkakatatag at ilang taon na ito, at mga pangalan ng gusali o silid (at bakit ipinangalan sa mga taong ito)	2
		Nailalarawan ang pisikal na kapaligiran ng sariling paaralan	3
	17	Nasasabi ang epekto ng pisikal na kapaligiran sa sariling pag-aaral (e.g. mahirap mag-aaral kapag maingay, etc)	2
	18	Nailalarawan ang mga tungkuling ginagampanan ng mga taong bumubuo sa paaralan (e.g. punong guro, mag-aaral, actor at nars, dyanitor, etc	3
	19	Naipaliliwanag ang kahalagahan ng paaralan sa sariling buhay at sa pamayanan o komunidad.	2
		Nasasabi ang mahahalagang pangyayari sa pagkakatatag ng sariling paaralan	3
		Nailalarawan ang mga pagbabago sa paaralan tulad ng pangalan, lokasyon, bilang ng mag-aaral atbp gamit ang timeline at iba pang pamamaraan	2
		Naipapakita ang pagbabago ng sariling paaralan sa pamamagitan ng malikhaing pamamaraan at iba pang likhang sining	3
		Natutukoy ang mga alituntunin ng paaralan	2
	20	Nabibigyang katwiran ang pagtupad sa mga alituntunin ng paaralan	3

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Nasasabi ang epekto sa sarili at sa mga kaklase ng pagsunod at hindi pagsunod sa mga alituntunan ng paaralan	4
		Nahihinuha ang kahalagahan ng alituntunin sa paaralan at sa buhay ng mga mag-aaral	4
		Naiisa-isa ang mga gawain at pagkilos na nagpapamalas ng pagpapahalaga sa sariling paaralan (eg. Brigada Eskwela)	3
		Natatalakay ang kahalagahan ng pag-aaral Nakapagsasaliksik ng mga kwento tungkol sa mga batang nakapag-aral at hindi nakapag-aral Nasasabi ang maaring maging epekto ng nakapag-aral at hindi nakapag-aral sa tao	4
	21	***Nakalalahok sa mga gawain at pagkilos na nagpapamalas ng pagpapahalaga sa sariling paaralan (eg. Brigada Eskwela)	
Ikaapat na Markahan			
		Nakikilala ang konsepto ng distansya at ang gamit nito sa pagsukat ng lokasyon	2
		Nagagamit ang iba't ibang katawagan sa pagsukat ng lokasyon at distansya sa pagtukoy ng mga gamit at lugar sa bahay (kanan, kaliwa, itaas, ibaba, harapan at likuran)	3
		Nailalarawan ang kabuuan at mga bahagi ng sariling tahanan at ang mga lokasyon nito	2
	22	Nakagagawa ng payak na mapa ng loob at labas ng tahanan	2
	23	Naiisa-isa ang mga bagay at istruktura na makikita sa nadadaan mula sa tahanan patungo sa paaralan	2
	24	Naiiugnay ang konsepto ng lugar, lokasyon at distansya sa pang-araw-araw na buhay sa pamamagitan ng iba't ibang uri ng transportasyon mula sa tahanan patungo sa paaralan.	3
		Nailalarawan ang pagbabago sa mga istruktura at bagay mula sa tahanan patungo sa paaralan at natutukoy ang mga mahalagang istruktura sa mga lugar na ito.	2
	25	Nakagagawa ng payak na mapa mula sa tahanan patungo sa paaralan	2
		Natutukoy ang bahagi at gamit sa loob ng silid-aralan/ paaralan at lokasyon ng mga ito	3
		Nakagagawa ng payak na mapa ng silid-aralan/ paaralan	4
		Naipaliliwanag ang konsepto ng distansya sa pamamagitan ng nabuong mapa ng silid-aralan at paaralan distansya ng mga bagay sa isa't isa sa loob ng silid-aralan distansya ng mga mag-aaral sa ibang mga bagay sa silid- aralan distansya ng silid- aralan sa iba't ibang bahagi ng paaralan	4
	26	Nakapagbigay halimbawa ng mga gawi at ugali na makatutulong at nakasasama sa sariling kapaligiran: tahanan at paaralan	4
	27	Naipakikita ang iba't ibang pamamaraan ng pangangalaga ng kapaligiran ginagalawan sa tahanan, sa paaralan at sa komunidad	4
		Naipakikita ang pagpapahalaga sa kapaligiran ginagalawan sa iba't ibang pamamaraan at likhang sining	3
	28	***Naipaliliwanag ang konsepto ng distansya at direksyon at ang gamit nito sa pagtukoy ng lokasyon	
	29	***Naipaliliwanag ang kahalagahan ng mga istruktura mula sa tahanan patungo sa paaralan	

***These are MELCs provided by the Central Office but are not originally part of the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 2 – ARLING PANLIPUNAN

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan			
	1	Nauunawaan ang konsepto ng komunidad. Nasasabi ang payak na kahulugan ng komunidad Nasasabi ang mga halimbawa ng komunidad	2
	2	Naipaliliwanag ang kahalagahan ng komunidad	2
	3	Natutukoy ang mga bumubuo ng komunidad: Mga tao: mga iba't ibang naninirahan sa komunidad, mga pamilya o mag-anak, Mga institusyon: paaralan, mga sentrong pamahalaan onagbibigay serbisyo, sentrong pangkalusugan, pamilihan, simbahan o mosque at iba pang pinagtitipunan ng mga kasapi ng ibang relihiyon	4
	4	Naiuugnay ang tungkulin at gawain ng mga bumubuo ng komunidad sa sarili at sariling pamilya	3
		Nasasabi na ang bawat bata ay may kinabibilangang komunidad	2
	5	Nasasabi ang batayang impormasyon tungkol sa sariling komunidad: pangalan ng komunidad, lokasyon (malapit sa tubig o bundok, malapit sabayan), mga namumuno dito, populasyon, at mga wikang sinasalita, atbp.	4
	6	Nailalarawan ang sariling komunidad gamit ang mga simbolo sa payak na mapa. Nakikilala ang mga sagisag na ginagamit sa mapa sa tulong ng panuntunan Natutukoy ang lokasyon ng mga mahahalagang lugar sa sariling komunidad batay sa lokasyon nito sa sariling tahanan o paaralan. Nailalarawan ang mga anyong lupa at tubig sa sariling komunidad Nakaguguhit ng payak na mapa ng komunidad mula sa sariling tahanan o paaralan, na nagpapakita ng mga mahahalagang lugar at istruktura, anyong lupa at tubig, atbp.	8
	7-8	Nailalarawan ang panahon at kalamidad na nararanasan sa sariling komunidad Nasasabi ang iba't ibang uri ng panahong nararanasan sa sariling komunidad (tag-ulan at tag-init) Natutukoy ang mga natural na kalamidad o sakunang madalas maganap sa sariling komunidad Nakakuha ng impormasyon tungkol sa mga epekto ng kalamidad sa kalagayan ng mga anyong lupa, anyong tubig at sa mga tao sa sariling komunidad Nasasabi ang mga wastong gawain/ pagkilos sa tahanan at paaralan sa panahon ng kalamidad	10
		Nasasabi ang pagkakapareho at pagkakaiba ng sariling komunidad sa mga kaklase	5
Ikalawang Markahan			
	9	Nakapagsasalaysay ng pinagmulan ng sariling komunidad batay sa mga pagsasaliksik, pakikinig sa kuwento ng mga nakakatanda sa komunidad, atbp.	3
		Naiuugnay ang mga pagbabago sa pangalan ng sariling komunidad sa mayamang kuwento ng pinagmulan nito	2
		Nasasabi ang pinagmulan at pagbabago ng sariling komunidad sa pamamagitan ng <i>timeline</i> at iba pang <i>graphic organizers</i>	4
		Nakagagawa ng maikling salaysay ng mga pagbabago sa sariling komunidad sa iba't ibang aspeto nito tulad ng uri ng transportasyon, pananamit, libangan, pangalan ng mga kalye atbp. Sa pamamagitan ng iba't-ibang sining (ei. pagguhit, paggawa ng simpleng graf, pagkuwento, atbp.)	3

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	10	Naiuugnay ang mga sagisag, natatanging istruktura, bantayog ng mga bayani at mga mahahalagang bagay na matatagpuan sa komunidad sa kasaysayan nito	6
		Nailalarawan ang dami ng tao sa sariling komunidad sa pamamagitan ng graf	1
		Nakabubuo ng maikling salaysay tungkol sa mga bagay na hindi nagbago sa komunidad (hal., pangalan, pagkain, gusali o istruktura)	4
		Nakasusuri ng pagkakakaiba ng kalagayan ng kapaligiran ng sariling komunidad (i.e. mga anyong lupa at tubig ngayon at noon)	2
	11	Nailalarawan ang pagkakakilanlang kultural ng komunidad Natutukoy at naipaliliwanag ang mga katangiang nagpapakilala ng sariling komunidad (ie, tanyag na anyong lupa o tubig, produkto, pagkain, tanyag na kasapi ng komunidad atbp.) Natutukoy ang iba't ibang pagdiriwang ng komunidad. Natatalakay ang mga tradisyon na nagpapakilala sa sariling komunidad Natatalakay ang iba't-ibang uri ng sining na nagpapakilala sa sariling komunidad (ei, panitikan, musika, sayaw, isports atbp)	7
	12	Naiihahambing ang katangian ng sariling komunidad sa iba pang komunidad tulad ng likas na yaman, produkto at hanap-buhay, kaugalian at mga pagdiriwang, atbp.	3
		Nasusuri ang kahalagahan ng mga pagdiriwang at tradisyon na nagbubuklod ng mga tao sa pag-unlad ng sariling komunidad	5
	13	***Nailalahad ang mga pagbabago sa sariling komunidad a.heograpiya (katangiang pisikal) b. politika (pamahalaan) c. ekonomiya (hanapbuhay/kabuhayan) d. sosyo-kultural	
	14	***Nakapagbibigay ng mga inisyatibo at proyekto ng komunidad na nagsusulong ng natatanging pagkakakilanlan o identidad ng komunidad	
	15	***Nakakalahok sa mga proyekto o mungkahi na nagpapaunlad o nagsusulong ng natatanging pagkakakilanlan o identidad ng komunidad	
Ikatlong Markahan			
	16	Natatalakay ang mga produkto at mga kaugnay na hanapbuhay na nalilikha mula sa likas yaman ng komunidad. Nailalarawan ang likas na yaman at pangunahing produkto ng Komunidad Naiuugnay ang mga pangunahing hanapbuhay ng komunidad sa likas na yaman ng komunidad	2
	17	Naipaliliwanag ang pananagutan ng bawat isa sa pangangalaga sa likas na yaman at pagpanatili ng kalinisan ng sariling komunidad. Nasasabi ang mga sanhi at bunga ng pagkasira ng likas na yaman ng kinabibilangang komunidad Nahihinuha ang mga posibleng dahilan ng tao sa pagsira ng mga likas na yaman ng kinabibilangang komunidad. Nakapagbibigay ng mungkahing paraan ng pag-aalaga sa kapaligiran at likas na yaman ng kinabibilangang komunidad	3
		Nailalarawan kung paano natutugunan ang pangangailangan ng mga tao mula sa likas yaman ng komunidad	6
		Naiuugnay ang epekto ng pagkakaroon ng hanapbuhay sa pagtugon ng pangangailangan ng komunidad at ng sariling pamilya	4
	18	Nakikilala ang mga namumuno sa sariling komunidad at	10

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		ang kanilang kaakibat na tungkulin at responsibilidad Nasasabi kung paano nagiging pinuno Nasasabi ang katangian ng mabuti at di mabuting pinuno	
		Nasasabi ang kahalagahan ng mabuting pamumuno sa pagtugon ng pangangailangan ng mga tao sa komunidad.	5
	19	Nakikilala ang mga taong nag-aambag sa kapakanan at kaunlaran ng komunidad sa iba't ibang aspeto at paraan (ei mga pribadong samahan (NGO) na tumutulong sa pag-unlad ng komunidad	5
		Nakapagbigay ng mga mungkahi at dahilan upang palakasin ang tama, maayos at makatwirang pamumuno	5
	20	***Nailalarawan ang kalagayan at suliraning pangkapaligiran ng komunidad.	
	21	***Naipaliliwanag ang pansariling tungkulin sa pangangalaga ng kapaligiran.	
	22	***Natatalakay ang konsepto ng pamamahala at pamahalaan	
	23	***Naipaliliwanag ang mga tungkulin ng pamahalaan sa komunidad	
	24	***Nakalahok sa mga proyekto o mungkahi na nagpapaunlad sa kapakanan ng komunidad	
Ikaapat na Markahan			
	25	Natatalakay ang kahalagahan ng mga paglilingkod/serbisyo ng komunidad upang matugunan ang pangangailangan ng mga kasapi sa komunidad.	5
		Natutukoy ang iba pang tao na naglilingkod at ang kanilang kahalagahan sa komunidad (e.g. guro, pulis, brgy. tanod, bumbero, nars, duktur, tagakolekta ng basura, kartero, karpintero, tubero, atbp.)	3
		Naiiugnay ang pagbibigay serbisyo/ paglilingkod ng komunidad sa karapatan ng bawat kasapi sa komunidad. Nasasabi na ang bawat kasapi ay may karapatan na mabigyan ng paglilingkod/ serbisyo mula sa komunidad Nasasabi na ang bawat kasapi ay may karapatan na mabigyan ng paglilingkod/ serbisyo mula sa komunidad Nakapagbibigay halimbawa ng pagtupad at hindi pagtupad ng karapatan ng bawat kasapi mula sa mga serbisyo ng komunidad Naipaliliwanag ang epekto ng pagbigay serbisyo at di pagbigay serbisyo sa buhay ng tao at komunidad	5
	26	Naipaliliwanag na ang mga karapatang tinatamasa ay may katumbas na tungkulin bilang kasapi ng komunidad	3
		Napahalagahan ang kagalingan pansibiko sa sariling komunidad Natatalakay ang mga tradisyong may kinalaman sa pagkakabuklod bukod ng mga tao sa komunidad Naipaliliwanag ang kahalagahan ng pagtutulongan sa paglutas mga suliranin ng komunidad Naipakikita ang iba't ibang paraan ng pagtutulongan ng mga kasapi ng komunidad sa pagbigay solusyon sa mga problema sa komunidad Nakalahok sa mga gawaing pinagtutulongan ng mga kasapi para sa ikabubuti ng pamumuhay sa komunidad	7
		Napahalagahan ang kagalingan pansibiko sa sariling komunidad Natatalakay ang mga tradisyong may kinalaman sa pagkakabuklod bukod ng mga tao sa komunidad Naipaliliwanag ang kahalagahan ng pagtutulongan sa paglutas mga suliranin ng komunidad Naipakikita ang iba't ibang paraan ng pagtutulongan ng mga kasapi ng komunidad sa pagbigay solusyon sa mga problema sa komunidad	17

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Nakakalahok sa mga gawaing pinagtutulungan ng mga kasapi para sa ikabubuti ng pamumuhay sa komunidad	
	27	***Naipaliwanag na ang bawat kasapi ng komunidad ay may karapatan	
	28	***Napahahalagahan ang pagtutulungan at pagkakaisa ng mga kasapi ng komunidad.	

***These are MELCs provided by the Central Office but are not originally part of the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 3 – ARLING PANLIPUNAN

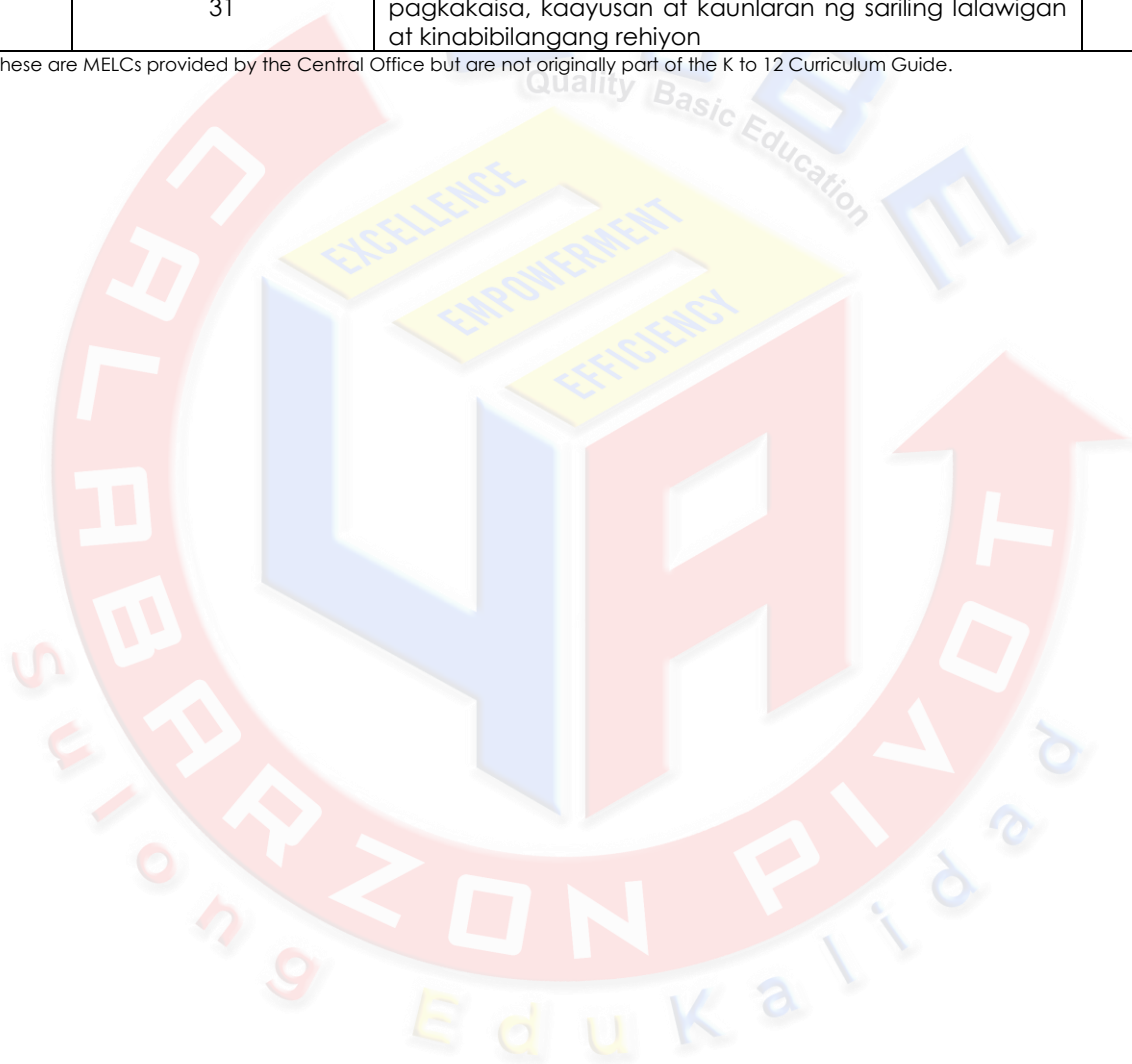
Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan			
	1	Naipaliliwanagi ang kahulugan ng mga simbolo na ginagamit sa mapa sa tulong ng panuntunan (ei. katubigan, kabundukan, etc)	2
		Nakapagbabasa at nakapagsasagawa ng interpretasyon tungkol sa kinalalagyan ng iba't ibang lalawigan sa rehiyon gamit ang mga batayang heograpiya tulad ng distansya at direksiyon	3
		Nailalarawan ang kinalalagyan ng mga lalawigan ng sariling rehiyon batay sa mga nakapaligid dito gamit ang pangunahing direksiyon (relative location)	2
		Naipaghahambing ang mga lalawigan sa sariling rehiyon ayon sa lokasyon, direksiyon, laki at kaanyuan	3
		Nailalarawan ang populasyon ng iba't ibang pamayanan sa sariling lalawigan gamit ang <i>bar graph</i>	2
		Naihahambing ang mga lalawigan sa rehiyon ayon sa dami ng populasyon gamit ang mapa ng populasyon	3
		Nailalarawan ang iba't ibang lalawigan sa rehiyon ayon sa mga katangiang pisikal at pagkakakilanlang heograpikal nito gamit ang mapang topograpiya ng rehiyon	3
		Napaghahambing ang iba't ibang pangunahing anyong lupa at anyong tubig ng iba't ibang lalawigan sa sariling rehiyon	2
	2	Natutukoy ang pagkakaugnay-ugnay ng mga anyong tubig at lupa sa mga lalawigan ng sariling rehiyon	3
	3	Nakagagawa ng payak na mapa na nagpapakita ng mahahalagang anyong lupa at anyong tubig ng sariling lalawigan at mga karatig na lalawigan nito	2
	4	Natutukoy ang mga lugar na sensitibo sa panganib batay sa lokasyon at topograpiya nito Nasasabi o natataluntun ang mga lugar ng sariling rehiyon nasensitibo sa panganib gamit ang hazard map Nakagagawa nang maagap at wastong pagtugon sa mga panganib na madalas maranasan ng sariling rehiyon.	5
		Nailalarawan ang mga pangunahing likas na yaman ng mga lalawigan sa rehiyon	5
	5	Natatalakay ang wastong pangangasiwa ng mga likas na yaman ng sariling lalawigan at rehiyon Nasusuri ang matalino at di- matalinong mga paraan ng pangangasiwa ng mga likas na yaman Nakabubuo ng konklusyon na ang matalinong pangangasiwa ng likas na yaman ay maykinalaman sa pag-unlad ng sariling lalawigan at rehiyon	3
	6	Nakabubuo ng interpretasyon ng kapaligiran ng sariling lalawigan at karatig na mga lalawigan ng rehiyon gamit ang mapa	2
	7	***Nasusuri ang kinalalagyan ng mga lalawigan ng sariling rehiyon batay sa mga nakapaligid dito gamit ang pangunahing direksiyon (primary direction)	
	8	***Nasusuri ang katangian ng populasyon ng iba't ibang pamayanan sa sariling lalawigan batay sa: a) edad; b) kasarian; c) etnisidad; at 4) relihiyon	
	9	***Nasusuri ang iba't ibang lalawigan sa rehiyon ayon sa mga katangiang pisikal at pagkakakilanlang heograpikal nito gamit ang mapang topograpiya ng rehiyon	
Ikalawang Markahan			

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	10	Nauunawaan ang kasaysayan ng kinabibilangang rehiyon Naisalaysay ang pinagmulan ng sariling lalawigan at mga karatig na lalawigan sa pamamagitan ng malikhaing pagpapahayag at iba pang likhang sining Natutukoy angkasaysayan ng pagbuo ng sariling lalawigan ayon sa batas Naisasalaysay ang mga pagbabago ng sariling lalawigan at mga karatig na lalawigan sa rehiyon tulad ng laki nito, pangalan, lokasyon, populasyon, mga istruktura at iba pa Nakabubuo ng timeline ng mga makasaysayang pangyayari sa rehiyon sa iba't ibang malikhaing pamamaraan Nasasabi ang mga paraan ng pagtutulungan ng mga lalawigan sa rehiyon noon at sa kasalukuyan	7
	11	Natatalakay ang mga pagbabago at nagpapatuloy sa sariling lalawigan at kinabibilangang rehiyon	5
		Naisasalaysay o naisasadula ang kwento ng mga makasaysayang pook o pangyayaring nagpapakilala sa sariling lalawigan at mga karatig nito sa rehiyon	5
	12	Natatalakay ang kahulugan ng ilang simbolo at sagisag ng sariling lalawigan at rehiyon	5
	13	Naiihahambing ang ilang simbolo at sagisag na nagpapakilala ng iba't ibang lalawigan sa sariling rehiyon	5
	14	Natatalakay ang kahulugan ng "official hymn" at iba pang sining na nagpapakilala ng sariling lalawigan at rehiyon	5
		Naipagmamalaki ang mga bayani ng sariling lalawigan at rehiyon Nakikilala ang mga bayani ng mga sariling lalawigan at rehiyon Napahahalagahan ang pagpupunyagi ng mga bayani ng sariling lalawigan at rehiyon sa malikhaing pamamaraan Nakalilikha ng anumang sining tungkol sa bayani ng lalawigan rehiyon na naistularan	5
		Nakasusulat ng payak na kwento/ 1-2 talata tungkol sa lalawigan sa kinabibilangang rehiyon na naging katangitang para sa sarili.	3
	15	***Naiuugnay sa kasalukuyang pamumuhay ng mga tao ang kwento ng mga makasaysayang pook o pangyayaring nagpapakilala sa sariling lalawigan at ibang panglalawigan ng kinabibilangang rehiyon	
	16	***Napahahalagahan ang mga naiambag ng mga kinikilalang bayani at mga kilalang mamamayan ng sariling lalawigan at rehiyon	
	17	***Nabibigyang-halaga ang katangi-tanging lalawigan (batay sa sariling pananaw) sa kinabibilangang rehiyon	
Ikatlong Markahan			
		Naibibigay ang kahulugan ng sariling kultura at mga kaugnay na konsepto	2
		Naipaliliwanag na ang mga salik heograpikal katulad ng lokasyon at klima ay naka iimpluwensiya sa pagbuo at paghubog ng uri ng pamumuhay ng mga lalawigan at rehiyon	3
	18	Nailalarawan ang pagkakakilanlang kultural ng kinabibilangang rehiyon Nailalarawan ang pagkakakilanlang kultura ng sariling lalawigan Naiisa-isa ang mga pangkat ng mga tao sa sariling lalawigan at Rehiyon Nakapagbibigay ng mga halimbawang salita mula sa mga wika at diyalekto sa sariling lalawigan at rehiyon	5

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Nailalarawan ang mga kaugalian, paniniwala at tradisyon ng sariling lalawigan at ng rehiyon.	
	19	Naipaliliwanag ang kahalagahan ng mga makasaysayan lugar at ang mga saksi nito sa pagkakakilanlang kultura ng sariling lalawigan at rehiyon	3
	20	Naihahambing ang pagkakatulad at pagkakaiba ng mga kaugalian, paniniwala at tradisyon sa sariling lalawigan sa karatig lalawigan sa kinabibilangang rehiyon at sa ibang lalawigan at rehiyon	2
		Nasusuri ang papel na ginagampanan ng kultura sa pagbuo ng pagkakakilanlan ng sariling lalawigan at rehiyon, at sa Pilipinas	3
	21	Napahalalagahan ang iba't ibang pangkat ng tao sa lalawigan at rehiyon	2
		Napapahalagahan ang mga sining (tula/awit/ sayaw) na nagpapakilala sa lalawigan at rehiyon sa pamamagitan ng pakikilahok sa mga gawain na nagsusulong ng pagpapahalaga sa mga sining sa lalawigan	5
		Naipapakita sa iba't-ibang sining ang pagmamalaki sa mga natatanging kaugalian, paniniwala at tradisyon ng iba't ibang lalawigan sa kinabibilangang rehiyon	5
		Natutukoy ang mga katawagan sa iba't ibang layon sa kinabibilangang rehiyon (e.g. paggalang, paglalambing, pagturing)	5
		Nakagagawa ng isang payak na mapang kultural na nagpapakilala ng kultura ng iba't ibang lalawigan sa rehiyon	5
	22	***Nailalarawan ang kultura ng mga lalawigan sa kinabibilangang rehiyon	
	23	***Naipaliliwanag ang kaugnayan ng heograpiya sa pagbuo at paghubog ng uri ng pamumuhay ng mga lalawigan at rehiyon	
	24	***Naipamamalas ang pagpapahalaga sa pagkakatulad at pagkakaiba-iba ng mga kultura gamit ang sining na nagpapakilala sa lalawigan at rehiyon (e.g. tula, awit, sayaw, pinta, atbp.)	
Ikaapat na Markahan			
	25	Naiuugnay ang kapaligiran sa uri ng pamumuhay ng kinabibilangang lalawigan	2
	26	Naipapaliwanag ang iba't ibang pakinabang pang ekonomiko ng mga likas yaman ng lalawigan at kinabibilangang rehiyon	3
	27	Natatalakay ang pinanggalingan ng produkto ng kinabibilangang lalawigan	2
		Naiisa-isa ang mga produkto at kalakal na matatagpuan sa kinabibilangang rehiyon	3
		Naipakikita ang ugnayan ng kabuhatan ng mga lalawigan sa kinabibilangang rehiyon at sa ibang rehiyon	3
	28	Naiuugnay ang pakikipagkalakalan sa pagtugon ng mga pangangailangan ng sariling lalawigan at mga karatig na lalawigan sa rehiyon at ng bansa.	2
	29	Natutukoy ang inprastruktura (mga daanan, palengke) ng mga lalawigan at naipaliliwanag ang kahalagahan nito sa kabuhatan	3
		Naipaliliwanag ang iba't ibang aspeto ng ekonomiya (pangangailangan, produksyon, kalakal, inprastruktura, atbp.) sa pamamagitan ng isang graphic organizer	2
		Natutukoy na ang rehiyon ay binibuo ng mga lalawigan na may sariling pamunuan	3
		Natutukoy na ang rehiyon ay binibuo ng mga lalawigan na may sariling pamunuan	2

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Natutukoy ang mga tungkulin at pananagutan ng mga namumuno sa mga lalawigan ng kinabibilangang rehiyon	3
		Natatalakay ang mga paraan ng pagpili ng pinuno ng mga lalawigan	2
		Naipapaliwang ang kahalagahan ng pagkakaroon ng pamahalaan sa bawat lalawigan sa kinabibilangang rehiyon	3
	30	Naipaliliwanag ang dahilan ng paglilingkod ng pamahalaan ng mga lalawigan sa mga kasapi nito	2
		Natutukoy ang iba't ibang paraan sa pakikiisa sa mga proyekto ng pamahalaan ng mga lalawigan sa kinabibilangang rehiyon	3
	31	Nakalalahok sa mga gawaing nakatutulong sa pagkakaisa, kaayusan at kaunlaran ng sariling lalawigan at kinabibilangang rehiyon	2

***These are MELCs provided by the Central Office but are not originally part of the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 4 – ARLING PANLIPUNAN

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan			
	1	Natatalakay ang konsepto ng bansa Nakapagbibigay ng halimbawa ng bansa Naiisa-isa ang mga katangian ng bansa	3
		Nakapagbubuo ng kahulugan ng bansa	2
		Naipapaliwanag na ang Pilipinas ay isang bansa	3
	2	Natutukoy ang relatibong lokasyon (relative location) ng Pilipinas batay sa mga nakapaligid dito gamit ang pangunahin at pangalawang direksyon	3
		Natutukoy sa mapa ang kinalalagyan ng bansa sa rehiyong Asya at mundo	2
		Nakapagsasagawa ng interpretasyon tungkol sa kinalalagyan ng bansa gamit ang mga batayang heograpiya tulad ng iskala, distansya at direksyon	2
	3	Natatalunton ang mga hangganan at lawak ng teritoryo ng Pilipinas gamit ang mapa	2
	4	Naiuugnay ang klima at panahon sa lokasyon ng bansa sa mundo. Nakikilala na ang Pilipinas ay isang bansang tropical Natutukoy ang iba pang salik (temperatura, dami ng ulan) na may kinalaman sa klima ng bansa Nailalarawan ang klima sa iba't ibang bahagi ng bansa sa tulong ng mapang pangklima Naipapaliwanag na ang klima ay may kinalaman sa uri ng mga pananim at hayop sa Pilipinas	8
		Naipapaliwanag ang katangian ng Pilipinas bilang bansang maritime o insular	1
	5	Nailalarawan ang bansa ayon sa mga katangiang pisikal at pagkakakilanlang heograpikal nito Napaghahambing ang iba't ibang pangunahing anyong lupa at anyong tubig ng bansa Natutukoy ang mga pangunahing likas na yaman ng bansa Naiisa-isa ang mga magagandang tanawin at lugar pasyalan bilang yamang likas ng bansa Naihahambing ang topograpiya ng iba't ibang rehiyon ng bansa gamit ang mapang topograpiya Naihahambing ang iba't ibang rehiyon ng bansa ayon sa populasyon gamit ang mapa ng populasyon	9
		Nailalarawan ang kalagayan ng Pilipinas na nasa "Pacific Ring of Fire" at ang implikasyon nito.	1
	6	Nakagagawa ng mga mungkahi upang mabawasan ang masamang epekto dulot ng kalamidad Natutukoy ang mga lugar sa Pilipinas na sensitibo sa panganib gamit ang hazard map Nakagagawa nang maagap at wastong pagtugon sa mga panganib	3
	7	Nakapagbibigay ng konklusyon tungkol sa kahalagahan ng mga katangiang pisikal sa pag-unlad ng bansa	1
Ikalawang Markahan			
		Nailalarawan ang mga gawaing pangkabuhayan sa iba't ibang lokasyon ng bansa Naiuugnay ang kapaligiran sa uri ng hanap buhay Naihahambing ang mga produkto at kalakal na matatagpuan sa iba't ibang lokasyon ng bansa (Hal: pangingisda, paghahabi, pagdadaing, pagsasaka, atbp. Nabibigyang-katwiran ang pang-aangkop na ginawa ng mga tao sa kapaligiran upang matugunan ang kanilang pangangailangan	5

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	8	Naipaliliwanag ang iba't ibang pakinabang pang ekonomiko ng mga likas yaman ng bansa	2
	9	Nasusuri ang kahalagahan ng matalinong pagpapasya sa pangangasiwa ng mga likas na yaman ng bansa Natatalakay ang ilang mga isyung pangkapaligiran ng bansa Naipaliliwanag ang matalino at di-matalinong mga paraan ng pangangasiwa ng mga likas na yaman ng bansa Naiuugnay ang matalinong pangangasiwa ng likas na yaman sa pag-unlad ng bansa Natatalakay ang mga pananagutan ng bawat kasapi sa pangangasiwa at pangagalaga ng pinagkukunang yaman ng bansa Nakapagbibigay ng mungkahing paraan ng wastong pangangasiwa ng likas yaman ng bansa	8
		Naiuugnay ang kahalagahan ng pagtangkilik sa sariling produkto sa pag- unlad at pagsulong ng bansa	2
	10	Natatalakay ang mga hamon at oportunidad sa mga gawaing pangkabuhayan ng bansa.	2
	11	Nakalalahok sa mga gawaing lumilina sa pangangalaga, at nagsusulong ng likas kayang pag-unlad (sustainable development) ng mga likas yaman ng Bansa	2
		Nailalarawan ang mga pagkakakilanlang kultural ng Pilipinas Natutukoy ang ilang halimbawa ng kulturang Pilipino sa iba't ibang rehiyon ng Pilipinas (tradisyon, relihiyon, kaugalian, paniniwala, kagamitan, atbp.) Natatalakay ang kontribusyon ng mga iba't ibang pangkat (pangkat etniko, pangkat etno-linguistiko at iba pang pangkat panlipunan na bunga ng migrasyon at "inter- marriage") sa kulturang Pilipino Natutukoy ang mga pamanang pook bilangbahagi ng pagkakakilanlang kulturang Pilipino Nakagagawa ng mungkahi sa pagsusulong at pagpapaunlad kulturang Pilipino	6
		Nasusuri ang papel na ginagampanan ng kultura sa pagbuo ng pagkakakilanlang Pilipino	2
	12	Naipapakita ang kaugnayan ng heograpiya, kultura at pangkabuhayang gawain sa pagbuo ng pagkakakilanlang Pilipino	2
		Natatalakay ang kahulugan ng pambansang awit at watawat bilang mga sagisag ng bansa	3
		Nakabubuo ng plano na magpapakilala at magpapakita ng pagmamalaki sa kultura ng mga rehiyon sa malikhaing paraan.	3
		Nakasusulat ng sanaysay na tumatalakay sa pagpapahalaga at pagmamalaki ng kulturang Pilipino	3
Ikatlong Markahan			
	13	Natatalakay ang kahulugan at kahalagahan ng pambansang pamahalaan	1
	14	Nasusuri ang balangkas o istruktura ng pamahalaan ng Pilipinas Natatalakay ang kapangyarihan ng tatlong sangay pamahalaan (ehekutibo, lehislatura at hudikatura) Natatalakay ang antas ng pamahalaan (pambansa at local) Natutukoy ang mga namumuno ng bansa Natatalakay ang paraan ng pagpili at ang kaakibat na kapangyarihan ng mga namumuno ng bansa	9

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Nasusuri ang mga ugnayang kapangyarihan ng tatlong sangay ng pamahalaan Naipaliliwanag ang "separation of powers" ng tatlong sangay ng pamahalaan Naipaliliwanag ang "check and balance" ng kapangyarihan sa bawat isang sangay	3
		Natatalakay ang epekto ng mabuting pamumuno sa pagtugon ng pangangailangan ng bansa	2
		Natatalakay ang kahulugan ng ilang simbolo at sagisag ng kapangyarihan ng pamahalaan (ei. executive, legislative, judiciary)	3
	15 16	Nasusuri ang mga paglilingkod ng pamahalaan upang matugunan ang pangangailangan ng bawat mamamayan Naiisa isa ang mga programang pangkalusugan Nasasabi ang mga pamamaraan sa pagpapaunlad ng edukasyon sa bansa Nakakapagbigay halimbawa ng mga programa pangkapayapan Nasasabi ang mga paraan ng pagtataguyod ng ekonomiya ng bansa Nakakapag bigay halimbawa ng mga programang pang- imprastraktura atbp ng pamahalaan	7
		Nasusuri ang tungkulin ng pamahalaan na itaguyod ang karapatan ng bawat mamamayan	5
		Nasusuri ang mga proyekto at iba pang gawain ng pamahalaan sa kabutihan ng lahat o nakararami	5
		Nasusuri ang iba't ibang paraan ng pagtutulungan ng pamahalaang pambayan, pamahalaang panlalawigan at iba pang tagapaglingkod ng pamayanan	5
	17	***Napapahalagahan (nabibigyang-halaga) ang bahaging ginagampanan ng pamahalaan	
Ikaapat na Markahan			
	18	Natatalakay ang konsepto ng pagkamamamayan Natutukoy ang batayan ng pagka mamamayang Pilipino Nasasabi kung sino ang mga mamamayan ng bansa	6
	19	Natatalakay ang konsepto ng karapatan at tungkulin Natatalakay ang mga karapatan ng mamamayang Pilipino Natatalakay ang tungkulin ng mamamayang Pilipino	3
		Natatalakay ang mga tungkuling kaakibat ng bawat karapatang tinatamasa.	2
	20 21	Natatalakay ang kahalagahan ng mga gawaing pansibiko ng bawat isa bilang kabahagi ng bansa Naibibigay ang kahulugan ng kagalingang pansibiko (civicefficacy) Natatalakay ang mga gawaing nagpapakita ng kagalingang pansibiko ng isang kabahagi ng bansa (hal. Pagtangkil ng produktong Pilipino, pagsunod sa mga batas ng bansa, pagtulong sa paglilinis ng kapaligiran). Nahihinuha ang epekto ng kagalingang pansibiko sa pag-unlad ng bansa.	8
	22	Nabibigyang halaga ang bahaging ginagampanan ng tapagtataguyod ng kaunlaran ng bansa Naipaliliwanag kung paano itinataguyod ng mga mamamayan ang kaunlaran ng bansa Naipaliliwanag kung paano makatutulong sa pagunlad at pagsulong ng bansa ang pagpapaunlad sa sariling kakayahan at kasanayan Naibibigay ang kahulugan at katangian ng pagiging	9

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		produktibong mamamayan	
		Napahahalagahan ang mga pangyayari at kontribusyon ng mga Pilipino sa iba't-ibang panig ng daigdig tungo sa kaunlaran ng bansa (hal. OFW)	5
		Naipakikita ang pakikilahok sa mga programa at proyekto ng pamahalaan na nagtataguyod ng mga karapatan ng mamamayan	4
		Nakapagsusulat ng sanaysay tungkol sa pagka- Pilipino at sa Pilipinas bilang bansa	3

***These are MELCs provided by the Central Office but are not originally part of the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 5 – ARLING PANLIPUNAN

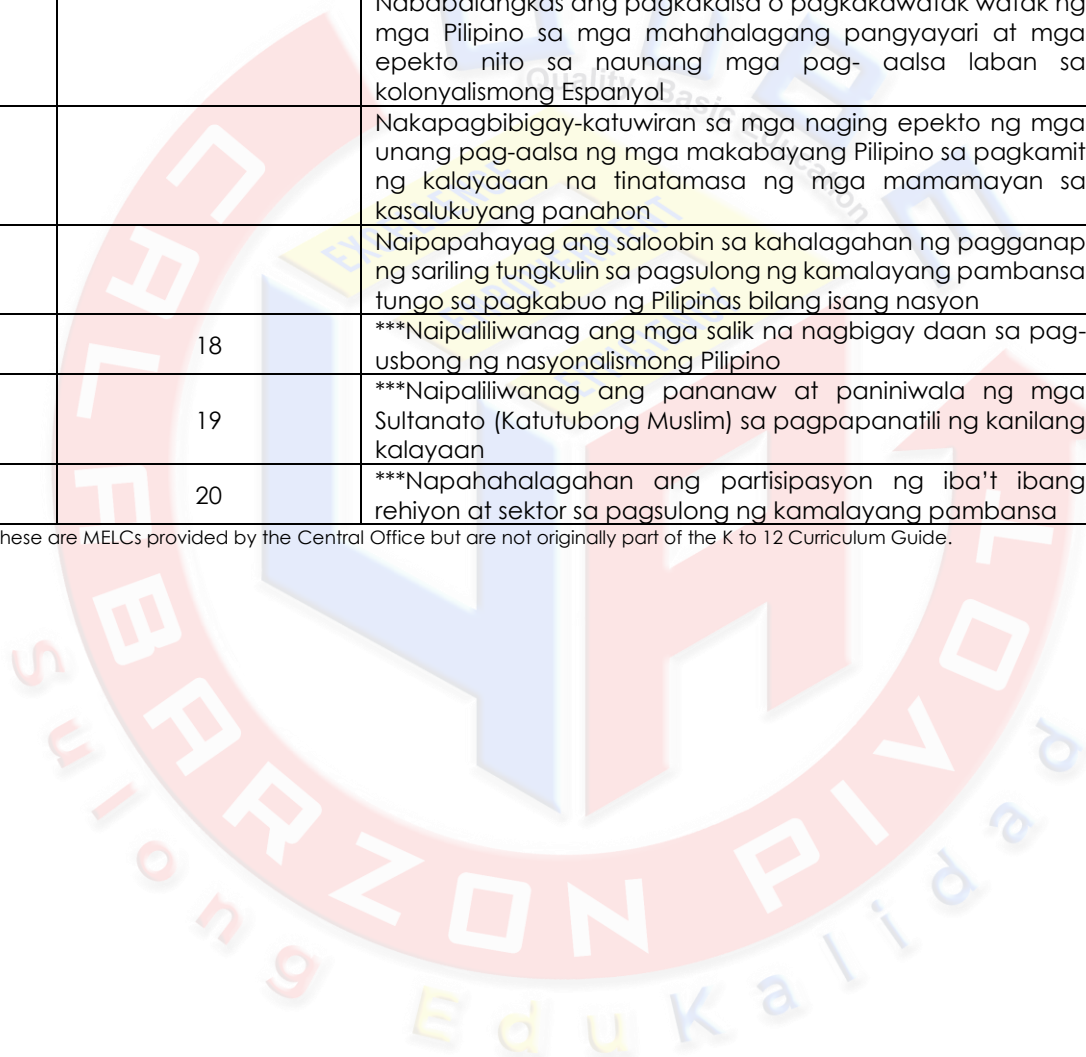
Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan			
		Nailalarawan ang lokasyon ng Pilipinas sa mapa Natutukoy ang kinalalagyan ng Pilipinas sa mundo gamit ang mapa batay sa "absolute location" nito (longitude at latitude) Natutukoy ang relatibong lokasyon (relative location) ng Pilipinas batay sa karatig bansa na nakapaligid dito gamit ang pangunahin at pangalawang direksiyon	4
		Nailalarawan ang klima ng Pilipinas bilang isang bansang tropikal ayon salokasyon nito sa mundo Natutukoy ang mga salik na may kinalaman sa klima ng bansa tulad ng temperatura, dami ng ulan, humidity Naipaliliwanag ang pagkakaiba ng panahon at klima sa iba't ibang bahagi ng mundo Naiugnay ang uri ng klima at panahon ng bansa ayon sa lokasyon nito sa mundo	3
		Naipaliliwanag ang katangian ng Pilipinas bilang bansang archipelago	2
		Naipaliliwanag ang teorya sa pagkakabuo ng kapuluan at pinagmulan ng Pilipinas batay sa teoryang Bulkanismo at "Continental Shelf"	4
		Nakabubuo ng pansariling paninindigan sa pinakapanipaniwalang teorya ng pinagmulan ng lahing Pilipino batay sa mga ebidensiya Natatalakay ang teorya ng pandarayuhan ng tao mula sa rehiyong Austronesyano Natatalakay ang iba pang mga teorya tungkol sa pinagmulan ng mga unang tao sa Pilipinas Nakasusulat ng maikling sanaysay (1-3 talata) ukol sa mga teoryang natutunan	5
		Naipagmamalaki ang lipunan ng sinaunang Pilipino Natatalakay ang mga uri ng lipunan sa iba't ibang bahagi ng Pilipinas Naipaliliwanag ang ugnayan ng mga tao sa iba't ibang antas na bumubuo ng sinaunang lipunan Natatalakay ang papel ng batas sa kaayusang panlipunan	4
	1	Nasusuri ang kabuhayan ng sinaunang Pilipino Natatalakay ang kabuhayan sa sinaunang panahon kaugnay sa kapaligiran, ang mga kagamitan sa iba't ibang kabuhayan, at mga produktong pangkalakalan Natatalakay ang kontribusyon ng kabuhayan sa pagbuo ng sinaunang kabihasnan	2
		Naipaliliwanag ang mga sinaunang paniniwala at tradisyon at ang impluwensiya nito sa pang-araw-araw na buhay	2
		Naihahambing ang mga paniniwala noon at ngayon upang maipaliwanag ang mga nagbago at nagpapatuloy hanggang sa kasalukuyan	5
	2	Natatalakay ang paglaganap ng relihiyong Islam sa ibang bahagi ng bansa.	2
		Nasusuri ang pagkakapareho at pagkakaiba ng kagawiang panlipunan ng sinaunang Pilipino sa kasalukuyan	2
	3	Nakakabuo ng konklusyon tungkol sa kontribusyon ng sinaunang kabihasnan sa pagkabuo ng lipunang at pagkakakilanlang Pilipino	5
	4	***Naipaliliwanag ang kaugnayan ng lokasyon sa paghubog ng kasaysayan	
	5	***Naipaliliwanag ang pinagmulan ng Pilipinas batay sa a. Teorya (Plate Tectonic Theory) b. Mito c. Relihiyon	
	6	***Natatalakay ang pinagmulan ng unang pangkat ng tao sa Pilipinas a. Teorya (Austronesyano) b. Mito (Luzon, Visayas,	

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Mindanao) c. Relihiyon	
	7	***Nasusuri ang pang-ekonomikong pamumuhay ng mga Pilipino sa panahong pre-kolonyal a. panloob at panlabas na kalakalan b. uri ng kabuhayan (pagsasaka, pangisingda, panghihiram/pangungutang, pangangaso, slash and burn, pangangayaw, pagpapanday, paghahabi atbp)	
	8	***Nasusuri ang sosyo-kultural at politikal na pamumuhay ng mga Pilipino a.sosyo-kultural (e.g. pagsamba (animismo, anitismo, at iba pang ritwal, pagbabatok/pagbabatik , paglilibing (mummification primary/ secondary burial practices), paggawa ng bangka e. pagpapalamuti (kasuotan, alahas, tattoo, pusad/ halop) f. pagdaraos ng pagdiriwang b.politikal (e.g. namumuno, pagbabatas at paglilitis)	
Ikalawang Markahan			
		Natatalakay ang kahulugan ng kolonyalismo at ang konteksto nito kaugnay sa pananakop ng Espanya sa Pilipinas	2
	9	Naipapaliwanag ang mga dahilan at layunin ng kolonyalismong Espanyol	3
		Nakabubuo ng timeline ng mga paglalakbay ng Espanyol sa Pilipinas hanggang sa pagkakatatag ng Maynila at mga unang engkwentro ng mga Espanyol at Pilipino	2
		Nasusuri ang iba-ibang perspektibo ukol sa pagkakatatag ng kolonyang Espanyol sa Pilipinas	3
	10	Natatalakay ang mga paraan ng pagsasailalim ng katutubong populasyon sa kapangyarihan ng Espanya sa proseso ng Kristiyanisasyon, Reduccion, tributo at encomienda at sapilitang paggawa	9
		Nasusuri ang relasyon ng mga paraan ng pananakop ng Espanyol sa mga katutubong populasyon sa bawat isa. Naiuugnay ang Kristiyanisasyon sa reduccion Natatalakay ang konsepto ng encomienda at mga kwantitatibong datos ukol sa tributo, kung saan ito kinolekta, at ang halaga ng mga tribute Nasusuri ang mga patakarang, papel at kahalagahan ng sapilitang paggawa sa pagkakatatag ng kolonya sa Pilipinas	6
		Nasusuri ang naging reaksyon ng mga Pilipino sa Kristiyanismo	3
		Natatalakay ang kapangyarihang Patronato Real Nasusuri ang pamamalakad ng mga prayle sa pagpapaunlad ng sinaunang Pilipino Natutukoy ang mga tungkulin o papel ng mga prayle sa ilalim ng Patronato Real Naipaliliwanag ang mga naging reaksyon ng mga Pilipino sa pamamahala ng mga prayle.	7
		Nakapagbibigay ng sariling pananaw tungkol sa nagging epekto sa lipunan ng pamamahala ng mga prayle	5
	11	***Nasusuri ang epekto ng mga patakarang kolonyal na ipinatupad ng Espanya sa bansa A. Patakarang pang-ekonomiya (Halimbawa: Pagbubuwis, Sistemang Bandala, Kalakalang Galyon, Monopolyo sa Tabako, Royal Company, Sapilitang Paggawa at iba pa) B. Patakarang pampolitika (Pamahalaang kolonyal)	
Ikatlong Markahan			
		Nasusuri ang pagbabago sa panahanan ng mga Pilipino sa panahon ng Español (ei pagkakaroon ng organisadong poblasyon, uri ng tahanan, nagkaroon ng mga sentrong pangpamayanan, at iba pa	5
		Napaghahambing ang antas ng katayuan ng mga Pilipino sa lipunan bago dumating ang mga Espanyol at sa Panahon ng	5

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Kolonyalismo Natatalakay ang pangangailangan sa pagpapabuti ng katayuan ng mga babae Napaghahambing ang mga tradisyunal at di- tradisyunal na papel ng babae sa lipunan ng sinaunang Pilipino at sa panahon ng kolonyalismo	
		Nasusuri ang pagbabago sa kultura ng mga Pilipino sa Panahon ng Espanyol Naipaliliwanag ang inpluwensya ng kulturang Espanyol sa kulturang Pilipino Natatalakay ang bahaging ginagampanan ng Kristianismo sa kultura at tradisyon ng mga Pilipino Nasusuri ang ginawang pag-aangkop ng mga	3
		Nasusuri ang mga pagbabagong pampulitika at ekonomiya na ipinatupad ng kolonyal na pamahalaan Naipaghahambing ang istruktura ng pamahalaang kolonyal sa uri pamamahala ng mga sinaunang Pilipino Naipaghahambing ang sistema ng kalakalan ng mga sinaunang Pilipino at sa panahon ng kolonyalismo Natatalakay ang epekto ng mga pagbabago sa pamamahala ng mga Espanyol sa mga sinaunang Pilipino	9
		Nakapagbibigay ng sariling pananaw tungkol sa naging epekto ng kolonyalismo sa lipunan ng sinaunang Pilipino	2
		Naipaliliwanag ang di matagumpay na pananakop sa mga katutubong pangkat ng kolonyalismong Espanyol Nasusuri ang mga paraang armado ng pananakop ng mga Espanyol Natatalakay ang iba't ibang reaksiyon ng mga katutubong pangkat sa armadong pananakop Natatalakay ang mga isinagawang rebelyon ng mga katutubong pangkat Natataya ang sanhi at bunga ng mga rebelyon at iba pang reaksiyon ng mga katutubong Pilipino sa kolonyalismo Nakakabuo ng konklusyon tungkol sa mga dahilan ng di matagumpay na armadong pananakop ng mga Espanyol sa ilang piling katutubong pangkat	13
		Nasusuri ang epekto ng kolonyalismong Espanyol sa pagkabansa at pagkakakilanlan ng mga Pilipino	3
	12	***Naipaliliwanag ang mga paraan ng pagtugon ng mga Pilipino sa kolonyalismong Espanyol (Hal. Pag-aalsa, pagtanggap sa kapangyarihang kolonyal/ kooperasyon)	
	13	***Napahahalagahan ang pagtatanggol ng mga Pilipino laban sa kolonyalismong Espanyol	
	14	***Natatalakay ang impluwensya ng mga Espanyol sa kultura ng mga Pilipino	
	15	***Nasusuri ang kaugnayan ng pakikipaglaban ng mga Pilipino sa pag-usbong ng nasyonalismong Pilipino	
	16	***Napahahalagahan ang mga katutubong Pilipinong lumaban upang mapanatili ang kanilang kasarinlan	
Ikaapat na Markahan			
		Natatalakay ang mga lokal na mga pangyayari tungo sa pag-usbong ng pakikibaka ng bayantulad ng reporma sa ekonomiya at pagtatatag ng monopolyang tabako, mga pag-aalsa sa loob ng estadong kolonyal, Kilusang Agraryo ng 1745, pag-aalsa ng Kapatiran ng San Jose at okupasyon ng Ingles sa Maynila	8
		Natatalakay ang mga pandaigdigang pangyayari bilang konteksto ng malayang kaisipan tungo sa pag-usbong ng pakikibaka ng bayan Paglipas ng merkantilismo bilang ekonomikong batayan ng Kolonyalismo Paglitaw ng kaisipang "La Ilustracion"	3

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Nasusuri ang mga naunang pag-aalsa ng mga makabayang Pilipino Natatalakay ang sanhi at bunga ng mga rebelyon at iba pang reaksiyon ng mga Pilipino sa kolonyalismo (halimbawa: pagtutol ng mga katutubong Pilipino laban sa Kristyanismo, pagmamalabis ng mga Espanyol) Naipaliliwanag ang pananaw at paniniwala ng mga Sultanato (Katutubong Muslim) sa pagpapanatili ng kanilang kalayaan	5
	17	Natataya ang partisipasyon ng iba't-ibang rehiyon at sektor (katutubo at kababaihan) sa pakikibaka ng bayan	5
		Natatalakay ang kalakalang galyon at ang epektionito sa bansa	5
		Nababalangkas ang pagkakaisa o pagkakawatak watak ng mga Pilipino sa mga mahahalagang pangyayari at mga epekto nito sa naunang mga pag-aalsa laban sa kolonyalismong Espanyol	5
		Nakapagbibigay-katuwiran sa mga naging epekto ng mga unang pag-aalsa ng mga makabayang Pilipino sa pagkamit ng kalayaan na tinatamasa ng mga mamamayan sa kasalukuyang panahon	5
		Naipapahayag ang saloobin sa kahalagahan ng pagganap ng sariling tungkulin sa pagsulong ng kamalayang pambansa tungo sa pagkabuo ng Pilipinas bilang isang nasyon	4
	18	***Naipaliliwanag ang mga salik na nagbigay daan sa pagusbong ng nasyonalismong Pilipino	
	19	***Naipaliliwanag ang pananaw at paniniwala ng mga Sultanato (Katutubong Muslim) sa pagpapanatili ng kanilang kalayaan	
	20	***Nahahalagahan ang partisipasyon ng iba't ibang rehiyon at sektor sa pagsulong ng kamalayang pambansa	

***These are MELCs provided by the Central Office but are not originally part of the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 6 – ARLING PANLIPUNAN

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan			
		Natutukoy ang kinalalagyan ng Pilipinas sa mundo sa globo at mapa batay sa "absolute location" nito (longitude at latitude).	1
		Nagagamit ang grid sa globo at mapang politikal sa pagpapaliwanag ng pagbabago ng hangganan at lawak ng teritoryo ng Pilipinas batay sa kasaysayan	1
		Naipaliliwanag ang kahalagahan ng lokasyon ng Pilipinas sa ekonomiya at politika ng Asya at mundo	3
		Nasusuri ang konteksto ng pag-usbong ng liberal na ideya tungo sa pagbuo ng kamalayang Nasyonalismo Natatalakay ang epekto ng pagbubukas ng mga daungan ng bansa sa pandaigdigang kalakalan Naipaliliwanag ang ambag ng pag-usbong ng uring mestizo at ang pagpapatibay ng dekretang edukasyon ng 1863	5
		Nasusuri ang mga ginawa ng mga makabayang Pilipino sa pagkamit ng akabaya Natatalakay ang kilusan para sa sekularisasyon ng mga akabay at ang Cavite Mutiny (1872). Naipaliliwanag ang ambag ng Kilusang Propaganda sa pagpukaw ng damdaming akabayan ng mga Pilipino (hal. La Liga Filipina, Asocion Hispano Filipino) Natatalakay ang pagtatagat paglagnap ng Katipunan Nahihinuha ang implikasyon ng kawalan ng pagkakaisa sa himagsikan/kilusan at pagbubuo ng Pilipinas bilang isang bansa	5
	1	Nasusuri ang mga pangyayari sa himagsikan laban sa kolonyalismong Espanyol: Sigaw sa Pugad-Lawin, Tejeros Convention at Kasunduan sa Biak-na-Bato	5
		Natatalakay ang mga ambag ni Andres Bonifacio, ang Katipunan at Himagsikan ng 1896 sa pagbubuo ng Pilipinas bilang isang bansa	2
	2	Natatalakay ang partisipasyon ng mga kababaihan sa rebolusyon Pilipino	3
		Napahalagahan ang pagkakatatag ng Kongreso ng Malolos at ang deklarasyon ng kasarinlan ng mga Pilipino	5
	3	Nasusuri ang mga mahahalagang pangyayari sa pakikibaka ng mga Pilipino sa panahon ng Digmaang Pilipino-Amerikano Natutukoy ang mga pangyayaring nagbigay daan sa digmaa ng mga Pilipino laban sa Estados Unidos Napapahalagahan ang pangyayari sa Digmaang Pilipino-Amerikano. Hal.: Unang Putok sa panulukan ng Silencio at Sociego, Sta. Mesa, Labanan sa Tirad Pass at Balangiga Massacre Natatalakayang Kasunduang Bates (1830-1901) at ang motibo ng pananakop ng Amerikano sa bansa sa panahon ng paglawak ng kanyang "political empire"	5
	4	Nabibigyang halaga ang mga kontribosyon ng mga Natatanging Pilipinong nakipaglaban para sa kalayaan. Hal: Emilio Aguinaldo, Gregorio del Pilar, Miguel Malvar at iba pang bayaning Pilipino	5
	5	***Naipaliliwanag ang layunin at resulta ng pagkakatatag ng Kilusang Propaganda at Katipunan sa paglinang ng nasyonalismong Pilipino	
	6	*Nasusuri ang epekto ng kaisipang liberal sa pag-usbong ng damdaming nasyonalismo.	

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	7	***Napahahalagahan ang deklarasyon ng kasarinlan ng Pilipinas at ang pagkakatatag ng Unang Republika	
Ikalawang Markahan			
		Nasusuri ang mga pagbabago sa lipunan sapanahon ng mga Amerikano Natatalakay ang sistema ng edukasyong ipinatutupad ng mga Amerikano at ang epekto nito. Natatalakay ang kalagayang pangkalusugan ng mga Pilipino sa panahon ng mga Amerikan Natatalakay ang pag-unlad ng transportasyon at komunikasyo at epekto nito sa pamumuhay ng mga Pilipino	4
		Nasusuri ang uri ng pamahalaan at patakarang ipinatupad sa panahon ng mga Amerikano	1
		Nasusuri ang pamahalaang kolonyal ng mga Amerikano Natatalakay ang mga Patakarang Pasipikasyon at Kooptasyon ng pamahalaang Amerikano Nailalarawan ang sistema at balangkas ng Pamahalaang Kolonyal Nasusuri ang mga patakarang ng malayangkalakalan (free trade) na pinairal ng mga Amerikano Natatalakay ang epekto ng malayang kalakalan (free trade) Hal: Kalakalan ng Pilipinas at U.S., pananim at sakahan	5
		Natutukoy ang mahahalagang pangyayaring may kinalaman sa unti-unting pagsasalin ng kapangyarihan sa mga Pilipino tungo sa pagsasarili	5
	8	Nasusuri ang kontribusyon ng pamahalaang Komonwelt Natatalakay ang mga programa ng pamahalaan sa panahon ng pananakop (hal. Katarungang Panlipunan, Patakarang Homestead, pagsulong ng pambansang wika, pagkilala sa karapatan ng kababaihan sa pagboboto) Nabibigyang katwiran ang ginawang paglutas sa mga suliraning panlipunan at pangkabuhayan sa panahon ng Komonwelt	5
		Natatalakay ang mga mahahalagang pangyayari sa pananakop ng mga Hapones Hal: Labanan sa Bataan, Death March at Labanan sa Corregidor	5
		Naipaliliwanag ang motibo ng panahon ng hapon sa bansa	1
	9	Nasusuri ang sistema ng pamamahala sa panahon ng mga Hapones Nailalarawan ang sistema at balangkas ng pamahalaan kolonyal ng mga Hapones Naipaliliwanag ang mga patakarang at Batas Pang ekonomiya gaya ng WAR Economy at ang mga resulta nito. Naipaliliwanag ang kontribusyon ng pagkakatatag ng ikalawang Republika ng Pilipinas at ang mga patakarang may kinalaman sa pag-sasarili	4
		Nasusuri ang pakikibaka ng mga Pilipino para sa kalayaan sa pananakop ng mga Hapon (hal., USAFFE, HukBaLaHap, iba pang kilusang Gerilya)	5
		Nagkapagbibigay ng sariling pananaw tungkol sa naging epekto sa mga Pilipino ng pamamahala sa mga dayuhang mananakop.	5
	10	***Nasusuri ang uri ng pamahalaan at patakarang ipinatupad sa panahon ng mga Amerikano	
	11	***Naipaliliwanag ang mga pagsusumikap ng mga Pilipino tungo sa pagtatatag ng nagsasariling pamahalaan	

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	12	***Naipapaliwag ang resulta ng pananakop ng mga Amerikano	
	13	***Nasusuri ang mga patakaran at resulta ng pananakop ng mga Hapones	
	14	*** Naipaliliwanag ang paraan ng pakikipaglaban ng mga Pilipino para sa kalayaan laban sa Hapon	
	15	***Napahahalagahan ang iba't ibang paraan ng pagmamahal sa bayan ipinamalas ng mga Pilipino sa panahon ng digmaan	
Ikatlong Markahan			
	16	Nasusuri ang mga pangunahing suliranin at hamon sa kasarinlan pagkatapos ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig Natatalakay ang suliraning pangkabuhayan pagkatapos ng digmaan at ang naging pagtugon sa mga suliranin Natatalakay ang ugnayang Pilipino-Amerikano sa konteksto ng kasunduang militar na nagbigay daan sa pagtayo ng base militar ng Estados Unidos sa Pilipinas Natatalakay ang "parity rights" at ang ugnayang kalakalan sa Estados Unidos Naipaliliwanag ang epekto ng "colonial mentality" pagkatapos ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig	5
		Nasusuri ang iba't ibang reaksiyon ng mga Pilipino sa mga epekto sa pagsasarili ng bansa na ipinapahayag ng ilang di-pantay na kasunduan tulad ng Philippine Rehabilitation Act, <i>parity rights</i> at Kasunduang Base Militar	5
		Nauunawaan ang kahalagahan ng pagkakaroon ng soberanya sa pagpapanatili ng kalayaan ng isang bansa Nabibigyang-konklusyon na ang isang bansang malaya ay may soberanya Naipaliliwanag ang kahalagahan ng panloob nasoberanya (<i>internal sovereignty</i>) ng bansa Naipaliliwanag ang kahalagahan ng panlabas nasoberan (<i>external sovereignty</i>) ng bansa Nabibigyang halaga ang mga karapatang tinatamasa ng isang malayang bansa	5
		Nabibigyang katwiran ang pagtanggol ng mga mamamayan ang kalayaan at hangganan ng teritoryo ng bansa	4
		Napahahalagahan ang pamamahala ng mga naging pangulo ng bansa mula 1946 hanggang 1972 Nasusuri ang mga patakaran at programa ng pamahalaan, upang matugunan ang mga suliranin at hamon sa matugunan ang mga suliranin at hamon sa kasarinlan at pagkabansa ng mga Pilipino Naiisa-isa ang mga kontribosyon n bawat pangulo na nakapagdulot ng kaulanran sa lipunan at sa bansa Nakabubuo ng konklusyon tungkol sa pamamahala ng mga nasabing pangulo Nakasusulat ng maikling sanaysaytungkol sa mga patakaran ng piling pangulo at ang ambag nito sa pag-unlad ng lipunan at bansa	11
		Naiiugnay ang mga suliranin, isyu at hamon ng kasarinlan noong panahon ng Ikatlong Republika sa kasalukuyan na nakakahadlang ng pag-unlad ng bansa	5
		Nakapagbibigay ng sariling pananaw tungkol sa mga pagtugon ng mga Pilipino sa patuloy na mga suliranin, isyu at hamon ng kasarinlan sa kasalukuyan	5
	17	***Natatalakay ang mga programang ipinatupad ng iba't ibang administrasyon sa pagtugon sa mga suliranin at hamong kinaharap ng mga Pilipino mula 1946 hanggang 1972	

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	18	***Napahahalagahan ang pagtatanggol ng mga Pilipino sa pambansang interes	
Ikaapat na Markahan			
	19	Nasusuri ang mga suliranin at hamon sa kasarinlan at pagkabansa ng mga Pilipino sa ilalim ng Batas Militar Naiisa-isa ang mga pangyayari na nagbigay-daan sa pagtatakda ng Batas Militar Nakabubuo ng konklusyon ukol sa epekto ng Batas, Militar sa politika, pangkabuhayan at pamumuhay ng mga Pilipino	4
	20	Natatalakay ang mga pangyayari sa bansa na nagbigay wakas sa Diktaturang Marcos Naiisa-isa ang mga karanasan ng mga piling taumbayan sa panahon ng Batas Militar (Hal. Aquino Jr., Salonga, Lopez Diokno Lino Brocka at Cervantes) Natatalakay ang mga pagtutol sa Batas Militar na nagbigay daan sa pagbuo ng samahan laban sa Diktaturang Marcos Naiisa-isa ang mga pangyayari na nagbigay-daan sa pagbuo ng "People Power 1"	4
		Nabibigyang halaga ang kontribusyon ng "People Power 1" sa muling pagkamit ng kalayaan at kasarinlan sa mapayapan paraan	1
	21	Nasisiyasat ang mga programa ng pamahalaan sa pagtugon ng mga hamon sa pagkabansa ng mga Pilipino mula 1986 hanggang sa kasalukuyan Nasusuri ang mga patakaran at programa ng pamahalaan tungo sa pag-unlad ng bansa Naiisa-isa ang mga kontribusyon ng bawat pangulo na nakapagdulot ng kaulanran sa lipunan at sa bansa Nakasusulat ng maikling sanaysay tungkol sa mga patakaran ng piling pangulo at ang ambag nito sa pag-unlad ng lipunan at bansa	8
		Natatalakay ang mga mungkahi tungo sa pagbabago sa ilang probisyon ng Saligang Batas 1986 Natatalakay ang mga karapatang tinatamasa ngmamayan ayon sa Saligang Batas ng 1986 Naiisa-isa ang mga kaakibat na tungkulin na binibigyang diin ng Saligang Batas ng 1986	4
	22	Nasusuri ang mga kontemporaryong isyu ng lipunan tungo sa pagtugon sa mga hamon ng malaya at maunlad na bansa Pampulitika (Hal., usaping pangteritoryo sa Philippine Sea, korupsiyon, atbp) Pangkabuhayan (Hal., open trade, globalisasyon, atbp) Panlipunan (Hal., OFW, gender, drug at child abuse, atbp) Pangkapaligiran (climate change,	6
		Nabibigyang halaga ang bahaging ginagampanan ng bawat mamamayan sa pagtataguyod ng kaunlaran ng bansa sa malikhaing paraan Naiiugnay ang kahalagahan ng pagtangkil sa sariling produkto sa pag-unlad at pagsulong ng bansa Naipaliliwanag ang kahalagahan ng pagpapabuti at pagpapaunlad ng uri ng produkto o kalakal ng bansa sa pag-unlad ng kabuhayan nito Naipakikita ang kaugnayan ng pagtitipid sa enerhiya sa pag-unlad ng bansa	8
	23	Naipapahayag ang saloobin na ang aktibong pakikilahok ay mahalagang tungkulin ng bawat mamamayan tungo sa pag-unlad ng bansa	5
	24	***Napahahalagahan ang pagtatanggol at pagpapanatili sa karapatang pantao at demokratikong pamamahala	

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	25	***Nasusuri ang mga pangunahing suliranin at hamong kinaharap ng mga Pilipino mula 1986 hanggang sa kasalukuyan	
	26	***Natatalakay ang mga gampaning ng pamahalaan at mamamayan sa pagkamit ng kaunlaran ng bansa	

***These are MELCs provided by the Central Office but are not originally part of the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 7 – ARLING PANLIPUNAN

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan			
	1	Napapahalagahan ang ugnayan ng tao at kapaligiran sa paghubog ng kabihasnang Asyano	2
	2	Naipapaliwanag ang konsepto ng Asya tungo sa paghahating – heograpiko: Silangang Asya, Timog-Silangang Asya, Timog- Asya, Kanlurang Asya, Hilagang Asya at Hilaga/ Gitnang Asya	3
	3	Nailalarawan ang mga katangian ng kapaligirang pisikal sa mga rehiyon ng Asya katulad ng kinaroroonan, hugis, sukat, anyo, klima at “vegetation cover” (<i>tundra, taiga, grasslands, desert, tropical forest, mountain lands</i>)	3
		Nakapaghahambing ng kalagayan ng kapaligiran sa iba’t ibang bahagi ng Asya	2
		Nakagagawa ng pangkalahatang profile ng heograpiya ng Asya	2
	4	Nailalarawan ang mga yamang likas ng Asya	3
		Natataya ang mga implikasyon ng kapaligirang pisikal at yamang likas ng mga rehiyon sa pamumuhay ng mga Asyano noon at ngayon sa larangan ng: Agrikultura, Ekonomiya, Pananahanan at Kultura	3
	5	Naipapahayag ang kahalagahan ng pangangalaga sa timbang na kalagayang ekolohiko ng rehiyon	2
		Napahalagahan ang yamang tao ng Asya	2
	6	Nasusuri ang kaugnayan ng yamang-tao ng mga bansa ng Asya sa pagpapaunlad ng kabuhayan at lipunan sa kasalukuyang panahon batay sa: dami ng tao, komposisyon ayon sa gulang, inaasahang haba ng buhay, kasarian, bilis ng paglaki ng populasyon, uri ng hanapbuhay, bilang ng may hanapbuhay, kita ng bawat tao, bahagdan ng marunong bumasa at sumulat, at migrasyon	3
		Nailalarawan ang komposisyong etniko ng mga rehiyon sa Asya	2
		Nasusuri ang kaugnayan ng paglinang ng wika sa paghubog ng kultura ng mga Asyano	3
Ikalawang Markahan			
	7	Napapahalagahan ang mga kaisipang Asyano, pilosopiya at relihiyon na nagbigay-daan sa paghubog ng sinaunang kabihasnang sa Asya at sa pagbuo ng pagkakilanlang Asyano	2
		Nasusuri ang paghubog, pag- unlad at kalikasan ng mga pamayanan at estado	2
		Nakakabuo ng mga kongklusyon hinggil sa kalagayan, pamumuhay at development ng mga sinaunang pamayanan	2
	8	Nabibigyang kahulugan ang konsepto ng kabihasnan at nailalahad ang mga katangian nito	1
	9	Napaghahambing ang mga sinaunang kabihasnan sa Asya (Sumer, Indus, Tsina)	2
		Napahalagahan ang mga bagay at kaisipang pinagbatayan (sinocentrism, divine origin, devajara) sa pagkilala sa sinaunang kabihasnan	2
		Nabibigyang kahulugan ang mga konsepto ng tradisyon, pilosopiya at relihiyon	2
		Nasusuri ang mga mahahalagang pangyayari mula sa sinaunang kabihasnan hanggang sa ika-16 na siglo sa: pamahalaan, kabuhayan, teknolohiya, lipunan, edukasyon, paniniwala, pagpapahalaga, sining at kultura	3
	10	Natataya ang impluwensiya ng mga paniniwala sa	3

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		kalagayang panlipunan, sining at kultura ng mga Asyano	
		Nasusuri ang bahaging ginampanan ng mga pananaw, paniniwala at tradisyon sa paghubog ng kasaysayan ng mga Asyano	3
		Nasusuri ang mga kalagayang legal at tradisyon ng mga kababaihan sa iba't ibang uri ng pamumuhay	3
	11	Napahahalagahan ang bahaging ginampanan ng kababaihan sa pagtataguyod at pagpapanatili ng mga Asyanong pagpapahalaga.	3
	12	Napahahalagahan ang mga kontribusyon ng mga sinaunang lipunan at komunidad sa Asya	2
Ikatlong Markahan			
		Napapahalagahan ang pagtugon ng mga Asyano sa mga hamon ng pagbabago, pag-unlad at pagpapatuloy sa Timog at Kanlurang Asya sa Transisyonal at Makabagong Panahon (ika-16 hanggang ika-20 siglo)	1
	13	Nasusuri ang mga dahilan at paraan ng kolonyalismo at imperyalismo ng mga Kanluranin sa unang yugto (ika-16 at ika-17 siglo) pagdating nila sa Timog at Kanlurang Asya	2
		Nabibigyang halaga ang papel ng kolonyalismo at imperyalismo sa kasaysayan ng Timog at Kanlurang Asya	1
		Naipaliliwanag ang mga nagbago at nanatili sa ilalim ng kolonyalismo	1
	14	Natataya ang mga epekto ng kolonyalismo sa Timog at Kanlurang Asya	1
		Nasusuri ang transpormasyon ng mga pamayanan at estado sa Timog at Kanlurang Asya sa pagpasok ng mga kaisipan at impluwensiyang kanluranin sa larangan ng: pamamahala, kabuhayan, eknolohiya, lipunan, paniniwala, pagpapahalaga, sining at kultura	2
		Naihahambing ang mga karanasan sa Timog at Kanlurang Asya sa ilalim ng kolonyalismo at imperyalismong kanluranin	1
	15	Nabibigyang-halaga ang papel ng nasyonalismo sa pagbuo ng mga bansa sa Timog at Kanlurang Asya	1
		Nasusuri ang mga salik at pangyayaring nagbigay daan sa pag-usbong at pag-unlad ng nasyonalismo	1
		Naipapaliwanag ang iba't ibang manipestasyon ng nasyonalismo sa Timog at Kanlurang Asya	1
		Naipapahayag ang pagpapahalaga sa bahaging ginampanan ng nasyonalismo sa Timog at Kanlurang Asya tungo sa paglaya ng mga bansa mula sa imperyalismo	1
		Nasusuri ang epekto ng nasyonalismo sa sigalot etniko sa Asya katulad ng partisyon/ paghahati ng India at Pakistan	1
		Nasusuri ang mga pamamaraang ginamit sa Timog at Kanlurang Asya sa pagtatamo ng kalayaan mula sa kolonyalismo	1
	16	Nasusuri ang matinding epekto ng mga digmaang pandaigdig sa pag-aangat ng mga malawakang kilusang nasyonalista (hal: epekto ng Unang Digmaang Pandaigdig sa pagtatag ng sistemang mandato sa Kanlurang Asya)	1
		Nasusuri ang kaugnayan ng iba't ibang ideolohiya (ideolohiya ng malayang demokrasya, sosyalismo at komunismo) sa mga malawakang kilusang nasyonalista	1
	17	Naipapahayag ang pagpapahalaga sa bahaging ginampanan ng nasyonalismo sa pagbibigay wakas sa imperyalismo sa Timog at Kanlurang Asya	1
		Nasusuri ang balangkas ng mga pamahalaan sa mga bansa sa Timog at Kanlurang Asya	1
		Natataya ang epekto ng mga samahang kababaihan at ng mga kalagayang panlipunan sa buhay ng kababaihan tungo sa pagkakapantay-pantay, pagkakataong pang-ekonomiya at karapatang pampolitika	1

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Natataya ang mga palatuntunang nagtataguyod sa karapatan ng mamamayan sa pangkalahatan, at ng mga kababaihan, mga grupong katutubo, mga kasapi ng caste sa India at iba pang sektor ng lipunan	1
	18	Napaghahambing ang kalagayan at papel ng mga kababaihan sa iba't ibang bahagi ng Timog at Kanlurang Asya at ang kanilang ambag sa bansa at rehiyon	1
		Natataya ang kinalaman ng edukasyon sa pamumuhay ng mga Asyano mga Asyano	1
	19	Natataya ang bahaging ginampanan ng relihiyon sa iba't ibang aspekto ng pamumuhay	1
		Naiiugnay ang mga kasalukuyang pagbabagong pang-ekonomiya na naganap/ nagaganap sa kalagayan ng mga bansa	1
		Natataya ang pagkakaiba-iba ng antas ng pagsulong at pag-unlad ng Timog at Timog-Kanlurang Asya gamit ang estadistika at kaugnay na datos.	1
	20	Nasusuri ang mga anyo at tugon sa neokolonyalismo sa Timog at Kanlurang Asya	1
		Natataya ang epekto ng kalakalan sa pagbabagong pang-ekonomiya at pangkultura ng mga bansa sa Timog at Kanlurang Asya	1
	21	Napapahalagahan ang mga kontribusyon ng Timog at Kanlurang Asya sa larangan ng sining, humanidades at palakasan	1
		Nahihinuha ang pagkakakilanlan ng kulturang Asyano batay sa mga kontribusyong ito	1
Ikaapat na Markahan			
		Napapahalagahan ang pagtugon ng mga Asyano sa mga hamon ng pagbabago, pag-unlad at pagpapatuloy ng Silangan at Timog-Silangang Asya sa Transisyonal at Makabagong Panahon ika-16 hanggang ika-20 Siglo)	1
	22	Nasusuri ang mga dahilan, paraan at epekto ng pagpasok ng mga Kanlurang bansa hanggang sa pagtatag ng kanilang mga kolonya o kapangyarihan sa Silangan at Timog-Silangang Asya	1
		Nasusuri ang transformasyon ng mga pamayanan at estado sa Silangan at Timog-Silangang Asya sa pagpasok ng mga isipan at impluwensiyang kanluranin sa larangan ng: pamamahala, kabuhasan, eknolohiya, lipunan paniniwala pagpapahalaga, at sining at kultura	2
		Naipapaliwanag ang mga nagbago at nanatili sa ilalim ng kolonyalismo	1
	23	Natataya ang mga epekto ng kolonyalismo sa Silangan at Timog-Silangang Asya	1
		Naihahambing ang mga karanasan sa Silangan at Timog-Silangang Asya sa ilalim ng kolonyalismo at imperyalismong kanluranin	1
		Nabibigyang-halaga ang papel ng nasyonalismo sa pagbuo ng mga bansa sa Silangan at Timog-Silangang Asya	1
		Nasusuri ang mga salik at pangyayaring nagbigay –daan sa pag-usbong at pag-unlad ng nasyonalismo sa Silangan at Timog Silangang Asya	2
	24	Naipapaliwanag ang mga iba't ibang manipistasyon ng nasyonalismo sa Silangan at Timog-Silangang Asya	1
		Naihahayag ang pagpapahalaga sa bahaging ginampanan ng nasyonalismo sa Silangan at Timog-Silangang Asya tungo sa paglaya ng mga bansa mula sa imperyalismo	1
		Nasusuri ang epekto ng nasyonalismo sa sigalot etniko sa Asya	1
		Nasusuri ang mga pamamaraang ginamit sa Silangan at	1

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Timog- Silangang Asya sa pagtatamo ng kalayaan mula sa kolonyalismo	
		Nasusuri ang matinding epekto ng mga digmaang pandaidig sa pag-aangat ng mga malawakang kilusang nasyonalista (hal: epekto ng Unang Digmaang Pandaigdig sa pagtatag ng sistemang mandato sa Silangan at Timog-Silangang Asya)	1
	25	Nasusuri ang kaugnayan sa iba't ibang ideolohiya (ideolohiya ng malayang demokrasya, sosyalismo at komunismo) sa mga malawakang kilusang nasyonalista	1
	26	Nasusuri ang epekto ng mga samahang kababaihan at ng mga kalagayang panlipunan sa buhay ng kababaihan tungo sa pagkakapantay-pantay, pagkakataong pang-ekonomiya at karapatang pampolitika	1
	27	Naipapahayag ang pagpapahalaga sa bahaging ginampanan ng nasyonalismo sa pagbibigay wakas sa imperyalismo	1
		Naihahambing ang mga pagbabago sa mga bansang bumubuo sa Silangan at Timog- Silangang Asya	1
		Nasusuri at naihahambing ang balangkas ng pamahalaan ng mga bansa sa Silangan at Timog-Silangang Asya	1
		Nasusuri at naihahambing ang mga palatuntunang nagtataguyod sa karapatan ng mamamayan sa pangkalahatan, at ng mga kababaihan, mga grupong katutubo, mga kasapi ng caste sa India at iba pang sektor ng lipunan	1
	28	Naihahambing ang kalagayan at papel ng kababaihan sa iba't ibang bahagi ng Timog at Kanlurang Asya at ang kanilang ambag sa bansa at rehiyon	1
		Nasusuri ang kinalaman ng edukasyon sa pamumuhay ng mga Asyano	1
		Natataya ang bahaging ginampanan ng relihiyon sa iba't ibang aspekto ng pamumuhay	1
		Naiuugnay ang mga kasalukuyang pagbabagong pang-ekonomiya na naganap/ nagaganap sa kalagayan ng mga bansa sa Silangan at Timog- Silangang Asya	1
		Nasusuri ang pagkakaiba-iba ng antas ng pagsulong at pag-unlad ng Timog at Timog-Silangang Asya gamit ang estadistika at kaugnay na datos.	1
	29	Nasusuri ang mga anyo at tugon sa neokolonyalismo sa Silangan at Timog-Silangang Asya	1
		Natataya ang epekto ng kalakalan sa pagbabagong pang-ekonomiya at pangkultura ng mga bansa sa Silangan at Timog Silangang Asya	1
	30	Napapahalagahan ang mga kontribusyon ng Silangan at Timog-Silangang Asya sa larangan ng sining, humanidades at palakasan	1
		Nahihinuha ang pagkakakilanlan ng kulturang Asyano batay sa mga kontribusyong nito	1

***These are MELCs provided by the Central Office but are not originally part of the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 8 – ARLING PANLIPUNAN

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan			
	1	Nasusuri ang katangiang pisikal ng daigdig.	4
	2	Napahahalagahan ang natatanging kultura ng mga rehiyon, bansa at mamamayan sa daigdig (lahi, pangkat-etnolingguwistiko, at relihiyon sa daigdig)	3
		Nasusuri ang kondisyong heograpiko sa panahon ng mga unang tao sa daigdig	3
		Naipaliliwanag ang uri ng pamumuhay ng mga unang tao sa daigdig.	3
	3	Nasusuri ang yugto ng pag-unlad ng kultura sa panahong prehistoriko.	3
	4	Naiuugnay ang heograpiya sa pagbuo at pag-unlad ng mga sinaunang kabihasnan sa daigdig.	3
		Nasusuri ang pag-usbong ng mga sinaunang kabihasnan sa daigdig: pinagmulan, batayan at katangian	3
		Nasusuri ang mga sinaunang kabihasnan sa daigdig batay sa politika, ekonomiya, kultura, relihiyon, paniniwala, at lipunan.	4
	6	Napahahalagahan ang mga kontribusyon ng mga sinaunang kabihasnan sa daigdig.	4
	5	***Nasusuri ang mga sinaunang kabihasnan ng Egypt, Mesopotamia, India at China batay sa politika, ekonomiya, kultura, relihiyon, paniniwala at lipunan	
Ikalawang Markahan			
		Nasusuri ang kabihasnang Minoan at Mycenean.	2
		Nasusuri ang kabihasnang klasiko ng Greece.	3
		Naipapaliwanag ang mahahalagang pangyayari sa kabihasnang klasiko ng Rome (mula sa sinaunang Rome hanggang sa tugatog at pagbagsak ng Imperyong Romano).	3
		Nasusuri ang pag-usbong at pag-unlad ng mga Klasiko na Lipunan sa Africa, America, at mga Pulo sa Pacific.	2
		Naipapaliwanag ang mga kaganapan sa mga klasikong kabihasnan sa Africa (Mali at Songhai).	2
		Nasusuri ang mga kaganapan sa kabihasnang klasiko ng America.	3
		Nasusuri ang kabihasnang klasiko ng pulo sa Pacific.	2
	10	Naipapahalagang ang pagpapahalaga sa mga kontribusyon ng kabihasnang klasiko sa pag-unlad ng pandaigdigang kamalayan.	2
		Nasusuri ang mga pangyayaring nagbigay-daan sa Pag-usbong ng Europa sa Gitnang Panahon.	2
		Nasusuri ang mga dahilan at bunga ng paglakas ng Simbahang Katoliko bilang isang institusyon sa Gitnang Panahon.	2
		Nasusuri ang mga kaganapang nagbigay-daan sa pagkakabuo ng "Holy Roman Empire"	2
		Naipapaliwanag ang mga dahilan at bunga ng mga Krusada sa Gitnang Panahon.	1
		Nasusuri ang buhay sa Europa noong Gitnang Panahon: Manoryalismo, Piyudalismo, at ang pag-usbong ng mga bagong bayan at lungsod.	2
		Natataya ang epekto at kontribusyon ng ilang mahahalagang pangyayari sa Europa sa pagpapalaganap ng pandaigdigang kamalayan.	2
	7	***Nasusuri ang kabihasnang Minoan, Mycenean at kabihasnang klasiko ng Greece	

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	8	***Naipapaliwanag ang kontribusyon ng kabihasnang Romano	
	9	***Nasusuri ang pag-usbong at pag-unlad ng mga klasikong kabihasnan sa: Africa – Songhai, Mali, atbp; America – Aztec, Maya, Olmec, Inca, atbp; Mga Pulo sa Pacific – Nazca	
	11	***Nasusuri ang mga pagbabagong naganap sa Europa sa Gitnang Panahon: Politika (Pyudalismo, Holy Roman Empire), Ekonomiya (Manoryalismo), Sosyo-kultural (Paglakas ng Simbahang Katoliko, Krusada)	
	12	***Natataya ang impuwensya ng mga kaisipang lumaganap sa Gitnang Panahon	
Ikatlong Markahan			
		Nasusuri ang pag-usbong ng bourgeoisie, merkantilismo, National monarchy, Renaissance, Simbahang Katoliko at Repormasyon.	4
		Napahahalagahan ang mga kontribusyon ng bourgeoisie, merkantilismo, National monarchy, Renaissance, Simbahang Katoliko at Repormasyon sa daigdig.	3
		Nasusuri ang unang yugto ng imperyalismo at kolonisasyon sa Europa.	3
		Natataya ang mga dahilan at epekto ng unang yugto ng imperyalismo at kolonisasyon sa Europa.	3
	15	Nasusuri ang kaganapan at epekto ng Enlightenment pati ng Rebolusyong Siyentipiko at Industriyal.	3
		Naipaliliwanag ang Ikalawang Yugto ng Kolonyalismo at Imperyalismo.	3
	17	Nasusuri ang mga dahilan at epekto ng Ikalawang Yugto ng Imperyalismo at Kolonisasyon.	3
	16	Naipapaliwanag ang kaugnayan ng Rebolusyong Pangkaisipan sa Rebolusyong Pranses at Amerikano.	4
	18	Naipapahayag ang pagpapahalaga sa pag-usbong ng Nasyonalismo sa Europa at iba't ibang bahagi ng daigdig.	4
	13	***Nasusuri ang mahahalagang pagbabagong politikal, ekonomiko at sosyo-kultural sa panahon Renaissance.	
	14	***Nasusuri ang dahilan, pangyayari at epekto ng unang Yugto ng Kolonyalismo	
		***Naipapaliwanag ang kaugnayan ng Rebolusyong Pangkaisipan sa Rebolusyong Pranses at Amerikano: (sa LC 7:Nasusuri ang mga dahilan at epekto ng Ikalawang Yugto ng Imperyalismo at Kolonisasyon)	
Ikaapat na Markahan			
		Nasusuri ang mga dahiling nagbigay-daan sa Unang Digmaang Pandaigdig.	3
		Nasusuri ang mahahalagang pangyayaring naganap sa Unang Digmaang Pandaigdig.	2
		Natataya ang mga epekto ng Unang Digmaang Pandaigdig.	2
		Nasusuri ang pagsisikap ng mga bansa na makamit ang kapayapaang pandaigdig at kaunlaran.	2
		Nasusuri ang mga dahilan na nagbigay-daan sa Ikalawang Digmaang Pandaigdig.	3
		Nasusuri ang mahahalagang pangyayaring naganap sa Ikalawang Digmaang Pandaigdig.	3
		Natataya ang mga epekto ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig.	2
	21	Natataya ang pagsisikap ng mga bansa na makamit ang kapayapaang pandaigdig at kaunlaran.	3
	22	Nasusuri ang mga ideolohiyang politikal at ekonomiko sa hamon ng estabilisadong institusyon ng lipunan.	3
	23	Natataya ang epekto ng mga ideolohiya, ng Cold War at ng Neo-kolonyalismo sa iba't ibang bahagi ng daigdig.	3

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
	24	Nasusuri ang bahaging ginampanan ng mga pandaigdigang organisasyon sa pagsusulong ng pandaigdigang kapayapaan.	4
	19	***Nasusuri ang mga dahilan, mahahalagang pangyayaring naganap at bunga ng Unang Digmaang Pandaigdig.	
	20	***Nasusuri ang mga dahilan, mahahalagang pangyayaring naganap at bunga ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig.	

***These are MELCs provided by the Central Office but are not originally part of the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 9 – ARLING PANLIPUNAN

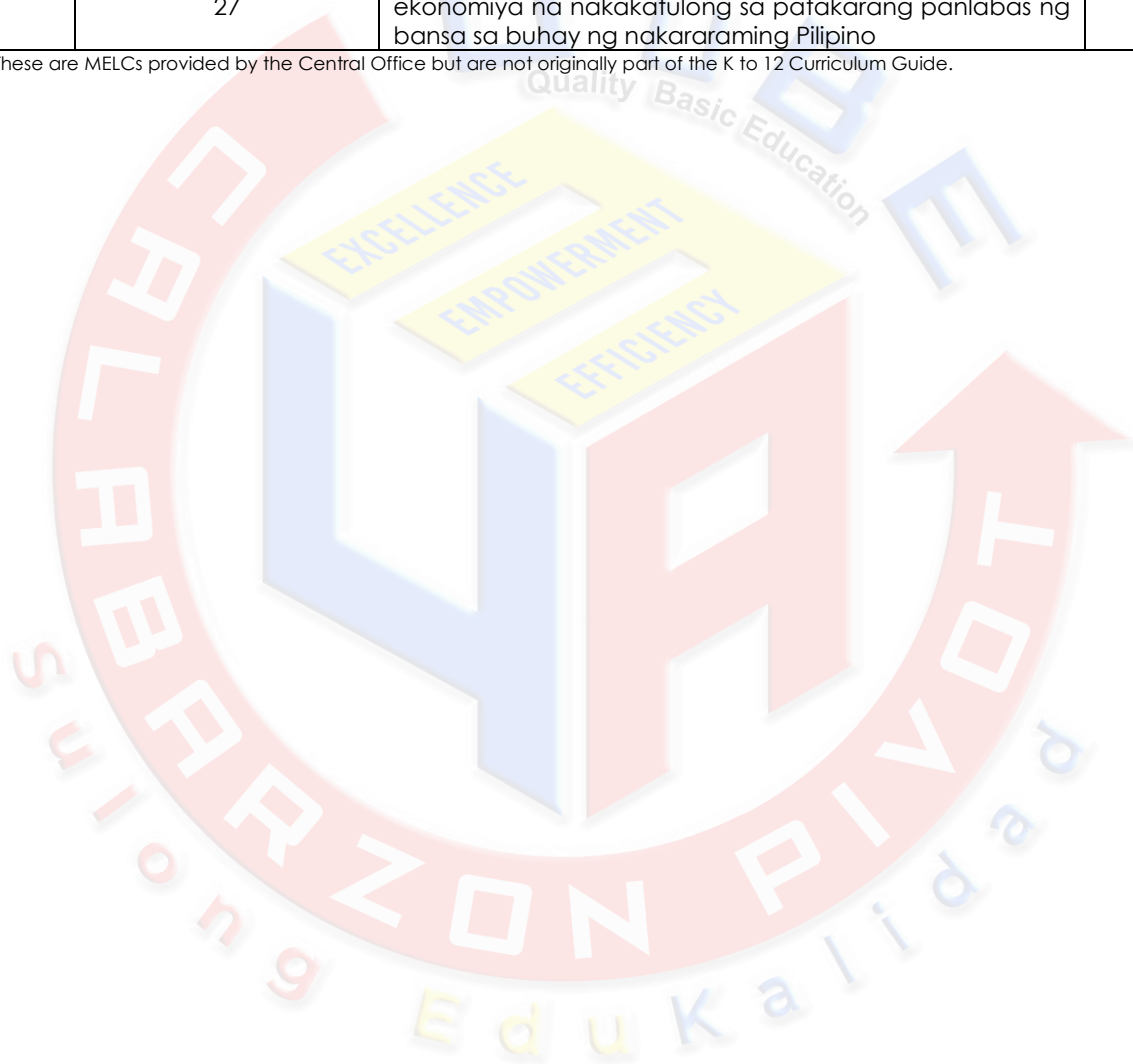
Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan			
	1	Nailalapat ang kahulugan ng ekonomiks sa pang-araw-araw na pamumuhay bilang isang mag-aaral, at kasapi ng pamilya at lipunan	1
	2	Natataya ang kahalagahan ng ekonomiks sa pang-araw-araw na pamumuhay ng bawat pamilya at ng lipunan	1
		Naipakikita ang ugnayan ng kakapusan sa pang-araw-araw na pamumuhay	1
		Natutukoy ang mga palatandaan ng kakapusan sa pang-araw-araw na buhay.	1
		Nakakabuo ang konklusyon na ang kakapusan ay isang pangunahing suliraning panlipunan	2
		Nakapagmumungkahi ng mga paraan upang malabanan ang kakapusan	2
		Nasusuri ang kaibahan ng kagustuhan (wants) sa pangangailangan (needs) bilang batayan sa pagbuo ng matalinong desisyon	2
		Naipakikita ang ugnayan ng personal na kagustuhan at pangangailangan sa suliranin ng kakapusan	1
		Nasusuri ang hirarkiya ng pangangailangan.	2
		Nakabubuo ng sariling pamantayan sa pagpili ng mga pangangailangan batay sa mga hirarkiya ng pangangailangan	2
		Nasusuri ang mga salik na nakakaimpluwensiya sa pangangailangan at kagustuhan	1
		Nasusuri ang kaugnayan ng alokasyon sa kakapusan at pangangailangan at kagustuhan	2
		Napahalalagahan ang paggawa ng tamang desisyon upang matugunan ang pangangailangan	1
		Nasusuri ang mekanismo ng alokasyon sa iba't-ibang sistemang pang-ekonomiya bilang sagot sa kakapusan	2
		Naipaliliwanag ang konsepto ng pagkonsumo	1
	3	Nasusuri ang mga salik na nakakaapekto sa pagkonsumo	1
		Naipamamalas ang talino sa pagkonsumo sa pamamagitan ng paggamit ng pamantayan sa pamimili	1
	4	Naipagtatangol ang mga karapatan at nagagampanan ang mga tungkulin bilang isang mamimili	1
		Naibibigay ang kahulugan ng produksyon	1
		Napahalalagahan ang mga salik ng produksyon at ang implikasyon nito sa pang-araw-araw na pamumuhay	2
		Nasusuri ang mga tungkulin ng iba't-ibang organisasyon ng negosyo	2
	5	***Nasusuri ang iba't-ibang sistemang pang-ekonomiya	
	6	***Natatalakay ang mga salik ng produksyon at ang implikasyon nito sa pang-araw-araw na pamumuhay	
Ikalawang Markahan			
		Nailalapat ang kahulugan ng demand sa pang-araw-araw na pamumuhay ng bawat pamilya	1
		Nasusuri ang mga salik na nakakaapekto sa demand	2
		Matalinong nakapagpapasya sa pagtugon sa mga pagbabago ng salik na nakakaapekto sa demand	2
		Naiiugnay ang elasticidad ng demand sa presyo ng kalakal at paglilingkod	2
		Nailalapat ang kahulugan ng suplay batay sa pang-araw-araw na pamumuhay ng bawat pamilya	2

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Nasusuri ang mga salik na nakaaapekto sa suplay	2
		Matalinong nakapagpapasya sa pagtugon sa mga pagbabago ng salik na nakaaapekto sa suplay	2
		Naiiugnay ang elastisidad ng demand at suplay sa presyo ng kalakal at paglilingkod	2
	7	Naipapaliwanag ang interaksyon ng demand at suplay sa kalagayan ng presyo at ng pamilihan	3
		Nasusuri ang mga epekto ng shortage at surplus sa presyo at dami ng kalakal at paglilingkod sa pamilihan	3
		Naimumungkahi ang paraan ng pagtugon/kalutasan sa mga suliraning dulot ng kakulangan at kalabisan	3
		Napapaliwanag ang kahulugan ng pamilihan	2
	8	Nasusuri ang iba't ibang Istruktura ng Pamilihan	2
		Napangangatwiran ang kinakailangang pakikialam at regulasyon ng pamahalaan sa mga gawaing pangkabuhatan sa iba't ibang istraktura ng pamilihan upang matugunan ang pangangailangan ng mga mamamayan	2
	9	***Natatalakay ang konsepto at salik na nakaaapekto sa demand sa pang araw-araw na pamumuhay	
	10	***Natatalakay ang konsepto at salik na nakaaapekto sa suplay sa pang araw-araw na pamumuhay	
	11	***Napahalalagahan ang bahaging ginagampanan ng pamahalaan sa regulasyon ng mga gawaing pangkabuhatan	
Ikatlong Markahan			
		Nailalarawan ang paikot na daloy ng ekonomiya	1
		Natataya ang bahaging ginagampanan ng mga bumubuo sa paikot na daloy ng ekonomiya	1
		Nasusuri ang ugnayan sa isa't isa ng mga bahaging bumubuo sa paikot na daloy ng ekonomiya	2
		Nasusuri ang pambansang produkto (<i>Gross National Product-Gross Domestic Product</i>) bilang panukat ng kakayahan ng isang ekonomiya	2
		Nakikilala ang mga pamamaraan sa pagsukat ng pambansang produkto	1
	12	Nasusuri ang kahalagahan ng pagsukat ng pambansang kita sa ekonomiya	1
		Naipapahayag ang kaugnayan ng kita sa pagkonsumo at pag-iimpok	1
		Nasusuri ang katuturan ng <i>consumption</i> at <i>savings</i> sa pag-iimpok	2
		Nasusuri ang konsepto at palatandaan ng Implasyon	1
	13	Natataya ang mga dahilan sa pagkaroon ng implasyon	1
		Nasusuri ang iba't ibang epekto ng implasyon	2
		Napahalalagahan ang mga paraan ng paglutas ng implasyon	1
		Aktibong nakikilahok sa paglutas ng mga suliraning kaugnay ng implasyon	1
		Naipaliwanag ang layunin ng patakarang piskal	1
		Napahalalagahan ang papel na ginagampanan ng pamahalaan kaugnay ng mga patakarang piskal na ipinatutupad nito	1
		Nasusuri ang badyet at ang kalakaran ng paggasta ng pamahalaan	2
		Nakababalikat ng pananagutan bilang mamamayan sa wastong pagbabayad ng buwis	1

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Naiuuugnay ang mga epekto ng patakarang piskal sa katatagan ng pambansang ekonomiya	1
		Naipaliliwanag ang layunin ng patakarang pananalapi:	1
		Naipahahayag ang kahalagahan ng pag-iimpok at pamumuhunan bilang isang salik ng ekonomiya	1
		Natataya ang bumubuo ng sektor ng pananalapi	2
		Nasusuri ang mga patakarang pang-ekonomiya na nakakatulong sa patakarang panlabas ng bansa sa buhay ng nakararaming Pilipino	2
		Natitimbang ang epekto ng mga patakarang pang-ekonomiya na nakakatulong sa patakarang panlabas ng bansa sa buhay ng nakararaming Pilipino	1
	14	***Naipaliliwanag ang bahaging ginagampanan ng mga bumubuo sa paikot na daloy ng ekonomiya	
	15	***Naipaliliwanag ang bahaging ginagampanan ng mga bumubuo sa paikot na daloy ng ekonomiya	
	16	***Nasusuri ang layunin at pamamaraan ng patakarang piskal	
	17	***Nasusuri ang layunin at pamamaraan ng patakarang pananalapi	
	18	***Napahalalagahan ang pag-iimpok at pamumuhunan bilang isang salik ng ekonomiya	
Ikaapat na Markahan			
		Nakapagbibigay ng sariling pakahulugan sa pambansang kaunlaran	1
	19	Nasisiyasat ang mga palatandaan ng pambansang kaunlaran	2
	20	Natutukoy ang iba't ibang gampanin ngmamamayang Pilipino upang makatulong sa pambansang kaunlaran	2
		Napahalalagahan ang sama-samang pagkilos ng mamamayang Pilipino para sa pambansang kaunlaran	1
		Nakapagsasagawa ng isang pagpapalano kung paano makapag-ambag bilang mamamayan sa pag-unlad ng bansa	2
	21	Nasusuri ang bahaging ginagampanan ng agrikultura, pangngisda, at paggugubat sa ekonomiya at sa bansa	1
	22	Nasusuri ang mga dahilan at epekto ng suliranin ng sektor ng agrikultura, pangngisda, at paggugubat sa bawat Pilipino	2
	23	Nabibigyang-halaga ang mga patakarang pang-ekonomiya nakatutulong sa sektor ng agrikultura (industriya ng agrikultura, pangngisda, at paggugubat)	1
		Nasusuri ang bahaging ginagampanan ng sektor ng industriya, tulad ng pagmimina, tungo sa isang masiglang ekonomiya	2
		Nasusuri ang pagkakaugnay ng sektor agrikultural at industriya tungo sa pag-unlad ng kabuhasan	2
	24	Nabibigyang-halaga ang mga patakarang pang-ekonomiyang nakatutulong sa sektor ng industriya	1
		Nasusuri ang bahaging ginagampanan ng sektor ng paglilingkod	1
	25	Napapahalalagahan ang mga patakarang pang-ekonomiya na nakakatulong sa sektor ng paglilingkod	1
		Nakapagbibigay ng sariling pakahulugan sa konsepto ng impormal na sektor	1
		Nasusuri ang mga dahilan ng pagkakaroon ng impormal na sektor	1
		Natataya ang mga epekto ng impormal na sektor ng ekonomiya	1
	26	Napapahalalagahan ang mga patakarang pang-ekonomiya na nakakatulong sa sektor ng paglilingkod	1

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
		Natataya ang kalakaran ng kalakalang panlabas ng bansa	1
		Nasusuri ang ugnayan ng Pilipinas para sa kalakalang panlabas nito sa mga samahan tulad ng <i>World Trade Organization</i> at <i>Asia-Pacific Economic Cooperation</i> tungo sa patas na kapakinabangan ng mga mamamayan ng daigdig	2
		Napahahalagahan ang kontribusyon ng kalakalang panlabas sa pag-unlad ekonomiya ng bansa	1
		Nasusuri ang mga patakarang pang-ekonomiya na nakakatulong sa patakarang panlabas ng bansa sa buhay ng nakararaming Pilipino	2
	27	Natitimbang ang epekto ng mga patakarang pang-ekonomiya na nakakatulong sa patakarang panlabas ng bansa sa buhay ng nakararaming Pilipino	1

***These are MELCs provided by the Central Office but are not originally part of the K to 12 Curriculum Guide.

GRADE 10 – ARALING PANLIPUNAN

Markahan	Pinakamahalagang Kasanayang Pampagkatuto (MELC)	Kasanayang Pampagkatuto	Bilang ng Araw ng Pagtuturo
Unang Markahan			
		Naipaliliwanag ang konsepto ng Kontemporaryong Isyu	3
	1	Nasusuri ang kahalagahan ng pagiging mulat sa mga kontemporaryong isyu sa lipunan at daigdig	3
	2	Natatalakay ang kasalukuyang kalagayang pangkapaligiran ng Pilipinas	1
		Nasusuri ang epekto ng mga suliraning pangkapaligiran	2
		Natatalakay ang mga programa at pagkilos ng iba't ibang sektor upang pangalagaan ang kapaligiran	2
		Natataya ang kalagayang pangkapaligiran ng Pilipinas batay sa epekto at pagtugon sa mga hamong pangkapaligiran	3
		Naipaliliwanag ang katangian ng top-down approach sa pagharap sa suliraning pangkapaligiran	2
		Nasusuri ang pagkakaiba ng top-down at bottom up approach sa pagharap sa suliraning pangkapaligiran	2
	3	Nakabubuo ng konklusyon sa angkop na approach sa pagharap sa suliraning pangkapaligiran	4
		Nauunawaan ang mga konsepto na may kaugnayan sa pagsasagawa ng CBDRRM Plan	1
		Naipaliliwanag ang mga hakbang sa pagsasagawa ng CBDRRM Plan	1
	4	Natutukoy ang mga paghahandang nararapat gawin sa harap ng panganib na dulot ng mga suliraning pangkapaligiran	1
	5	Naisasagawa ang mga hakbang ng CBDRRM Plan	3
		Napahahalagahan ang pagkakaroon ng disiplina at kooperasyon sa pagharap sa mga panganib na dulot ng mga suliraning pangkapaligiran	1
		Nasusuri ang kahalagahan ng Community-Based Disaster Risk Reduction and Management Approach sa pagtugon sa mga hamon at suliraning pangkapaligiran	1
	6	****Nasusuri ang kahalagahan ng kahandaan, disiplina at kooperasyon sa pagtugon ng mga hamong pangkapaligiran	
Ikalawang Markahan			
	7	Nasusuri ang konsepto at dimensyon ng globalisasyon bilang isa sa mga isyung panlipunan	3
		Naiuugnay ang iba't ibang perspektibo at pananaw ng globalisasyon bilang suliraning panlipunan	2
	8	Nasusuri ang implikasyon ng anyo ng globalisasyon sa lipunan	3
		Napahahalagahan ang ibat ibang tugon sa pagharap sa epekto ng globalisasyon	3
		Naipaliliwanag ang mga dahilan ng pagkakaroon ng ibat ibang suliranin sa paggawa	3
		Natataya ang implikasyon ng iba't ibang suliranin sa paggawa sa pamumuhay at sa pag-unlad ng ekonomiya ng bansa	4
		Nakabubuo ng mga mungkahi upang malutas ang ibat ibang suliranin sa paggawa	3
		Naipapaliwanag ang konsepto at dahilan ng migrasyon dulot ng globalisasyon	3
		Naipaliliwanag ang epekto ng migrasyon sa aspektong panlipunan, pampolitika at pangkabuhayan	3
		Nakakabuo ng angkop na hakbang sa pagtugon ng mga suliraning dulot ng migrasyon	3

	9	***Naipaliliwanag ang kalagayan, suliranin at pagtugon sa isyu ng paggawa sa bansa	
	10	***Nasusuri ang dahilan at epekto ng migrasyon dulot ng globalisasyon	
	11	***Naipahahayag ang saloobin tungkol sa epekto ng globalisasyon	
Ikatlong Markahan			
		Naipapahayag ang sariling pakahulugan sa kasarian at sex	2
	12	Nasusuri ang mga uri ng kasarian (gender) at sex	2
		Natatalakay ang gender roles sa Pilipinas sa iba't ibang panahon	3
		Natataya ang gender roles sa Pilipinas sa iba't ibang panahon	2
		Nasusuri ang gender roles sa iba't ibang bahagi ng daigdig	3
	13	Natutukoy ang diskriminasyon sa kababaihan, kalalakihan at LGBT (Lesbian, Gay, Bi – sexual, Transgender)	3
		Nasusuri ang karahasan sa kababaihan, kalalakihan at LGBT	3
		Nasusuri ang tugon ng pandaigdigang samahan sa karahasan at diskriminasyon	3
	14	Napahahalagahan ang tugon ng pandaigdigang samahan sa karahasan at diskriminasyon	3
		Napahahalagahan ang tugon ng pamahalaang Pilipinas sa mga isyu ng karahasan at diskriminasyon	3
	15	Nakagagawa ng malikhaing hakbang na nagsusulong ng pagtanggap at paggalang sa kasarian na nagtataguyod ng pagkakapantay-pantay ng tao bilang kasapi ng pamayanan	3
	16	***Natatalakay ang mga uri ng kasarian (gender) at sex at gender roles sa iba't ibang bahagi ng daigdig	
Ikaapat na Markahan			
		Naipaliliwanag ang mga katangian na dapat taglayin ng isang aktibong mamamayan na nakikilahok sa mga gawain at usaping pansibiko	3
	17	Nasusuri ang mga pagbabago sa konsepto ng pagkamamamayan	4
		Napahahalagahan ang papel ng isang mamamayan para sa pagbabagong panlipunan	3
		Natatalakay ang pagkabuo ng mga karapatang pantao batay sa <i>Universal Declaration of Human Rights</i> at Saligang Batas ng 1987 ng Pilipinas	3
	18	Nasusuri ang bahaging ginagampanan ng mga karapatang pantao upang matugunan ang iba't ibang isyu at hamong panlipunan	4
		Napahahalagahan ang aktibong pakikilahok ng mamamayan batay sa kanilang taglay na mga karapatang pantao	3
	19	Natatalakay ang mga epekto ng pakikilahok ng mamamayan sa mga gawaing pansibiko sa kabuhatan, politika, at lipunan	3
	20	Napahahalagahan ang papel ng mamamayan sa pamamahala ng isang komunidad	3
		Nasusuri ang mga elemento ng isang mabuting pamahalaan	4
	21	***Naipaliliwanag ang kahalagahan ng aktibong pagmamamayan	

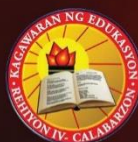
***These are MELCs provided by the Central Office but are not originally part of the K to 12 Curriculum Guide.

• EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO •

PIVOT4A

BUDGET OF WORK

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PIVOT 4A BUDGET OF WORK IN EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

A. Mga Katangian/Salik

Ang Edukasyon sa Pagpapakatao ay isa sa mga asignatura na isinusulong ng Kagawaran ng Edukasyon na naglalayon na linangin at paunlarin ang pagkataong etikal ng bawat Pilipinong mag-aaral. Ito ay nakabatay sa Pilosopiyang Personalismo at sa Etika ng Kabutihang Asal. Lubhang mahalaga at kailangan ang asignaturang ito upang turuan at hubugin ang mga mag-aaral sa pagpapasya at pagkilos nang mapanagutan tungo sa kabutihang panlahat. Nagsisilbi itong gabay sa payapa at maunlad nilang pamumuhay.

Ang tunguhin o "outcome" ng pag-aaral sa batayang edukasyon ay ang panlahatang pag-unlad taglay ang mga kasanayan sa ika-dalawampu't isang siglo. Taglay ito ng isang mag-aaral kung mayroon siyang mga kakayahang pangkaalaman, pandamdamin at pangkaasalan na magbibigay sa kanya ng kakayahan upang mamuhay at magtrabaho; malinang ang kanyang mga potensiyal; magpasiya nang mapanuri at batay sa impormasyon; makakilos nang epektibo sa lipunan at pamayanan sa konteksto ng sandaigdigang upang mapabuti ang uri ng kanyang pamumuhay at ng kanyang lipunan (CG, 2016).

Hinuhibog sa asignaturang ito ang limang pangunahing kakayahan (macro skills): pag-unawa, pagninilay, pagsangguni, pagpapasya at pagkilos upang magabayan ang mag-aaral na mahanap ang kabuluhan ng kanyang buhay at magampanan ang mahalagang papel sa pagtatayo ng pamayanang pinaiiiral ang kototohanan, kalayaan, katarungan at pagmamahal.

Ang mga sumusunod ay ang apat na pangunahing kakayahang nililina sa bawat antas at markahan sa Edukasyon sa Pagpapakatao (EsP): Unang Markahan–Panangutang Pansarili at Mabuting Kasapi ng Pamilya, Ikalawang Markahan–Pakikipagkapwa-tao, Ikatlong Markahan–Paggawa Tungo sa Pambansang Pag-unlad at Pakikibahagi sa Pandaigdigang Pagkakaisa at Ikaapat na Markahan–Pananalig at Pagmamahal sa Diyos at Paninidigan sa Kabutihan. Ito ay nakabatay sa pagkakasunud-sunod ng paksa sa iba pang asignatura sa kurikulum.

Upang matugunan ang maayos na daloy ng paglinang ng kaalaman at kasanayan ng mga bata tungo sa pagkamit ng tunguhin ng ESP, ang sangay ng rehiyon ay gumawa ng badyet ng mga aralin. Ang Badyet ng mga Aralin sa Edukasyon sa Pagpapakatao ay ginawa upang mabigyan ang mga guro ng madaling paraan ng pagsasakatuparan ng pamantayang pagkatuto at mapagaan ang sistema ng pagtuturo na hango sa gabay pangkurikulum. Ito ay balangkas ng mga aralin hango sa pinaunlad na programa ng Batayang Edukasyon na K to 12 na gagabay at huhubog sa mga mag-aaral. Kasabay nito ang pagsasaalang-alang sa tunguhin na ang mga mag-aaral ay nagpapasya at kumikilos nang mapanagutan tungo sa kabutihang panlahat.

Ito ang tugon sa pangangailangan ng mga guro sa pagtuturo ng Edukasyon sa Pagpapakatao(EsP). Magsisilbi itong mahalagang kagamitan at patnubay sa kanilang pagtuturo na magbubukas ng kanilang malikhaing kaisipan sa pagpapalano ng mga makabuluhang gawain upang patuloy na linangin at isagawa ng bawat mag-aaral ang pagiging Maka-Diyos, Makatao, Makakalikasan at Makabansa.

Ang PIVOT 4A Badyet ng Aralin ay magiging matibay na batayan sa pagkuha ng datos ng akademikong pagganap ng mga mag-aaral. Ito rin ang magsisilbing

gabay ng mga kinauukulan sa pagpapalano ng kinakailangang interbensyon sa susunod na markahan.

B. Paraan ng Paggamit ng Badyet ng Aralin

Ang Badyet ng Aralin ay binubuo ng apat na hanay ang bawat hanay ay nagsasaad ng mahalagang detalye na dapat malaman ng guro sa kanyang pagpapalano o pagsasagawa ng aralin. Ang sumusunod ang paraan ng paggamit ng badyet ng aralin.

1. Gamitin ang PIVOT 4A Badyet ng Aralin upang malaman ang mga pamantayan sa pagkatuto na dapat ituro sa bawat antas at markahan.

BAITANG 1 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

MARKAHAN	PINAKAMAHALAGANG PAMANTAYAN SA PAGKATUTO	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO	BILANG NG ARAW
UNANG MARKAHAN			
	1	1. Nakikilala ang sariling: 1. gusto 2. interes 3. potensyal 4. kahinaan 5. damdamin / emosyon	5

2. Tingnan ang pangalawang hanay upang malaman ang kabuuang bilang ng pinakamahalagang pamantayan sa pagkatuto na dapat ituro sa bawat markahan. Nilalaman din ng ikalawang hanay na ito ang pagkakasunud-sunod ng bilang ng itutulong kompetensi sa bawat markahan.

BAITANG 1 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

MARKAHAN	PINAKAMAHALAGANG PAMANTAYAN SA PAGKATUTO	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO	BILANG NG ARAW
UNANG MARKAHAN			
	1	1. Nakikilala ang sariling: 1. gusto 2. interes 3. potensyal 4. kahinaan 5. damdamin / emosyon	5
	2	2. Naisasakilos ang sariling kakayahan sa iba't ibang pamamaraan 2.1 pag-awit 2.2. pagsayaw 2.3. pakikipagtalastasan 2.4. at iba pa	5
	3	3. Nakapaglalarawan ng iba't ibang gawain na maaaring makasama o makabuti sa kalusugan 3.1 nakikilala ang iba't ibang gawain/ paraan na maaaring makasama o makabuti sa kalusugan 3.2 nasasabi na nakatutulong sa paglinang ng sariling kakayahan ang wastong pangangalaga sa sarili	5
		4. Nakapagpapakita ng wastong pag-uugali sa pangangalaga sa sarili	5
	4	5. Nakakikila ng mga gawain nagpapakita ng pagkakabuild ng pamilya tulad ng 5.1. pagsasama-sama sa pagkain 5.2. pagdarasal / pamamasyal 5.4. pagkukuwentuhan ng masasayang pangyayari	5
		6. Nakapagpapakita ng tunga sa pagkakaisa ang pagsasama-sama ng pamilya	5
	5	7. Nakatutukoy ng mga kilos at gawain na nagpapakita ng pagmamahal at pagmamalasakit sa mga kasapi ng pamilya. Hal. pag-aalala sa mga kasambahay pag-aalaga sa nakababatang kapatid at kapamilyang maysakit	5

3. Sa ikatlong hanay ay matatagpuan ang mga tiyak na pamantayan sa pagkatuto na hango sa Gabay Pangkurikulum ng EsP at ang naitakdang “Most Essential Learning Competencies” na kinakailangan maisakatuparan ng bawat guro. Nilalaman din nito ang mga kasanayang “enabling skills” na may tanda ng ibang kulay na maaring gamitin ng guro para sa lubos na pagkatuto ng mga bata.

BAITANG 6 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)			
MARKAHAN			
UNANG MARKAHAN		PAMANTAYAN SA PAGKATUTO	BILANG NG ARAW
	1	1.1. pagsusuri nang mabuti sa mga bagay na may kinalaman sa sarili at pangyayari Naisa-isa ang mga tamang hakbang sa pagbuo ng desisyon.	5
	2	1.2. pagsang-ayon sa pasya ng nakararami kung nakabubuti ito Naipahahayag at nakabubuo ng pasya batay sa malayang pananaw ng ibang tao sa sitwasyon 1.3. paggamit ng impormasyon	5
		Nasusuri ang impormasyon na nakukuha upang makabuo ng tamang hakbang sa pagpapasiya	5
		Naisasagawa ang mga tamang hakbang na makatutulong sa pagbuo ng isang desisyon na makabubuti sa pamilya	5
			25
IKALAWANG MARKAHAN			
	3	2. Naipakikita ang kahalagahan ng pagiging responsable sa kapwa: 2.1. pangako o pinagkasunduan 2.2. pagpapanatili ng mabuting pakikipagkaibigan 2.3. pagiging matapat	5
	4	3. Nakapagpapakita ng paggalang sa ideya o suhestyon ng kapwa	5
			25

4. Sa ika-apat na hanay makikita ang bilang ng araw na nakalaan upang ituro ang bawat pamantayan sa pagkatuto na nasa ikatlong hanay. Sa elementarya, ang limang araw na nakalaan sa bawat linggo na makikita sa unang hanay ay tumutukoy sa limang araw na pagproseso ng bertud na dapat malinang sa mga bata. Inaasahang na magamit ang 5 proseso: pag-unawa, pagninilay, pagsangguni, pagpapasya at pagkilos upang lubos na mapalalim ang kaasalan ng bawat bata.

BAITANG 1 – EDUKASYON SA PAGPAKATAO (EsP)

MARKAHAN	PINAKAMAHALAGANG PAMANTAYAN SA PAGKATUTO	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO	BILANG NG ARAW
UNANG MARKAHAN			
	1	1. Nakkilala ang sariling: 1. gusto 2. interes 3. potensyal 4. kahinaan 5. damdamin / emosyon	5
	2	2. Isaklaw ang sariling kakayahan sa: 2.1. nakapagpapalaganap ng iba pa	5
	3	3. Nakapaglalawan ng iba't ibang gawain na maaaring makasama o makaputi sa kalusugan 3.1 nakkilala ang iba't ibang gawain/ paraan na maaaring makasama o makaputi sa kalusugan	5
		3.2 nasasabi na nakatutulong sa paglalarang ng sariling kakayahan ang wastong pangangalaga sa sarili	5
		4. Nakapagpapakita ng wastong pag-uugali sa pangangalaga sa sarili	5
	4	5. Nakakita ng mga gawain ng pagpapalita ng pagkakabuklod ng pamilya tulad ng: 5.1. pagsasama-sama sa pagkain 5.2. pagdarasal / pamamasyal 5.4. pagkukuwentuhan ng masasayang pangyayari	5
		6. Nakapagpapahayag na tunga sa pagkakatao ang pagsasama-sama ng pamilya	5
	5	7. Nakatutukoy ng mga kilos at gawain na nagpapakita ng pagmamahal at pagmamalasakit sa mga kasapi ng pamilya. Hal., pag-adala sa mga kasambahay pag-adala sa nakababatang kapatid at kapamilyang maysakit	5

5. Tandaan sa bawat markahan ay mayroong kabuuang bilang ng araw na nakalaan sa pagtuturo ng lahat ng pamantayan sa pagkatuto na inaasahan makamit sa itinakda ng badyet ng aralin.

BAITANG 1 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

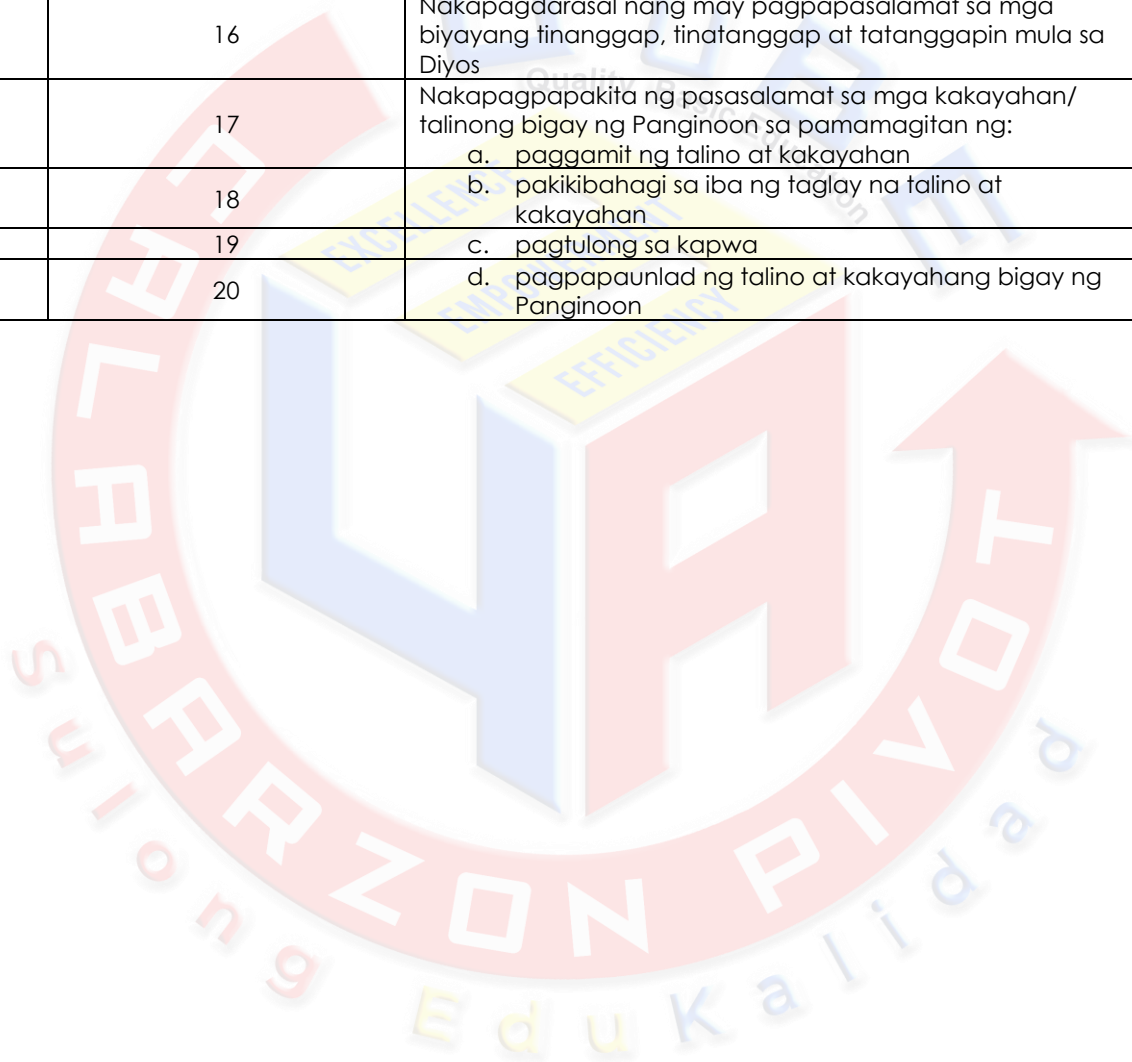
Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
Unang Markahan			
	1	Nakikilala ang sariling: a. gusto b. interes c. potensyal d. kahinaan e. damdamin / emosyon	5
	2	Naisasakilos ang sariling kakayahan sa iba't ibang pamamaraan a. pag-awit b. pagsayaw c. pakikipagtalastasan d. at iba pa	5
	3	Nakapaglalarawan ng iba't ibang gawain na maaaring makasama o makabuti sa kalusugan - nakikilala ang iba't ibang gawain/paraan na maaaring makasama o makabuti sa kalusugan	5
	4	Nakakikila ng mga gawaing nagpapakita ng pagkakabuklod ng pamilya tulad ng a. pagsasama-sama sa pagkain b. pagdarasal/pamamasyal c. pagkukuwentuhan ng masasayang pangyayari	5
	5	Nakatutukoy ng mga kilos at gawain na nagpapakita ng pagmamahal at pagmamalasakit sa mga kasapi ng pamilya Hal. - pag-aalala sa mga kasambahay - pag-aalaga sa nakababatang kapatid at kapamilyang maysakit	5
Ikalawang Markahan			
	6	Nakapagpapakita ng pagmamahal at paggalang sa mga magulang	5
	7	Nakapagpapakita ng pagmamahal sa pamilya at kapwa sa lahat ng pagkakataon lalo na sa oras ng pangangailangan	5
	8	Nakapagpapakita ng paggalang sa pamilya at sa kapwa sa pamamagitan ng: - pagmamano/paghalik sa nakatatanda bilang pagbati - pakikinig habang may nagsasalita - pagsagot ng "po" at "opo" - paggamit ng salitang "pakiusap" at "salamat"	5
	9	Nakapagsasabi ng totoo sa magulang/ nakatatanda at iba pang kasapi ng mag- anak sa lahat ng pagkakataon upang maging maayos ang samahan a. kung saan papunta/ nanggaling b. kung kumuha ng hindi kanya	5
	10	c. mga pangyayari sa paaralan na nagbunga ng hindi pagkakaintindihan d. kung gumamit ng computer sa paglalaro imbis na sa pag-aaral	5
Ikatlong Markahan			
	11	Nakapagpapakita ng iba't ibang paraan ng pagiging masunurin at magalang tulad ng: a. pagsagot kaagad kapag tinatawag ng kasapi ng pamilya b. pagsunod nang maluwag sa dibdib kapag inuutusan	5

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
		c. pagsunod sa tuntuning itinakda ng: - tahanan - paaralan	
	12	Nakapagpapakita ng pagpapahalaga sa mga karapatang tinatamasa Hal. - Pagkain ng masusustansyang pagkain - Nakapag-aaral	5
	13	*Nakasusunod sa utos ng magulang at nakatatanda. Nakapagpapakita ng mga paraan upang makamtam at mapanatili ang kaayusan at kapayapaan sa tahanan at paaralan tulad ng: a. pagiging masaya para sa tagumpay ng ibang kasapi ng pamilya at ng kamag-aral b. pagpaparaya c. pagpapakumbaba	5
		Nakapagpapakita ng mga paraan upang makamtam at mapanatili ang kaayusan at kapayapaan sa tahanan at paaralan tulad ng: a. pagiging masaya para sa tagumpay ng ibang kasapi ng pamilya at ng kamag-aral b. pagpaparaya c. pagpapakumbaba	
	14	Nakatutulong sa pagpapanatili ng kalinisan at kaayusan sa loob ng tahanan at paaralan para sa mabuting kalusugan Hal. - Pagtulong sa paglilinis ng tahanan Pagtulong sa paglilinis ng paaralan Pag-iwas sa pagkakalat	5
	15	Nakagagamit ng mga bagay na patapon ngunit maaari pang pakinabangan	5
Ikaapat na Markahan			
	16	Nakasusunod sa utos ng magulang at nakatatanda	5
	17	Nakapagpapakita ng paggalang sa paniniwala ng kapwa	5
	18	Nakasusunod sa mga gawaing panrelihiyon	5
	19	Nakapagdarasal nang mataimtim	5
	20	Naipapakita ang paraan ng pagdarasal ano mang rehiyon kinaaaniban nito.	5

BAITANG 2 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
Unang Markahan			
	1	Naisakikilos ang sariling kakayahan sa iba't ibang pamamaraan: a. pag-awit b. pagguhit c. pagsayaw pakikipagtalastasan at iba pa	5
	2	Napahahalagahan ang saya o tuwang dulot ng pagbabahagi ng anumang kakayahan o talent.	5
	3	Nakapagpapakita ng kakayahang labanan ang takot kapag may nangbubully	5
	4	Naisakikilos ang mga paraan ng pagpapanatili ng kalinisan, kalusugan at pag-iingat ng katawan	5
	5	Nakapagpapakita ng pagsunod sa mga tuntunin at pamantayang itinakda sa loob ng tahanan: a. paggising at pagkain sa tamang oras b. pagtapos ng mga gawaing bahay c. paggamit ng mga kagamitan d. at iba pa	5
Ikalawang Markahan			
	6	Nakapagpapakita ng pagkamagiliwin at pagkapalakaibigan na may pagtitiwala sa mga sumusunod: a. kapitbahay b. kamag-anak c. kamag-aral d. panauhin/ bisita bagong kakilala taga-ibang lugar	5
	7	Nakapagbabahagi ng sarili sa kalagayan ng kapwa tulad ng: a. antas ng kabuhayan pinagmulan pagkakaroon ng kapansanan b. antas ng kabuhayan c. pinagmulan d. pagkakaroon ng kapansanan	5
	8	Nakagagamit ng magalangna pananalita sa kapwa bata at matatanda Nakapagpapakita ng iba't ibang kilos na nagpapakita ng paggalang sa kaklase at kapwa bata	5
	9	Nakagagawa ng mabuti sa kapwa Nakapaglalahad na mahalaga ang paggawa ng mabuti sa kapwa Nakatutukoy ng mga kilos at gawaing nagpapakita ng pagmamalasakit sa mga kasapi ng paaralan at pamayanan	5
	10	Nakapagpapakita ng pagmamalasakit sa kasapi ng paaralan at pamayanan sa iba't ibang paraan	5
Ikatlong Markahan			
	11	Nakapagpapakita ng paraan ng pagpapasalamat sa anumang karapatang tinatamasa Hal. - pag-aaral nang mabuti pagtitipid sa anumang kagamitan	5
	12	Nakatutukoy ng mga karapatang maaaring ibigay ng mag-anak Nakapagpapahayag ng kasiyahan sa karapatang tinatamasa	5
	13	Nakapagbabahagi ng pasasalamat sa tinatamang karapatan sa pamamagitan ng kuwento.	5

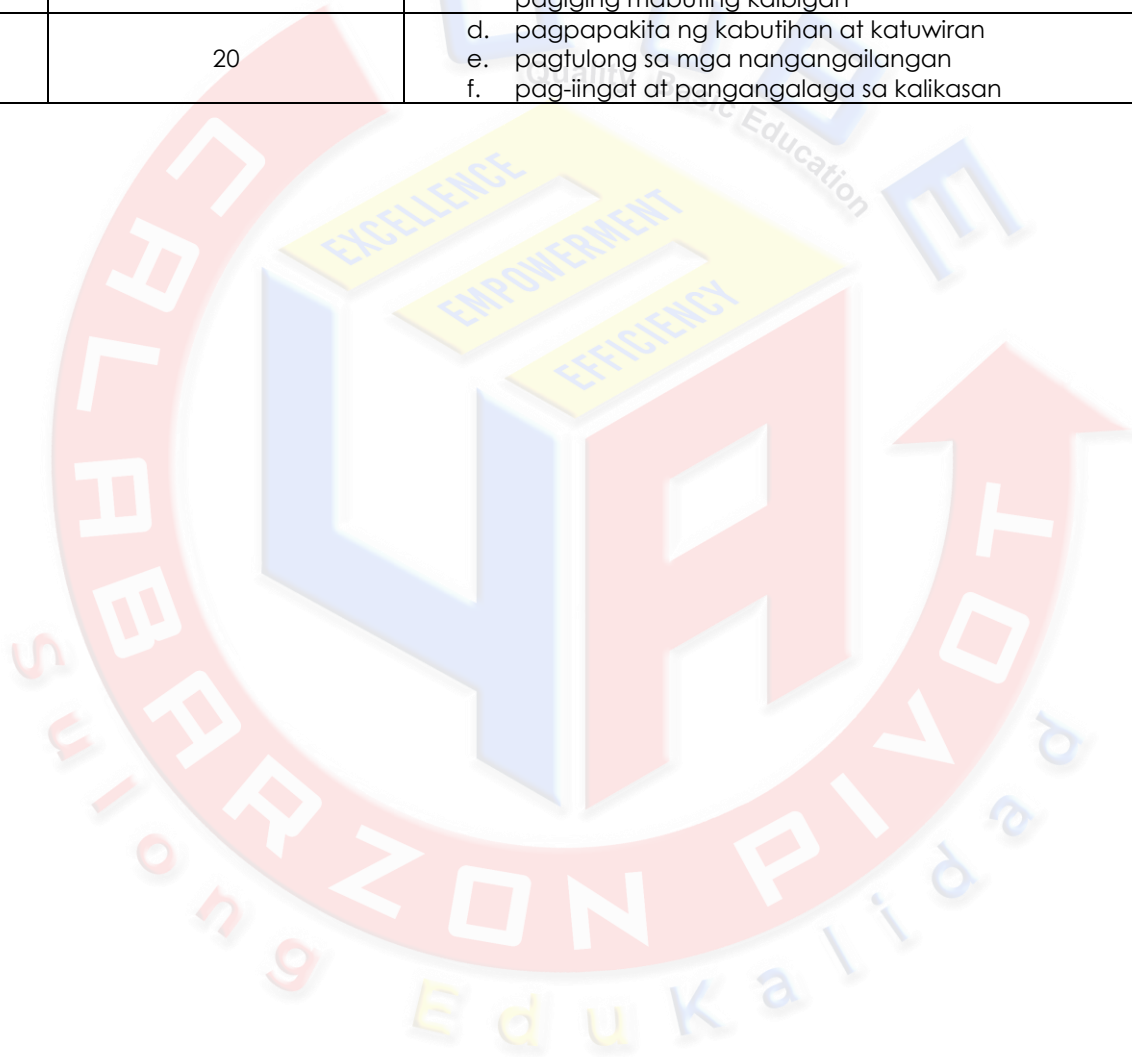
Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
		Nakagagamit nang masinop ng anumang bagay tulad ng tubig, pagkain, enerhiya at iba pa.	
	14	Nakikibahagi sa anumang programa ng paaralan at pamayanan na makatutulong sa pagpapanatili ng kalinisan at kaayusan sa pamayanan at bansa	5
		Nakatukoy ng iba't ibang paraan upang mapanatili ang kalinisan at kaayusan sa pamayanan Hal. - pagsunod sa mga babalang pantrapiko - wastong pagtatapon ng basura - pagtatanim ng mga halaman sa paligid	
	15	Nakapagpapakita ng pagiging ehemplo ng kapayapaan	5
Ikaapat na Markahan			
	16	Nakapagdarasal nang may pagpapasalamat sa mga biyayang tinanggap, tinatanggap at tatanggapin mula sa Diyos	5
	17	Nakapagpapakita ng pasasalamat sa mga kakayahan/ talinong bigay ng Panginoon sa pamamagitan ng:	5
	18	a. paggamit ng talino at kakayahan	5
	19	b. pakikibahagi sa iba ng taglay na talino at kakayahan	5
	20	c. pagtulong sa kapwa	5
		d. pagpapaunlad ng talino at kakayahang bigay ng Panginoon	5

BAITANG 3 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
Unang Markahan			
	1	Nakatutukoy ng natatanging kakayahan Hal. talentong ibinigay ng Diyos	5
		Nakapagpapakita ng mga natatanging kakayahan nang may pagtitiwala sa sarili	
	2	Napahahalagahan ang kakayahan sa paggawa	5
		Nakatutukoy ng mga damdamin na nagpapamalas ng katatagan ng kalooban Nakatutukoy ng mga damdamin na nagpapamalas ng katatagan ng kalooban	
	3	Napahahalagahan ang pagkilala sa kayang gawin ng mag-aaral na sumusukat sa kanyang katatagan ng loob tulad ng: a. pagtanggap sa puna ng ibang tao sa mga hindi magandang gawa, kilos, at gawi b. pagbabago ayon sa nararapat na resulta	5
	4	Nakagagawa ng mga wastong kilos at gawi sa pangangalaga ng sariling kalusugan at kaligtasan.	5
	5	Nakasusunod sa mga pamantayan/tuntunin ng mag-anak	5
Ikalawang Markahan			
	6	Nakapagpapadama ng malasakit sa kapwa na may karamdaman sa pamamagitan ng mga simpleng Gawain - pagtulong at pag-aalaga, pagdalaw, pag-aliw at pagdadala ng pagkain o anumang bagay na kailangan	5
	7	Nakapagpapakita ng malasakit sa may mga kapansanan sa pamamagitan ng: a. pagbibigay ng simpleng tulong sa kanilang pangangailangan	5
	8	b. pagbibigay ng pagkakataon upang sumali at lumahok sa mga palaro o larangan ng isport at iba pang programang pampaaralan c. pagbibigay ng pagkakataon upang sumali at lumahok sa mga palaro at iba pang paligsahan sa pamayanan	5
	9	Naisasaalang-alang ang katayuan/ kalagayan/ pangkat etnikong kinabibilangan ng kapwa bata sa pamamagitan ng: - pagbabahagi ng pagkain, laruan, damit, gamit at iba pa	5
	10	Nakapagpapakita nang may kasiyahan sa pakikiisa sa mga gawaing pambata Hal. - Paglalaro - programa sa paaralan (paligsahan, pagdiriwang at iba pa)	5
Ikatlong Markahan			
	11	Nakapagpapakita ng mga kaugaliang Pilipino tulad ng: a. Pagmamano	5
	12	b. paggamit ng "po" at "opo" c. pagsunod sa tamang tagubilin ng mga nakatatanda	5
	13	Nakapagpapahayag na isang tanda ng mabuting pag-uugali ng Pilipino ang pagsunod sa tuntunin ng pamayanan	5
	14	Nakasusunod sa mga tuntuning may kinalaman sa kaligtasan tulad ng mga babala at batas trapiko - pagsakay/pagbaba sa takdang lugar	5

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
	15	Nakapagpapanatili ng ligtas na pamayanan sa pamamagitan ng pagiging handa sa sakuna o kalamidad	5
Ikaapat na Markahan			
	16	Nakapagpapakita ng pananalig sa Diyos	5
	17	Nakapagpapakita ng paggalang sa paniniwala ng iba tungkol sa Diyos	5
	18	Naipamamalas ang pagmamahal sa lahat ng nilikha ng Diyos at kanyang mga biyaya sa pamamagitan ng: pagpapakita ng kahalagahan ng pag-asa para makamit ang tagumpay	5
	19	- pagpapakita at pagpapadama ng kahalagahan ng pagbibigay ng pag-asa sa iba - pagpapakita ng suporta sa mga kaibigan o pagiging mabuting kaibigan	5
	20	- pagpapakita ng kabutihan at katuwiran - pagtulong sa mga nangangailangan - pag-iingat at pangangalaga sa kalikasan	

BAITANG 4 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
Unang Markahan			
	1	Nakapagsasabi ng katotohanan anuman ang maging bunga nito	5
	2	Nakapagsusuri ng katotohanan bago gumawa ng anumang hakbangin	5
	3	a. pagsangguni sa taong kinauukulan b. balitang napakinggan c. patalastas na nabasa/narinig d. napanood na programang pantelebisyon e. pagsangguni sa taong kinauukulan	5
	4	Nakapagninilay ng katotohanan mula sa mga: a. balitang napakinggan b. patalastas na nabasa/narinig c. napanood na programang pantelibisyon d. napanood sa internet at mga social networking sites	5
	5	Nakapagsasagawa nang may mapanuring pag-iisip ng tamang pamamaraan/pamantayan sa pagtuklas ng katotohanan.	5
Ikalawang Markahan			
	6	Nakapagpapakita ng pagkamahinahon sa damdamin at kilos ng kapwa tulad ng: a. pagtanggap ng sariling pagkakamali at pagtutuwid nang bukal sa loob b. pagtanggap ng puna ng kapwa nang maluwag sa kalooban c. pagpili ng mga salitang di-nakakasakit ng damdamin sa pagbibiro	5
	7	Nakapagbaba-hagi ng sariling karanasan o makabuluhang pangyayaring nagpapakita ng pang-unawa sa kalagayan/pangangailangan ng kapwa	5
	8	Naisasabuhay ang pagiging bukas-palad sa: a. mga nangangailangan b. panahon ng kalamindad	5
	9	Nakapagpapakita ng paggalang sa iba sa mga sumusunod na sitwasyon: a. oras ng pamamahinga b. kapag may nag-aaral c. kapag mayroong sakit d. pakikinig kapag may nagsasalita/nagpapaliwanag	5
	10	c. paggamit ng pasilidad ng paaralan nang may pag-aalala sa kapakanan ng kapwa - palikuran - silid-aralan - palaruan d. pagpapanatili ng tahimik, malinis at kaaya-ayang kapaligiran bilang paraan ng pakikipagkapwa-tao	5
Ikatlong Markahan			
	11	Nakapagpapakita ng kawilihan sa pakikinig o pagbabasa ng mga pamanang kulturang material (hal. kuwentong bayan, alamat, mga epiko) at di-material (hal. mga magagandang kaugalian, pagpapahalaga sa nakakatanda at iba pa)	5
	12	Naipagmamalaki/ napapahalagahan ang nasuring kultura ng iba't ibang pangkat etniko tulad ng kuwentong-bayan, katutubong sayaw, awit, laro at iba pa	5
	13	Nakasusunod sa mga batas/panuntunang piniiral tungkol sa pangangalaga ng kapaligiran kahit walang nakakakita.	

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
	14	Nakakatulong sa pagpapanatili ng kalinisan at kaayusan ng kapaligiran saanman sa pamamagitan ng: a. segregasyon o pagtugon ng mga basurang nabubulok at di-nabubulok sa tamang lagayan.	5
	15	b. pag-iwas sa pagsunog ng anumang bagay. c. pagsasagawa ng muling paggamit ng mga patapong bagay (Recycling)	5
Ikaapat na Markahan			
	16	Napapahalagahan ang lahat ng mga likha: may buhay at mga material na bagay a. Sarili at kapwa-tao	5
	17	- pag-iwas sa pagkakaroon ng sakit - paggalang sa kapwa-tao	5
	18	b. Hayop - pagkalinga sa mga hayop na ligaw at endangered	5
	19	c. Halaman - pag-aayos ng mga nabuwal na halaman - paglalagay ng mga lupa sa paso - pagbubungkal ng tanim na halaman sa paligid	5
	20	d. Mga Materyal na Kagamitan - pangangalaga sa mga materyal na kagamitang likas o gawa ng tao	5

BAITANG 5 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
Unang Markahan			
	1	Napahahalagahan ang katotohanan sa pamamagitan ng pagsusuri sa mga: - balitang napakinggan - patalastas na nabasa/narinig - napanood na programang pantelebisyon - nabasa sa internet	5
	2	Nakasusuri ng mabuti at di-mabuting maidudulot sa sarili at miyembro ng pamilya ng anumang babasahin, napapakinggan at napapanood - dyaryo - magasin - radyo - telebisyon - pelikula - Internet	5
	3	Nakapagpapakita ng kawilihan at positibong saloobin sa pag-aaral - pakikinig - pakikilahok sa pangkatang gawain - pakikipagtalakayan - pagtatanong - paggawa ng proyekto (gamit ang anumang technology tools) - paggawa ng takdang-aralin - pagtuturo sa iba	5
	4	Nakapagpapakita ng matapat na paggawa sa mga proyektong pampaaralan	5
		Nakahihikayat ng iba na maging matapat sa lahat ng uri ng paggawa	
	5	Nakapagpapatunay na mahalaga ang pagkakaisa sa pagtatapos ng gawain	5
		Nakapagpapakita ng kawilihan sa pagbabasa/ pagsuri ng mga aklat at magasin - nagbabasa ng diyaryo araw-araw - nakikinig/nanonood sa telebisyon sa mga "Update" o bagong kaalaman - nagsasaliksik ng mga artikulo sa internet	
Ikalawang Markahan			
	6	Nakapagsisimula ng pamumuno para makapagbigay ng kayang tulong para sa nangangailangan - biktima ng kalamidad - pagbibigay ng babala/impormasyon kung may bagyo, baha, sunog, lindol, at iba pa	10
	7	Nakapagbibigay-alam sa kinauukulan tungkol sa kaguluhan, at iba pa (pagmamalasakit sa kapwa na sinasaktan/kinukutya/binubully)	5
		Nakapagpapakita ng paggalang sa mga dayuhan sa pamamagitan ng: - mabuting pagtanggap/pagtrato sa mga katutubo at mga dayuhan - paggalang sa natatanging kaugalian/paniniwala ng mga katutubo at dayuhang kakaiba sa kinagisnan	5
	8	Nakabubuo at nakapagpapahayag nang may paggalang sa anumang ideya/opinion	5
		Nakapagpapaubaya ng pansariling kapakanan para sa kabutihan ng kapwa	
	9	Nakapagsasaalang-alang ng karapatan ng iba	5

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
		Nakikilahok sa mga patimpalak o paligsahan na ang layunin ay pakikipagkaibigan	
	10	Nagagampanan nang buong husay ang anumang tungkulin sa programa o proyekto gamit ang anumang teknolohiya sa paaralan	5
Ikatlong Markahan			
	11	Nakapagpapakita ng mga kanais-nais na kaugaliang Pilipino a. nakikisama sa kapwa Pilipino b. tumutulong/lumalahok sa bayanihan at palusong c. magiliw na pagtanggap ng mga panauhin	5
	12	Nakapagpapakamalas ng pagkamalikhain sa pagbuo ng mga sayaw, awit at sining gamit ang anumang multimedia o teknolohiya	5
		Napananatili ang pagkamabuting mamamayang Pilipino sa pamamagitan ng pakikilahok	
	13	Nakasusunod ng may masusi at matalinong pagpapasiya para sa kaligtasan Hal. a. paalala para sa mga panoorin at babasahin b. pagsunod sa mga alituntunin tungkol sa pag-iingat sa sunog at paalala kung may kalamidad	5
	14	Nakapagpapakita ng magagandang halimbawa ng pagiging responsableng tagapangalaga ng kapaligiran a. pagiging mapanagutan b. pagmamalasakit sa kapaligiran sa pamamagitan ng pakikiisa sa mga programang pangkapaligiran	5
		Napatutunayan na di-nakukuha sa kasakiman ang pangangailangan a. pagiging vigilant sa mga illegal na gawaing nakasisira sa kapaligiran	
	15	Nakikiisa nang may kasiyahan sa mga programa ng pamahalaan na may kaugnayan sa pagpapanatili ng kapayapaan a. paggalang sa karapatang pantao b. paggalang sa opinyon ng iba c. paggalang sa ideya ng iba	5
	16	Nakalalahok sa pangangampanya sa pagpapatupad ng mga batas para sa kabutihan ng lahat a. pangkalinisan b. pangkaligtasan c. pangkalusugan d. pangkapayapaan e. pangkalikasan	5
	17	Nakagagawa ng isang proyekto gamit ang iba't ibang multimedia at technology tools sa pagpapatupad ng mga batas sa kalinisan, kaligtasan, kalusugan at kapayapaan	5
		Nakikiisa nang buong tapat sa mga gawaing nakatutulong sa bansa at daigdig	
Ikaapat na Markahan			
	18	Nakapagpapakita nang tunay na pagmamahal sa kapwa tulad ng: a. pagsasaalang-alang sa kapakanan ng kapwa at sa kinabibilangang pamayanan	5
	19	b. pakikiisa sa pagdarasal para sa kabutihan ng lahat c. pagkalinga at pagtulong sa kapwa	5
	20	Nakapagpapakita ng iba't ibang paraan ng pasasalamat sa Diyos	5

BAITANG 6 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
Unang Markahan			
	1	pagsusuri nang mabuti sa mga bagay na may kinalaman sa sarili at pangyayari	5
		Naisa-Isa ang mga tamang hakbang sa pagbuo ng desisyon.	
	2	pagsang-ayon sa pasya ng nakararami kung nakabubuti ito	5
	3	Naipahahayag at nakabubuo ng pasya batay sa malayang pananaw ng ibang tao sa sitwasyon	5
	4	paggamit ng impormasyon	5
	5	Naisasagawa ang mga tamang hakbang na makatutulong sa pagbuo ng isang desisyon na makabubuti sa pamilya	5
Ikalawang Markahan			
	6	Naipakikita ang kahalagahan ng pagiging responsable sa kapwa:	5
	7	a. pangako o pinagkasunduan	5
	8	b. pagpapanatili ng mabuting pakikipagkaibigan	5
	9	c. pagiging matapat	5
	10	d. Nakapagpapakita ng paggalang sa ideya o suhestyon ng kapwa	5
Ikatlong Markahan			
	11	Napahahalagahan ang magaling at matagumpay na mga Pilipino sa pamamagitan ng: a. pagmomodelo ng kanilang pagtatagumpay b. kuwento ng kanilang pagsasakripisyo at pagbibigay ng sarili para sa bayan c. pagtulad sa mga mabubuting katangian na naging susi sa pagtatagumpay ng mga Pilipino	5
	12	Nakagagamit nang may pagpapahalaga at pananagutan sa kabuhayan at pinagkukunang-yaman	5
	13	Nakapagpapakita ng tapat na pagsunod sa mga batas pambansa at pandaigdigang tungkol sa pangangalaga sa kapaligiran	5
	14	Naipagmamalaki ang anumang natapos na gawain na nakasusunod sa pamantayan at kalidad	5
	15	Naipakikita ang pagiging malikhain sa paggawa ng anumang proyekto na makatutulong at magsisilbing inspirasyon tungo sa pagsulong at pag-unlad ng bansa	5
	16	Naisasakilos ang pagtupad sa mga batas pambansa at pandaigdigang a. pagtupad sa mga batas para sa kaligtasan sa daan; pangkalusugan; b. pangkapaligiran; pag-abuso sa paggamit ng ipinagbabawal na gamot; c. lumalahok sa mga kampanya at programa para sa pagpapatupad ng batas tulad ng pagbabawal sa paninigarilyo, pananakit sa hayop, at iba pa; d. tumutulong sa makakayanang paraan ng pagpapanatili ng kapayapaan	5
Ikaapat na Markahan			
	17	Napatutunayan na nagpapaunlad ng pagkatao ang ispiritwalidad	5
	18	Nasasabi ang mga paraan ng pagpapunlad ng pagkatao ang ispiritwal.	5
	19	- pagpapaliwanag na ispiritwalidad ang pagkakaroon ng mabuting pagkatao anuman ang paniniwala	5

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
		Naipapakita ang ispiritwalidad ng mabuting pagkatao anumang relihiyong kinaaaniban.	5
	20	- pagkakaroon ng positibong pananaw, pag-asa, at pagmamahal sa kapwa at Diyos	5

BAITANG 7 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
Unang Markahan			
	1	Natutukoy ang mga pagbabago sa kanyang sarili mula sa gulang na 8 o 9 hanggang sa kasalukuyan sa aspetong: - Pagtatamo ng bago at ganap na pakikipag-ugnayan (more mature relations) sa mga kasing edad (Pakikipagkaibigan) - Pagtanggap ng papel o gampanin sa lipunan - Pagtanggap sa mga pagbabago sa katawan at paglalapat ng tamang pamamahala sa mga ito - Pagnanais at pagtatamo ng mapanagutang asal sa pakikipagkapwa/ sa lipunan - Pagkakaroon ng kakayahang makagawa ng maingat na pagpapasya	2
		Pagkilala ng tungkulin sa bawat gampanin bilang nagdadalaga / nagbibinata***	
		Natatanggap ang mga pagbabagong nagaganap sa sarili sa panahon ng pagdadalaga/pagbibinata	1
	2	Naipaliwanag na ang paglinang ng mga angkop na inaasahang kakayahan at kilos (developmental tasks) sa panahon ng pagdadalaga / pagbibinata ay nakatutulong sa: pagkakaroon ng tiwala sa sarili, at paghahanda sa limang inaasahang kakayahan at kilos na nasa mataas na antas (phase) ng pagdadalaga/pagbibinata (middle and late adolescence): (paghahanda sa paghahanapbuhay, paghahanda sa pag-aasawa / pagpapamilya, at pagkakaroon ng mga pagpapahalagang gabay sa mabuting asal), at pagiging mabuti at mapanagutang tao.	1
		pag-unawa ng kabataan sa kanyang mga tungkulin sa sarili, bilang anak, kapatid, mag-aaral, mamamayan, mananampalataya, kosyumer ng media at bilang tagapangalaga ng kalikasan ay isang paraan upang maging mapanagutan bilang paghahanda sa susunod na yugto ng buhay	
	3	Naisasagawa ang mga angkop na hakbang sa paglinang ng limang inaasahang kakayahan at kilos (developmental tasks) sa panahon ng pagdadalaga / pagbibinata	2
		Natutukoy ang kanyang mga talento at kakayahan	1
	4	Natutukoy ang mga aspekto ng sarili kung saan kulang siya ng tiwala sa sarili at nakikilala ang mga paraan kung paano lalampasan ang mga ito	1
	5	Napatutunayan na ang pagtuklas at pagpapaunlad ng mga angking talento at kakayahan ay mahalaga sapagkat ang mga ito ay mga kaloob na kung pauunlarin ay makahuhubog ng sarili tungo sa pagkakaroon ng tiwala sa sarili, paglampas sa mga kahinaan, pagtupad ng mga tungkulin, at paglilingkod sa pamayanan	2
	6	Naisasagawa ang mga gawaing angkop sa pagpapaunlad ng sariling mga talento at kakayahan	1
	6	Natutukoy ang kaugnayan ng pagpapaunlad ng mga hilig sa pagpili ng kursong akademiko o teknikal- bokasyonal, negosyo o hanapbuhay.	2
	7	Nakasusuri ng mga sariling hilig ayon sa larangan at tuon ng mga ito.	1
	8	Naipaliwanag na ang pagpapaunlad ng mga hilig ay makatutulong sa pagtupad ng mga tungkulin, paghahanda tungo sa pagpili ng propesyon, kursong	1

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
		akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay, pagtulong sa kapwa at paglilingkod sa pamayanan	
Ikalawang Markahan			
	9	Natutukoy ang mga katangian, gamit at tunguhin ng isip at kilos-loob	2
	10	Nasusuri ang isang pasyang ginawa batay sa gamit at tunguhin ng isip at kilos-loob	1
		Naipaliwanag na ang isip at kilos-loob ang nagpapabukod-tangi sa tao, kaya ang kanyang mga pagpapasiya ay dapat patungo sa katotohanan at kabutihan.	1
	11	Naisasagawa ang pagbuo ng angkop na pagpapasiya tungo sa katotohanan at kabutihan gamit ang isip at kilos-loob	2
	12	Nakikilala na natatangi sa tao ang Likas na Batas Moral dahil ang pagtungo sa kabutihan ay may kamalayan at kalayaan. Ang unang prinsipyo nito ay likas sa tao na dapat gawin ang mabuti at iwasan ang masama.	2
	13	Nailalapat ang wastong paraan upang baguhin ang mga pasya at kilos na taliwas sa unang prinsipyo ng Likas na Batas Moral	1
		Nahihinuha na nalalaman agad ng tao ang mabuti at masama sa kongkretong sitwasyon batay sa sinasabi ng konsiyensiya. Ito ang Likas na Batas Moral na itinanim ng Diyos sa isip at puso ng tao.	1
	14	Nakabubuo ng tamang pangangatwiran batay sa Likas na Batas Moral upang magkaroon ng angkop na pagpapasiya at kilos araw- araw	1
		Nakikilala ang mga indikasyon / palatandaan ng pagkakaroon o kawalan ng kalayaan	1
	15	Nasusuri kung nakikita sa mga gawi ng kabataan ang kalayaan	1
		Nahihinuha na likas sa tao ang malayang pagpili sa mabuti o sa masama; ngunit ang kalayaan ay may kakambal na pananagutan para sa kabutihan	1
	16	Naisasagawa ang pagbuo ng mga hakbang upang baguhin o paunlarin ang kaniyang paggamit ng kalayaan	1
		Nakikilala na may dignidad ang bawat tao anoman ang kanyang kalagayang panlipunan, kulay, lahi, edukasyon, relihiyon at iba pa	2
	17	Nakabubuo ng mga paraan upang mahalin ang sarili at kapwa na may pagpapahalaga sa dignidad ng tao	1
	18	Napatutunayan na ang a. paggalang sa dignidad ng tao ay ang nagsisilbing daan upang mahalin ang kapwa tulad ng pagmamahal sa sarili at b. ang paggalang sa dignidad ng tao ay nagmumula sa pagiging pantay at magkapareho nilang tao	1
		Naisasagawa ang mga konkretong paraan upang ipakita ang paggalang at pagmamalasakit sa mga taong kapus-palad o higit na nangangailangan kaysa sa kanila	1
Ikatlong Markahan			
	19	Nakikilala ang pagkakaiba at pagkakaugnay ng birtud at pagpapahalaga	2
	20	Natutukoy ang mga birtud at pagpapahalaga na isasabuhay at ang mga tiyak na kilos na ilalapat sa pagsasabuhay ng mga ito	2
	21	Napatutunayan na ang paulit-ulit na pagsasabuhay ng mga mabuting gawi batay sa mga moral na pagpapahalaga ay patungo sa paghubog ng mga birtud (acquired virtues)	2

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
	22	Naisasagawa ang pagsasabuhay ng mga pagpapahalaga at birtud na magpapaunlad ng kanyang buhay bilang nagdadalaga/ nagbibinata	2
	23	Natutukoy ang iba't ibang antas ng pagpapahalaga at ang mga halimbawa ng mga ito	1
		Nakagagawa ng hagdan ng sariling pagpapahalaga batay sa Hirarkiya ng mga Pagpapahalaga ni Max Scheler	1
	24	Napatutunayang ang piniling uri ng pagpapahalaga batay sa hirarkiya ng mga pagpapahalaga ay gabay sa makatotohanang pag-unlad ng ating Pagkatao	2
	25	Naisasagawa ang paglalapat ng mga tiyak na hakbang upang mapataas ang antas ng kaniyang mga pagpapahalaga	2
Ikaapat na Markahan			
	26	Nakikilala na ang mga pangarap ang batayan ng mga pagpupunyagi tungo sa makabuluhan at maligayang buhay	1
		Nakapagtatakda ng malinaw at makatotohanang mithiin upang magkaroon ng tamang direksyon sa buhay at matupad ang mga pangarap	1
		Naisasagawa ang paglalapat ng pansariling plano sa pagtupad ng mga minimithing kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay batay sa pamantayan sa pagbuo ng Career Plan gamit ang Goal Setting at Action Planning Chart**	
	27	NaipaliLiwang ang kahalagahan ng makabuluhang pagpapasiya sa uri ng buhay	1
		Nasusuri ang ginawang Personal na Pahayag ng Misyon sa Buhay kung ito ay may pagsasaalang-alang sa tama at matuwid na pagpapasiya	1
	28	Nahihinuha na ang pagbuo ng Personal na Pahayag ng Misyon sa Buhay ay gabay sa tamang pagpapasiya upang magkaroon ng tamang direksyon sa buhay at matupad ang mga pangarap	1
		Naisasagawa ang pagbuo ng Personal na Pahayag ng Misyon sa Buhay batay sa mga hakbang sa mabuting Pagpapasiya	1
	29	Natutukoy ang mga personal na salik na kailangang paunlarin kaugnay ng pagpapalano ng kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay	2
	30	NaipaliLiwang na mahalaga ang pagtutugma ng mga personal na salik at mga kailanganin (requirements) sa pinaplanong kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, sining o isports, negosyo o hanapbuhay upang magkaroon ng makabuluhang negosyo o hanapbuhay, maging produktibo at makibahagi sa pag-unlad ng ekonomiya ng bansa	2
		pag-aaral ay naglilinang ng mga kasanayan, pagpapahalaga, talento at mga kakayahang makatutulong, sa pagtatagumpay sa pinaplanong buhay, negosyo o hanapbuhay*	
	31	Nakikilala ang (a) mga kahalagahan ng pag-aaral bilang paghahanda sa pagnenegosyo at paghahanapbuhay at ang (b) mga hakbang sa paggawa ng Career Plan	1
		Natutukoy ang mga sariling kalakasan at kahinaan at nakapagbabalangkas ng mga hakbang upang magamit ang mga kalakasan sa ikabubuti at malagpasan ang mga kahinaan	1
	32	NaipaliLiwang na sa pag-aaral nalilinig ang mga kasanayan, pagpapahalaga, talento at mga kakayahang makatutulong, sa pagtatagumpay sa pinaplanong buhay, negosyo o hanapbuhay	2

BAITANG 8 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
Unang Markahan			
	1	Natutukoy ang mga gawain o karanasan sa sariling pamilya na kapupulutan ng aral o may positibong impluwensya sa sarili	1
		Nasusuri ang pag-iral ng pagmamahalan, pagtutulungan at pananampalataya sa isang pamilyang nakasama, naobserbahan o napanood	1
	2	Napatutunayan kung bakit ang pamilya ay natural na institusyon ng pagmamahalan at pagtutulungan na nakatutulong sa pagpapaunlad ng sarili tungo sa makabuluhang pakikipagkapwa	1
		Naisasagawa ang mga angkop na kilos tungo sa pagpapatatag ng pagmamahalan at pagtutulungan sa sariling pamilya	1
	3	Nakikilala ang mga gawi o karanasan sa sariling pamilya na nagpapakita ng pagbibigay ng edukasyon, paggabay sa pagpapasya at paghubog ng pananampalataya	1
		Nasusuri ang mga banta sa pamilyang Pilipino sa pagbibigay ng edukasyon, paggabay sa pagpapasya at paghubog ng pananampalataya	1
	4	NaipaliLiwang na: a. Bukod sa paglalang, may pananagutan ang mga magulang na bigyan ng maayos na edukasyon ang kanilang mga anak, gabayan sa pagpapasya at hubugin sa pananampalataya. b. Ang karapatan at tungkulin ng mga magulang na magbigay ng edukasyon ang bukod-tangi at pinakamahalagang gampanin ng mga magulang.	1
		Natutukoy ang mga gawain o karanasan sa sariling pamilya o pamilyang nakasama, naobserbahan o napanood na nagpapatunay ng pagkakaroon o kawalan ng bukas na komunikasyon	1
	5	Nabibigyang-puna ang uri ng komunikasyon na umiiral sa isang pamilyang nakasama, naobserbahan o napanood	1
		Nahihinuha na: a. Ang bukas na komunikasyon sa pagitan ng mga magulang at mga anak ay nagbibigay-daan sa mabuting ugnayan ng pamilya sa kapwa. b. Ang pag-unawa at pagiging sensitibo sa pasalita, di-pasalita at virtual na uri ng komunikasyon ay nakapagpapaunlad ng pakikipagkapwa c. Ang pag-unawa sa limang antas ng komunikasyon ay makatutulong sa angkop at maayos na pakikipag-ugnayan sa kapwa	1
	6	Naisasagawa ang mga angkop na kilos tungo sa pagkakaroon at pagpapaunlad ng komunikasyon sa pamilya	2
	7	Natutukoy ang mga gawain o karanasan sa sariling pamilya na nagpapakita ng pagtulong sa kapitbahay o pamayanan (papel na panlipunan) at pagbabantay sa mga batas at institusyong panlipunan (papel na pampulitikal)	1
		Nasusuri ang isang halimbawa ng pamilyang ginagampanan ang panlipunan at pampulitikal na papel nito	1
	8	Nahihinuha na may pananagutan ang pamilya sa pagbuo ng mapagmahal na pamayanan sa pamamagitan ng pagtulong sa kapitbahay o pamayanan (papel na panlipunan) at pagbabantay sa mga batas at institusyong panlipunan (papel na pampulitikal)	1

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
		Naisasagawa ang isang gawaing angkop sa panlipunan at pampulitikal na papel ng pamilya	1
Ikalawang Markahan			
		Natutukoy ang mga taong itinuturing niyang kapwa	1
	9	Nasusuri ang mga impluwensya ng kanyang kapwa sa kanya sa aspetong intelektwal, panlipunan, pangkabuhayan, at pulitikal	1
	10	Nahihinuha na: a. Ang tao ay likas na panlipunang nilalang, kaya't nakikipag-ugnayan siya sa kanyang kapwa upang malinang siya sa aspetong intelektwal, panlipunan, pangkabuhayan, at pulitikal. b. Ang birtud ng katarungan (justice) at pagmamahal (charity) ay kailangan sa pagpapatatag ng pakikipagkapwa c. Ang pagiging ganap niyang tao ay matatamo sa paglilingkod sa kapwa - ang tunay na indikasyon ng pagmamahal.	1
	10	Naisasagawa ang isang gawaing tutugon sa pangangailangan ng mga mag-aaral o kabataan sa paaralan o pamayanan sa aspetong intelektwal, panlipunan, pangkabuhayan, o pulitikal	2
		Natutukoy ang mga taong itinuturing niyang kaibigan at ang mga natutuhan niya mula sa mga ito	1
	11	Nasusuri ang kanyang mga pakikipagkaibigan batay sa tatlong uri ng pakikipagkaibigan ayon kay Aristotle	1
	12	Nahihinuha na: a. Ang pakikipagkaibigan ay nakatutulong sa paghubog ng matatag na pagkakakilanlan at pakikisalamuha sa lipunan. b. Maraming kabutihang naidudulot ang pagpapanatili ng mabuting pakikipagkaibigan: ang pagpapaunlad ng pagkatao at pakikipagkapwa at pagtatamo ng mapayapang lipunan/pamayanan. c. Ang pagpapatawad ay palatandaan ng pakikipagkaibigang batay sa kabutihan at pagmamahal. Nakatutulong ito sa pagtamo ng integrasyong pansarili at pagpapaunlad ng pakikipagkapwa.	1
	13	Naisasagawa ang mga angkop na kilos upang mapaunlad ang pakikipagkaibigan (hal.: pagpapatawad)	2
	14	Natutukoy ang magiging epekto sa kilos at pagpapasiya ng wasto at hindi wastong pamamahala ng pangunahing emosyon.	2
		Nasusuri kung paano naiimpluwensyahan ng isang emosyon ang pagpapasiya sa isang sitwasyon na may krisis, suliranin o pagkalito	1
	15	Napangangatwiran na: a. Ang pamamahala ng emosyon sa pamamagitan ng pagtataglay ng mga birtud ay nakatutulong sa pagpapaunlad ng sarili at pakikipagkapwa. b. Ang katatagan (fortitude) at kahinahunan (prudence) ay nakatutulong upang harapin ang matinding pagkamuhi, matinding kalungkutan, takot at galit.	1
	16	Naisasagawa ang mga angkop na kilos upang mapamahalaan nang wasto ang emosyon.	2
		Natutukoy ang kahalagahan ng pagiging mapanagutang lider at tagasunod	1
	17	Nasusuri ang katangian ng mapanagutang lider at tagasunod na nakasama, naobserbahan o napanood	1

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
	18	Nahihinuha na ang pagganap ng tao sa kanyang gampanin bilang lider at tagasunod ay nakatutulong sa pagpapaunlad ng sarili tungo sa mapanagutang pakikipag-ugnayan sa kapwa at makabuluhang buhay sa lipunan.	1
		Naisasagawa ang mga angkop na kilos upang mapaunlad ang kakayahang maging mapanagutang lider at tagasunod.	1
Ikatlong Markahan			
	19	Natutukoy ang mga biyayang natatanggap mula sa kabutihang-loob ng kapwa at mga paraan ng pagpapakita ng pasasalamat	1
		Nasusuri ang mga halimbawa o sitwasyon na nagpapakita ng pasasalamat o kawalan nito	1
	20	Napatutunayan na ang pagiginig mapagpasalamat ay ang pagkilala na ang maraming bagay na napapasaiyo at malaking bahagi ng iyong pagkatao ay nagmula sa kapwa, na sa kahuli-hulihan ay biyaya ng Diyos. Kabaligtaran ito ng Entitlement Mentality, isang paniniwala o pag-iisip na anomang inaasam mo ay karapatan mo na dapat bigyan ng dagliang pansin. Hindi naglalayong bayaran o palitan ang kabutihan ng kapwa kundi gawin sa iba ang kabutihang ginawa sa iyo.	2
	21	Naisasagawa ang mga angkop na kilos ng pasasalamat	2
	22	Nakikilala ang mga paraan ng pagpapakita ng paggalang na: - ginagabayan ng katarungan at pagmamahal bunga ng hindi pagpapamalas ng pagsunod at paggalang sa magulang, nakatatanda at may awtoridad	2
	23	Nasusuri ang mga umiiral na paglabag sa paggalang sa magulang, nakatatanda at may awtoridad	1
		Nahihinuha na dapat gawin ang pagsunod at paggalang sa mga magulang, nakatatanda at may awtoridad dahil sa pagmamahal, sa malalim na pananagutan at sa pagkilala sa kanilang awtoridad na hubugin, bantayan at paunlarin ang mga pagpapahalaga ng kabataan	1
		Naisasagawa ang mga angkop na kilos ng pagsunod at paggalang sa mga magulang, nakatatanda at may awtoridad at nakaiimpluwensiya sa kapwa kabataan na maipamalas ang mga ito	2
	24	Nakikilala ang a. kahalagahan ng katapatan, b. mga paraan ng pagpapakita ng katapatan, at c. bunga ng hindi pagpapamalas ng katapatan	1
		Nasusuri ang mga umiiral na paglabag ng mga kabataan sa katapatan	1
	25	NaipaliLiwanag na: - Ang pagiging tapat sa salita at gawa ay pagpapatunay ng pagkakaroon ng komitment sa katotohanan at ng mabuti/ matatag na konsensya. May layunin itong maibigay sa kapwa ang nararapat para sa kanya, gabay ang diwa ng pagmamahal.	1
		Naisasagawa ang mga mga angkop na kilos sa pagsasabuhay ng katapatan sa salita at gawa	1
Ikaapat na Markahan			
	26	Natutukoy ang tamang pagpaqpakahulugan sa sekswalidad	1
		Nasusuri ang ilang napapanahong isyu ayon sa tamang pananaw sa sekswalidad	1

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
	27	Nahihinuha na: - Ang pagkakaroon ng tamang pananaw sa sekswalidad ay mahalaga para sa paghahanda sa susunod na yugto ng buhay ng isang nagdadalaga at nagbibinata at sa pagtupad niya sa kanyang bokasyon na magmahal	2
	28	Naisasagawa ang tamang kilos tungo sa paghahanda sa susunod na yugto ng buhay bilang nagdadalaga at nagbibinata at sa pagtupad niya ng kanyang bokasyon na magmahal	2
	29	Nakikilala ang mga uri, sanhi at epekto ng mga umiiral na karahasan sa paaralan	2
	30	Nasusuri ang mga aspekto ng pagmamahal sa sarili at kapwa na kailangan upang maiwasan at matugunan ang karahasan sa paaralan	2
	31	Naipaliwanag na: a. Ang pag-iwas sa anomang uri ng karahasan sa paaralan (tulad ng pagsali sa fraternity at gang at pambubulas) at ang aktibong pakikisangkot upang masupil ito ay patunay ng pagmamahal sa sarili at kapwa at paggalang sa buhay. Ang pagmamahal na ito sa kapwa ay may kaakibat na katarungan – ang pagbibigay sa kapwa ng nararapat sa kanya (ang kanyang dignidad bilang tao.) b. May tungkulin ang tao kaugnay sa buhay- ang ingatan ang kanyang sarili at umiwas sa kamatayan o sitwasyong maglalagay sa kanya sa panganib. Kung minamahal niya ang kanyang kapwa tulad ng sarili, iingatan din niya ang buhay nito.	2
	32	Nakapaghahain ng mga hakbang para matugunan ang hamon ng hamon ng agwat teknolohikal	2

BAITANG 9 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
Unang Markahan			
	1	Natutukoy ang mga elemento ng kabutihang panlahat	1
		Nakapagsusuri ng mga halimbawa ng pagsasaalang-alang sa kabutihang panlahat sa pamilya, paaralan, pamayanan o lipunan	1
	2	Napangangatwiran na ang pagsisikap ng bawat tao na makamit at mapanatili ang kabutihang panlahat sa pamamagitan ng pagsasabuhay ng moral na pagpapahalaga ay mga puwersang magpapatatag sa lipunan	1
		Naisasagawa ang isang proyekto na makatutulong sa isang pamayanan o sektor sa pangangailangang pangkabuhayan, pangkultural, at pangkapayapaan.	1
	3	Naipaliliwanag ang: a. dahilan kung bakit may lipunang pulitikal Prinsipyo ng Subsidiarity b. Prinsipyo ng Pagkakaisa	1
		Natataya ang pag-iral o kawalan sa pamilya, paaralan, baranggay, pamayanan, o lipunan/bansa ng: a. Prinsipyo ng Subsidiarity b. Prinsipyo ng Pagkakaisa	1
	4	Napatutunayan na: a. May mga pangangailangan ang tao na hindi niya makakamtan bilang indibidwal na makakamit niya lamang sa pamahalaan o organisadong pangkat tulad ng mga pangangailangang pangkabuhayan, pangkultural, at pangkapayapaan. b. Kung umiiral ang Prinsipyo ng Subsidiarity, mapananatili ang pagkukusa, kalayaan at pananagutan ng pamayanan o pangkat na nasa mababang antas at maisasaalang-alang ang dignidad ng bawat kasapi ng pamayanan. c. Kailangan ang pakikibahagi ng bawat tao sa mga pagsisikap na mapabuti ang uri ng pamumuhay sa lipunan/bansa, lalo na sa pag-angat ng kahirapan, dahil nakasalalay ang kaniyang pag-unlad sa pag-unlad ng lipunan (Prinsipyo ng Pagkakaisa).	2
	5	Nakikilala ang mga katangian ng mabuting ekonomiya	1
		Nakapagsusuri ng maidudulot ng magandang ekonomiya	1
	6	Napatutunayan na: - Ang mabuting ekonomiya ay iyong napauunlad ang lahat – walang taong sobrang mayaman at maraming mahirap. - Ang ekonomiya ay hindi para lamang sa sariling pag-unlad kundi sa pag-unlad ng lahat.	1
		Nakatataya ng lipunang ekonomiya sa isang baranggay/pamayanan, at lipunan/bansa gamit ang dokumentaryo o photo/video journal (hal.YouScoop)	1
	7	Natutukoy ang mga halimbawa ng lipunang sibil at ang kani-kaniyang papel na ginagampanan ng mga ito upang makamit ang kabutihang panlahat	1
		Nasusuri ang mga adhikaing nagbubunsod sa mga lipunang sibil upang kumilos tungo sa kabutihang panlahat	1
	8	Nahihinuha na: a. Ang layunin ng Lipunang Sibil, ang likas- kayang pag-unlad, ay isang ulirang lipunan na pinagkakaisa ang mga panlipunang pagpapahalaga tulad ng katarungang panlipunan, pang-ekonomiyang pag-unlad	1

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
		(economic viability), pakikilahok ng mamamayan, pangangalaga ng kapaligiran, kapayapaan, pagkakapantay ng kababaihan at kalalakhian (gender equality) at ispiritwalidad. b. Ang layunin ng media ay ang pagpapalutang ng katotohanang kailangan ng mga mamamayan sa pagpapasya. c. Sa tulong ng simbahan, nabibigyan ng mas mataas na antas ng katuturan ang mga materyal na pangangailangan na tinatamasa natin sa tulong ng estado at sariling pagkukusa.	
		- Natataya ang adbokasiya ng iba't ibang lipunang sibil batay sa kontribusyon ng mga ito sa katarungang panlipunan, pang-ekonomiyang pag-unlad (economic viability), pakikilahok ng mamamayan, pangangalaga ng kapaligiran, kapayapaan, pagkakapantay ng kababaihan at kalalakhian (gender equality) at ispiritwalidad (mga pagpapahalagang kailangan sa isang lipunang sustainable) - Nakapagsasagawa ng mga panandiksik sa pamayanan upang matukoy kung may lipunang sibil na kumikilos dito, matukoy ang adbokasiya ng lipunang sibil sa pamayanan, at matasa ang antas ng pagganap nito sa pamayanan	1
Ikalawang Markahan			
		Natutukoy ang mga karapatan at tungkulin ng tao	1
	9	Nasusuri ang mga paglabag sa karapatang pantao na umiiral sa pamilya, paaralan, baranggay/pamayanan, o lipunan/bansa	1
	10	Napatutunayan na ang karapatan ay magkakaroon ng tunay na kabuluhan kung gagampanan ng tao ang kanyang tungkulin na kilalanin at unawain, gamit ang kanyang katwiran, ang pagkakapantay-pantay ng dignidad ng lahat ng tao	2
	11	Naisasagawa ang mga angkop na kilos upang ituwid ang mga nagawa o naobserbahang paglabag sa mga karapatang pantao sa pamilya, paaralan, baranggay/pamayanan, o lipunan/bansa	1
		Natutukoy ang mga batas na nakaayon sa Likas na Batas Moral	1
		Nasusuri ang mga batas na umiiral at panukala tungkol sa mga kabataan batay sa pagsunod ng mga ito sa Likas na Batas Moral	1
	12	Nahihinuha na ang pagsunod sa batas na nakabatay sa Likas na Batas Moral (Natural Law), gumagaratiya sa pagtugon sa pangangailangan ng tao at umaayon sa dignidad ng tao at sa kung ano ang hinihingi ng tamang katwiran, ay mahalaga upang makamit ang kabutihang panlahat	1
	13	Naipahahayag ang pagsang-ayon o pagtutol sa isang umiiral na batas batay sa pagtugon nito sa kabutihang panlahat	1
		Naipaliliwanag ang kahalagahan ng paggawa bilang tagapagtaguyod ng dignidad ng tao at paglilingkod	1
	14	Nakapagsusuri kung ang paggawang nasasaksihan sa pamilya, paaralan opamayanan ay nagtataguyod ng dignidad ng tao at paglilingkod.	1
	15	Napatutunayan na sa pamamagitan ng paggawa, nakapagpapamalas ang tao ng mga pagpapahalaga na makatutulong upang patuloy na maiangat, bunga ng kanyang paglilingkod, ang antas kultural at moral ng	1

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
		lipunan at makamit niya ang kaganapan ng kanyang pagkatao.	
	16	Nakabubuo ng sintesis tungkol sa kabutihang naidudulot ng paggawa gamit ang panayam sa mga manggagawang kumakatawan sa taong nangangailangan (marginalized) na nasa iba't ibang kurso o trabahong teknikal-Bokasyonal	2
		Naiuugnay ang kahalagahan ng pakikilahok at bolunterismo sa pag-unlad ng mamamayan at lipunan	1
	17	Nakapagsusuri ng kwentong buhay ng mga taong inilaan ang malaking bahagi ng kanilang buhay para sapagboboluntaryo Hal. Efren Peñaflorida, greenpeace volunteers, atbp.	1
	17-18	Napatutunayan na: a. Ang pakikilahok at bolunterismo ng bawat mamamayan sa mga gawaing pampamayanan, panlipunan/ articul, batay sa kanyang artic, kakayahan, at papel sa lipunan, ay makatutulong sa pagkamit ng kabutihang panlahat b. Bilang obligasyong likas sa dignidad ng tao, ang pakikilahok ay nakakamit sa pagtulong o paggawa sa mga aspekto kung saan mayroon siyang personal na pananagutan	2
	18	Nakalalahok sa isang proyekto o gawain sa barangay o mga sector na may partikular na pangangailangan Hal. Mga batang may kapansanan o mga matatandang walang kumakalinga	1
Ikatlong Markahan			
	19	Nakikilala ang mga palatandaan ng katarungang panlipunan	2
	20-21	Nakapagsusuri ng mga paglabag sa katarungang panlipunan ng mga tagapamahala at mamamayan	1
		Napatutunayan na may pananagutan ang bawat mamamayan na ibigay sa kapwa ang nararapat sa kanya	2
	21	Natutugunan ang pangangailangan ng kapwa o pamayanan sa mga angkop na pagkakataon	1
	22	Natutukoy ang mga indikasyon na may kalidad o kagalingan sa paggawa ng isang gawain o produkto kaakibat ang wastong paggamit ng oras para rito	1
		Nakabubuo ng mga hakbang upang magkaroon ng kalidad o kagalingan sa paggawa ng isang gawain o produkto kasama na ang pamamahala sa oras na ginugol dito	1
	23	Naipaliliwanag na kailangan ang kagalingan sa paggawa at paglilingkod na may wastong pamamahala sa oras upang maangat ang sarili, mapaunlad ang ekonomiya ng bansa at mapasalamatan ang Diyos sa mga talentong Kanyang kaloob	1
		Nakapagtatapos ng isang gawain o produkto na mayroong kalidad o kagalingan sa paggawa	1
	24	Natutukoy ang mga indikasyon ng taong masipag, nagpupunyagi sa paggawa, nagtitipid at pinamamahalaan ang naimpok	1
		Nakagagawa ng journal ng mga gawaing natapos nang pinaghandaan, ayon sa pamantayan at may motibasyon sa paggawa	1
	25	Napatutunayan na: - Ang kasipagan na nakatuon sa disiplinado at produktibong gawain na naaayon sa itinakdang mithiin ay kailangan upang umunlad ang sariling pagkatao, kapwa, lipunan at bansa - Ang mga hirap, pagod at pagdurusa ay nadadaig ng pagpupunyagi tungo sa pagtupad ng itinakdang mithiin	1

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
		Nakagagawa ng Chart ng pagsunod sa hakbang upang matupad ang itinakdang gawain nang may kasipagan at pagpupunyagi	1
Ikaapat na Markahan			
	26	Nakikilala ang mga pagbabago sa kanyang talento, kakayahan at hilig (mula Baitang 7) at naiuugnay ang mga ito sa pipiling kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at palakasan o negosyo	2
	27-28	Napagninilayan ang mga mahahalagang hakbang na ginawa upang mapaunlad ang kanyang talento at kakayahan ayon sa kanyang hilig at mithiin	1
	28-29	Napatutunayan na ang pagiging tugma ng mga personal na salik sa mga pangangailangan (requirements) sa napiling kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at isports o negosyo ay daan upang magkaroon ng makabuluhang hanapbuhay o negosyo at matiyak ang pagiging produktibo at pakikibahagi sa pagpapaunlad ng ekonomiya ng bansa	2
	29-30	Natutukoy ang kanyang mga paghahandang gagawin upang makamit ang piniling kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at palakasan o negosyo (hal., pagkuha ng impormasyon at pag-unawa sa mga tracks sa Senior High School)	2
	30-31	Nakapagpapaliwanag ng kahalagahan ng Personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay	2
	31	Natutukoy ang mga hakbang sa pagbuo ng Personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay	1
		Nahihinuha na ang kanyang personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay ay dapat na nagsasalamang ng kanyang pagiging natatanging nilalang na nagpapasya at kumikilos nang mapanagutan tungo sa kabutihang panlahat	1
	32	Nakapagbubuo ng Personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay	2

BAITANG 10 – EDUKASYON SA PAGPAPAKATAO (EsP)

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
Unang Markahan			
	1	Natutukoy ang mataas na gamit at tunguhin ng isip at kilos-loob	1
		Nakikilala ang kanyang mga kahinaan sa pagpapasya at nakagagawa ng mga kongkretong hakbang upang malagpasan	1
	2	Napatutunayan na ang isip at kilos-loob ay ginagamit para lamang sa paghahanap ng katotohanan at sa paglilingkod/ pagmamahal	1
		Nakagagawa ng mga angkop na kilos upang maipakita ang kakayahang mahanap ang katotohanan at maglingkod at magmahal	1
	3	Natutukoy ang mga prinsipyo ng Likas na Batas Moral	1
		Nakapagsusuri ng mga pasiyang ginagawa sa araw-araw batay sa paghusga ng konsiyensiya	1
	4	Napatutunayan na ang konsiyensiyang nahubog batay sa Likas na Batas Moral ay nagsisilbing gabay sa tamang pagpapasiya at pagkilos	1
		Nakagagawa ng angkop na kilos upang itama ang mga maling pasyang ginawa	1
	5	Naipaliliwanag ang tunay na kahulugan ng Kalayaan	1
		Natutukoy ang mga pasya at kilos na tumutugon sa tunay na gamit ng kalayaan	1
	6	Napatutunayan na ang tunay na kalayaan ay ang kakayahang tumugon sa tawag ng pagmamahal at paglilingkod	1
		Nakagagawa ng angkop na kilos upang maisabuhay ang paggamit ng tunay na kalayaan: tumugon sa tawag ng pagmamahal at paglilingkod	1
	7	Nakapagpapaliwanag ng kahulugan ng dignidad ng tao	1
		Nakapagsusuri kung bakit ang kahirapan ay paglabag sa dignidad ng mga mahihirap at indigenous groups	1
	8	Naipatutunayan na nakabatay ang dignidad ng tao sa kanyang pagkabukod-tangi (hindi siya nauulit sa kasaysayan) at sa pagkakawangis niya sa Diyos (may isip at kalooban)	1
		Nakagagawa ng mga angkop na kilos upang maipakita sa kapwang itinuturing na mababa ang sarili na siya ay bukod-tangi dahil sa kanyang taglay na dignidad bilang tao	1
Ikalawang Markahan			
	9	Naipaliliwanag na may pagkukusa sa makataong kilos kung nagmumula ito sa kalooban na malayang isinagawa sa pamamatuubay ng isip/kaalaman	1
		Natutukoy ang mga kilos na dapat panagutan	1
	10	Napatutunayan na gamit ang katwiran, sinadya (deliberate) at niloob ng tao ang makataong kilos; kaya pananagutan niya ang kawastuhan o kamalian nito	1
		Nakapagsusuri ng sariling kilos na dapat panagutan at nakagagawa ng paraan upang maging mapanagutan sa pagkilos	1
	11	Naipaliliwanag ang bawat salik na nakaaapekto sa pananagutan ng tao sa kahirinatnan ng kaniyang kilos at pasya	1
		Nakapagsusuri ng isang sitwasyong nakaaapekto sa pagkukusa sa kilos dahil sa kamangmangan, masidhing damdamin, takot, karahasan, gawi	1
	12	Napatutunayan na nakaaapekto ang kamangmangan, masidhing damdamin, takot, karahasan at ugali sa pananagutan ng tao sa kalalabasan ng kanyang mga	1

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
		pasya at kilos dahil maaaring mawala ang pagkukusa sa kilos	
		Nakapagsusuri ng sarili batay sa mga salik na nakaaapekto sa pananagutan ng tao sa kahihinatnan ng kilos at pasiya at nakagagawa ng mga hakbang upang mahubog ang kanyang kakayahan sa pagpapasiya	1
	13	NaipaliLiwang ang bawat yugto ng makataong kilos	1
		Natutukoy ang mga kilos at pasiyang nagawa na umaayon sa bawat yugto ng makataong kilos	1
	14	NaipaliLiwang na ang bawat yugto ng makataong kilos ay kakikitaan ng kahalagahan ng deliberasyon ng isip at kilos-loob sa paggawa ng moral na pasya at kilos	2
	15	Nakapagsusuri ng sariling kilos at pasya batay sa mga yugto ng makataong kilos at nakagagawa ng plano upang maitama ang kilos o pasya	2
		NaipaliLiwang ng mag-aaral ang layunin, paraan at mga sirkumstansya ng makataong kilos.	1
	16	Nakapagsusuri ng kabutihan o kasamaan ng sariling pasya o kilos sa isang sitwasyon batay sa layunin, paraan at sirkumstansya nito	1
	17	Napatutunayan na ang layunin, paraan at sirkumstansya ay nagtatakda ng pagkamabuti o pagkamasama ng kilos ng tao	2
	18	Nakapagtataya ng kabutihan o kasamaan ng pasiya o kilos sa isang sitwasyong may dilemma batay sa layunin, paraan at sirkumstansya nito	2
Ikatlong Markahan			
	19	Nakapagpapaliwang ng kahalagahan ng pagmamahal ng Diyos	1
		Natutukoy ang mga pagkakataong nakatulong ang pagmamahal sa Diyos sa kongretong pangyayari sa buhay	1
	20	Napangangatwiran na: Ang pagmamahal sa Diyos ay pagmamahal sa kapwa.	1
		Nakagagawa ng angkop na kilos upang mapaunlad ang pagmamahal sa Diyos	1
	21	Nakapagpapaliwang ng kahalagahan ng paggalang sa buhay	1
		Natutukoy ang mga paglabag sa paggalang sa buhay	1
	22	Nasusuri ang mga paglabag sa paggalang sa buhay	1
		Napangangatwiran na: Mahalaga ang buhay dahil kung wala ang buhay, hindi mapahalagahan ang mas mataas na pagpapahalaga kaysa buhay; di makakamit ang higit na mahalaga kaysa buhay.	1
	23	Ang pagbuo ng posisyon tungkol sa mga isyu sa buhay bilang kaloob ng Diyos ay kailangan upang mapatibay ang ating pagkilala sa Kaniyang kadakilaan at kapangyarihan at kahalagahan ng tao bilang nilalang ng Diyos.	1
		Nakabubuo ng mapaninindigang posisyon sa isang isyu tungkol sa paglabag sa paggalang sa buhay ayon sa moral na batayan	1
	24	Napangangatwiran na: Nakaugat ang pagkakakilanlan ng tao sa pagmamahal sa bayan. ("Hindi ka global citizen pag di ka mamamayan.")	1
		Nakagagawa ng angkop na kilos upang maipamalas ang pagmamahal sa bayan (Patriyotismo)	1
	25	Nakapagpapaliwang ng kahalagahan ng pangangalaga sa kalikasan	1
		Natutukoy ang mga paglabag sa pangangalaga sa kalikasan na umiiral sa lipunan	1
Ikaapat na Markahan			

Markahan	Pinakamahalang Pamantayan sa Pagkatuto	Pamantayan sa Pagkatuto	Bilang ng Araw
	26	Natutukoy ang mga gawaing taliwas sa kasagraduhan ng buhay taliwas sa batas ng Diyos at sa kasagraduhan ng buhay	1
		Nasusuri ang mga gawaing taliwas sa kasagraduhan ng buhay	1
	27	Napangangatwiran na: a. Maisusulong ang kaunlaran at kabutihang panlahat kung ang lahat ng tao ay may paninindigan sa tamang paggamit ng kapangyarihan at pangangalaga sa kalikasan. b. Lahat tayo ay mamamayan ng iisang mundo, dahil nabubuhay tayo sa iisang kalikasan (Mother Nature) c. Inutusan tayo ng Diyos na alagaan ang kalikasan (stewards) at hindi maging tagapagdomina para sa susunod na henerasyon. d. Binubuhay tayo ng kalikasan	1
	28	Nakabubuo ng mapaninindigang posisyon sa isang isyu tungkol sa paggamit ng kapangyarihan at pangangalaga sa kalikasan ayon sa moral na batayan	2
	29	Natutukoy ang mga isyung kaugnay sa kawalan ng paggalang sa dignidad at sekswalidad	1
		Nasusuri ang mga isyung kaugnay sa kawalan ng paggalang sa dignidad at sekswalidad	1
	30	Napangangatwiran na: Makatutulong sa pagkakaroon ng posisyon tungkol sa kahalagahan ng paggalang sa pagkatao ng tao at sa tunay na layunin nito ang kaalaman sa mga isyung may kinalaman sa kawalan ng paggalang sa dignidad at sekswalidad ng tao.	1
		Nakagagawa ng malinaw na posisyon tungkol sa isang isyu sa kawalan ng paggalang sa dignidad at sekswalidad.	1
	31	Natutukoy ang mga isyung kaugnay sa kawalan ng paggalang sa katotohanan	1
		Nasusuri ang mga isyung may kinalaman sa kawalan ng paggalang sa katotohanan	1
	32	Napatutunayang ang pagiging mulat sa mga isyu tungkol sa kawalan ng paggalang sa katotohanan ay daan upang isulong at isabuhay ang pagiging mapanagutan at tapat na nilalan	1
		Nakabubuo ng mga hakbang upang maisabuhay ang paggalang sa katotohanan	1

• MAPEH •
(MUSIC, ARTS, PHYSICAL EDUCATION AND HEALTH)

PIVOT4A

BUDGET OF WORK

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW) IN MUSIC, ARTS, PHYSICAL EDUCATION AND HEALTH (MAPEH)

A. Features/Elements

The PIVOT 4A Budget of Work (BOW) in MAPEH is a resource material in teaching that contains learning competencies from Grade 1 to Grade 10 as prescribed by the K to 12 Basic Education Curriculum.

The K to 12 MAPEH Curriculum is composed of component based learning competencies. The number of each competency in each component vary from one grade level to another.

The crafting of this budget of work will facilitate easier access to teaching and serve as a guide on delivering each lesson based on the latest curriculum guide where the Most essential learning competencies (MELC) presented by DepEd is anchored.

There were learning competencies from the Curriculum Guide that was merged to other competencies in MELC. Learning competencies from the CG that are not included in the MELC will be utilized as enabling/ bridging competencies. BOW will bring a new opportunity for the teaching-learning force to explore a new way of delivering an effective, easier and accessible student centered learning.

Each competency has its own uniqueness for it provide students with wide range of learning from Music, Arts, Physical Education and in Health.

Music and arts seeks to expose students, develop their skills and appreciate Philippine, Asian and Western influences. It also provides factual and theoretical information with application through singing, playing wide variety of instruments, listening to classical musical pieces, drawing, painting, sketching and interpreting the message of each artwork and musical piece.

Physical Education and Health on the other hand focusses on teaching how to keep our body to be in its utmost condition. It also aims to strengthen each students' involvement to sports and physical development.

Each grade level provides health programs that will provide them holistic development alongside with different fitness program, individual and dual sports such as badminton, basketball, volleyball and many others.

MAPEH is an expression of each living individual. In MAPEH we can connect from one person to another through its rhythm. It links our heart and make worthwhile memories and lifelong learnings.

B. How to Use this BOW?

The PIVOT 4A BOW in MAPEH is composed of four (4) columns. The first column is intended for the **Quarter**; the second one is for the **Most Essential Learning Competencies (MELC)**; the third for the **Learning Competencies**; and the last one for the **No. of Days Taught**. Each quarter is divided into four (4) components: **Music, Arts, Physical Education and Health**.

Quarter (A)	Most Essential Learning Competencies (MELC) (B)	Learning Competencies (C)	No. of Days Taught (D)
(E)			
(E)			
(F)	1		

In using the PIVOT 4A BOW in MAPEH, it is important to understand the figure above marked by the following specifications:

- A. **Quarter**
- B. **Most Essential Learning Competencies (MELC)**
- C. **Learning Competencies**
- D. **Number of Days Taught**
- E. **Enabling Competencies.** These were taken from the K to 12 Curriculum Guide which teachers shall use in bridging the lessons especially in reaching and targeting the Most Essential Learning Competencies (MELC).
- F. **Most Essential Learning Competencies (MELC).** In each PIVOT 4A BOW, the MELC is symbolized or marked by numbers. These identified MELCs may be of the same variant of the K to 12 LCs or enabling competencies. But in some cases, MELCs were produced by merging/fusing some LCs or enabling competencies.

The learning competencies in each component are designed to be taught in 40 non-negotiable days in each quarter excluding the number of days for quarterly exams, culminating activities and different sports competitions.

In consideration that MAPEH has four independent components from Grade 1 to Grade10, each terminal competency presented on the curriculum guide have been reviewed, mapped and clustered according to its similarity and relevance in nature.

Most essential learning competencies in each component will provide explorative way of delivering ideas with the full understanding about what MAPEH is all about in general.

Lastly, each grouped/clustered learning competencies were given specific number of days they have to be taught.

In utilizing the PIVOT 4A BOW in MAPEH, teachers should:

- look for the grade level they are handling;
- revisit each learning competencies per component;
- follow and remember that the first learning competency or grouped competencies are the first one to be taught in each quarter per component.
- give emphasis on competencies with enabling or enrichments;
- prepare/design each lesson using grouped/clustered or those with enrichment or enabling learning competencies; and
- religiously follow and consume the number of days allotted for a particular or grouped learning competency.

EDUKASYONG PANTAHANAN AT
PANGKABUHAYAN (EPPEY/
TECHNOLOGY AND LIVELIHOOD
EDUCATION (TLE))

PIVOT4A

BUDGET OF WORK

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

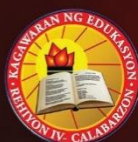
PIVOT 4A BUDGET OF WORK (BOW) IN EDUKASYONG PANTAHANAN AT PANGKABUHAYAN (EPP) AND TECHNOLOGY AND LIVELIHOOD EDUCATION (TLE)

PIVOT^{4A}

TEACHERS'S GUIDE IN USING I-D-E-A STRUCTURE

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

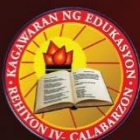
TEACHER'S GUIDE IN USING PIVOT 4A I-D-E-A INSTRUCTIONAL PROCESS

Phase	Features
I	Teachers shall utilize various strategies in presenting the learning competency, purpose of the lesson and the desired learning outcomes of the day, underscore previous experiences of the learners, the core ideas and relevant examples. He/She shall maximize this part on making the learners aware of their own knowledge on the contents and skills required for the day.
D	Teachers shall present activities, tasks and contents of value and interests to the learners needs and styles. These activities and tasks must simply and directly revolve around the core contents and skills of the learning competency. He/She shall introduce scaffolding activities to support the learning process of all learners, maximize the time so that learners can determine how far they can go, build and master the content and skills required in the learning competency.
E	Teachers shall allow learners to be engaged in various tasks and opportunities that shall build their KSAs for them to meaningfully connect their learnings using varied, relevant and up to date teaching and learning resources or support instructional materials. He/She shall expose learners to real life situations that will heighten their interest to meet the expectations, make their performance satisfactory and present or produce an output or product.
A	Teachers shall bring the learners to a process where they can develop ideas or interpretations, refine their mindset or values and create pieces of information that will form part of learners' knowledge in reflecting, relating or using it effectively in any situation or context. He/She shall encourage learners to create conceptual structures which shall give them the avenue to integrate and adapt new and old learnings.

PIVOT^{4A}

DAILY LESSON PLAN TEMPLATES

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

A. PIVOT 4A DLL/DLP Format for Kindergarten

 KINDERGARTEN DAILY LESSON LOG	School		Grade Level	
	Teacher		Learning Area	
	Teaching Date and Time		Quarter	

PROCEDURES (BLOCKS OF TIME)	OBJECTIVES Indicate the following Learning Competency Code:	CONTENT				
		I	D	E	A	*
ARRIVAL TIME	Developmental Domain(s)					
	Content Standards					
	Performance Standards					
	Learning Competency Code					
MEETING TIME	Developmental Domain(s)					
	Content Standards					
	Performance Standards					
	Learning Competency Code					
WORK PERIOD 1	Developmental Domain(s)					
	Content Standards					
	Performance Standards					
	Learning Competency Code					
MEETING TIME 2	Developmental Domain(s)					
	Content Standards					
	Performance Standards					
	Learning Competency Code					
NAP TIME						
SUPERVISED RECESS	Developmental Domain(s)					
	Content Standards					
	Performance Standards					
	Learning Competency Code					
STORY	Developmental Domain(s)					
	Content Standards					
	Performance Standards					
	Learning Competency Code					
WORK PERIOD 2	Developmental Domain(s)					
	Content Standards					
	Performance Standards					
	Learning Competency Code					
INDOOR/OUTDOOR	Developmental Domain(s)					
	Content Standards					
	Performance Standards					
	Learning Competency Code					
MEETING TIME 3	DISMISSAL ROUTINE					

B. PIVOT 4A DLL/DLP Format for Grades 1-10

 DAILY LESSON LOG	School		Grade Level	
	Teacher		Learning Area	
	Teaching Date and Time		Quarter	

	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday
I. OBJECTIVES					
A. Content Standards					
B. Performance Standards					
C. Learning Competencies or Objectives					
D. Most Essential Learning Competencies (MELC) (If available, write the indicated MELC)					
E. Enabling Competencies (If available, write the attached enabling competencies)					
F. Enrichment Competencies (If available, write the attached enrichment competencies)					
II. CONTENT					
III. LEARNING RESOURCES					
A. References					
a. Teacher's Guide Pages					
b. Learner's Material Pages					
c. Textbook Pages					
d. Additional Materials from Learning Resources					
B. List of Learning Resources for Development and Engagement Activities					
IV. PROCEDURES					
A. Introduction					
B. Development					
C. Engagement					
D. Assimilation					
V. REFLECTION (Reflection on the Type of Formative Assessment Used for This Particular Lesson)					

C. Pormat ng PIVOT 4A DLL/DLP para sa Baitang I-10

 PANG-ARAW-ARAW NA TALA SA PAGTUTURO	Paaralan		Baitang	
	Guro		Antas	
	Petsa at Oras		Markahan	

	Lunes	Martes	Miyerkules	Huwebes	Biyernes
I. LAYUNIN					
A. Pamantayang Pangnilalaman					
B. Pamantayan sa Pagganap					
C. Mga Kasanayan sa Pagkatuto					
D. Pinakamahalagang Kasanayan sa Pagkatuto (MELC) (Kung mayroon, isulat ang pinakamahalagang kasanayan sa pagkatuto o MELC)					
E. Pagpapaganang Kasanayan (Kung mayroon, isulat ang pagpapaganang kasanayan.)					
F. Pagpapayamang Kasanayan (Kung mayroon, isulat ang pagpapayamang kasanayan.)					
II. NILALAMAN					
III. KAGAMITAN PANTURO					
A. Mga Sanggunian					
a. Mga Pahina sa Gabay ng Guro					
b. Mga Pahina sa Kagamitang Pangmag-aaral					
c. Mga Pahina sa Teksbuk					
d. Karagdagang Kagamitan mula sa Portal ng Learning Resource					
B. Listahan ng mga Kagamitang Panturo para sa mga Gawain sa Pagpapaunlad at Pakikipagpalihan					
IV. PAMAMARAAN					
A. Panimula					
B. Pagpapaunlad					
C. Pakikipagpalihan					
D. Paglalapat					
V. PAGNINILAY (Pagninilay sa mga Uri ng Formative Assessment na Ginamit sa Araling Ito)					

Publisher : DepEd REGION IV-A CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division
Gate 2 Karangalan Village, Cainta, Rizal
clmd.calabarzon@deped.gov.ph
2020

Project Director : WILFREDO E. CABRAL
Assistant Project Director : RUTH L. FUENTES
Project Lead : JOB S. ZAPE JR.
Project Manager : JHONATHAN S. CADAVIDO

Contributors:

Regional Officials • Job S. Zape Jr. • Jhonathan S. Cadavido • Elaine T. Balaogan • Alona A. Encinares • Elena L. Lopez • Jerome A. Chavez • Leonardo C. Cargullo • Pacita Q. Lungcay • Eugenio S. Adrao • Ferdinand Marquez • Faye Ong-ongowan

Kindergarten • Maria Fe C. Bautista • Enelyn T. Badillo • Merlita A. Sayago • Eliza P. Zaragoza • Michael A. Acuña • Elleden Grace L. Denosta • Algie Bonite

Mother Tongue-Based Multilingual Education (MTB-MLE) • Maria Dylin Garcia • Jonathan Bernabe • Zarina Llaena • Dalisay Torres • Robina delos Reyes • Malou de Ramos • Maricel Cubio

Filipino • Arnaldo O. Estareja • Marlyn A. Cabrera • Joseph E. Jarasa • Leonora Medina • Pilita A. Villanueva • Jodie A. Mendoza • Purificacion L. Aquiz • Fernando Enriquez • Raquel L. Azur • Mercedita Villanueva

English • Erma Valenzuela • Cristina C. Salazar • Leila M. Seco • Ma. Glecita C. Columna • Luningning C. Tapales • Abner L. Pureza • Nedia E. Lagustan • Liza Martell Almonte • Marlen B. Sancha • Marvin Umali • Rodel Briones • Bernadette A. Alonzo-Condes • Reicon C. Condes

Mathematics • Eduarda M. Zapanta • Ryan V. Castillo • Elizabeth R. Tolentino • Adelia H. Pacia • Mirza J. Linga • Florina C. Federico • Marlon S. Marquez • Mila N. Ramirez • Odessa B. Manguiat • Yolanda M. Villadiego

Science • Ma. Leonora M. Natividad • Riza Soberano • Rodella Vista • Jocelyn Manzet • Aileen Vocal • Rowena Cabanding • Antonio Faustino • Ma. Carmela Ezel A. Orogo • Helen Gutierrez • Rosziel S. Rosales

Araling Panlipunan • Ricardo Makabenta • Lucia F. Pagalanan • Yolanda DC Lumanog • Editha Malihan • Danilo M. Mufia • Concepcion G. Veluz • Julie Acosta • Rodel Q. Amita • Alfred James A. Ellar • Jean D. San Juan • Rizaldy R. Cristo

Music, Arts, Physical Education and Health (MAPEH) • Chereyna Guantia • Angela Morando • Judith Clemente • Marciano Valles • Marianne Velasco • Melinda Calumaya • Arjay Buhain • Celeste Peria • Christopher Palacio • Carlito Ojastro

Edukasyon sa Pagpapakatao (EsP) • Ana Reblora • Nida C. Tagalog • Edith Olan • Philip Cruz • Darwin Bargo • Josephine M. Monzaga • Rod Rodriguez Jr. • Cesar Chester Relieve • Georgenia Jeps • Rizal Vidallo

Technology and Livelihood Education • Virgilio O. Guevarra Jr. • Edwina C. Nabo • Grace C. Endaya • Lani A. Alonte • Erlito B. Orlinga • Ramy R. Dalida • Herman Catapang • Alberto M. Laroza • Louie L. Fulleo • Janelet E. Fuentes • Yolanda S. Oliver • Carmen H. Macatugob

Learning Resources • Noel S. Ortega • Wenifreda S. Diquit • Emily R. Quintos • Irene G. Dela Cruz • Gina D. Minardo • Helen B. Mendoza • Anna Marie S. Aranzano • Priscilla V. Salo • Jackie Lou A. Almira

Infographics • Levin R. Pabriga • **Cover Page Layout Artist and Photos** • Melanie Mae N. Moreno